

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АҚПАРАТ ЖӘНЕ ҚОҒАМДЫҚ
ДАМУ МИНИСТРЛІГІ

2020 ЖЫЛДЫҢ 10 АЙЫНДА «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША ТАЛДАМАЛЫҚ БАЯНДАМА

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	3
I ТАРАУ. ОРТАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДЫҢ 2020 ЖЫЛДЫҢ 10 АЙЫНДА «РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУЫ	5
1.1. «Туған жер» арнайы жобасы	5
1.2. «Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру» арнайы жобасы	6
1.3. «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» арнайы жобасы	7
1.4. «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» арнайы жобасы	8
1.5. «Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет» арнайы жобасы ..	10
1.6. «Қазақстанның 100 жаңа есімі» арнайы жобасы	13
1.7. «Ауыл –Ел бесігі» арнайы жобасы	14
1.8. «Архив-2025» арнайы жобасы	17
1.9. «Ұлы даланың ұлы есімдері» арнайы жобасы	19
1.10. «Түркі әлемінің генезисі» арнайы жобасы	19
1.11. «Ұлы даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі» арнайы жобасы ..	20
1.12. «Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы» арнайы жоба	20
1.13. «Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі» арнайы жобасы	23
1.14. Орталық мемлекеттік органдарға «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бойынша ұсыныстар	23
II ТАРАУ. ЖЕРГІЛІКТІ АТҚАРУШЫ ОРГАНДАРДЫҢ 2020 ЖЫЛДЫҢ 10 АЙЫНДА «РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУЫ	31
2.1. НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талда	31
2.2. АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	32
2.3. ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	34
2.4. АҚМОЛА ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	35
2.5. АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	36
2.6. АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	38
2.7. АТЫРАУ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	39
2.8. ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	41
2.9. ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	42
2.10. БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуына және ӨЖО жұмысына талдау	43
2.11. ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен	

ӨЖО жұмысына талдау	44
2.12. Қостанай облысында 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	46
2.13. Қызылорда облысында 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	47
2.14. Маңғыстау облысында 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	48
2.15. Павлодар облысында 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	50
2.16. Солтүстік Қазақстан облысында 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	52
2.17. Түркістан облысында 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау	53
2.18. Жергілікті атқарушы органдарға «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұсыныстар	54
III ТАРАУ. «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУ ТУРАЛЫ 2020 ЖЫЛҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК ЗЕРТТЕУЛЕР ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ	86
IV ТАРАУ. «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫСТАР	99
ҚОРЫТЫНДЫ	105
ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ	107
ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ	108

КІРІСПЕ

«Рухани жаңғыру» бағдарламасының жобаларын сындарлы басқару (бұдан әрі – Бағдарлама) қазақстандықтардың қоғамдық санасын жаңғыртудың негізгі кілті болып табылады. Әсіресе, мемлекеттік саясат шеңберінде адами ресурстың бәсекелік қабілеттілігі бүкіл елдің саяси және экономикалық қайта құрылуының өзегі ретінде жұмыс істейді.

«2020 жылдың 10 айындағы «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бойынша талдамалық баяндама» (бұдан әрі – Баяндама) – бұл Бағдарламаны жүзеге асырудың әртүрлі деңгейіндегі тәжірибені жүйелеп, әр арнайы жоба бойынша идеологияны жедел таратудың вирусты контенті мен тиімді практикалық тәжірибені көрсетуге нақты бағыттарды айқындау.

Жалпы алғанда, авторлар тобы келесі алғышарттарды негіздеп отыр.

- біріншіден, барлық мемлекеттік құрылымдар мен ұйымдардың өзара үйлесімді әрекеттесудің тетіктерін әзірлеу, сондай-ақ олардың Бағдарламаны іске асыруға тең тарту жүйесін құру;

- екіншіден, халыққа Бағдарламаның алты тұжырымдамалық бағытын ықпал ету құралдары арқылы кеңінен, сапалы түсіндіру қажеттілігінің артуы;

- үшіншіден, қазақстандық жаңғыру тәжірибесі шеңберінде, мемлекеттік орган қызметкерлері арасында қоғамдық сананы жаңғыртудың ағымдағы өзгерістер динамикасын талдап бағалау үшін бастапқы ақпараттарды жинаудың өрісті әдістерін таңдау қажеттілігі

Талдамалық құжаттың мақсаты – қазіргі оң тәжірибені ескере отырып әлсіз жақтарды тауып, Бағдарламаның жобаларын ары қарай жүзеге асырудың тұрақты тенденцияларын анықтау.

Аталмыш Баяндаманың құрылымына орталық мемлекеттік органдардың қызметіне, өңірлер мен республикалық маңызы бар қалалардың 2020 жылдың 10 айындағы Бағдарламаның 13 арнайы жобасын жүзеге асыру бойынша сараптама, сондай-ақ, 2020 жылы «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асырудың тиімділігі» әлеуметтік зерттеуінің (бұдан әрі – Әлеуметтік зерттеу) қорытындылары енді. Бұл өз кезегінде, талдамалық жұмыстың сипаттамасына практикалық ұсыныстар жасауға мүмкіндік береді.

Әр орталық мемлекеттік органның (бұдан әрі – ОМО) өзіндік ерекшеліктерін ескере отырып, баяндамада тек арнайы жобалардың жүзеге асырылу сапасын ғана емес, жүйелілік пен сол бағытта қолжеткізілген дәйектіліктерді, өзге де жауапты құрылымдармен өзара байланыс сапасы да қарастырылады.

Сондай ақ баяндаманы дайындау барысында Қазақстанның өңірлері мен республикалық маңызы бар қалалардан ақпарат жинау жұмыстары жүргізіліп, нәтижесінде өңірлік жобалық офистердің (бұдан әрі – ӨЖО) қызметіне кешенді мониторинг жасалды. Институт қызметкерлері аймақтық ерекшеліктерді ескере отырып, Бағдарламаны түсіндіру және жобаларды іске асырудың практикалық тәжірибесі тұрғысынан толық ақпараттандырылды. Бағдарламаны ақпараттық сүйемелдеуді зерделеуге, жүргізіліп жатқан жұмысты қамтуды ұлғайтудың пәрменді тәсілі ретінде стейкхолдерлер мен форматтарды таңдауға ерекше назар аударылды.

Сондай-ақ, өңірді бағалау кезінде ауылдық округтермен жұмыс ескеріліп, ауыл тұрғындарының қаламен тең мүмкіндіктерге ие екендіктері, бастамалық жобаларына «Кері байланыстың» болуы ескерілді.

Үлкен практикалық маңызды нәтижелердің бірі ретінде «Үздік тәжірибелер жинағына» өзінің тиімділігін көрсеткен өміршең жобалар таңдалды. Бұл Бағдарламаны іске асырудың келесі кезеңдерінде олардың масштабталуы үшін жұмыстардың атқарылуына мүмкіндік берді.

Сонымен қатар, бұл Баяндаманың міндеті өзгерістерді талдау, сондай-ақ Бағдарлама жобаларының арқасында 2020 жылға арналған өзгеріс үдерісін көрсету. Бұл үшін бөлек тарауда еліміздің барлық өңірлеріндегі халыққа сауалнама жүргізу әдісімен алынған Әлеуметтік зерттеулердің қорытындылары берілген. Олардың нәтижелері ақпаратты талдау қорытындылары бойынша алынған өңірлер жұмысының нәтижелерімен салыстырылды және жиынтығында қазақстандық қоғамның әлеуметтік үрдістері мен даму заңдылықтарын талдауға бағытталған.

Барлық ақпараттық жұмыстар да мұқият талданған. Өйткені, қазіргі әлемде әлеуметтік желілер мен мессенджерлер контенті әсерінің артуымен қатар, заманауи байланыс арналары арқылы толыққанды әсер ету қажеттілігі артады. Бағалаудың негізгі критерийлері өзектілік, мақсатты аудиторияны ұсыну форматының сәйкестігі, ақпараттық науқанның болуы мен дәйектілігі, контентті орналастыру тұрақтылығы, сондай-ақ бағыт құндылықтарын ілгерілету үшін қоғамдық пікір көшбасшыларын тарту.

Соңғы тарауда әр түрлі көздерден алынған ақпаратты нақты тұжырымдалған мәселелер және олар үшін ұсынылған шешімдер түрінде қорытындыланған. Олар бірлесіп Бағдарламаны одан әрі дамыту моделінің стратегиялық тұжырымдамасын оның адресаттарымен жұмыс тиімділігін арттыру бағытында қалыптастырады. Бұл кешенді тәсілдің артықшылығы болжаудың дәстүрлі сценарийлік әдісін әр өңір бойынша өзгерістер болжанатын матрицалар нысанындағы стратегиялық тұжырымдамалармен біріктіру. Айта кету керек, ұсынылған модельдердің әрқайсысында оң және теріс сценарийлер пайда болуы мүмкін.

Осылайша, есеп жергілікті және орталық деңгейдегі мемлекеттік қызметкерлер мен бағдарлама менеджерлерін қызықтырады. Оның нәтижелері арнайы жобаларды іске асыру тәсілдерін өзгертуге және оларды ақпараттық сүйемелдеуге, сондай-ақ Бағдарламаны іске асырудың сапалық көрсеткішін арттыруға ықпал ететін жұмыстың ішкі проблемаларын шешуге бағытталған.

I ТАРАУ.

ОРТАЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДЫҢ 2020 ЖЫЛДЫҢ
10 АЙЫНДА «РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУЫ

1.1. «Туған жер» арнайы жобасы.

Мақсаты: қазақстандықтарда шынайы патриотизм сезімін тәрбиелеу.

Жауапты ОМО: БҒМ, АҚДМ.

Арнайы жоба екі бағыт бойынша жүзеге асырылады – бұл өлкетану жұмысы және меценаттықты дамыту.

1. Өлкетану жұмысы.

2017 жылдан бастап 5-7 сыныптарда «Қазақстан тарихы», «География», «Қазақ әдебиеті», «Музыка» пәндері негізінде 20 сағаттық «Өлкетану» интеграцияланған курсының оқу бағдарламасы бекітілді.

2019 жылы туған өлкенің тарихын зерттеу, өскелең ұрпақтың рухани ұлттық кодын нығайту үшін үлкен тәрбиелік маңызы бар «Өлкетану» хрестоматиясы әзірленіп, оқу үрдісіне енгізілді.

Хрестоматия «Ұлттық код мәнмәтініндегі Қазақстан өлкетануының бастауы мен дәстүрлері», «Тарихи орындар мен оқиғалар», «Қазақстанның киелі ескерткіштері», «Дереккөздердегі жалпыұлттық маңызы бар тарихи тұлғалар», «Дәстүрлі географиялық атаулар мен бірегей географиялық объектілер», «Отандық және шетелдік авторлардың сипаттамасындағы Қазақстанның флорасы мен фаунасының ерекшеліктері», «Әлемдік қоғамдастықта белгілі және танымал Қазақстанның көрнекті ғылым, әдебиет және өнер қайраткерлерінің мұрасы» секілді тараулардан тұрады.

Мектептерде өлкетану үйірмелері мен клубтар жұмыс істейді, сондай-ақ туристік-өлкетану экспедициялар мен экскурсиялар өтеді. Биыл карантиндік шараларға сәйкес, оқушылардың қатысуымен өтетін барлық шаралар онлайн форматына көшірілді.

Мектептерде 2357 мұражай жұмыс істейді. Турист-өлкетанушылардың 40 станциясы мен орталықтары, 2050 туристік-өлкетанушылық мектеп үйірмелері бар. Өлкетану туризмімен 7-17 жас аралығындағы 90 мыңнан астам бала қамтылды.

Сонымен қатар, «Рухани жаңғыру» бағдарламасын әдістемелік және тұжырымдамалық сүйемелдеу мақсатымен Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық Академиясы 15-тен астам әдістемелік құрал мен ұсынымдар әзірледі (Қазақстан Республикасында өлкетануды дамытудың тұжырымдамалық негіздері, «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жағдайындағы тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері, балалар-жасөспірімдер қозғалысын ұйымдастыру жөніндегі ұсынымдар, Қазақстанның киелі географиясын зерделеу жөніндегі әдістемелер және басқалары). Дайындалған құралдар оқытушылар мен мұғалімдерге үлкен көмек болды.

2. Меценаттылықты дамыту бағыты өңірлік деңгейде жүзеге асырылуына байланысты, баяндаманың II тарауында ақпарат толығымен көрсетілген.

1.2. «Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру» арнайы жобасы.

Мақсаты: латын графикасы негізінде қазақ тілін пайдалануға кезең-кезеңмен көшуді қамтамасыз ету.

Жауапты ОМО: МСМ, БҒМ.

Қазақстан Республикасы Президенті Қ.К. Тоқаевтың латын графикасына негізделген әліпбиді жетілдіруге қатысты берген тапсырмасынан кейін бекітілген әліпбиді ғылыми тұрғыдан зерделеп, практикалық тұрғыдан апробациядан өткізу жұмыстарын Орфографиялық жұмыс тобы ғалымдары жүргізді. Жалпы латын графикасына негізделген 20-дан астам жоба қарастырылды. Әліпби жобалары авторлардың тікелей қатысуымен ғалымдар тарапынан талқыланып, сараланды.

Латынграфикасына негізделген жаңа қазақ әліпбиін жетілдіру жұмыстарының медиа-жоспары әзірленді. Медиа-жоспарға сәйкес есепті кезеңде электрондық және басылымдық БАҚ-та мыңнан астам материал жарық көрді. Сонымен қатар әлеуметтік желілерде 500-ден астам пост жарияланды.

2020 жылғы 14 ақпанда барлық өңірлерде әліпби бойынша берілген ұсыныстарға қатысты ашық талқылау өтті.

2020 жылғы 20 ақпанда Ұлттық комиссия жанынан құрылған орфографиялық, әдістемелік, терминологиялық және техникалық сүйемелдеу жөніндегі жұмыс топтарының қатысуымен «Латыннегізді қазақ әліпбиі: ұсыныстар, талқы және нәтиже» атты кеңес өткізілді.

13 наурызда 4 жұмыс тобының кеңейтілген отырысы және 15 сәуірде орфографиялық жұмыс тобының онлайн-отырысы өткізілді. Күн тәртібінде «у», «й», «і» таңбаларының дыбыстық мазмұны талқыланды. Шараға 30-дан аса жұмыс тобы мүшелері мен мамандар қатысты.

Сонымен қатар, биыл 20-24 сәуір аралығында «ONLAINda bol» жобасы аясында «Жаңа әліпби негізіндегі ұлттық жазудың жаңғыруы» тақырыбында онлайн дәрістер ұйымдастырылды. Онлайн дәрісте Ұлттық комиссия жанындағы орфографиялық жұмыс тобы ғалымдары қатысты.

2020 жылғы 26-28 мамыр аралығында Алматы қаласында Тіл білімі институтының кейбір ғалымдарының әліпбиді жетілдіруге қатысты ұсыныстарын талқылау мақсатында кездесу ұйымдастырылды. Аталған ұсыныстар негізінде шешім шығарылып, қорытындылау кездесуі 29-31 мамыр аралығында Нұр-Сұлтан қаласында жалғасты.

Әліпбиді жетілдіру жұмысын қорытындылау кезеңінде Мемлекет басшысы Қ.К. Тоқаев әліпби жобасын БҒМ-мен бірлесе отырып, тиісті мамандармен егжей-тегжейлі талқылауға қатысып, 28 мамырда тапсырма берген болатын. Осы ретте 2 маусымда өткен орфографиялық жұмыс тобының кеңейтілген отырысында әліпби ғылыми тұрғыдан қайта зерделенді. Әліпби жобасына берілген ұсыныстар әдістемелік тұрғыдан қарау мақсатында БҒМ жолданды.

Нәтижесінде 22 шілдеде онлайн режимде орфографиялық жұмыс тобының отырысы өткізілді. Отырысқа жұмыс тобы мүшелерімен қатар БҒМ өкілдері қатысты. Күн тәртібінде әліпби жобасы тағы бір рет қаралды. Сонымен қатар, латыннегізді қазақ әліпбиін жетілдіру барысында атқарылған жұмыстар

туралы жаңа әліпбидің емле ережелері жайында, конвертер, пернетақта және таңбалардың ІТ технологияға сәйкестігі жөнінде баяндамалар жасалды.

20 тамызда Орфографиялық жұмыс тобының онлайн отырысы өткізілді. Отырысқа топ мүшелері, БҒМ өкілдері және тәуелсіз сарапшылар қатысты. Күн тәртібінде емле ережелері жобасына жасалған орфографиялық жұмыс тобының сараптамалық қорытындысы қаралды.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2020 жылғы 3 қыркүйекте берілген тапсырмасына сәйкес, қазіргі таңда әліпбиді жетілдіру жұмыстары жалғастырылуда.

Сонымен қатар, 17 қыркүйекте «Түркі әлемі: тілдік ахуал, латын әліпбиі және әдістеме» тақырыбында онлайн форматта халықаралық семинар-кеңес өтті.

Семинар-кеңестің мақсаты – түркі тілдерін зерттеушілермен, әдіскерлерімен ғылыми пікір, тәжірибе алмаса отырып, өзара туыстас тілдердің мамандары арасында халықаралық байланысты қалыптастыру.

Іс-шараға ғағауыз, қырғыз, ноғай, өзбек, хакас, қарақалпақ, түрік, тыва, татар және қазақ тілдерінің мамандары, барлығы 5 елден (Түркия, Өзбекстан, Қырғызстан, Молдова, Ресей) ғалымдар қатысты.

1.3. «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» арнайы жобасы.

Мақсаты: студенттерге гуманитарлық білім саласында мемлекеттік тілде үздік әлемдік стандарттарға сәйкес білім алуға жағдай жасау.

Жауапты ОМО: БҒМ.

Жобаны іске асыру мақсатында 2017 жылы «Ұлттық аударма бюросы» үкіметтік емес және коммерциялық емес қоғамдық қоры құрылды.

Бүгінгі таңда **300-ден** астам оқытушылар, ғалымдар, әдебиетшілер мен баспагерлерден тұратын жоғары білікті аудармашылар пулы құрылды. Әлемнің жетекші жоғары оқу орындарымен, ғылыми орталықтармен және баспа үйлерімен ынтымақтастық орнатылды.

2017-2019 жылдары аударылған 77 оқулық (2017 жылы 17, 2018 жылы – 30, 2019 жылы – 30 оқулық аударылды) жоғары оқу орындарының білім беру процесіне тиісті пәндерді («Философия», «Мәдениеттану», «Маркетинг», «Экономика», «Педагогика және психология», «Әлеуметтану», «Тарих», «Дінтану», «Кәсіпкерлік негіздері мен ментор-стартаптар» және т.б.) оқыту кезінде базалық пән ретінде енгізілді.

Осы жылы тағы 23 оқулық аударылды. Олар жыл соңына дейін басылып, жоғары оқу орындарына таратылады.

Әрбір оқулық негізінде қазақ және орыс тілдеріндегі 50 бейнедәрістен тұратын бейнекурстар әзірленді.

Аталған оқулықтар мен бейнедәрістер 100kitap.kz сайтында және www.OpenU.kz порталында орналастырылған. Порталда 107 мыңға жуық пайдаланушы тіркелген, оның серіктестері 128 жоғары оқу орны мен 147 колледжі.

ЖОО-ның білім беру бағдарламаларының мазмұнын жаңарту, оқу процесіне жаңа оқулықтарды енгізу мен оның тиімділігін одан әрі арттыру жөніндегі шараларға тексеріс жүргізілді. Барлық жоғары оқу орындар оқулықтардың

жұмыс бағдарламаларын әзірлеуде, әлеуметтік-гуманитарлық бағыттағы пәндер бойынша дәрістер оқуда. Сондай-ақ, студенттер мен ПОҚ ғылыми-зерттеу кезінде жұмыстарында қолданылатындығы анықталды.

«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» жобасы бойынша жұмыс жоспарын және білім беру процесіне аударылған оқулықтарды енгізу бойынша жол картасын ЖОО жоспарлы түрде жүзеге асыруда.

Білім беру пәндері циклінің жаңартылған мазмұны мен оларды оқу процесінде пайдалану бойынша ЖОО оқытушыларына біліктілікті арттыру курстары ұйымдастырылуда.

1.4. «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» арнайы жобасы.

Мақсаты: тарихи-мәдени ескерткіштерді, киелі жерлерді танымал ету, сақтау, қалпына келтіру.

Жауапты ОМО: МСМ.

«Қазақстанның киелі жерлер географиясы» арнайы жобасын жүзеге асыру мақсатында 2017 жылы Қазақстан Республикасы Ұлттық музейінің жанынан «Қасиетті Қазақстан» мамандандырылған ғылыми-зерттеу орталығы құрылды. Орталықта жалпыұлттық және жергілікті киелі орындарды анықтау мен өзектендіру жұмысымен айналысатын ғылыми-сараптамалық кеңестің 40 маманы бар. Кеңес жұмысына көрнекті ғалымдар, өлкетанушылар мен Қазақстанның қоғам қайраткерлері қатысады.

Арнайы жоба басталғалы бері бүгінгі күнге дейін жалпыұлттық маңызы бар қасиетті нысандардың тізіміне 205 нысан (оның ішінде 23 тарихи-мәдени ескерткіштерде ғылыми-реставрациялық жұмыстар аяқталды) және жергілікті маңызы бар нысандар тізіміне – 575 нысан енгізілді. Киелі нысандарды толық визуализациялау qazmaps.kz виртуалды карта платформасында қол жетімді.

Бұл доменде жалпыұлттық киелі объектілердің 3D-турлары бар виртуалды карта (*саны 100 дана*) және аймақтық киелі объектілердің интерактивті картасы (*саны 500 дана*) жүктелді. Сондай-ақ, биыл аталмыш карталар қосымша толықтырылатын болады.

Қасиетті нысандарды таныту мақсатында үш жыл ішінде жалпыұлттық маңызы бар 28 киелі нысан 3D форматына өткізілген. 2020 жылы 3D-түсірілімі бар көпсалалы виртуалды картаны жаңа 85 нысандармен толықтыру жұмыстары жүргізілуде.

Бағдарлама аясында «Қасиетті Қазақстан» энциклопедиясының үш томының тұсаукесері өтті. 2020 жылы IV томының тұсаукесері жоспарлануда. Қазіргі уақытта энциклопедияға материалдар жинау жұмыстары аяқталды. Энциклопедияның IV томында ШҚО, СҚО, Павлодар киелі нысандары бойынша толық мәліметтер қамтылған. Энциклопедияны жарыққа шығару жөнінде өңірлердегі өлкетанушылармен қашықтықтан жұмыстар жасалынып, жиналған материалдар сұрыпталды. Сондай-ақ, «Қоңыр әулие үңгірі - киелі орын» атты кітабының қазақша және орысша мәтіні жинақталуда.

Сонымен қатар, 2020 жылы «Қазақстанның киелі жерлері географиясы» арнайы жобасын жүзеге асыру мақсатында келесі жұмыстар атқарылды:

- Мектеп оқушыларына, студенттерге, экскурсия жүргізушілерге және туристерге арналған 10 оқу-әдістемелік құрал әзірленді. Құралға туристік саланы дамытудың 2019-2025 жылдарға арналған Мемлекеттік бағдарламасы аясына енген ТОП-10 және ТОП-50 туристік нысандары, сондай-ақ еліміздің жалпыұлттық және өңірлік қасиетті нысандары негізге алынды;

- «Қазақстанның заманауи мәдениетіндегі қасиетті кеңістік: дәстүр мен жаңашылдық» жобасы аясында Қазақстанның қасиетті нысандары мен аумағын зерттеу бойынша далалық экспедицияларға қатысушылар үшін әдістемелік нұсқаулық (қазақша-орысша) әзірленді. Қазақстанның қасиетті кеңістігін зерттеудің далалық этнографиялық бағдарламасы дайындалды. Далалық этнографиялық, фольклорлық және археологиялық экспедициялардың Солтүстік Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан, Батыс Қазақстан облыстары бойынша маршруттар даярланды. Сонымен қатар, жоба қатысушылары әртүрлі халықаралық және мемлекеттік басылымдарға 31 жарияланым әзірледі.

- Ұйымдастырылған іс-шаралар:

- 2020 жылдың 2 мамырында киелі кеңістікті құрастыру және өндіру тарихын, дәстүрлері мен заманауи тәжірибелерін талқылау мақсатында «Қасиетті география: қасиеттілік мәдениеті мен кеңістікті құрылымдау әдістерін зерттеудің көпсалалы тәсілдері» халықаралық онлайн-конференциясы ұйымдастырылды. Конференцияға отандық ғалымдармен қатар Гучинова Э.-Б. (Армения, Ереван), Ларина Е.И. (Ресей Федерациясы, Мәскеу) сынды шетелдік ғалымдар қатысты;

- «Қасиетті жерлер – рухани қалқанымыз» тақырыбында кездесу мен «Қазақи сананың қасиеті» атты дәріс елдегі төтенше жағдайдың орын алуына байланысты онлайн форматында өткізілді.

- Барлық мұражай-қорықтарының аумағында Визит-орталықтардың құрылысы жүріп жатыр. 2020 жылдың I жартыжылдығында Қарағанды облысында жалпы соммасы 546,0 млн. теңгені құрайтын «Ұлытау» визит-орталығы құрылысы аяқталды.

Сондай-ақ, қазіргі уақытта Гаухар-ана («Әзірет Сұлтан» музей-қорығы) визит-орталығының құрылысы басталды.

Бірінші кезекте визит-орталықтар туристерге қолайлы жағдай ұйымдастыру үшін ғылыми, мәдени, ақпараттық орталықтар ретінде пайдаланылатын болады. Сондай-ақ, имидждік туристік өнімді жасау үшін өңірдің бренді ретінде тарихи-мәдени және табиғи ресурстарды пайдалана отырып, жергілікті жердің мәдени-туристік кластерін дамытуға жәрдемдеседі.

- 2020 жылы республиканың маңызды мәдени және тарихи 44 ескерткішіне ғылыми-реставрациялық жұмыстар жүргізілді:

- «Отырар» қалашығының қалпына келтіру жобасының тұжырымдамасы әзірленді. Осы жылы ескі қалашықтың 10 нысанына, атап айтқанда, Отырар қалашығының Солтүстік және Оңтүстік қақпаларын, ежелгі тұрғын кварталдарын, мешіттерді, шығыс моншасын, қыш шеберханасын, магистральды көшелер мен қалашықтың бекініс қабырғаларын қайта жаңғырту бойынша жұмыстар жүргізіліп жатыр.

- Сонымен қатар, «Әзірет Сұлтан» музей-қорығының 17 объектісінде

қарқынды жұмыстар атқарылуда. Атап айтқанда, Қожа Ахмет Ясауи кесенесінің бас күмбезі жаңартылып, оның ішкі Қазандық, Құдықхана, Ақсарай бөлмелерінде әрлеу жұмыстары жүргізілді.

- Ясы қалашығының басты магистралды көшесі Жеті қақпа мен Кесене аралығында археологиялық жұмыстар барысында толық ашылып, сол заманның тұрмысын көрсететін тарихи объектілер қалпына келтірілуде.

- Жұма мешіті, Қылуат мешітінің аумақтары тарихи келбетке ие болды. Атап айтқанда, тарихи ұстындар, суреттер қалпына келтірілді. Хан мешітінің бас күмбезі майоликамен апталып, ішкі құрылысы бойынша михраб қалпына келтірілді, тиісті ою-өрнектермен безендірілді.

Сондай-ақ, осы аумақтағы шілдехана, сегіз қырлы кесене, Есім хан кесенесі, Шығыс моншасында ғылыми-реставрациялау жұмыстары жүргізілді.

- Солтүстік, Батыс өңірі және Нұр-Сұлтан қаласының мәдени-туристік кластерін дамыту мақсатында Мәдениет және спорт министрлігімен 3 республикалық музей-қорығын құрылды. Олар: елордадағы ежелгі қалашық негізінде «Бозоқ», қазақ жерінде салт-дәстүрлер пайда болған жерде «Ботай» және Қазақ хандығының ежелгі астанасы базасында «Сарайшық».

Жалпы МСМ жоспарына сәйкес, биыл еліміздің тарихында маңызды орын алатын Ақтөбе (Степнинское), Сарайшық, Сығанақ, Алтынасар сияқты ерте замандық, ортағасырлық қалашықтарда, Ақыртас сарай кешенінде, Бекет ата жер асты мешіті мен басқа да объектілерде ғылыми-реставрациялау жұмыстары жүргізілуде.

Аталған жұмыстар алдын-ала әзірленген ғылыми-жобалау құжаттамалардың негізінде жүзеге асырылуда. Атқарылған жұмыстар объектілерінің техникалық жағдайларының сақталуын қамтамасыз етумен қатар, олардың туристік тартымдылығын арттырып, ерекшеліктерін танытуға бағытталған.

1.5. «Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет» арнайы жобасы.

Мақсаты: Қазақстанның мәдени жетістіктерін әлемдік деңгейде танымал ету.

Жауапты ОМО: МСМ, СІМ.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында МСМ шетелдерде заманауи қазақстандық мәдениетіміздің жетістіктерін көрсету мақсатында 2017 жылдан бастап «Жаһандағы заманауи қазақстандық мәдениет» бағдарламасының арнайы жобасын жүзеге асыруда.

2020 жылдың 28-29 ақпанында «Жаһандық әлемдегі қазіргі қазақстандық мәдениет» жобасы аясында Қазақстан Республикасының «Салтанат» мемлекеттік би ансамблі Омбы қаласына (Ресей Федерациясы) гастрольмен барды. Жас көрермендер театрының сахнасында ансамбль ұжымы ұлттық билерді, сондай-ақ әлем халықтарының билерін қамтитын мазмұнды бағдарламаны ұсынды.

Биыл 18 наурыз-18 сәуір аралығында «Алтын адамның әлем музейлеріне шеруі» жобасын ұйымдастыру жоспарланған болатын. Осыған орай, 2020 жылы 20 наурызда Үндістанның Ұлттық музейінде (Нью-Дели қаласы) «Ұлы дала:

Кеңістік. Уақыт. Мәдениет» атты халықаралық көрмесі ашылды. Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі мен Үндістандағы Қазақстан Республикасының Елшілігінің қолдауымен, сондай-ақ екі елдің Ұлттық музейлерінің ұйымдастыруымен өткен аталмыш көрмеге қос тараптың музей қауымдастығы мен дипломатиялық өкілдік қызметкерлері қатысты.

Көрменің ашылу салтанатына Үндістандағы Қазақстан Республикасының Елшісі Ерлан Әлімбаев пен Үндістан Ұлттық музейінің директоры Рагвендра Сингх қатысты.

Алайда, әлемде COVID-19 вирусына қатысты қалыптасқан жағдайға байланысты, соның ішінде елімізде вирустың таралуына жол бермеу және оның алдын алу мақсатында аталған көрмені биыл 22 наурыздан бастап өткізбеу туралы шешім қабылданды.

Сондай-ақ, осы жыл соңына дейін республикалық мәдениет ұйымдары ұжымдарымен шетелдерде жоспарланған гастрольдер мен көрмелер ведомстволық бағынысты мәдениет ұйымдарының бюджетін оңтайландыруға байланысты пандемиялық жағдайды ескере отырып, карантин кезеңінде сақтық шараларын сақтау мақсатында шетелдердік гастрольдер мен көрмелер тоқтатылған болатын.

Қазақстан Республикасының СІМ және шетелдердегі мекемелері «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру мен ілгерілету жөнінде ауқымды ақпараттық-имидждік жұмысты төмендегі бағыттар бойынша жүргізуде.

1. Кітаптар. Абайдың шығармалары, сондай-ақ қазақстандық қаламгерлердің Абай туралы кітаптары армян, грузин, иврит, қырғыз, малай, моңғол, нидерланд, испан, португал, украин, түрік, өзбек, хинди тілдеріне аударылып, 12 кітап басылып шықты.

Онын ішінде, болу елдерінің тілдеріне аударылған қазақстандық авторлардың кітаптары Стокгольм қоғамдық кітапханасына және Лунд университетіне (Швеция), Словакия Республикасы Ғылым Академиясының философия институтына, Түркі мәдениеті және мұрасы халықаралық қорына (Әзірбайжан), Сегед университетінің кітапханасына (Мажарстан) және Каталония ұлттық кітапханасына (Испания) тапсырылды.

2020 жылы мамырда ҚР Бразилиядағы Елшілігі «Қазақ әдебиеті антологияларының» испан тіліне аударылған нұсқаларын Аргентинаның, Боливияның, Колумбияның, Парагвайдың, Перудың, Уругвайдың, Чилидің және Эквадордың Бразилиядағы дипломатиялық өкілдіктеріне, аталған елдердің ұлттық кітапханаларына, жоғары оқу орындары мен ғылыми орталықтарына табысталды.

Осы жылдың 19 тамызда Арменияның Ереван қаласында ҚР Елшілігінің ұйымдастыруымен Абайдың «Қара сөздері» мен М.Әуезовтың «Абай жолы» роман-эпопеясы Ереван мемлекеттік университетінің қолдауымен армян тіліне аударылып, тұсаукесерлері өтті.

2. Абай және әл-Фараби орталықтары. Қазақстан Республикасының Сингапурдағы (Абай орталығы), Болгариядағы (Абай орталығы), Пәкістан (Абай орталығы), Эфиопиядағы (Абай орталығы), Литвада (Әбу Насыр әл-Фараби орталығы) және Чехиядағы (Абай орталығы) елшіліктері жанынан 6 орталық ашылды.

Сонымен қатар:

- АҚШ-тың Джордж Вашингтон университетімен бірлескен Қазақстанның тарихы мен мәдениетін кеңінен насихаттауға бағытталған «Абай виртуалды орталығы»;

- ҚР Бельгиядағы Елшілігі жанындағы қазақ мәдениеті орталығы;

- «Клементинум» Ұлттық кітапхана жанындағы «Абай» мәдени-ақпарат орталығы (Чехия);

- ҚР Моңғолиядағы Елшілігі жанындағы Абай бұрышы;

- Литваның Вильнюс округінің Адам Мицкевич атындағы Қоғамдық кітапханасының ғимаратында қазақтың ұлы ағартушысы Абайдың оқу залы ашылды.

3. Конференциялар:

- Қырғызстанда Алықұл Осмонов атындағы Қырғызстан Ұлттық кітапханасының ұйымдастыруымен «Ұлы Абай Құнанбайұлының әдеби және рухани мұрасының құндылығы» атты халықаралық онлайн конференция өтті;

- Францияда Түркі академиясы ЮНЕСКО-ның қатысуымен Абайдың 175 жылдық мерейтойына арналған онлайн-конференция ұйымдастырды;

- Швецияда жергілікті қазақстандық жастар қауымдастығы ҚР Елшілігімен бірлесіп, Абайдың 175-жылдығына орай аудиоконференция өткізді;

- Ұлыбританияда ҚР Елшілігі мен Кембридж университетінің ұйымдастыруымен Абайдың 175-жылдығына арналған «Махаббаттың төлеуі – махаббат: Абай даналығы» атты онлайн-конференция өтті;

- Әзірбайжанда Абай Құнанбайұлының 175 жылдығына орай ТҮРКСОЙ халықаралық ұйымы бейнеконференция өткізді;

- Абай күніне орай Польшада «Абай. Полония. Польша» атты онлайн қазақ-поляк әдеби кездесуі ұйымдастырылды.

4. Мәдени іс-шаралар:

- БАӘ-да, Швецияда, АҚШ-та, Эфиопияда, Болгарияда және Таиландта қазақстандық режиссерлердің «Абай. Өмірбаяны және шығармашылығы», «Құнанбай» сияқты фильмдері көрсетілді;

- Мажарстанда «Әлем таныған Абай» кітап-иллюстративті көрмесі және «Абай әлемі» сурет көрмесі өтті;

- Беларусьта қазақстандық эстрада әртістерінің қатысуымен «Абай әлемі» музыкалық-ақындық кеші өтті;

- Босния және Герцеговинада Абай Құнанбайұлының 175 жылдығы аясында «Астана Опера» театрының солистері «Сараево қысы» халықаралық фестиваліне қатысты;

- Германияда Абайдың 175 жылдығына арналған «Еуразия ақындары» ақындық кеші ұйымдастырылды;

- Люксембургте Абай Құнанбайұлының 175 жылдығына арналған ақындық кеш өтті;

- Швейцарияда қазақстандық диаспора өкілдері С.Тоқанова мен И.Грибаус Абай Құнанбайұлының 175 жылдығына арналған концерт қойды;

- АҚШ-та Гарвард университеті жанындағы Дэвис орталығында америкалық

студенттер арасында «Абай оқулары» әдеби сайыс өтті;

- Иранда әлеуметтік желілерде Әбу Насыр әл-Фарабидің 1150 жылдық, Абай Құнанбайұлының 175 жылдық мерейтойларына арналған «Абай домбырасы-party» акциясы ұйымдастырылды;

- Мысырда «Ніл-Мәдениет» телеарнасында Абай Құнанбайұлына арналған бағдарлама өтті.

Шетелде Қазақстанның тарихы мен мәдениетін отандық фильмдер арқылы көрсетуге зор көңіл бөлінді. Қазақстандық режиссерлердің фильмдері БАӘ, Швеция, АҚШ, Эфиопия және Болгария сияқты елдерде көрсетілді. Шетелдік көрермендердің назарына «Абай. Өмірбаяны және шығармашылығы» (реж. Т.Арганчиев), «Құнанбай» (реж. Д.Жолжақсынов), «Қазақ биі» (реж. А.Садықова, Ғ.Насыров), «Қазақ хандығы. Алтын тақ», «Алмас қылыш» (реж. Р.Әбдрашов), «Жаужүрек мың бала» (реж. А.Сатаев) және т.б. фильмдер ұсынылды.

5. Абай және әл-Фарабиге арналған ескерткіштер мен көше атаулары. Ресейдің Мәскеу, Мажарстанның Будапешт және Францияның Ренн қалаларындағы Абайдың ескерткіштеріне қоса биыл Түркияның Анталья қаласында Абайға арналған ескерткіш тақта, Румынияның Бухарест қаласында Абайға және Израильдің Хайфа Әбу Насыр әл-Фарабиге арналған ескерткіш тақта ашылып, қаласындағы Грузияның Тбилиси қаласындағы орталық көшелердің біріне Ұлы ақынның есімі берілді.

6. Мақалалар. Есепті кезеңде шетелдік басылымдарда «Рухани жаңғыру» бағдарламасы туралы 60-қа жуық мақала жарияланды.

ҚР Президенті Қ.К. Тоқаевтың «Абай және ХХІ ғасырдағы Қазақстан» атты мақаласы шет тілдеріне аударылып, шетелдік БАҚ-тарда жарық көрді.

Атап айтқанда, мақалалар «EU Reporter» басылымы (Бельгия), «Prazsky zpravodaj» және «Halo noviny» газеттері (Чехия), «Факти» басылымы (Болгария), «Inside Recent» (Сингапур), «Post of Asia» басылымы (Үндістан), «IRNA» ақпараттық агенттігі және «Pars Today» радиосы (Иран), «Созвучие» әдеби басылымы (Беларусь), «Кыргыз туусу» газеті және «Пикир» басылымы (Қырғызстан), «Pajūrio žurnalas» журналы (Литва), «Tajikistan Times» газеті (Тәжікстан) сияқты БАҚ-тарда жарық көрді.

7. Маркалар. Биыл қыркүйек айында Эстонияда Абай Құнанбайұлының 175 жылдығына мен Әбу Насыр әл-Фарабидің 1150 жылдығына арналған мерейтойлық пошта маркалары шықты.

1.6. «Қазақстанның 100 жаңа есімі» арнайы жобасы.

Мақсаты: қазіргі Қазақстанды бейнелейтін табысты адамдардың тарихын және олардың әртүрлі қызмет саласындағы жетістіктерін көрсету.

Жауапты ОМО: АҚДМ.

«Қазақстанның 100 жаңа есімі» арнайы жобасы халық арасында танымал жобалардың бірі. Өңірлерде жүйелі негізде оқушылармен, жоғары оқу орындарының студенттерімен, еңбек ұжымдарымен, мүмкіндіктері шектеулі тұлғалармен, жетім балалармен және басқа да мотивациялық кездесулер мен тақырыптық әңгімелер өткізілді.

Жоба басталғаннан бері қатысу үшін 6 мыңнан аса өтінім қабылданды (2017 жылы – 2112, 2018 жылы – 2388, 2019 жылы – 1673). Бүкілхалықтық онлайн дауыс беру арқылы 163 жеңімпаз анықталды (2017 жылы – 102, 2018 жылы – 29, 2019 жылы – 32).

Алайда, COVID-19 вирусына қатысты жағдайға байланысты, соның ішінде елімізде вирустың таралуына жол бермеу мен оның алдын алу мақсатында аталмыш жоба халық арасында үгіт-насихат жұмыс жүргізуді талап ететінін ескере отырып, АҚДМ 2020 жылы жобаны өткізбеу туралы шешім қабылдады.

2020 жылы республикалық телеарналарда:

- «Хабар» телеарнасында қазақ және орыс тілінде 9 жаңалық сюжеті көрсетілді. Сондай-ақ, «100 жаңа есім» роликтерінің айналымы жүргізілді.

- «Хабар 24» телеарнасында «Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасын жариялау бойынша қазақ және орыс тілінде 21 жаңалық сюжеті және «Next», «Online», «Арнайы репортаж», «Цифра дня» бағдарламаларында сюжеттер көрсетілді.

- «QAZAQSTAN» телеарнасында «Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобасын жариялау бойынша қазақ және орыс тілінде 4 жаңалық сюжеті көрсетілді.

1.7. «Ауыл – Ел бесігі» арнайы жобасы.

Мақсаты: ауыл тұрғындарының өмір сүру сапасы мен әл-ауқатын жақсарту, ауылдарды тұрақты дамыту.

Жауапты ОМО: ҰЭМ, АШМ.

ҰЭМ «Ауыл – ел бесігі» жобасы 2020-2025 жылдарға арналған Өңірлерді дамытудың мемлекеттік бағдарламасына біріктірген. Бағдарламада ауыл тұрғындарының өмір сүру сапасын жақсарту мен ауылдық аймақтарды дамытуға арналған бірнеше бағыттар қарастырылған.

Бірінші бағыт – функционалды қалаларды жаңғырту. Оған Алматы, Шымкент, Нұр-Сұлтан және Ақтөбе қалаларының маңайындағы еліміздегі ең үлкен 4 агломерация кіреді. Сонымен қатар 13 облыс орталығы мен Семей қаласы.

Екінші бағыт – моно және шағын қалаларды дамыту. Бұл бағыт бойынша мемлекеттік бағдарлама аясында экономиканың шикізаттық емес секторларында «зәкірлік» жобалар, шағын және орта кәсіпкерлікті, инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды дамыту жөніндегі іс-шаралар іске асырылуда. Бұл моноқалалардың негізгі капиталына инвестициялар тарту көлемін ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта 27 моноқалада 57 «зәкірлі» инвестициялық жоба іске асырылуда.

«Зәкірлік» жобаларды іске асыру 8,6 мыңнан астам жұмыс орнын құруға және 749,4 млрд.теңге мөлшерінде инвестициялар тартуға мүмкіндік берді.

Өнеркәсіп өндірістің даму қарқыны жақсарғалы, негізінен металлургия, тау-кен өндірісі, химия және тамақ өнеркәсібінің дамуы, сондай-ақ өзге де түсті (металл емес) және минералдық өнімдердің өндірілуі нәтижесінде кәсіпорындары тұрақты жұмыс істейтін моноқалаларда жағдай түзелуде.

Үшінші бағыт – ауылдық елдімекендерді дамыту, соның ішінде тірек

ауылдардың инфрақұрлымын, тұрғындардың өмір салтын жақсарту. Осы бағыт бойынша алғашқы даму әлеуеті бар ауылдық елдімекендерді аңықтау талаптары бекітіліп, арнайы әдістеме әзірленді.

Бұл әдістеменің 150-ден астам бағалау өлшемшарттары қолданылды. Бұл халық санының өсу қарқыны, мал шаруашылығы мен өсімдік шаруашылығының ЖҚҚ, халықтың жұмыспен қамтылуының өсу серпіні, олардың ірі елдімекендерге жақындығы және басқалар.

Әдістемеге сәйкес, даму әлеуеті бар 3,5 мың ауыл іріктелді. Оның ішінде 1 173 тірек және 2 388 серіктес ауыл.

АШМ өз тарапынан іріктелген ауылдық елдімекендердің тізіміне сәйкес, «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ-ның еншілес компаниялары арқылы несие беру бағыты бойынша мемлекеттік қолдау көрсетіп отыр.

«ҚазАгро» ҰБХ» АҚ-ның ақпараты бойынша 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап 1 қыркүйекке дейін 7477 млн. теңге сомасына 1128 жоба қаржыландырылып, 1691 жұмыс орны құрылған (1-кесте). Соның ішінде облыстар бойынша:

	Өңірдің атауы	Жобалар саны	Бөлінген қаражат (млн. теңге)	Ашылған жұмыс орындар саны
	Ақмола облысы	124,0	34	34
	Ақтөбе облысы	388,9	108	108
	Алматы облысы	486,1	97	97
	Атырау облысы	95,2	17	17
	Шығыс Қазақстан облысы	663,0	131	131
	Жамбыл облысы	791,9	189	189
	Батыс Қазақстан облысы	190,7	53	53
	Қарағанды облысы	533,8	134	134
	Қостанай облысы	1 351,8	410	410
	Қызылорда облысы	1 165,6	74	74
	Павлодар облысы	752,5	78	78
	Маңғыстау облысы	166,6	45	45
	Солтүстік Қазақстан облысы	433,5	254	254
	Түркістан облысы	333,4	67	67
	БАРЛЫҒЫ	1128	7 477,0	1691

Жоба аясында ауылдық елдімекендерде әлеуметтік және инженерлік инфрақұрылымдарды дамыту, ауыл халқының әлеуметтік игіліктер мен мемлекеттік қызметтерге қолжетімділігін қамтамасыз ету, сондай-ақ жайлы өмір сүру ортасын қалыптастыру бойынша бірқатар міндеттерді шешу көзделген.

1.8. «Архив-2025» арнайы жобасы.

Мақсаты: жетіспейтін тарихи деректерді қалпына келтіру мақсатында отандық және шетел архивтерінде іргелі зерттеулер жүргізу.

Жауапты ОМО: МСМ, БҒМ.

2019 жылғы 20 желтоқсанда Үкіметтің қаулысымен Ұлттық архив қорын отандық және шетелдік архивтерде, музейлерде, кітапханаларда және ғылыми орталықтарда сақталатын Қазақстан тарихы бойынша құжаттармен толықтыруға және ғылыми айналымға енгізуге бағытталған «Архив-2025» жобасын іске асыру жөніндегі 2020-2025 жылдарға арналған кешенді іс-шаралар жоспары қабылданды.

«Архив-2025» жобасын іске асыру жөніндегі кешенді іс-шаралар жоспары 68 тармақтан тұрады, 14,1 млрд. теңге қарастырылған. Соның ішінде: республикалық бюджет - 3,96 млрд. теңге, жергілікті бюджет – 10,14 млрд. теңге.

«Архив-2025» жобасын іске асыру жөніндегі кешенді іс-шаралар жоспарының қаражаты 2019 жылғы 27 тамызда РБК шешімімен тұжырымдамалық түрде қолдау тапты. Алайда бюджеттік өтінім 2020 жылғы 2 сәуірдегі РБК отырысында оң қорытынды алған жоқ.

Кешенді жоспардың негізгі бағыттары - саланың нормативтік құқықтық базасын жетілдіру (*ҚР Ұлттық архив қорының құжаттық ақпаратының бірыңғай жіктеуі үшін әзірлеу, Архивші күнін қосу, ведомстволық марапатты немесе құрметті атақты бекіту*), Ұлттық архив қорын шетелдік архивтерден, музейлерден, кітапханалар мен ғылыми орталықтардан Қазақстан тарихы бойынша жаңа құжаттық дереккөздерімен толықтыру, оларды ғылыми айналымға енгізу, цифрлық өркениет жағдайында ақпараттық-зияткерлік ресурстардың қолжетімділігі мен ашықтығын қамтамасыз ету, халықаралық ынтымақтастықты кеңейту.

Кешенді жоспар аясында архив саласының материалдық-техникалық базасын нығайту, кең форматты сканерлер, архивтік құжаттарды реставрациялау және микрофильмдеу үшін заманауи зертханалар сатып алу көзделген.

Келесі маңызды қадамдардың бірі саланың инфрақұрылымын дамыту.

Бүгінгі таңда мемлекеттік архив қоймаларының көпшілігі 100%-ға жүктелген. Құжаттарды одан әрі қабылдау және сақтау үшін орын жетіспеушілігі бар. Еліміздің өңірлерінде арнаулы үлгілік ғимараттар салу мүмкіндігін қарастыру қажет.

Осы мақсатта Министрлік 200 мың, 500 мың, 1 миллион, 1,5 миллион, 10 миллион сақтау бірлігіне арнаулы үлгілік ғимараттардың құрылысына жобалау-сметалық құжаттама әзірлеуді жоспарлап отыр.

Облыстық, қалалық, аудандық мемлекеттік архивтердің құрылысы МСМ әзірлеген үлгілік ЖСҚ негізінде жергілікті бюджет есебінен жүзеге асырылатын болады.

Саланың білікті кадрлық әлеуетін қамтамасыз ету үшін IT-технологияларды, архив ісінің экономикасын, оны басқару мен менеджментін ескере отырып, архив ісімен аралас бағыттағы кадрларды даярлауды жүзеге асыратын ЖОО-лардағы пәнаралық білім беру бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру жоспарлануда.

Бұдан басқа, Жоспарда мемлекеттік архив мекемелері қызметкерлерінің елдің орталық мемлекеттік және шетел архивтерінде тағылымдамадан өтуі қарастырылған.

Қазақстандық архивтердің халықаралық архив кеңістігіне бірқалыпты интеграциялануы аясында жақын және алыс шетелдердің 17 елімен ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды.

Ұлттық архив қорын Қазақстанның тарихы мен мәдениетін жария ететін жаңа құжаттық көздермен толықтыру, сондай-ақ барлық отандық және шетелдік архивтерге іргелі зерттеулер жүргізу үшін іздестіру-зерттеу жұмысы аясында Министрлікпен архивистер, тарихшылар, ғалымдар, мәдениеттанушылар және басқа да сарапшылар қатарынан арнайы ғылыми-іздестіру топтарын құру бойынша жұмыстар жүргізілуде.

2019 жылы мемлекеттік архивтердің қызметкерлері Білім және ғылым министрлігінің зерттеу тобымен бірлесіп Ресей архивтері: Мәскеу, Санкт-Петербург, Қазан, Омбы және Астрахан қалаларында зерттеулер жүргізді.

Аталған зерттеулер Білім және ғылым министрлігінің «Ұлы дала тарихы және мәдениеті бойынша шетелдік архивтер мен қорлардағы археографиялық жұмыстар (анықтау, талдау, цифрлау)» жобасы аясында жүргізілді.

Ресейдің Омбы және Астрахан облыстарының архивтерінде зерттеу жұмыстарының нәтижесінде 4,5 мыңнан астам құжат парағы мен 10 мың фотосуреттен тұратын, аз зерттелген және ғылыми айналымға енгізілмеген жинақ анықталды. Абылай хан, Сұлтанмахмұт сұлтан, Кіші жүз қазақтарының көтерілісі, Бөкей Орда қазақтарының шаруашылық жағдайы бойынша құжаттар анықталды. Сонымен қатар, М. Шоқайдың өмір сүру тарихы бойынша материалдар, Қазақстан тарихының кеңестік кезеңіндегі саяси бюро отырысының хаттамалары мен басқ да құжаттар бар.

Татарстан Республикасының Ұлттық архиві мен орталық мемлекеттік аудио-визуалды құжаттар архивінен біздің зерттеушілеріміз қазақ даласындағы Ресей империясының діни саясатына арналған мыңнан астам құнды архив материалдарын, Жәңгір хан Бөкеевтің мұсылман Заңтану туралы қолжазба материалдарын, Жәңгір Бөкеевтің Қазан университетінің құрметті мүшесі болып сайлануы туралы және т.б. архив материалдарын анықтады.

Барлық анықталған және сатып алынған архивтік материалдар Қазақстан Республикасының Ұлттық архивіне тапсырылады.

БҒМ тарапынан «Ұлы Даланың тарихы мен мәдениеті жөніндегі шетелдік мұрағаттар мен қорлардағы археографиялық жұмыстар (анықтау, талдау, цифрландыру)» зерттеу жобасы іске асуда (2020 жылға – 62,1 млн. теңге бөлінген). Жобаны іске асыруды Р.Б. Сүлейменов атындағы Шығыстану институты жүргізеді.

Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институтының. Нұр-

Сұлтан қаласындағы Мемлекеттік мұрағаттың, Алматы қаласындағы Орталық мемлекеттік мұрағаттың және Қазақстанның облыстық мұрағаттарының қызметкерлері тартылған.

Ұлыбритания, Франция, Италия, Ресей, Украина, Польша, Венгрия мұражайлары мен кітапханаларында іздестіру-зерттеу жұмыстары үшін археографиялық экспедициялар ұйымдастырылды. Нәтижесінде XV-XX ғасырлардағы Ұлы Дала тарихы бойынша қазақстандық ғалымдарға бұрын белгісіз болған бірегей шығыс, парсы және түркітілдес жазба дереккөздері, қолжазбалар анықталды.

65-тен астам ғылыми еңбек, кітап және монография түрінде жарық көрді.

Алынған материалдарды жүйелеу, каталогтау және цифрлау жұмыстарының нәтижесі болып саналатын Ұлы Даланың тарихы мен мәдениеті бойынша архивтік материалдар мен артефактілер каталогын электрондық түрде әзірлеу жүргізілуде.

1.9. «Ұлы даланың ұлы есімдері» арнайы жобасы.

Мақсаты: Ұлы даланың ұлы тарихи қайраткерлерінің өмірін, мұрасын зерделеу және танымал ету.

Жауапты ОМО: БҒМ.

Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты 2019 жылы «Ұлы Даланың ұлы есімдері» жобасын өзектендіру, іріктеудің ғылыми-негізделген критерийлерін әзірлеу және ақпараттық сүйемелдеу бойынша талдамалық зерттеу» жобасы іске асырылды (2019 жылға – 66,2 млн. теңге).

Жүргізілген ғылыми зерттеулердің негізінде қазақ, орыс және ағылшын тілдеріндегі ғылыми әдебиетке сілтеме жасай отырып, өмірбаяндық мақалалар түрінде қысқаша сипатталған (100-ден астам есім) «Ұлы даланың ұлы есімдері» тізімі жасалып, интернет портал (<http://names-steppe.witharts.kz/>) іске қосылды.

Жоба аясында оқу-білім беру парк-энциклопедиясын құру тұжырымдамасы және интерактивті нұсқасы әзірленді. Өңірлер үшін «Ұлы даланың ұлы есімдері» жобасын іске асыру бойынша әдістемелік ұсынымдар дайындалды.

Ұлы ойшылдардың мұрасын ашуға бағытталған Абайдың 175 жылдығы мен Әл-Фарабидің 1150 жылдығы мерейтойларын мерекелеудің жалпы республикалық жоспарлары әзірленді. Олар практикалық маңызы бар және идеологиялық жүктемеге ие болады.

БҒМ тарапынан жобаның мазмұндық жағы аяқталды. Жобаны іске асырудың келесі кезеңі Нұр-Сұлтан қаласындағы энциклопедия паркінің құрылыс бөлігі болуы тиіс. Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің ақпараты бойынша Президенттік паркте орын бөлінген, бірақ осы жоба бойынша бюджетте ақша қаражатының болмауына байланысты құрылыс жұмыстары басталған жоқ.

1.10. «Түркі әлемінің генезисі» арнайы жобасы.

Мақсаты: түркі және түркі тілдес елдердің мәдениетін насихаттау.

Жауапты ОМО: МСМ, БҒМ.

Жоба аясында келесі іс-шараларды ұйымдастырып өткізу жоспарланған:

- Ежелгі Түркістан қалашығының тарихи келбетін қалпына келтіру. Бұл шара бойынша жұмыстар «Қазақстанның киелі жерлер географиясы» арнайы жобасы аясында жүзеге асырылуда.

- Түркі халықтарының дүниежүзілік фестивалі мен түркі этностарының мәдени күндерін өткізу. Шараны биыл ұйымдастыру жоспарланған. Алайда елдегі карантиндік шараларға байланысты белгісіз мерзімге шегерілді.

- Жалпы түркі шығармаларының бірыңғай онлайн-кітапханасын жасау. Бұл шара бойынша ақпарат жоқ.

1.11. «Ұлы даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі» арнайы жобасы.

Мақсаты: Ұлы даланың ежелгі өнер және технологиялар музейін құру арқылы қазақ халқының мәдени мұрасын сақтау және дамыту.

Жауапты ОМО: МСМ, Нұр-Сұлтан қаласының әкімдігі.

2020 жылы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы Қ.Е. Көшербаевтың тапсырмасына сәйкес Нұр-Сұлтан қаласының әкімдігі «Ұлы даланың ежелгі өнер және технологиялар музейін» Қазақстан Республикасының Ұлттық музейі базасында ашуды МСМ-не ұсынды.

МСМ мәселені пысықтап қолдады және Ұлттық музейдің «Алтын залының» атауын «Ұлы даланың ежелгі өнер және технологиялар залы» деп ауыстыру жөнінде ұсыныс білдірді.

Осыған орай аталмыш залдың экспозициясы еліміздің аумағында табылған озық туындылар мен құнды археологиялық жәдігерлермен безендірілетін болды.

Зал экспозициясына Ұлттық музей мамандары тарапынан осы жылы Торғай өлкесінен табылған б.з.д. VII–VI ғасырларға жататын кезекті «Алтын киімді адамның» әшекейлері қойылатын болады. Тарбағатайдағы Елеке сазы қорымында 2018 жылы ашылған сақ бекзада жауынгері киімінің қайта жаңғыртпасын қою жөнінде ұсыныстар пысықталуда. Сонымен қатар, залда Батыс Қазақстандағы Сегізсай (Лебедевка) кешенінен алынған ежелгі импорттық бұйымдар негізінде Ұлы Даланың Батыс және Шығыс өркениеттері арасындағы мәдени байланысы көрсетілетін болады.

Жоғарыда аталғандардың негізінде еліміздің тарихымен байланысты озық туындылар мен құнды музейлік жәдігерлер Нұр-Сұлтан қаласының тұрғындары мен қонақтарына таныстыру арқылы «Рухани жаңғыру» бағдарламасын сапалы жүзеге асыруға мүмкіндік беретін болады.

1.12. «Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы» арнайы жобасы.

Мақсаты: қазақ фольклоры мен музыкасын сақтау және насихаттау.

Жауапты ОМО: МСМ, БҒМ.

МСМ, БҒМ Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалалары және облыс әкімдіктерімен бірлесіп, 2020 жылғы 16 наурызында «Дала фольклоры мен музыкасының мың жыл» жобасын іске асыру жөніндегі іс-шаралардың бірыңғай жоспарын бекітті. Онда аймақтық, республикалық және халықаралық

деңгейлерде ғылыми-зерттеу және ұйымдастырушылық бағыттағы іс-шаралар көзделген.

Жоспардың мақсаттары мен міндеттері:

1) қазақ ұлтының материалдық емес мәдени мұрасын құрайтын ұлттық фольклордың ежелгі және қазіргі заманғы үлгілерін сақтау және танымал ету;

2) мәдени, ғылыми және білім беру кеңістігіне ноталық форматта ұсынылған және қазіргі заманғы электрондық тасығыштарда жанды дыбыста тіркелген түрлі халық аспаптары үшін қазақ аспаптық музыкасының жауһарларын қосу;

3) халықтың тарихи мұрасын – өскелең ұрпақтың санасында дәстүрлі музыкалық фольклорды насихаттау, ұлттық мәдени құндылықтарды ғылыми зерттеу.

МСМ Қазақ ұлттық консерваториясы Жоспардың 1, 2-тармақтары «Ұлы дала сарындары» және «Жаңа көкжиектер фольклоры» жобалары пандемияға байланысты жүзеге асыру мерзімі шегерілді.

БҒМ ақпаратына сәйкес, М.О. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтында (бұдан әрі – Институт) «Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы» аясында қазіргі кезде Институтта мемлекеттік тапсырыс бойынша үш жоба жүзеге асырылды.

Бірінші жоба. «Қолжазба қорларын, фольклорлық экспедиция материалдарын зерттеу мен жүйелеу және дала фольклорының антологиясын жасау» (2020 жылға арналған республикалық бюджетте 247 768,0 мың теңге) жобасы бойынша мемлекеттік тапсырысты іске асыруға қаражат көзделген.

Жоба 3 жылға арналған. 2019 жылы 10 томдық дала фольклоры антологиясының алғашқы 5 томы қазақ тілінде, оның ішінде онлайн және аудио форматтарда жарық көрді. 2020 жылы аталған антологияның келесі 5 томын шығару жоспарланған.

Екінші жоба. «Фольклорлық музыкалық мұраны сақтау мен жүйелеу және Ұлы даланың көне сарындарының таңдаулы үлгілерін жинау» (2020 жылға арналған жалпы сомасы 102 629,0 мың теңге) жобасы бойынша «Ұлы даланың көне сарындары» атты 2-томның мазмұны құрастырылып, домбыра, қобыз, сыбызғы, сазсырнай, шаңқобыз аспаптарына арналған халық және кәсіби күйші-композиторлардың туындылары бекітілді.

Қазіргі уақытта «Ұлы даланың көне сарындары» антологиясының екі бөлімі бойынша жұмыстар жүргізілу үстінде.

Бірінші бөлім бойынша қазақ халқының ешбір ұлттың мұрасына ұқсамайтын төл туындысы – қобыз, домбыра, сыбызғы және сазсырнай сарындары іріктеліп, таңдалған халық күйлерінің нотаға түсіру жұмыстары іске асырылды. Солардың қатарында, қазақ халқының аспаптық музыкасының таңдаулы сарындары («Ақсақ құлан», «Ел айрылған», «Нар идірген», «Жорға аю», «Ертіс толқыны» және т.б.) талданып, ғылыми-танымдық түсініктемелер жазылды.

Көне аспаптар (қобыз, үш ішекті домбыра, сыбызғы, сазсырнай, жетіген) бойынша іріктелген халық күйлерінің ғылыми-танымдық мәтіні орыс және ағылшын тілдеріне аударылды.

Екінші бөлім бойынша антологияға енгізілген күйші-композиторлар мен

халық және ауызша-кәсіби күйлердің атаулары анықталды. Белгіленген домбыра халық күйлері мен күйші-композиторлардың туындылары Сыр өңірі, Жетісу, Қаратау, Сарыарқа, Маңғыстау, Батыс Қазақстан және Шығыс Қазақстан аймақтары бойынша жіктеліп, бөлім қызметкерлерімен талқыланып, күйлердің орындаушыларын белгілеу, алдын ала бөлінді.

Сонымен қатар, кәсіби күйші-композиторлардың өмірбаяндарына байланысты жасалған ғылыми-танымдық түсініктемелердің жазылу қағидалары нақтыланып, деректерді сұрыптау жұмыстары жүзеге асырылып жатыр. Аталған бағыттағы жұмыстар жоспарға сәйкес орындалуда.

Үшінші жоба. «Ежелгі және орта ғасырлардағы жазба әдеби ескерткіштерді зерттеу және ежелгі дәуір әдебиетінің антологиясын дайындау» (2020 жылға арналған қаражат көлемі 86,336,00 мың теңге) жобасы бойынша «Ұлы дала жауһарлары. Ежелгі дәуір әдебиетінің антологиясының» II және III томдарының құрылымы бекітіліп, материалдар жиналды.

II-III томға енетін Қарахандықтар билігі және Алтын Орда тұсында жазылған түркі әдеби жәдігерлерінің қолжазбасымен жұмыс жасалды.

II томның құрылымы: Әл-Фараби шығармалары, Махмұт Қашқаридың «Диуани лұғат әт-түрк», Жүсіп Баласағұнның «Құтты білік», Ахмет Жүйнекидің «Һибәтул-хәқайқ», Ахмет Ясауидің «Диуани хикмет», Сүлеймен Бақырғанидың «Ақырзаман кітабы».

III томының құрылымы: Исламның «Муғинул-мурид»; Насуриддин Бурһануддин Рабғузидің «Қиссәсул-әнбия»; Махмұт әл-Кердеридің «Нәнджул-фәрадис»; Хусам Кәтибтің «Жұмжұма»; анонимдік туындылар «Китәби муқәддимәи Әбу Ләи Сәмәрқанди» және «Сиражул-қулуб».

Қолжазбадан ауытқып кетпеу мақсатымен көне әдеби жәдігерлерді қазақ тіліне аудару барысында ғылыми нәм жолма-жол аударма басшылыққа алынды.

Сонымен қатар, осы жоба аясында облыстық халық шығармашылығын дамыту орталығында «Алдаспан» әдеби клубы құрылып, Әбу Насыр әл-Фарабидің 1150 жылдығы, Абай Құнанбайұлының 175 жылдығы, Ұлы Жеңістің 75 жылдығына орай «Абай - дана, Абай дара - қазақта», «Ел қорғаны – Ержігіт», «Ұлы Жеңісті жырлаймыз» атты поэзия сағаттары мен Алтын Орданың 750 жылдығына орай сәуір айында «Алтын Орда мемлекеті – Ұлы дала өркениеті» атты облыстық онлайн жазба ақындар айтысы өткізілді.

Даңқты батыр Сәрке Өмірқұлұлының 340 жылдығына арналған облыстық жыршы-жыраулар байқауы, Ұлы Жеңістің 75 жылдығына және халық батыры, жыршы Ақтан Ақайұлының 250 жылдығына арналған «Батырлықты жырлаймын» атты батырлық дастан орындаушылардың байқауы елімізде орын алған төтенше жағдайға байланысты аталған байқаулардың мерзімі кейінге шегерілді.

«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы» тапсырмасын іске асыру аясында фольклорлық дәстүрдің ортақ тарихи негіздерін іздеу үшін Қазақстанның түрлі өңірлеріне іздеу-зерттеу экспедициялары ұйымдастырылып, Ұлы Даланың фольклоры мен әуендері заманауи цифрлық форматта «жаңа тыныс» алды.

1.13. «Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі» арнайы жобасы.

Мақсаты: телевизия, кино, әлеуметтік желілер арқылы қазақ халқы тарихының үздіксіз өркениеттің көрсетуі.

Жауапты ОМО: МСМ.

Бұл арнайы жоба анимациялық, деректі және көркем фильмдерден тұрады.

2020 жылы «Түркістан – кеше, бүгін, ертең» және «Ұстаздың оралуы» деректі фильмінің өндірісі аяқталып ұлы ғұлама Әл-Фарабидің өмірінен сыр шертетін («Возвращение учителя») деректі фильмі көрерменге жол тартпақ.

Тарихымызды кеңінен дәріптейтін «Қажымұқан», «Мұқағали Мақатаев», «Ақтастағы Ахико», «Ақын» көркем фильмдері мен «Ботай арғымақтар мекені» толық метражды анимациялық фильмі дайындалуда.

Оған қоса, қазіргі таңда «Дос Мұқасан», «Лето 1941-го года», «Ақ боз үй» көркем фильмдері, «Кыз-Жибек: рецепт любви и успеха» деректі фильмі, «Абайдың қара сөздері» қысқа метражды фильмдер циклі және «Алтын адам» анимациялық фильмі өндіріске жіберілетін болады.

1.14. Орталық мемлекеттік органдарға «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бойынша ұсыныстар.

1. «Туған жер» арнайы жобасы негізі өңірлік деңгейде жүзеге асырылатындығынан халық арасында танымалдыққа ие. Оған әлеуметтік зерттеудің қорытындылары дәлел. «Туған жер» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына респонденттердің 63,7%-ы жоба туралы естігендігін және білетіндігін айтқан.

Арнайы жоба бойынша БҒМ тарапынан «Өлкетану» сабағын оқу үрдісіне енгізу үшін қажетті ұйымдастырушылық және дайындық шаралар қабылданды. Бүгінгі күні, «Өлкетану» сабағы интеграцияланған курс ретінде барлық мектептердің 5-7 сынып оқушыларының оқу бағдарламасына енгізілді және «Өлкетану» хрестоматиясы дайындалып қолданысқа берілді.

Оқушы «Өлкетану» сабағында өз жерінің тарихы, мәдениеті, дәстүрі және әдет-ғұрпы туралы білім алу арқылы ауылына, қаласына және жалпы еліне деген сүйіспеншілік пен мақтаныш сезімдері оянады. Сондай-ақ, Отан түсінігі пайда болып, елінің болашағы үшін өз жауапкершілігін сезінеді. Сол себептен, ол Отан алдында адамгершілік борышын нақты істермен өтеуге тырысады. Бұл шынайы патриотизмнің түсінігі мен бейнесі.

Сондықтан оқушылардың сабақтарда берілген ақпаратты түсініп, ұққаны туралы білім деңгейін тексеріп тұру өте маңызды.

Осы орайда, БҒМ келесі шараларды қолға алуды ұсынады:

- Әр оқушының «Өлкетану» сабағы бойынша білуге қажет «минимумын» анықтап, білім деңгейін қадағалап тексеріп тұру;

- «Өлкетану» сабақтары қызықты әрі тартымды болу үшін заманға сай жаңа тәсілдерді қолдану туралы әдістемеліктерді өңірлер үшін дайындау;

Өңірлер арасында «Өлкетану» сабақтарын өткізубойынша үздіктәжірибелерін анықтау және қолдану үшін басқа өңірлерге тарату.

2. «Қазақ тілінің латын әліпбиіне кезең-кезеңмен көшіру» арнайы жобасы

соңғы жылдары қоғам мен зиялы қауымның арасында сөз болып, сынға алынды. Латын негізді дайындалған әліпбидің үш жобасынан шикіліктер табылып, қайта жетілтіруге жіберілді. Латын әліпбиін енгізу мәселесінде асығыстық жасамай, жұмысты ғалымдармен жан-жақты сараптай және қоғамдық пікірді ескере отырып жүргізу керек екендігін мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев та атап өтті.

Бірақ, айтылған сындарға қарамастан арнайы жоба халық арасында қолдауға ие. Оған әлеуметтік зерттеудің қорытындылары дәлел. «Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына, респондентердің 86,3%-ы жоба туралы естігенін және білетіндігін айтқан. Бұл көрсеткіш, халық бұл жобаның маңыздылығын түсінетіндігі мен қолдайтындығын көрсетеді.

«Мұндай ұлтымыз үшін тағдыршешті мәселеде науқаншылдыққа және жеңілтектікке жол беруге болмайды», - деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Осы орайда, МСМ келесі шараларды қолға алуды ұсынады:

- Жаңадан дайындалып жатқан латын әліпбиін ғалымдармен жан-жақты сараптау және қоғамның пікірін ескеру;
- БҒМ бірлесіп жаңа әліпбиді қолданысқа енгізу бойынша барлық аспектілерді ескере отырып, сапалы әрі жан-жақты сарапталған әдістемелік құралдарды әзірлеу;
- Қазақ тілінің жаңа латын әліпбиіне көшу бойынша ақпараттық-насихат және түсіндіру жұмысына арнайы медиа-жоспар дайындау;
- Өңірлердің тіл орталықтарының мамандарына біліктіліктерін арттыру курстарын ұйымдастыру;

Жоғарыда аталған ұсыныстар орындалғаннан және дайындық жұмыстар жан-жақты пысықталғаннан кейін ғана жаңа әліпбиді қолданысқа енгізу қажет.

3. Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» арнайы жобасы

биыл соңғы 23 оқулықты аударып басып шығарғаннан кейін өз мәресіне жетеді. 4 жылдың ішінде БҒМ ауқымды және сапалы жұмыс атқарды. Осы қысқа мерзімнің ішінде әлемнің жетекші ЖОО-мен, ғылыми орталықтармен және баспа үйлермен ынтымақтастық орнатылды. Ғалымдар тартылып, 100 шетелдік оқулық таңдалды. Әр оқулықты аударуға жоғары білікті аудармашы-мамандардан тартылып, топтар құрылды, аударылған оқулықтар ЖОО-ның білім беру процесіне енгізілді.

Бірақ, арнайы жоба аяқталғанымен бүгінгі күнге дейін өз өзектілігін жоғалтқан жоқ. Оған дәлел, кейбір өңірлерде бастамашыл топтар (*Нұр-Сұлтан қаласында «Мазмұндама» қоғамдық қоры және Қарағанды облысында «Нәтиже» сүт фабрикасы*) өз қаражаттарына немесе демеушілерді тартып әлемнің әйгілі классиктерінің бестселлер кітаптарын аударуда.

Сонымен қатар, әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына, респондентердің 64,2%-ы жоба туралы естігендігін және білетіндігін айтқан.

Осының бәрі, халықтың қызығушылығы басылмағандығын білдіреді. Сол себептен, БҒМ келесі шараларды қолға алуды ұсынады:

- Арнайы жобаның шеңберінде аударылатын оқу және ғылыми әдебиеттер мен оқулықтармен шектелмей, әлемдік әдебиеттің басқа да түрлерінің үздік әрі танымал шығармалары мен кітаптарын аудару жұмыстарын жалғастыру;

- Әлем әдебиетінің үздік шығармалары мен кітаптарын аударуды іріктеуде «Рухани жаңғыру» бағдарламасының 6 қағидасының талаптарына сай болуын ескеру;

- Өңірлерде бастамашыл топтардың кітап аудару жұмысына мемлекеттік қолдау көрсетуді қарастыру және басқа да өңірлерде осындай тәжірибелер бар екендігін зерделеу.

4. «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» арнайы жобасы тарихи-мәдени нысандарының қайта өркендеуіне жаңа серпін берді және инфрақұрылымын дамытуға мүмкіндік тудырды.

МСМ арнайы жоба аясында атқарып жатқан жұмыстардың арқасында жалпыұлттық маңызы бар киелі жерлердің тізімі жасақталып, Қазақстанның киелі жерлерінің интерактивті картасы іске қосылды. Көптеген тарихи маңыздылығы бар ескерткіштерде ғылыми-реставрациялау мен инфрақұрылымын дамытуға бағытталған жұмыстар жүргізілуде. Бұл жұмыстар жүйелі жолға қойылып, жыл сайын өз жалғасын табуда. Осы істердің нәтижесінде ішкі туризмді дамытуға қолайлы жағдай жасалды.

МСМ мәліметі бойынша киелі жерлерге барған туристтер саны жыл сайын артып келеді. Халық арасында өз елінің тарихын, мәдениетін, жалпы өзінің «ұлттық кодын» білуге ынтасы мен құлшынысы бар екенін білдіреді. Бұл қуантарлық жағдай. Себебі, киелі жерлерге барған ішкі турист өз елінің тарихы мен мәдениеті туралы мағұламат алып, ұлттық бірегейлігін нығайтады. Ал сыртқы турист Қазақстан туралы тарихи деректермен танысып, санасында жаңа көзқарас қалыптастырады.

Әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына, респондентердің 53%-ы жоба туралы естігендігін және білетіндігін, ал 47%-ы білмейтіндігін айтқан. Халықтың киелі жерлер туралы білмеуі өңірлерде ақпараттық-насихаттау жұмысының әлсіздігі, тіпті, кей жерлерде жоқтығын білдірген.

Осы орайда, МСМ келесі шараларды қолға алуды ұсынады:

- Өңірлермен бірлесе отырып, Қазақстанның киелі жерлері туралы ақпараттық-насихаттау жұмысының республикалық және өңірлік медиа-жоспарларын дайындау;

- Қазақстанның киелі жерлерінің интерактивті картасын халық арасында танымал Google, Яндекс және 2GIS интерактивті карталармен біріктіру жұмысын бастау;

- Киелі жерлерге туристтік турлар ұйымдастыратын туристтік компаниялардың жұмысын ынталандыру мәселесін қарастыру.

5. «Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет» арнайы жобасы ағымдығы жылы COVID-19 пандемиясының алдын алу мақсатында қабылданған карантиндік шараларына байланысты толыққанды жүзеге асырылған жоқ. МСМ-гі шетелдерде өткізуге жоспарланған шаралардың басым бөлігі тоқтатылып, кейінге қалдырды.

Бірақ жоба бойынша жұмыс тоқтап қалған жоқ. ҚР СІМ-нің шетелдегі елшіліктері мен дипломатиялық өкілдіктері Абай Құнанбайұлының 175-жылдығына және Әбу Насыр Әл-Фарабидің 1150-жылдығына арналған бірқатар іс-шаралар өткізді. Шаралар Абай мен Әл-Фарабидің даналығын көрсету және шетелдік азаматтарды жазған еңбектерінің құндылығымен таныстыру мақсатымен ұйымдастырылған.

Әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына респондентердің 53,8%-ы білмейтіндігін айтқан. Бұл көрсеткіш жоба аясында ұйымдастырылатын шаралардың барлығы шетелде өтетінімен түсіндіруге болады. Сонымен қатар, 46,2%-ы жоба туралы хабардар.

Жобаның мақсаты Қазақстанның мәдени жетістіктерін әлемдік деңгейде ілгерлету болғандықтан, жүзеге асырылып жатқан шаралардың нәтижесі шетелдік азаматтардың санасында Қазақстан туралы жағымды көзқарас қалыптастыру болады. Сонымен бірге, өңірлік деңгейде арнайы жобаның аясында жүзеге асырылатын іс-шараларды жүйелендіру қажет. Өйткені, шетелдік гастрольдерін ұйымдастыру қомақты қаражатты талап етеді және олардың тиімділігін бағалау мүмкін емес.

Осы орайда, келесі шараларды қолға алу ұсынылады:

- СІМ Қазақстан жайлы білетіндігін анықтау мақсатында шетелдік азаматтар арасында әлеуметтік зерттеу жүргізу;
- МСМ заманауи қазақстандық мәдениетіміздің жетістіктерін өңірлерде де көрсету мәселесін қарастыру;
- Өңірлердің көркемөнерпаздар ұжымдарының шетелдік гастрольдерін МСМ келістіру және осы жұмысты үйлестіру.

6. «Қазақстанның 100 жаңа есімі» арнайы жобасы жыл сайын республикалық деңгейде өтеді және Тәуелсіздік жылдарында табысқа жеткен, еліміздің әр өңірінде тұратын түрлі жастағы, сан алуан этнос өкілдерінің тарихы мен тәжірибесі туралы баяндайды. Алайда, ағымдағы жылы COVID-19 пандемиясының алдын алу мақсатында қабылданған карантиндік шараларға байланысты өткізбеу туралы шешім қабылданды.

Әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Қазақстанның 100 жаңа есімі» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына респондентердің 69,1%-ы жоба туралы естігендігін және білетіндігін айтқан. Бұл көрсеткіш жобаның халық арасында ең танымды және беделді жобалардың бірі екенін дәлелдейді.

Жобаның шарттары бойынша үміткерлер өңірлік деңгейде іріктелмей тікелей республикалық деңгейге өз өтініштерін жолдайды. Сол себептен, жыл

сайын өтініштердің саны өскенімен сапасы түсіп лайықты үміткерлерді таңдауға қиындық туады. Сонымен қатар, Елбасы өз бағдарламалық мақаласында жобаның өңірлік нұсқасын жасау қажеттілігі туралы атап өткен.

Осы орайда, АҚДМ келесі шараларды қолға алуды ұсынылады:

- Жобаны екі кезеңге бөліп (облыстық және республикалық) ережесіне өзгерістер енгізу;
- Өңірлерге жобаны жүзеге асыру бойынша әдістемелік көмек көсету.

7. «Ауыл - ел бесігі» арнайы жобасы Өңірлерді дамытудың мемлекеттік бағдарламасымен біріктірілгендіктен жаңа серпін алып, ауыл тұрғындарының өмір сүру сапасын жақсартуға және ауылдық аумақтарды дамытуға бағытталған жұмыстардың қарқыны артып келеді. Мемлекеттік бағдарлама жобаның міндеттерін қажетті қаражатпен қамтамасыз етіп кезең-кезеңмен орындау арқылы өз мақсатына жетуге мүмкіндік береді. Бұл шаралар елдімекендер тұрғындарының әл-ауқаты өсуіне ықпал етеді.

Жоба бойынша атқарылып жатқан шаралар туралы ақпараттар жүйелі түрде БАҚ-да жарияланып тұрғандықтан жобаның танымдығы халық арасында артып келеді. Оған дәлел әлеуметтік зерттеудің қорытындылары. «Ауыл - ел бесігі» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына респондентердің 57,6 %-ы жоба туралы естігенін және білетіндігін айтқан.

Алайда, кей өңірлерде жоба аясына салынған немесе жөнделіп жатқан әлеуметтік нысандардың, жолдардың және тұрғын үйлердің сапасының төмендігі, халық арасында жобаға деген сенімнің жоғалуына апарады.

Осы орайда, ҰЭМ және АШМ келесі шараларды қолға алу ұсынылады:

- Ауылдық аумақтарды дамытуға бағытталған жұмыстардың сапасын тексеру және қадағалау.

8. «Архив-2025» арнайы жобасын іске асыру жөніндегі кешенді іс-шаралар жоспары қабылданды. Жоспарға сәйкес, мұрағат саласын жаңғырту шаралары жоспарланған. Алайда, қаржыландыру мәселесі әлі күнге дейін шешілмеген.

Одан бөлек, шетелдік мұрағаттарда, музейлерде, кітапханаларда және ғылыми орталықтарда сақталатын Қазақстан тарихы туралы дереккөздерді іздестіру-зерттеу және ғылыми айналымға енгізу жұмыстары қарастырылған. Бірақ ағымдағы жылы COVID-19 пандемиясының алдын алу мақсатында қабылданған карантиндік шараларға байланысты шетелге шығу жұмыстары тоқтатылды.

Әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» деген сұраққа респондентердің 59,8%-ы білмейтіндігін айтқан. Бұл көрсеткіш жобаның өзіндік ерекшелігімен түсіндіруге болады.

Осы орайда, МСМ және БҒМ келесі шараларды қолға алу ұсынылады:

- Шетелдік мұрағаттарда Қазақстан тарихы туралы дереккөздерді іздестіру-зерттеу жұмыстарына мемлекеттік тапсырыс арқылы сол елдің ғалымдарын, тарихшыларын және мәдениеттанушыларын тарту;
- Бүгінгі күнге дейін іздестіру-зерттеу жұмыстары бойынша жасалған

қорытындалардың негізінде әдістемелік құралдар жасақтап, өңірлерге насихаттау үшін жолдау;

- Шетелдік мұрағаттардан әкелінген материалдардың бірыңғай дерекқорын жасау;
- Өңірлік мұрағаттар қызметкерлерінің біліктіліктерін арттыру курстарын ұйымдастыру;
- Жоба бойынша өңірлерде жүргізілетін жұмысты дайындалған әдістемелік құралдар негізінде жүзеге асыру.

9. «Ұлы даланың ұлы есімдері» арнайы жобасы бойынша БҒМ ғылыми зерттеулердің негізінде 100-ден аса тарихи тұлғалардың тізімін жасақтап, оқу-білім беру энциклопедия-паркінің тұжырымдамасын дайындады.

Өңірлер үшін жобаны іске асыру бойынша әдістемелік ұсынымдар дайындалған, бірақ өңірлерге қолдану үшін жолданбаған. Сол себептен, өңірлер жобаның аясында өткізілетін шаралардың басым бөлігін жергілікті тұлғаларлардың құрметіне ұйымдастырады.

Әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Ұлы даланың ұлы есімдері» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына респондентердің 51,9%-ы жоба туралы естігенін және білетіндігін, ал 48,1%-ы білмейтіндігін айтқан. Халықтың ұлы есімдер туралы білмеуі ақпараттық-насихаттау жұмысының әлсіздігін көрсетіп отыр.

Сонымен қатар, Елбасы «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламалық мақаласында атап өткен 2 міндет бүгінгі күнге дейін орындалмаған. Бұл міндеттерді орындауға МСМ тарту қажет. Олар:

- классикалық қалыптан тыс, баламалы жастар өнерінің креативті әлеуетін пайдалана отырып қазіргі әдебиеттегі, музыка мен театр саласындағы және бейнелеу өнеріндегі ұлы ойшылдар, ақындар және ел билеген тұлғалар бейнесінің маңызды галереясын жасауды;

- еліміздің тарихи кезеңдерін кеңінен қамти отырып, «Ұлы Дала тұлғалары» атты ғылыми-көпшілік серияларды шығарып, тарату жұмыстары.

Осы орайда, келесі шараларды қолға алу ұсынылады:

- БҒМ дайындаған әдістемелік ұсынымдарды өңірлерге тарату және қажетті деректермен қамтамасыз ету;
- МСМ орындалмаған міндеттерді пысықтап жүзеге асыру бойынша кешенді іс-шаралар жоспарларын дайындау;
- Өңірлермен бірлесе отырып жоба бойынша ақпараттық-насихаттау жұмысының республикалық және өңірлік медиа-жоспарларын дайындау;
- БҒМ, МСМ бірігіп «Рухани жаңғыру» ҚҚДИ КеАҚ көмегімен ӨЖО қызметкерлеріне жобаның мақсаты мен міндеттерін түсіндіру бойынша оқыту семинарын ұйымдастыру;
- Жоба бойынша өңірлерде жүргізілетін жұмысты дайындалған әдістемелік құралдар негізінде жүзеге асыру.

10. «Түркі әлемінің генезисі» арнайы жобасы аясында жоспарланған Түркологтардың дүниежүзілік конгресі мен Түркі халықтарының мәдени күндерін COVID-19 пандемиясының алдын алу мақсатында қабылданған карантиндік шараларына байланысты белгісіз мерзімге шегерілді. Сонымен қатар, Википедияның үлгісінде Түркі халықтарына ортақ туындылардың бірыңғай онлайн кітапханасын ашу шарасы жоспарланған. Бірақ бұл жұмыс бүгінгі күні белгісіз себептермен тоқтап тұр.

Әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Түркі әлемінің генезисі» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына респонденттердің 59,5%-ы білмейтіндігін айтқан. Бұл көрсеткішті жобаның өзіндік ерекшелігімен түсіндіруге болады.

Жоба бойынша жүзеге асырылатын Түркі өркениетін жан-жақты зерттеу жұмыстары түркі тілдес елдердің көмегін және біріккен жалпыелдік сараптаманы талап етеді. Сол себептен, бұл жұмысты халықаралық дәрежеде жүзеге асыру үшін СИМ тарту қажет.

Осы орайда, МСМ келесі шараларды қолға алу ұсынылады:

- СИМ бірігіп жобаны жүзеге асыру бойынша өзара міндеттерді анықтап кешенді жоспарды дайындау;
- СИМ бірігіп Түркі өркениетінің мәдениетін насихаттау мақсатымен түркі тілдес елдермен бірлесіп халықаралық іс-шаралар жоспарын дайындау;
- Википедияның үлгісінде Түркі халықтарына ортақ туындылардың бірыңғай онлайн кітапханасын ашу мәселесін қайта қарастыру;
- Өңірлерге жоба бойынша жұмысты жүргізу үшін арнайы әдістемелік құралдарды дайындау;
- Жоба бойынша өңірлерде жүргізілетін жұмысты дайындалған әдістемелік құралдар негізінде жүзеге асыру.

11. «Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі» арнайы жобасы ҚР Ұлттық музейі базасында тақырыптық залдың ашылуымен өз нәтижесіне жетті және шешім қабылдау үшін Елбасының қарауына енгізіледі.

12. «Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы» арнайы жобасы бойынша МСМ және БҒМ бірлескен жоспар дайындалып, қарқынды жұмыс атқарылуда. Ұлы Даланың фольклоры мен әуендері заманауи цифрлық форматта «жаңа тыныс» алды.

Жоба бойынша негізгі міндет Ұлы дала мұрагерлерінің өткен мыңжылдықтағы халық ауыз әдебиетінің таңдаулы үлгілерін жинақтау, сақтау және насихаттау. Бұл жұмыс тиянақтылық пен мұқияттылықты талап етеді. Сол себептен, фольклорлық дәстүрдің ортақ тарихи негіздерін іздеу үшін Қазақстанның түрлі өңірлеріне іздеу-зерттеу экспедициялары ұйымдастырылды.

Әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Ұлы даланың ұлы есімдері» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» сұрағына респонденттердің 62,2%-ы білмейтіндігін айтқан. Бұл көрсеткіш ақпараттық-насихаттау жұмысының әлсіздігін көрсетеді.

Осы орайда, келесі шараларды қолға алу ұсынылады:

- Өңірлермен бірлесе отырып жоба бойынша ақпараттық-насихаттау жұмысының республикалық және өңірлік медиа-жоспарларын дайындау;
- Өңірлерге жоба бойынша жұмысты жүргізу үшін арнайы әдістемелік құралдарды дайындау;
- Жоба бойынша өңірлерде жүргізілетін жұмысты дайындалған әдістемелік құралдар негізінде жүзеге асыру.

13. «Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі» арнайы жобасы аясында Қазақстанның өркениет тарихының үздіксіз дамуын көрсететін деректі-қойылымдық фильмдердің, телевизиялық сериалдар мен толықметражды көркем картиналардың арнайы циклдары мемлекеттік тапсырыс негізінде өндіріске енгізіліп, жыл сайын көрерменге ұсынылуда. Өндірілген кинолар халықтан қолдау тауып көңілдерінен шығады және жаңа туындыларды асыға күтеді.

Өңірлерде жоба бойынша жұмыс жүргізу үшін сол өңірдің киноиндустрия саласының дамуымен тікелей байланысты. Қазіргі таңда, бұл саланың өсу қарқыны тек республикалық маңызы бар Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларында байқалады. Осы қалаларда киноиндустрия саласы коммерциялануда. Жеке киностудиялар ашылып, көрермендерге өз туындыларын ұсынуда. Жоба аясында осы компаниялардың әлеуетін пайдалану қажет.

Әлеуметтік зерттеудің қорытындылары бойынша «Түркі әлемінің генезисі» арнайы жобасымен қаншалықты таныссыз?» деген сұраққа респондентердің 57,9%-ы білмейтіндігін айтқан. Оған, мемлекеттік тапсырыспен өндірілетін кинолар санының аздығы мен олардың отандық телеарналарда шектеулі түрде көрсетілім себеп болып тұр.

Осы орайда, МСМ келесі шараларды қолға алу ұсынылады:

- Жобаның жұмысына жеке киностудияларды тарту үшін мемлекеттік ынталандыру шараларын қарастыру;
- Жобаны тек республикалық маңызы бар қалаларда жүзеге асыру;
- Жоба бойынша мемлекеттік тапсырыс негізінде өндірілген киноларды танымал видеохостингтерге орналастыру;
- АҚДМ отандық телеарналарда мемлекеттік тапсырыс негізінде өндірілген кинолардың ротациясын көбейту.

II ТАРАУ.

ЖЕРГІЛІКТІ АТҚАРУШЫ ОРГАНДАРДЫҢ 2020 ЖЫЛДЫҢ 10 АЙЫНДА
«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ІСКЕ АСЫРУЫ**2.1. НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен
ӨЖО жұмысына талдау.**

2019 жылдың 3 маусымда «Нұр-Сұлтан қаласы бойынша «Рухани жаңғыру» жобалық кеңсесі» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі құрылған. Штаттық саны – 15 адам.

2018 жылы 3 қаңтарда құрамы 20 сарапшыдан тұратын өңірлік сараптамалық кеңес құрылды. ӨСК консультативті-кеңесші орган болып саналады.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жобалар бойынша 149 шара өткізді. Бұл шараларға 428 698 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 3 584,5 млн. теңге тартылды.

2 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	20	11 865
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	2	70
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	6	5 454
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	4	170
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	59	201 414
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	9	155 769
7	«Ауыл - ел бесігі»	Жүзеге асырылмайды	
8	«Архив-2025»	1	842
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	24	6 517
10	«Түркі әлемінің генезисі»	6	3 149
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	8	30 650
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	9	8 924
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	1	3 874
Барлығы		149	428 698

Бекітілген республикалық жоспарға сай Нұр-Сұлтан қаласының 2020 жылға арналған іс-шаралар жоспары дайындалып, бекітілген. Жоспарға сәйкес, 52 шара ұйымдастырылады. «Тұлғаны дамыту» бағыты бойынша 19 шара, «Ұлттың дамуы» бағыты бойынша 16 шара және «Мемлекеттің, азаматтық қоғамның, жергілікті қоғамдастықтардың дамуы» бағыты бойынша 17 шара жоспарланған.

Сонымен қатар, Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің 25 басқармасы және 17 мәдениет ошақпен жұмыстар жасалуда.

Бағдарламаны ақпараттық сүйемелдеу бағыты бойынша арнайы медиажоспар дайындалды. Медиажоспарға сәйкес, арнайы жобалар мен мемлекеттік мерекелер негізінде іс-шаралар мен байқаулар жоспарланған.

ӨЖО Instagram, Facebook, Telegram және VK әлеуметтік желілерде ресми парақшалар ашылған. Әлеуметтік желілерде таргет-жарнамалар тұрақты түрде жүргізіледі. Оқырмандары көп, танымал блогерлер мен тұлғалар да бұл іске тартылуда.

Халықпен «Кері байланыс» орнату мақсатында ӨЖО 2017-2019 жылдары аралығында атқарылған іс-шаралар мен жұмыстар туралы баспасөз мәслихаты өткізілді. Баспасөз барысында 2020 жылға бекітілген жұмыс жоспары талқыланды.

Азаматтардың өтініштерін қабылдау және сұрақтарына жауап беру мақсатында әлеуметтік желілер мен мобильді қосымшалар арқылы 39 тікелей эфир ұйымдастырылды.

ӨЖО әлеуметтік желілердің мүмкіндіктерін пайдалана отырып, өткізілген шараларға қатысушылардың пікірлерін білу үшін тұрақты түрде сауалнама жүргізілуде.

ӨЖО құптарлық істерінің бірі – кеңсе базасында «Рухани жаңғыру» оқу орталығының құрылуы. Ол жерде зиялы қауым және қоғам қайраткерлері Бағдарламаның үш бағыты мен алты негізгі қағидаты бойынша ақысыз негізде дәрістер оқиды. Осы тәжірибені барлық өңірлерге енгізу қажет.

2.2. АЛМАТЫ ҚАЛАСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

Алматы қаласы Қоғамдық даму басқармасының «Рухани жаңғыру» жобалық кеңсесі коммуналдық мемлекеттік мекемесі, 2020 жылдың 4 тамыз күні құрылды, штат саны 22 бірлік.

ӨСК жұмысы тұрақты жолға қойылған. Сараптамалық кеңестің құрамына 24 адам кіреді. Олар: ғылыми және шығармашылық зиялы қауым, саяси партиялар, ҰЕҰ өкілдері, қоғамдық кеңес мүшелері мен Алматы қаласы мәслихатының депутаттары.

ӨЖО жоспарланған іс-шаралары Бағдарламаның мақсаттары мен қағидаларына сәйкестігін қарап, әр жоба бойынша арнайы паспорт дайындалып, кейін қорытынды алу үшін Сараптамалық кеңестің мүшелеріне жіберіледі.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жобалар бойынша 141 шара өткізді. Шараларға 25 528 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 5 811,8 млн. теңге тартылды. (3-кесте)

3 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	52	9 848
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	3	30

3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	4	110
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	3	95
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	5	3 570
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	2	200
7	«Ауыл - ел бесігі»	Жүзеге асырылмайды	
8	«Архив-2025»	1	20
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	54	10 585
10	«Түркі әлемінің генезисі»	4	250
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	0	0
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	11	620
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	2	200
Барлығы		141	25 528

2020 жылға арналған «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітілді. Пандемиялық жағдайға байланысты жоспарға өзгерістер енгізіліп, көпшілік іс-шаралар онлайн-форматқа көшірілді.

ӨЖО «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға қатысатын әкімдіктің барлық құрылымдық бөлімшелері, қаланың ұйымдары мен мекемелерімен өзара қарым-қатынас орнатқан. Қалада өткізілетін мәдени-көпшілік, спорттық және басқа да іс-шараларды сарапшылық қоғамдастықпен, ғылыми орта мен ЖОО-мен, БАҚ өкілдерімен бірлесіп жұмыс істейді. Ағымдағы жылы карантиндік шараларға байланысты онлайн-форматтағы жұмысқа ерекше көңіл бөлінеді.

Атқарылып жатқан жұмыстар туралы ақпараттар БАҚ арқылы кеңінен жариялануда. Барлық талдамалық мақалалар, сұхбаттар, пікірлер жоғары оқу орындары сарапшыларының, ғылыми зиялы қауымның, саясаттанушылардың, әлеуметтанушылардың, қоғам қайраткерлерінің, азаматтық қоғам мен мемлекеттік органдар өкілдерінің қатысуымен дайындалуда.

Қалалық БАҚ-та есепті кезеңде көптеген ақпарат жарияланды. Олар:

«Алматы» телеарнасының эфирінде 1 мыңға жуық (екі тілде), ал баспа басылымдарында – 199 материал шықты.

Сондай-ақ, «Алматы ақшамы» және «Вечерний Алматы» газеттерінде «Рухани жаңғыру» арнайы айдары ашылды. Ruh.kz, Instagram, Facebook, Egemen Qazaqstan интернет-ресурстарында 385 материал жарияланды.

«Егемен Қазақстан», «Казахстанская правда», «Айқын», «Литер», «Түркістан», «Жас Алаш», «Ана тілі» және «Қазақстан дәуірі» республикалық газеттерінде 150-ден астам мақала жарияланды.

«Алматы» телеарнасында «Інжу маржан», «Алматы тарихы», «Алматы кеші», «Сәуле-ғұмыр», «Сыр-перне» циклдық бағдарламалары, «Ұлы даланың жеті қыры» тележурналдары, бағдарламааралық роликтер іске асырылуда. Барлығы 146 көрсетілім шығарылды.

2.3. ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылдың 1 сәуірінде «Шымкент ақпарат орталығы» ЖШС жанынан «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бөлімі құрылды. Штат саны 9 бірлік.

Қоғамдық сананы жаңғырту бағдарламасын іске асыру жөніндегі ӨСК 2019 жылы мамыр айында құрылған. Кеңес құрамында қаланың жоғары оқу орындарының, БАҚ-ның, шығармашылық және зиялы қауымның және мемлекеттік органдарының өкілдерінен тұратын 9 мүше бар.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жобалар бойынша 851 шара өткізді. Шараларға 623 272 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 2 492,9 млн. теңге тартылды. (4-кесте).

4 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	309	51 495
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	12	7 740
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	35	10 370
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	53	32 286
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	98	31 040
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	28	18 900
7	«Ауыл - ел бесігі»	Жүзеге асырылмайды	
8	«Архив-2025»	15	6 875
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	166	145 162
10	«Түркі әлемінің генезисі»	19	23 640
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	28	38 100
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	43	25 494
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	45	232 170
Барлығы		851	623 272

Бағдарламаны іске асыру бойынша қалалық және 4 аудандық іс-шара жоспары мен медиа-жоспарлар дайындалып бекітілген.

ӨЖО мемлекеттік мекемелермен, үкіметтік емес ұйымдармен, өңірлік, республикалық БАҚ өкілдерімен, ақпараттық порталдардың тілшілерімен тығыз байланыста жұмыс істейді. 2020 жыл басынан бері бірлесіп офлайн-режимде 62 іс-шара, онлайн-режимде 171 іс-шара ұйымдастырылды.

Ақпараттық сүйемелдеу бағыты бойынша 2020 жылға арналған іс-шаралар медиа-жоспары бекітілген. Жоспар 44 тармақтан тұрып, негізгі үш бағытты қамтиды. Бір тармақтың өзінде тақырыптық бірнеше іс-шаралар өтеді. Бүгінгі

таңда оның 29-ы орындалып, офлайн және онлайн форматта жергілікті, республикалық БАҚ-та, ақпараттық порталдар мен әлеуметтік желілерде жарияланды.

ӨЖО жергілікті тұрғындармен, қоғам белсенділерімен, қоғамдық ұйымдармен тығыз байланыста жұмыс істейді. Олардың ұсыныс-тілектері назарға алынып, жобаларды іске асыруда пайдалануда.

Жергілікті БАҚ-та жарияланған мақалалардың авторларымен онлайн-сұхбаттар ұйымдастырылып, халықпен талқылануда.

2.4. АҚМОЛА ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 29 желтоқсанда Ақмола облысы «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық кеңсесі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі құрылған. Штат саны 18 бірлік.

2017 жылдан бері ӨСК өз жұмысын жүргізуде. Бүгінгі таңда кеңес құрамында 24 сарапшы бар.

2020 жылы Ақмола облысы «Рухани жаңғыру» бағдарламасының ӨСК 1 отырыс өтті. Отырыста көтерілген барлық 5 мәселе бойынша оң шешім шығарылды және орындау бойынша тиісті мекемелерге тапсырмалар жүктелді.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жобалар бойынша 3 435 шара өткізді. Шараларға 764 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 5 543,7 млн. теңге тартылды. (5-кесте).

5 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	451	114 399
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	150	16 932
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	78	10 504
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	163	59 010
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	295	133 757
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	93	28 048
7	«Ауыл - ел бесігі»	114	38 302
8	«Архив-2025»	61	11 496
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	1 497	239 110
10	«Түркі әлемінің генезисі»	158	25 496
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	102	17 650
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	185	54 365
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	88	15 647
Барлығы		3 435	764 716

Бағдарламаны іске асыру бойынша облыстық, аудандық іс-шара жоспары мен медиа-жоспарлар дайындалып бекітілген.

ӨЖО облыс көлемінде «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға қатысатын барлық ұйымдармен тығыз қарым-қатынас орнатып, 22 мекемемен 56 шара ұйымдастырды. Ақмола облысы «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық кеңсесі ұйымдастырған іс-шаралардың 72%-ы өзге ұйымдардың қатысуымен жүзеге асырылды.

Жылдың басынан бері БАҚ-та 1800-ден астам материал жарияланды *(әлеуметтік желілердегі 1371 хабарлама, баспа және электрондық БАҚ-та 500-ден астам материал)*.

Карантиндік шараларға байланысты әлеуметтік желілердің жұмысына ерекше көңіл бөлінді. Instagram және Facebook әлеуметтік платформаларында ӨЖК-нің ресми парақшасы жұмыс істейді.

«Ruh.kz», «madeniportal.kz», «adebiportal.kz», «qalamger.kz» интернет-ресурстарымен жұмыстар жолға қойылып, тұрақты түрде тақырыптық материалдар, сондай-ақ сарапшылардың сұхбаттары мен түсініктемелері жариялануда.

Халықпен «Кері байланыс» алу нәтижесінде 5 жоба іріктеліп қабылданды және облыстық жоспарға енгізілді. Қазіргі таңда бұл жобалар жоспарға сәйкес кезең-кезеңмен жүзеге асырылуда. Бұл құптарлық тәжірибені келер жылы да жүзеге асыру жоспарлануда және басқа өңірлерге тарату қажет.

2.5. АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 2 сәуірде «Ақтөбе облысының «Рухани жаңғыру» бағдарламасын басқару орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі құрылды. Мекеменің штат саны 12 бірлік.

ӨСК 2017 жылдың қыркүйек айынан бастап жұмыс істеп келеді. 2020 жылы ӨСК құрамына өзгерістер енгізіліп, кеңес төрағалығына әкімнің тиісті орынбасары тағайындалды. Комиссия құрамында 15 мүшесі бар, оның ішінде зиялы қауым өкілдері, профессор-ғалымдар, қоғам қайраткерлері мен белсенді жастар жұмыс істеп келеді.

2020 жылы ӨСК жоспарына сәйкес, 7 кеңейтілген отырыс жоспарланған. Кеңестің 2-отырысында Әл-Фарабидің 1150 жылдығы, Алтын Орданың 750 жылдығы, Абай Құнанбайұлының 175 жылдығы мерейтойларына арналған іс-шаралар барысы туралы кеңінен сөз қозғалып, облыс көлемінде атап өтілетін мерейтойлардың дайындық жұмыстары пысықталды.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жобалар бойынша 2 045 шара өткізілді. Шараларға 178 837 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 1 180,1 млн. теңге тартылды.

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	1275	81 622
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	38	3 076
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	38	1 848
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	48	3 330
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	139	14 160
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	34	2 460
7	«Ауыл - ел бесігі»	77	14 547
8	«Архив-2025»	31	3 145
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	193	24 745
10	«Түркі әлемінің генезисі»	41	3 000
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	31	2 391
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	70	17 795
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	30	6 718
Барлығы		2 045	178 837

Өңірде «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бойынша ағымдағы жылға арналған 165 іс-шарадан тұратын облыстық жоспар бекітілген. Жоспарға «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға қатысатын барлық ұйымдардың іс-шаралары енген.

Есепті кезеңде БАҚ-та Бағдарламаның аясында атқарылған шаралар туралы 6603 ақпарат шықты. Оның ішінде, баспасөз және электронды басылымдарда – 1509 мәлімет, ресми сайттарда – 454 мақала, әлеуметтік желілерде – 4640 пост жарияланды.

Облыстық «Aqtóbe» телеарнасында жаңа форматта арнайы телебағдарламалар ашылды. «Замана» бағдарламасында қоғамдағы өзекті мәселелер көтерілсе, «Біздің тарих» бағдарламасында өлке тарихы, киелі жерлері мен тарихи ескерткіштері, «Ұлы тұлға» бағдарламасында өңірдің дамуына үлес қосқан, еңбегімен елге танымал болған тұлғалар туралы айтылады. «Елдің баласы» бағдарламасында туған жерден нәр алып, халқыма пайдамды тигізсем деген азаматтардың еңбек жолы дәріптелсе, «Отбасы берекесі» бағдарламасында көпбалалы, үлгілі отбасылардың өнегелі жолы туралы сыр шертіледі. «Жастар» бағдарламасында қазіргі жастардың мүмкіндіктері мен өмір сүру қалыптары, олардың болашаққа деген көзқарастары, «Кәсіп кілті» бағдарламасында кәсібін дөңгелетіп, еңбек пен табандылығының арқасында жетістікке жеткен кәсіпкер азаматтар туралы айтылады.

Халықпен «Кері байланыс» алу мақсатында ӨЖО 2019-2020 жылдар аралығында ақпараттық топтар халық арасында бағдарламалық мақала бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізді. Облыс, қала, аудан аймағында 2625 кездесу өткізіліп, 249 595 адам қамтылды.

Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласының мазмұнымен Ақтөбе облысы тұрғындарының ақпараттандырылуы бойынша, мақаланы қабылдау деңгейі мен саяси мәдениетін анықтауда жыл сайын әлеуметтік зерттеулер жүргізіледі.

2.6. АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылдың 18 қаңтарында «Алматы облысы бойынша «Рухани жаңғыру» жобалық кеңсесі» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі құрылды. Штат саны 20 бірлік.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын тиімді жүзеге асыру мақсатында 2017 жылғы 12 мамырда 27 адамнан тұратын ӨСК құрылды. 2020 жылы ӨСК құрамына өзгерістер енгізіліп 21 сарапшы бекітілді. Жаңа құрамға ғылыми қызметкерлер, үкіметтік емес ұйым мүшелері, этномәдени бірлестіктер, жастар мен БАҚ өкілдері кірді.

Жыл басынан бері ӨСК 2 отырысы өтті. Жиналыстар офлайн және «ZOOM» бағдарламасы арқылы онлайн форматта өткізілді.

Арнайы жобаларын іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жобалар бойынша 1 321 шара өткізді. Шараларға 54 392 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 657,9 млн. теңге тартылды (7-кесте).

7 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	354	29 938
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	130	3 250
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	34	972
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	71	1 486
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	16	540
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	55	1 317
7	«Ауыл - ел бесігі»	59	1 341
8	«Архив-2025»	33	644
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	274	7 277
10	«Түркі әлемінің генезисі»	37	1 262
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	69	1 550
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	132	3 546
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	57	1 269
Барлығы		1 321	54 392

ӨЖО бірқатар ұйымдармен бірлесе жұмыс атқаруда. Атап айтқанда, еріктілер тобының жетекшілері, кәсіпкерлер, қоғамдық пікір көшбасшылары және

облыстың зиялы қауым өкілдерімен бірлескен отырыстар өтуде.

Өңірде «Рухани жаңғыру» бағдарламасын ақпараттық сүйемелдеу бойынша сапалы жұмыстар жүргізілуде.

Жыл басынан бері облыстық, аудан, қалалық баспа басылымдарда 1563 мақала жарияланды.

Ақпараттар облыстық, аудандық, қалалық әкімдіктердің ресми сайттары мен әлеуметтік желі парақшаларында үнемі жаңартылып отырады, бүгінде жарияланымдар саны – 2718.

Облыстық «Жетісу» телеарнасында жыл басынан бері 300-ден астам бейнесюжет көрсетілді.

2020 жылдың 1 қаңтарынан бастап ірі республикалық және облыстық интернет ресурстарда 1223 материал жарияланды.

Сондай-ақ, Ruh.kz сайтында үнемі ақпараттық жұмыс жүргізіледі. Жыл басынан бері материалдар екі тілде фотосуреттермен жарияланып келеді.

Алматы облысы бойынша «Рухани жаңғыру» жобалық кеңсесінің Facebook, Instagram, ВКонтакте әлеуметтік желілері парақшалары мен Youtube каналы белсенді түрде жүргізілуде. Сонымен қатар, Ruh.kz ресми сайтына сілтемесі орналастырылған жобалық кеңсесінің Ruhani.kz ресми сайты бар.

ӨЖО қызметкерлері облыстың аудандары мен қалаларында «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға жауапты қызметкерлерге жетекшілік етеді.

Өңірдің аудан және қала әкімдіктері Бағдарламаны іске асыруға бағытталған іс-шаралар жоспарлары ӨСК қарауына ұсынылады және кеңестің шешіміне сәйкес өзгерістер енгізіліп бекітіледі.

ӨЖО өңір тұрғындарымен бірлесе отырып, бірқатар әлеуметтік жобалар іске асыруда. Олар: жас суретшісі Еркеғали Иманғали «Zhetysu ART» жобасы, Тимур Алабаевтың жастар арасында киберспорт бойынша бірінші онлайн турнирі, Арай Әлімжанованың «Жетісудың үздік келіндері» онлайн-байқауы, Мирас Ертановтың «Open Air Namys» шеберлік-сабағы мен Дәурен Валиевтің «Бабалар демеуі» садақ ату этнографиялық байқауы.

2.7. АТЫРАУ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 19 маусымда «Атырау облыстық Ішкі саясат басқармасының Азаматтық орталығы» КММ жанынан «Рухани жаңғыру бөлімі» құрылған. Бөлім құрамында 6 адам бар.

2020 жылы 30 сәуірде Атырау облысы «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жөніндегі ӨСК құрылған. Штат саны 14 бірлік. Өңірлік сараптамалық кеңестің төрағасы – Атырау облысы әкімінің орынбасары. ӨСК 2020 жылға бекітілген жоспарға сәйкес жұмыс атқаруда.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 378 шара өткізді. Шараларға 35 694 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 14 028,2 млн. теңге тартылды (8-кесте).

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	55	6 608
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	4	102
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	15	751
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	18	860
5	«Жанандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	3	96
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	14	510
7	«Ауыл - ел бесігі»	12	568
8	«Архив-2025»	4	285
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	130	20 510
10	«Түркі әлемінің генезисі»	11	597
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	38	1 609
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	72	3 084
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	2	114
Барлығы		378	35 694

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру мақсатында 12 үкіметтік емес ұйым, 15 мекеме, 280 ғылыми-ағартушылық ұйым, (ЖОО, колледж, мектептер мен балабақшалар), 10 этномәдени бірлестік шараларға белсене атсалысып, ӨЖО тығыз байланыста қызмет атқарады.

ӨЖО 2020 жылға бекітілген медиа-жоспар негізінде жұмыс атқаруда. Кеңсе Facebook, Instagram әлеуметтік парақшалары арқылы өңір тұрғындарын ақпараттандыруда.

«Рухани жаңғыру» тақырыбын ақпараттандыру мақсатында өңірлік БАҚ құрамы жасақталды. Оған облыстық және республикалық БАҚ тілшілерінен барлығы – 19 журналист енгізілді.

Баспа және электрондық БАҚ-та 35 арнайы айдар ашылды. Өңірлік спикерлер пулына 131 спикер енгізілді.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын ілгерілету бағытында республикалық және жергілікті БАҚ беттерінде 2000-ға жуық материал жарық көрсе, республикалық және жергілікті телеарналарда 300-ге жуық бағдарлама мен бейнесюжеттер жарияланды.

Облыстың 7 ауданында «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға жауапты мамандар бекітілген. Әр ауданның 2020 жылға бекітілген іс-шаралар жоспарлары мен медиа-жоспарына сай жұмыс атқаруда.

«Рухани жаңғыру» бөлімі ҮЕҰ өкілдерімен тығыз байланыста және азаматтардың өтініші мен пікірлерін ескере отырып жұмыс істеуде. Әлеуметтік желі арқылы тұрғындар көкейде жүрген сауалдарына жауап алуда.

2.8. ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 13 маусымда Шығыс Қазақстан облысы Ішкі саясат басқармасының «Рухани жаңғыру» өңірлік орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі құрылды. Штат саны 21 бірлік.

Өңірлік сараптамалық кеңесі – қоғамдық сананы жаңғыртудағы мемлекеттік бағдарламасын іске асырудың барлық қатысушыларына арналған маңызды алаң.

2020 жылы Сараптамалық кеңестің құрамы жаңартылып, 33 адамға дейін көбейтілді. Шығыс Қазақстан облысы әкімінің орынбасары – Өңірлік сараптамалық кеңестің төрағасы.

Сараптамалық кеңестің сапалық құрамы мынадай: ғылыми, шығармашылық интеллигенция мен ЖОО өкілдері – 24 адам, партиялар мен ҰЕҰ – 2 адам, БАҚ – 2 адам, мемлекеттік қызметкерлер – 5 адам.

Өңірлік сараптамалық кеңестің бекітілген жоспарына сәйкес, отырыстар әр тоқсан сайын өткізіледі. 2020 жылдың бірінші жартыжылдығында 2 отырыс өткізіліп, онда 10 мәселе қаралды. Олардың үшеуі – оң шешім, біреуі – күн тәртібінен алынып тасталса, 1 мәселе пысықтауды талап етті.

Арнайы жобаларын іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 2 726 шара өткізді. Шараларға 776 166 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 422,6 млн. теңге тартылды (9-кесте).

9 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	1 454	456 489
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	66	11 354
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	16	1 838
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	191	63 064
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	131	51 290
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	27	5 395
7	«Ауыл – ел бесігі»	51	24 317
8	«Архив-2025»	21	4 768
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	551	96 934
10	«Түркі әлемінің генезисі»	53	8 462
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	44	5 899
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	106	45 505
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	15	851
	Барлығы	2 726	776 166

ӨЖО мемлекеттік мекемелермен, өңірлік жоғары оқу орындармен, қалалық және аудандық әкімдіктер және ҮЕҮ-мен өзара қарым-қатынас орнатып тығыз жұмыс жасайды. Осы мекемелерден 118 қызметкер бекітіліп, қоғамдық сананы жаңғырту бойынша жұмыс жүргізеді.

Бұқаралық ақпарат құралдарында, танымал әлеуметтік желілер мен интернет платформаларында күн сайын ақпараттық сипаттағы материалдар жарияланып, апта сайынғы контент өткізіледі.

Есепті кезеңде БАҚ-та бағдарламаны іске асыру және «Рухани жаңғыру» іс-шаралары бойынша 2915 мақала жарияланды. Оның ішінде республикалық БАҚ-та – 340, облыстық БАҚ-та – 1405, аудандық БАҚ-та – 1170.

Facebook әлеуметтік желісінің «Рухани жаңғыру Шығыс Қазақстан» парақшасында 7428 ақпарат жарияланды. Жазылушылар саны – 4600.

ӨЖО әлеуметтік желілерде жарияланған ақпараттардың басым бөлігін танымдық бағытта шығарады және де осы тақырыптарға қатысты сұрақтар мен ұсыныстарға жауап беру жұмысы жүйелі түрде жолға қойылып, халықпен «кері байланыс» орнатылған.

2.9. ЖАМБЫЛ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 19 ақпанда «Жамбыл облысының «Рухани жаңғыру» жобалық офисі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі құрылған. Мекемеде штат саны 10 бірлік.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасының іске асырылып жатқан жобалардың сапасын жақсартуда сараптамалық және талдамалық қолдау мен көмек ӨСК арқылы жүзеге асырылады. ӨСК 2017 жылдан бастап жұмыс істеуде. 2020 жылы ӨСК құрамына өзгерістер енгізілді. Кеңестің құрамы 14 мүшеден тұрады. Төрағасы Жамбыл облысы әкімінің орынбасары.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 3 616 шара өткізді. Шараларға 1 211 177 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 1 027,7 млн. теңге тартылды (10-кесте).

10 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	1 558	511 404
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	207	9 668
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	106	15 341
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	151	27 652
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	53	22 487
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	35	12 523
7	«Ауыл - ел бесігі»	50	14 481
8	«Архив-2025»	61	16 181

9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	958	456 094
10	«Түркі әлемінің генезисі»	85	16 604
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	119	28 247
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	189	64 180
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	44	16 315
	БАРЛЫҒЫ	3 616	1 211 177

ӨЖО «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бойынша облыстық іс-шаралар жоспарына сәйкес өңірлік басқарма, аудан және ЖОО-мен бірлесіп ҰЕҰ-ның қатысуымен бірқатар іс-шаралар ұйымдастырылуда.

Бекітілген өңірлік медиа-жоспарға сәйкес әлеуметтік желілерде арнайы «Рухани жаңғыру» парақшалары ашылып, жүйелі жұмыстар жүргізілуде. Интернет ресурстарында 8 109 ақпарат жарияланды. ӨЖО заман талабына сай ақпараттық технологиялардың жаңа тәсілдерінде коллаж бен әлеуметтік жарнамаларды ұдайы пайдалануда.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын өңір тұрғындарының қолдап-қолдамайтындығын анықтау мақсатында сауалнама жүргізілді. Қорытындыланған деректерге сәйкес, қолдаушылардың үлесі 69,2%-ды құраса, 18,6%-ы қолдамаған, ал 12,2%-ы жауап беруге қиналған.

Бағдарламаның іске асырылуы мен қанағаттанушылығын бағалау және қоғамдық келісім мен жалпыұлттық бірлік саласындағы әлеуметтік зерттеулер жүргізілді.

Зерттеудің нәтижесінде, білім беру мекемелері арқылы арнайы жобалардың маңыздылығын түсіндіру мен насихаттауды күшейту, сондай-ақ «Рухани жаңғыру» кеңселерінде іске асыру құралдарын жан-жақты жетілдіру бойынша жұмыс атқару қажеттілігі анықталды.

2.10. БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуына және ӨЖО жұмысына талдау.

2018 жылы БҚО әкімі аппаратының «Қоғамдық келісім» КММ жанынан «Рухани жаңғыру бағдарламасын іске асыру бөлімі» құрылды, оның құрамында 4 адам бар.

Бүгінгі таңда жобалық кеңсенің қызметіне 4 қызметкер тағайындалды. БҚО әкімі аппаратының «Қоғамдық келісім» КММ жанындағы бөлімде – 3 қызметкер, Батыс Қазақстан облысының Өңірлік коммуникация қызметінде - 1 қызметкер. Кеңсе басшысы БҚО әкімі аппаратының «Қоғамдық келісім» КММ директорының орынбасары қызметін атқарады.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 557 шара өткізді. Шараларға 118 994 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 513,0 млн. теңге тартылды (11-кесте).

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	131	35 484
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	29	3 330
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	22	2 700
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	51	5 640
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	75	27 560
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	18	6 000
7	«Ауыл - ел бесігі»	28	5 330
8	«Архив-2025»	12	5 215
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	37	12 435
10	«Түркі әлемінің генезисі»	27	4 000
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	11	3 800
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	23	3 000
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	93	4 500
Барлығы		557	118 994

Өңірде қоғамдық сананы жаңғыртудың «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бойынша 2020 жылға арналған облыстық және аудандық іс-шаралар жоспарлары әзірленіп, бекітілді. Бекітілген жоспар бойынша өңірдің барлық құрылымдық бөлімшелері өзара қарым-қатынас орнатып, іс-шараларды бірлесіп іске асыруда.

Әр түрлі мерзімділікпен ӨЖО ағымдағы өзекті мәселелер бойынша облыстық басқармалар және аудандық бөлімдермен онлайн режимде жұмыс кеңестерін өткізіп тұрады.

Қала және аудан әкімдіктерінің, өңірдің елді мекендері мекемелері мен ұйымдардың барлық интернет-ресурстарында «Рухани жаңғыру» айдарын контенттік ақпаратпен толтыру жұмысы жүзеге асырылуда. Facebook және Instagram әлеуметтік желілерде ӨЖО ресми парақшалары жұмыс істейді.

Есепті кезеңде «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында іске асырылған іс-шараларды ақпараттық ілгерлету бойынша БАҚ-та 3504 ақпарат жарияланды. Оның ішінде баспа басылымдары – 221, электрондық БАҚ – 102 сюжет, интернет-ресурстар – 151, әлеуметтік желілерде – 3003, мемлекеттік органдардың интернет-ресурстарында – 27 жарияланым.

2.11. ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2020 жылғы 1 сәуірден бастап «Saryarqa aqparat» ЖШС жанынан «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жөніндегі бөлім ашылды. Штаттық саны 8 бірлік.

Облыстың аумағындағы қалалар мен аудандарда «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға бекітілген үйлестірушілер бар.

2017 жылдан бастап «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында іске асырылатын арнайы жобалардың сапасын арттыру мақсатында ӨСК құрылып, сараптамалық-талдамалық көмек көрсетілуде.

2020 жылы ӨСК құрамы жаңартылып, 33 адамға дейін арттырылды. Кеңестің төрағасы облыс әкімінің орынбасары. ӨСК отырыстары жоспарға сәйкес әр тоқсан сайын өткізіледі. 2020 жылы 1 отырыс өтті.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 631 шара өткізді. Шараларға 1 452 453 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 854,5 млн. теңге тартылды (12-кесте).

12 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	121	184 194
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	101	22 067
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	13	5 703
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	62	43 504
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	65	26 434
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	15	8 910
7	«Ауыл – ел бесігі»	47	40 200
8	«Архив-2025»	43	82 341
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	121	985 943
10	«Түркі әлемінің генезисі»	13	21 693
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	9	1 873
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	13	3 511
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	8	26 080
Барлығы		631	1 452 453

2020 жылдың басында облыстық және аудандық кешенді іс-шаралар жоспарлары әзірленді. ӨЖО облыстық басқармалармен, қалалар мен аудандардың әкімдіктерімен, үкіметтік емес ұйымдармен, аудандық әкімдіктермен өзара тығыз байланыс орнатып жұмыс істеуде.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын насихаттау және ақпараттық жұмысты ұйымдастыру мақсатында облыста жыл сайын тақырыптық медиа-жоспар әзірленеді және бекітіледі.

Бұл жұмысқа мемлекеттік емес БАҚ («Новый вестник», «Авитрек регион»), облыстық және республикалық интернет-ресурстар («ЕКараганда», «Qasym.kz», «inform.kz», «nur.kz», «zakon.kz» және т.б.) тартылады.

Сонымен қатар, ӨЖО әлеуметтік желілердегі танымал тұлғалармен қарым-қатынас ортанып, тығыз жұмыс істеуде.

Биылғы есепті кезеңде БАҚ-та 7564 материал, оның ішінде - баспа басылымдарда – 1951, телеарналарда – 308, интернет-ресурстарда – 695 және әлеуметтік желілерде – 4610 ақпарат жарияланды.

2.12. ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2018 жылы 26 қарашада Қостанай облысының «Ruhani zhangyru жобалық кеңсесі» ЖШС құрылды. Штат саны – 4 адам.

Қостанай облысы әкімдігі жанындағы Қоғамдық сананы жаңғырту бағдарламасының ӨСК 2017 жылы 11 мамырда құрылған. Кеңес мүшелерінің саны – 22 адам. ӨСК 2020 жылға арналған жұмыс жоспары бекітілген.

Жоспарға сәйкес, 2020 жылдың бірінші жартыжылдығында ӨСК бір отырысы өткізді. 2 тоқсанға жоспарланған отырыс эпидемиологиялық жағдайға байланысты кейінге қалдырылды.

Арнайы жобаларын іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 1 230 шара өткізді. Шараларға 503 500 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 794,8 млн. теңге тартылды (13-кесте).

13 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	216	158 346
2	«Қазақ тілі әліпбиінің латын графикасына көшіру»	362	11 698
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	14	14 650
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	62	72 405
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	52	50 129
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	32	8 260
7	«Ауыл - ел бесігі»	85	31 066
8	«Архив-2025»	112	9 503
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	178	113 973
10	«Түркі әлемінің генезисі»	31	3 730
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	39	15 905
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	44	11 667
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	3	2 168
Барлығы		1 230	503 500

Жыл басында облыстың барлық өңірлерінде (16 аудан және 4 қала) Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленіп, бекітілді.

ӨЖО облыстық басқармалармен, қалалар мен аудандық әкімдіктер және

үкіметтік емес ұйымдармен тығыз өзара қарым-қатынас орнатып, іс-шаралар ұйымдастыруға көмек көрсетеді.

Сонымен қатар, Бағдарламаны ақпараттық ілгерілету мақсатында медиа-іс-шаралар жоспары бекітілді.

Бағдарламаны ақпараттық сүйемелдеу мемлекеттік ақпараттық тапсырысы аясында іске асырылады. 2020 жылы облыстық бюджеттен қаржыландыру сомасы 101,5 млн.

Жалпы, жыл басынан бері республикалық, облыстық, қалалық және аудандық БАҚ-та 2212 материал, интернет-ресурстарда - 314 жарияланым, әлеуметтік желілерде - 2226 ақпарат жарық көрді.

Қостанай облысы халқының сауалнама қорытындысы бойынша респонденттердің 67%-ы - қоғамдық сананы жаңғырту бағдарламасын қолдайды.

2.13. ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуына және ӨЖО жұмысына талдау.

2017 жылы 14 желтоқсанда «Сыр Медиа» ЖШС жанынан Қызылорда облысының «Рухани жаңғыру» орталығы құрылды. Штаттық саны – 17 адам.

Өңірде қоғамдық сананы жаңғырту бағдарламасын іске асыру жөніндегі ӨСК жұмыс істеуде. 25 қаңтар күні облыстық «Рухани жаңғыру» орталығында ӨСК-нің алғашқы отырысы өтті. Отырыс қорытындысы бойынша 2020 жылға арналған Бағдарламаны іске асыру іс-шаралар жоспары мен ӨСК-тің 2020 жылға арналған жұмыс жоспары бекітілді.

2020 жылы ӨСК құрамы жаңартылды. Жаңартылған кеңес 15 адамнан тұрады: БАҚ, білім және ғылым саласы, музей және кітапхана, мемлекеттік органдардың, журналистика саласының, ҰЕҰ мен «100 жаңа есім» жобасының өкілдері кіреді.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 1180 шара өткізді. Шараларға 122 186 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 663,7 млн. теңге тартылды (14-кесте).

14 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	437	30 193
2	«Қазақ тілі әліпбиің латын графикасына көшіру»	6	268
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	3	193
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	48	16 479
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	5	2 245
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	26	238
7	«Ауыл - ел бесігі»	8	619
8	«Архив-2025»	119	14 755
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	270	8 935
10	«Түркі әлемінің генезисі»	17	536

11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	30	854
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	204	46 503
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	7	368
БАРЛЫҒЫ		1 180	122 186

Облыстың 7 ауданы мен Қызылорда қаласы бойынша іс-шаралар жоспары аудандық және қалалық деңгейде бекітіліп, уақытылы жүзеге асырылуда. Карантиндік шараларға байланысты жоспарланған іс-шаралардың басым бөлігінің форматы өзгертіліп, онлайн режимде өткізілді.

ӨЖО мамандары облыстық басқармалар мен аудандық бөлімдерге куратор ретінде бекітілген. Әр куратор өзіне бекітілген мекемемен тығыз байланыс жасайды. Сондай-ақ, орталық мамандары аудандық, облыстық мекемелер мен ҮЕҰ-мен байланыса отырып, іс-шаралар өткізуге қатысады.

Ақпараттық сүйемелдеу жұмыстарын өңірлік медиа-жоспарға сәйкес жүргізеді.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын халық арасында кеңінен насихаттау мақсатында әлеуметтік желілер мен басқа да интернет платформаларда парақшалар ашылған. Facebook әлеуметтік желісінде 600-ге жуық пост жарияланды, жазылушылар саны – 4469. Instagram – 400-ге жуық пост жарияланды, жазылушылар саны – 1063.

ӨЖО ресми сайты www.syg-eli.kz іске қосылды. Сонымен қатар, Youtube каналында «Рухани жаңғыру Қызылорда» арнасы 31 бейнеролик жариялады. Жалпы қаралым саны 5100-ден асқан.

Орталықтың әлеуметтік желілер парақшаларына еліміздің, өлкеміздің тарихы, киелі орындары, би-шешендер, атақты қолбасшылар мен көшбасшы тұлғалар туралы деректер, ұмыт болған салт-дәстүрлер, ұлттық тағамдар мен ұлттық киімдердің тарихы жарияланған. Сондай-ақ, отандық тарихи фильмдер мен анимациялық фильмдерден үзінділер, нақыл сөздер мен түрлі жанрдағы кітаптардан үзінділер секілді түрлі бағытта күнделікті материалдар жарияланып отырады.

Жалпы I жартыжылдық есебі бойынша БАҚ-та 1978 мақала жарық көрді. Оның ішінде баспа БАҚ-та – 1147 мақала, телеарналар арқылы 207 бейнесюжет, интернет-ресурстарда – 674 мақала жарияланды.

Облыс тұрғындарымен кері байланыс орнату мақсатында ӨЖО мамандары халықпен түрлі кездесулер ұйымдастыруда.

Облыс тұрғындары арасында «Рухани жаңғыру» бағдарламасының іске асырылуы мен олардың ұсыныс-пікірлерін жинақтау мақсатында 2020 жылдың II жартыжылдығында сауалнама жүргізу жоспарланған.

2.14. МАҢҒЫСТАУ ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 11 желтоқсанда Маңғыстау облыстық ішкі саясат басқармасының жанындағы «Қоғамдық коммуникация орталығы» коммуналдық мемлекеттік

мекемесінің «Рухани жаңғыру» бөлімі құрылды. Штаттық қызметкерлердің саны – 4 адам. Қызметкерлер облыстық мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасы, облыстық білім басқармасы, Ш. Есенов атындағы Каспий мемлекеттік технологиялар және инжиниринг университетінен іссапарға жіберілген.

2017 жылы ӨСК құрылды. Қазіргі таңда ӨСК құрамында 30 адам бар: мемлекеттік органдардан – 3 адам, білім және ғылым саласының өкілдері – 8 адам, БАҚ – 8 адам, ҮЕҰ – 3 адам, өлкетанушы және мұражай қызметкерлері – 5 адам, ардагер мамандар 2 адам және 1 ақын.

Арнайы жобалады іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жобалар бойынша 5 447 шара өткізді. Шараларға 566 688 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 4 329,3 млн. теңге тартылды (15-кесте).

15 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	1 229	75 442
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	138	14 770
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	122	13 549
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	1 161	230 351
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	228	17 468
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	70	4 861
7	«Ауыл - ел бесігі»	376	27 560
8	«Архив-2025»	215	10 344
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	591	89 758
10	«Түркі әлемінің генезисі»	318	18 162
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	388	27 489
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	448	30 239
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	163	6 695
Барлығы		5 447	566 688

Өңірде бағдарлама жобаларын ілгерілетуде, орталық және жергілікті атқарушы органдармен жұмысты үйлестіруде және қала-аудандармен, басқармалармен іс-шараларды ұйымдастыруда ӨЖО жұмысы жүйелі жолға қойылған.

Қала-аудандарында бағдарламаны жүзеге асырудың іс-шаралар жоспары бекітілген.

ӨЖО әр айда өңірдің екі қала мен бес ауданында ҮЕҰ, меценаттар, қайырымды жандардың өкілдерімен және өздері ұсынатын жобалары бар жеке адамдармен

үнемі кездесулер өткізіп тұрады. Ұсынылған іс-шаралар сол қала- ауданның (елді мекеннің) нақты проблемаларын шешуге бағытталуы және алты негізгі қағидатқа сәйкес болуы түсіндіріледі.

Бағдарламаны жүзеге асырудың жылдық есептері және облыстық жоспардың орындалуы ӨСК отырыстарында тыңдалады.

Өңірдің медиа жоспары бекітілген. Бағдарлама аясында өңірде атқарылған іс-шаралар БАҚ және әлеуметтік желілер арқылы тұрақты жарияланып келеді. Жобалық офис атынан 2 рет «Хабар» агенттігіне, «Қазақ радиосына», 9 рет «Маңғыстау» телеарнасына тікелей эфирде сұхбат беріліп, 4 рет «Маңғыстау» газетіне мақала, 4 рет коммуникациялар қызметінде брифинг өткізіліп, Facebook парақшасында – 478, Интаграмда – 200 пост жарияланды. Сонымен қатар, ӨЖО басшысы жеке парақшасында тақырыптық материалдар жарияланып отырады.

ӨЖО басшысы Г.Азан жергілікті телеарнаның «Түскі тақырып», «Ел ертеңі», «Наркескен» хабарларының тікелей эфиріне шақырылып, қоғамдық сананы жаңғырту саласында туындайтын мәселелер мен бағдарламаның өңірде жүзеге асуы туралы әңгімелеп, көрермен сұрақтарына жауап берді.

Өздері ұсынатын жобалары бар жеке адамдар жобалық офиске хабарласып, кездесулерді тұрақты өткізіп келеді. Нәтижесінде мәдениет басқармасымен бірге өнер қайраткерлерінің шығармашылық кештері; ауылдарда ұлттық салт-дәстүр мен әдет ғұрыпты сақтаған әжелер, инабатты келіндер тәжірибесін насихаттау мен үлгі ету байқаулары; кітапхана және жастар саясаты басқармасымен бірге жасөспірімдер мен жастарды кітап оқу, көркем әдебиетке баулу іс-шаралары мен жаңа кітаптың тұсаукесерлері өтті.

Қоғамдық сананы жаңғырту саласын жақсарту, сұрақтарға жауаптар алу барысында анықталған проблемалық мәселелерді шешу мақсатымен ӨЖО мүмкіндіктеріне орай өңірге анкеталық сұрақтар жүргізіліп, қорытындысына орай лекция оқу, семинар-кеңес өткізу, іс-шаралар ұйымдастыруды үйлестіріп келеді.

2.15. ПАВЛОДАР ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 8 қаңтарда «Қоғамдық келісім» КММ жанынан 7 адамнан тұратын «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бөлімі ашылды.

ӨСК 2017 жылдан бастап жұмыс істеп келеді. «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында іске асырылып жатқан жобалардың сапасын көтеру мақсатында ӨСК сараптамалық және талдамалық қолдау мен көмек көрсетеді.

2020 жылы ӨСК құрамы жаңартылып, 33 адамға дейін көбейтілді. Кеңестің төрағасы Павлодар облысы әкімінің орынбасары.

2020 жылы 1 отырыс өткізілді. Күн тәртібіне сәйкес 5 мәселе қаралып, оның 3-і бойынша оң шешім қабылданды.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 1289 шара өткізді. Шараларға 265 761 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 204,4 млн. теңге тартылды (16-кесте).

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	370	36 551
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	39	2 518
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	32	1 866
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	72	27 017
5	«Жанандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	75	32 449
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	23	4 837
7	«Ауыл - ел бесігі»	80	54 630
8	«Архив -2025»	0	0
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	502	91 281
10	«Түркі әлемінің генезисі»	20	1 525
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	4	510
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	72	12 577
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	0	0
Барлығы		1 289	265 761

Өңірде қоғамдық сананы жаңғыртудың «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру бойынша 2020 жылға арналған облыстық және аудандық іс-шаралар жоспарлары әзірленіп, бекітілді. Бекітілген жоспар бойынша өңірдің барлық құрылымдық бөлімшелері өзара қарым-қатынас орнатып, іс-шараларды бірлесіп іске асыруда.

Есепті кезеңде БАҚ-та 1500-ден аса ақпараттық материал жарияланды. Оның ішінде 354 материал (сұхбат, мақала) жарияланған. Эфирге 105-ке жуық тақырыптық сюжет пен бейнематериалдар берілді. Интернет-ресурстар мен әлеуметтік желілерде 1000-нан аса ақпарат жарық көрді.

ӨЖО инстаграм парақшасында 488 материал жарияланды. Жазылушылар саны – 3981. «Рухани Жаңғыру Павлодар» фэйсбук парақшасында 1055 жарияланым жарық көрсе, ал жазылушылар саны – 4960 және 564-ті құрайды.

Барлық типтегі білім беру мекемелерінде ақпараттық стендтер мен LED экрандар бар. Қалалар мен аудандарда баннерлер орнатылған. Қазақ тілін насихаттау үшін акция жүзеге асырылуда. Оның аясында қоғамдық орындар мен көліктерде қазақ тіліндегі сөздер және олардың аудармалары бар флайерлер орналастырылуда.

Биыл облыс тұрғындары және үкіметтік емес ұйымдар өкілдерінен, барлығы 17 өтініш келіп түсті. Сұраныстар: авторлық идеяларды алға жылжытуға көмек көрсету, «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» мен «Қазақстанның 100 жаңа есімі» жобаларын іске асырудағы ынтымақтастық және өңірде бағдарламаны тиімді іске асыру үшін жаңа тәсілдерді іздеу.

Сұраныстарға сәйкес, бөлім мамандары кеңес беру жұмыстарын жүргізуде.

2.16. СОЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 13 маусымда «Қоғамдық даму және ақпарат орталығы» КММ жанынан «Рухани жаңғыру» бөлімі құрылды. Штаттық саны 8 бірлік. Қызметкерлердің сапалық құрамы – 7. Барлығы жоғары білімді, 1 маман – заң ғылымдарының магистрі.

2020 жылдың басында ӨСК құрамы жаңартылып, жұмыс жоспары бекітілді. Жұмыс жоспарына сәйкес есепті кезеңде ӨСК-тің 2 отырысы өтті. Отырыстарда қоғамдық сананы жаңғырту «Рухани жаңғыру» бағдарламасының 3 жылдығын мерекелеу туралы және Бағдарламаның үш жылдығына орай деректі фильм түсіруге дайындығы жайлы мәселелер талқыланды.

Арнайы жобаларды іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жоба бойынша 1 740 шара өткізді. Шараларға 514 864 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 903,2 млн. теңге тартылды (17-кесте).

17 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	892	444 272
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	137	7 737
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	24	1 232
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	164	13 111
5	«Жанандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	74	6 918
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	47	2 099
7	«Ауыл - ел бесігі»	9	368
8	«Архив-2025»	3	280
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	287	30 064
10	«Түркі әлемінің генезисі»	41	1 874
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	25	1 164
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	36	5 525
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	1	220
	Барлығы	1 740	514 864

2020 жылға арналған «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары бекітілді. Эпидемиологиялық жағдайға байланысты көпшілік іс-шаралар онлайн форматқа көшірілді.

ӨЖО «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға қатысатын әкімдіктің барлық құрылымдық бөлімшелері, қаланың ұйымдары мен мекемелерімен өзара қарым-қатынас орнатқан. Қалада өткізілетін мәдени-көпшілік, спорттық және

басқа да іс-шараларды сарапшылық қоғамдастықпен, ғылыми ортамен, ЖОО-мен, БАҚ-пен бірлесіп жұмыс істейді.

Бағдарламаны іске асыру барысы туралы халықты хабардар ету мақсатымен өңірлік медиа-жоспар дайындалып бекітілді. Жоспарға сай «Quyzyljaq» телеарнасы «Қуатты Қазақстан», «Рухани қазына», «Жас Star» телебағдарламаларын шығаруды жалғастыруда.

Облыстық «Солтүстік Қазақстан» газеттерінде «Бір әннің тарихы», «Туған жер», «Жеріңнің аты – еліңнің хаты», «Жаныңда жүр жақсы адам», «Туған жер – тұғырың», «Сакралды география», «Рухани жаңғыру» айдарлары ашылған. Айдарлар барлық аудандық және қалалық газеттерде ашық, материалдар бірыңғай логотиппен жарияланады.

Петропавл қаласы мен облыс аудандарында тақырыптық баннерлер, брендмауэрлер, кермелер мен түрлі ақпараттық материалдар орнатылды.

Facebook және Instagram әлеуметтік желілерінде ӨЖО ресми тобы жұмыс істейді. Барлық аудандар мен Петропавл қаласында өткізілген іс-шаралар туралы Facebook әлеуметтік желісінде жарияланады. «Рухани жаңғыру» жобалық кеңсесінің ресми парақшаларына 2 мыңға жуық жазылушы тіркелген.

2.17. ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫНДА 13 арнайы жобаның жүзеге асырылуы мен ӨЖО жұмысына талдау.

2019 жылы 11 шілдеде «Turkistan Media Holding» ЖШС жанынан «Рухани қазына және ақпарат» бөлімі ашылды. Штат саны 9 бірлік.

2019 жылдан бастап ӨСК жұмыс істеуде. 2020 жылы ӨСК төрағасы болып облыс әкімінің орынбасары бекітілді. Кеңестің жалпы 15 мүшелерінің ішінде: облыстық жоғары және арнаулы орта оқу орындарының қызметкерлері, облыстық депутаттар, мәдениет саласының, зиялы қауымның, саяси партиялардың, ҰЕҰ және БАҚ өкілдері бар.

ӨСК 2020 жылға арналған жұмыс жоспары бекітілген. Жоспарға сәйкес кеңес отырысы тоқсанына 1 рет өткізіледі.

Арнайы жобаларын іске асыру туралы ақпарат.

Есепті кезеңде ӨЖО 13 арнайы жобалар бойынша 889 шара өткізді. Шараларға 96 990 адам қамтылып, меценаттар тарапынан 2 483,8 млн. теңге тартылды (18-кесте).

18 Кесте

№	Арнайы жоба	Шаралар саны	Қамтылған адам саны
1	«Туған жер»	171	23 725
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	37	3 315
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	48	6 015
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	52	3 985
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	37	4 915

6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	65	7 715
7	«Ауыл - ел бесігі»	35	3 720
8	«Архив-2025»	14	495
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	265	29 720
10	«Түркі әлемінің генезисі»	43	5 015
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	65	835
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	52	5 585
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	5	1 950
Барлығы		889	96 990

ӨЖО бекітілген іс-шаралар жоспарына сәйкес жұмыс атқаруда. Жоспарда белгіленген барлық мүдделес ұйымдармен қарым-қатынас ортанып, бірлескен іс-шаралар ұйымдастыруда.

2020 жылға арналған «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жөніндегі республикалық іс-шаралар жоспарын орындау үшін ӨЖО барлық тармақтар бойынша қолда бар ресурстарды белсенді тарта отырып, жүйелі жұмыс жүргізуде. Аудандық жерлерде 2020 жылға арналған бағдарламаны іске асыру бойынша жоспарлар әзірленді және бекітілді.

Сонымен қатар Бағдарламаның барлық бағыттарына ақпараттық сүйемелдеуге жан-жақты бағдарланған бірыңғай медиа жоспар әзірленді.

ӨЖО әлеуметтік желілердегі Facebook және Instagram парақшалары арқылы халықты жүзеге асырып жатқан іс-шаралар туралы хабардар етеді.

Instagram парақшасында 189 материал жарияланды, жазылушылар саны – 3 167. Facebook парақшасында 1 025 жарияланым жарық көрсе, онда жазылушылар саны – 242 және 5 708-ді құрайды.

Есепті кезеңде барлығы 1800-ден аса ақпараттық материал жарияланды. Оның ішінде 347 материал (сұхбат, мақала) жарияланған; эфирге 262-ге жуық тақырыптық сюжет пен бейнематериалдар берілді. Интернет-ресурстар мен әлеуметтік желілерде 700-ден аса жарияланым жарық көрген.

Халықпен «Кері байланыс» орнату мақсатында өңірде «Ой түбінде жатқан сөз» жобасын атап өткен жөн. Жобаның мақсаты – Асан Қайғының сөзінше «Ой түбінде жатқан сөз, Шер толқытса шығады» демекші әр адамның жүрегінде жатқан, көкейінде жүрген келелі ойды шығарып, сол арқылы көпшілікке ой салу. Әр салада қызмет етіп жүрген жандарды халыққа жақыннан таныстыру. Еңбектерін көпшілікке таныту.

Жоба әлеуметтік желіде түрлі сала өкілдерімен онлайн сыр-сұхбат құру арқылы жүзеге асады.

2.18. Жергілікті атқарушы органдарға «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру бойынша ұсыныстар.

2020 жылдың есепті мерзімінде өңірлерде атқарылған жұмысты талдау нәтижесінде келесі қорытындыларды атап өтуге болады.

ӨЖО ұйымдастыру-құқықтық нысаны және кадрлық құрамы.

Бүгінгі күні, өңірлердің ақпараты бойынша «Рухани жаңғыру» жобалық офистер ұйымдастыру-құқықтық құрылымы бойынша әртүрлі нысанда құрылған: жауапкершілігі шектеулі серіктестік (ЖШС) және коммуналдық мемлекеттік мекеме (КММ). ӨЖО осы құрылымдардың бөлімі немесе дербес құрылым болып ашылған (19-кесте).

19 Кесте

№	Өңір	Ұйымдастыру нысаны
1	 Нұр-Сұлтан қаласы	дербес ЖШС
2	 Алматы қаласы	дербес КММ
3	 Шымкент қаласы	ЖШС бөлімі
4	 Ақмола облысы	дербес КММ
5	 Ақтөбе облысы	дербес КММ
6	 Алматы облысы	дербес ЖШС
7	 Атырау облысы	КММ бөлімі
8	 Шығыс Қазақстан облысы	дербес КММ
9	 Жамбыл облысы	дербес КММ
10	 Батыс Қазақстан облысы	КММ бөлімі
11	 Қарағанды облысы	ЖШС бөлімі
12	 Қостанай облысы	дербес ЖШС
13	 Қызылорда облысы	ЖШС бөлімі
14	 Маңғыстау облысы	КММ бөлімі
15	 Павлодар облысы	КММ бөлімі
16	 Солтүстік Қазақстан облысы	КММ бөлімі
17	 Түркістан облысы	ЖШС бөлімі

ӨЖО қызметкерлерінің жас ерекшелігі 23-47 жас аралығы (20-кесте). Республика бойынша орташа жас – 34. Ең жас қызметкерлер: Атырау (23 жас), Қостанай (26 жас), Жамбыл (27 жас), Алматы (28 жас) және Қарағанды (30 жас) облыстарында. Тәжірибесі мол, орта буын жастағы қызметкерлер: Шығыс Қазақстан (39 жас), Маңғыстау (44 жас), Солтүстік Қазақстан (47 жас) облыстарында және Алматы қаласында (45 жас).

20 Кесте

№		Өңір	Орташа жас
1		Атырау облысы	23
2		Қостанай облысы	26
3		Жамбыл облысы	27
4		Алматы облысы	28
5		Қарағанды облысы	30
6		Нұр-Сұлтан қаласы	31
7		Павлодар облысы	32
8		Түркістан облысы	33
9		Ақмола облысы	33
10		Батыс Қазақстан облысы	34
11		Ақтөбе облысы	36
12		Шымкент қаласы	38
13		Қызылорда облысы	38
14		Шығыс Қазақстан облысы	39
15		Маңғыстау облысы	44
16		Алматы қаласы	45
17		Солтүстік Қазақстан облысы	47
Республика бойынша орташа жас			34

Қызметкерлердің ӨЖО-дегі жұмыс өтілі бойынша ең аз Қарағанды (5 ай), Түркістан (6 ай), Ақмола (7 ай) облыстарында және Нұр-Сұлтан қаласында (7 ай). Бұл көрсеткіштер осы өңірлердегі кадрлардың тұрақсыздығын көрсетеді. Ең тәжірибелі қызметкерлер: Маңғыстау (3 жыл 6 ай) және Қостанай (2 жыл 2 ай) облыстарында. Жалпы республика бойынша қызметкерлердің ӨЖО-дегі орташа жұмыс өтілі 1 жыл 2 айға тең (21-кесте).

21 Кесте

№		Өңір	ӨЖО-те орташа еңбек өтілі
1		Қарағанды облысы	5 ай
2		Түркістан облысы	6 ай
3		Ақмола облысы	7 ай
4		Нұр-Сұлтан қаласы	7 ай
5		Атырау облысы	9 ай
6		Шығыс Қазақстан облысы	10 ай
7		Жамбыл облысы	11 ай
8		Солтүстік Қазақстан облысы	11 ай
9		Батыс Қазақстан облысы	1 жыл 1 ай
10		Алматы облысы	1 жыл 1 ай
11		Павлодар облысы	1 жыл 2 ай
12		Шымкент қаласы	1 жыл 4 ай
13		Қызылорда облысы	1 жыл 6 ай
14		Алматы қаласы	1 жыл 7 ай
15		Ақтөбе облысы	1 жыл 9 ай
16		Қостанай облысы	2 жыл 2 ай
17		Маңғыстау облысы	3 жыл 6 ай
Республика бойынша орташа еңбек өтілі			1 жыл 2 ай

ҚР ҰЭМ СК мәліметі бойынша 2020 жылдың II тоқсанында Қазақстанда бір қызметкердің орташа айлық атаулы жалақысы 212 000 теңге. Ал ӨЖО қызметкерлерінің орташа еңбек ақысы бұл көрсеткіштен екі есе аз және 102 524 теңгені құрады (22-кесте). Сол себептен, ӨЖО-де кадрлық тұрақсыздық байқалады және жұмысқа білімді, білікті және тәжірибелі мамандарды алып тұрақтандыру қиындық тудырады.

22 Кесте

№	Өңір	Орташа еңбек ақы	2020 жылғы II тоқсанда бір қызметкердің орташа айлық атаулы жалақысы*
1	 Алматы облысы	182 308	172,2 мың теңге
2	 Нұр-Сұлтан қаласы	161 538	282,5 мың теңге
3	 Қызылорда облысы	144 909	187,8 мың теңге
4	 Түркістан облысы	142 736	173,8 мың теңге
5	 Қарағанды облысы	125 833	200,6 мың теңге
6	 Алматы қаласы	111 000	238,7 мың теңге
7	 Шымкент қаласы	108 152	164,2 мың теңге
8	 Қостанай облысы	96 667	166,7 мың теңге
9	 Атырау облысы	84 213	386,4 мың теңге
10	 Батыс Қазақстан облысы	79 511	193,1 мың теңге
11	 Ақтөбе облысы	79 157	178,5 мың теңге
12	 Павлодар облысы	79 034	182,8 мың теңге
13	 Солтүстік Қазақстан облысы	77 833	159,3 мың теңге
14	 Жамбыл облысы	76 325	162,0 мың теңге
15	 Ақмола облысы	75 785	170,7 мың теңге
16	 Шығыс Қазақстан облысы	74 580	184,7 мың теңге
17	 Маңғыстау облысы	43 333	317,7 мың теңге
Республика бойынша орташа жас		102 524	212,0 мың теңге

* – ҚР ҰЭМ СК мәліметі бойынша

ӨСК жұмысы.

Барлық өңірлерде ӨСК құрылған. Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Қоғамдық сананы жаңғырту бағдарламасын іске асыру жөніндегі

ұлттық комиссия отырысының 2020 жылдың 2 ақпандағы №20-32-45.3 хаттамасына сәйкес барлық ӨСК-дің төрағасы болып облыс әкімінің тиісті орынбасарлары тағайындалды және құрамдары жаңартылды. Кенестердің жаңа құрамдарына шығармашылық және ғылыми интеллигенцияның, зиялы қауымның, саяси партиялар мен қоғам қайраткерлерінің, ҰЕҰ-ның және мемлекеттік органдарының өкілдері кірген. Әр ӨСК-дің 2020 жылға жұмыс жоспарлары бекітілген. Алайда, ағымдағы жылы 17 өңірден тек 10 өңірде ӨСК отырыстары өткізілген.

ӨСК жұмысын ұйымдастыру бойынша Алматы, Маңғыстау және Ақмола облыстарының тәжірибесін атап өткен жөн. Бұл өңірлер ӨСК пен тығыз қарым-қатынас орнатып толыққанды жұмыс атқаруда.

Ұсыныстар.

ӨЖО-дің жұмыстарын сараптау барысында олар ізденістер мен жаңа бастамалардың драйверіне айналмай отырғандығын байқауға болады. Керісінше бюрократиялық жүйенің бір бөлшегіне айналып бара жатыр.

ӨЖО-дің әлеуетінің төмендігіне ЖАО-дың тиісті деңгейде мән бермеуі және қажетті материалдық-техникалық жабдықтау мәселесінің тиісті деңгейде шешілмеуі себеп болып отыр.

Сонымен қатар, ӨСК-де өздеріне жүктелген функционалдық міндеттерін толыққанды атқара алмай отыр.

Осы орайда, ЖАО келесі шараларды қолға алуды ұсынылады:

- Мемлекеттік хатшының тапсырмасына сәйкес ӨЖО ұйымдастыру-құқықтық құрылымын біріздендіру;
- ӨСК жұмысын жаңдандыру және ұйымдастыру бойынша Алматы, Маңғыстау және Ақмола облыстарының тәжірибесін зерттеп қолдану;
- ӨЖО қызметкерлерінің еңбек ақыларын өсіру мүмкіндігін қарастыру немесе үстемақы төлеу тәжірибесін қолдану.

Арнайы жобаларын іске асыру туралы талдау.

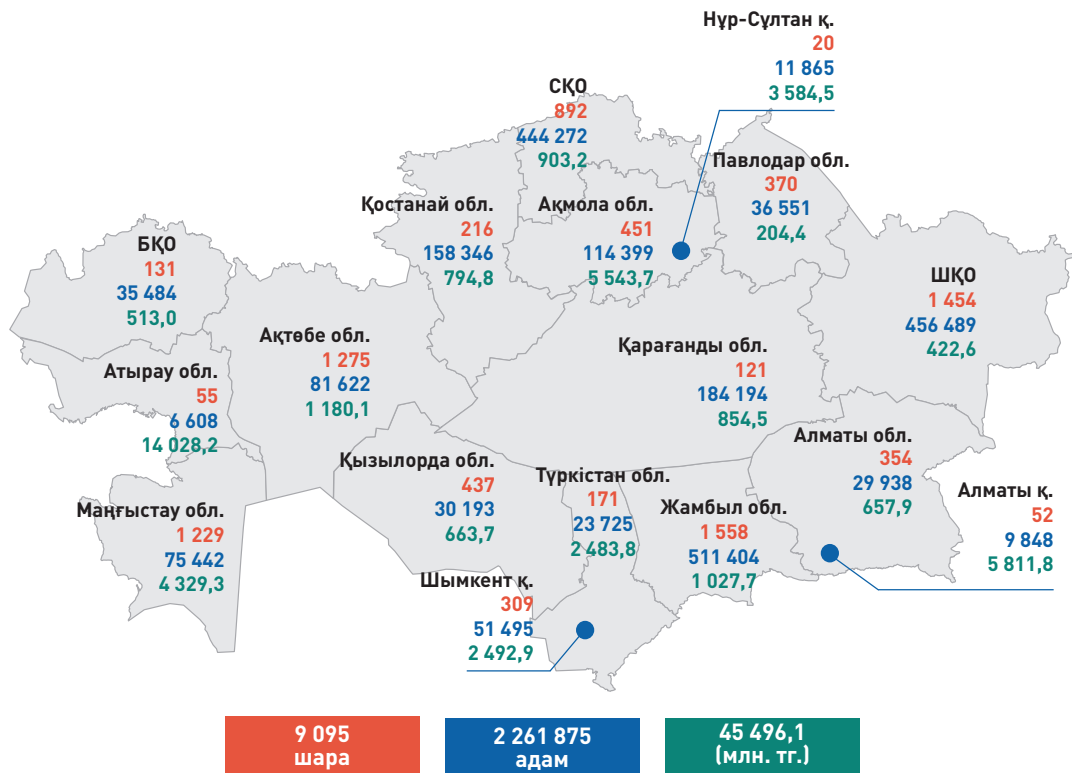
Осы жылы COVID-19 пандемиясының алдын алу мақсатында қабылданған карантиндік шараларына байланысты өңірлерде бекітілген іс-шаралар жоспарлары қысқартылды. Сол себептен, өңірлерде өткізілген шаралар және қамтылған адам саны азайды.

«Туған жер»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 2 261 875 адамды қамтумен 9 095 іс-шара өткізілді.

Өңірлер арасында 1 000-нан аса шаралар ұйымдастырғандар Жамбыл облысы – 1 558 шара, Шығыс Қазақстан облысы – 1 454 шара, Ақтөбе облысы – 1 275 шара және Маңғыстау облысы – 1 229 шара (23-кесте).

Ұйымдастырған шаралармен Жамбыл облысы – 511 404 адамды, Шығыс Қазақстан облысы – 456 489 адамды, Солтүстік Қазақстан облысы – 444 272 адамды, Қарағанды облысы – 184 194 адамды және Ақмола облысы – 114 399 адамды қамтыды.

Өңірлік деңгейде туған өлкесін дамытуға және әлеуметтік мәселелерін шешуге меценаттар мен демеушілерді тарту жұмысы жүргізілуде. Есепті кезеңде ең көп демеушілік қаражат тартқан өңірлер, ол Атырау облысы – 14 028,2 млн. теңге, Алматы қаласы – 5 811,8 млн. теңге және Ақмола облысы – 5 543,7 млн. теңге (25-кесте).

Барлық өңірлерде арнайы жоба аясында көптеген шаралар жүзеге асырылуда. Мысал ретінде әр өңірдің кейбір жобаларын атап өтуге болады.

Нұр-Сұлтан қаласында бизнесмен Нұрлан Смағұловтың қолдауымен Елорда емханаларына коронавирустық инфекция белгілерін тексеруге арналған 6 тепловизор алынды.

Алматы қаласында Болат Өтемұратовтың «Асыл мирас» жеке қайырымдылық қоры» демеушілігімен 5,1 млрд. теңгеге Бас ботаникалық бақты қайта жаңарту және абаттандыру жұмыстары жүргізілді.

Шымкент қаласында демеушілер «Жанға жылу», «Біргеміз» акциялары аясында 150 мыңнан астам отбасыға көмек көрсетілді.

Ақмола облысында «Арыстан» шаруа қожалығы өз қаражатына Қараменді батыр ауылының мәдениет үйіне заманауи музыкалық аппаратураны сатып алып, сыйға тартты. Жоба құны – 9 млн. теңге.

Ақтөбе облысында Әйтеке би ауданы Қарабұтақ ауылында Қ.Қойлыбаевтың демеушілігімен балаларға арналған «Workout» спорт алаңы ашылды. Жоба құны – 1 млн. 700 мың теңге.

Алматы облысында Жамбыл ауданы Мәтібұлақ ауылында жалпы сомасы 15

млн.теңгені құрайтын шағын футбол алаңы қолданысқа берілді.

Атырау облысында Жылыой ауданы, Майкөмген ауылдық округінде «Теңізшевройл» компаниясы құрылысын жүргізген 179,5 млн. теңгеге 269 орындық екі қатарлы дене шынықтыру-сауықтыру кешені ашылды.

Шығыс-Қазақстан облысында Көкпекті ауданының тумасы, қазіргі VI Group директорлар кеңесінің төрағасы Айдын Рахимбаев Көкпекті аудандық ауруханасына 10 оттегі концентратын сатып алып, ауданның аз қамтылған тұрғындарына 1 млн. теңге бөлді.

Жамбыл облысында Шу ауданының меценаты Н.Ким демеушілік жасап, Далақайнар ауылындағы көпбалалы Андрей Томпа мен Антонина Антипованың отбасына 2 млн.теңге сомасына тұрғын үй сатып алып берді.

Батыс-Қазақстан облысында Ақжайық ауданы Чапаев ауылында Жұбан Молдағалиевтің 100 жылдығына арналған «Жұбан орталығы» салынды. Қаржылай көмек көрсеткен шаруа қожалық жетекшілері Аткеев Болат, Баянов Ғайнеден, Досқалиев Қанат, Сағитов Ақылбек, Құрманғалиев Ерболат, Утеғалиев Зайдок және ЖШС «Мұнай контакт» директоры Сахипов Нұртай. Жобаның құны – 30 млн. теңге.

Қарағанды облысында «Abadan» жекпе-жек клубының президенті Нұрлан Қалтаев Қарқаралы ауданының Қоянды ауылында балалар ойын алаңдарын салды.

Қостанай облысында Ивановка ауылында, «Беккер.Р.Ю.» шаруа қожалығының басшысы Иванова орта мектебінің ғимаратына жөндеу жұмыстары мен мектеп ауласын аббатандыруға (жиек пен жол төсеу) 949 мың теңге қаражат бөлді.

Қызылорда облысында «Казинтерсервис» компаниясының басшысы Тулепов Т.Т. Қызылорда қаласындағы №140 қазақ орта мектебінің физика, химия және космобототехника-анимация кабинеттерін жөндеуден өткізіп, соңғы үлгідегі мультимедиялық панельтақта, компьютерлер және толық құрал-жабдықтарымен қамтамасыз етті. Жоба құны – 24 млн. теңге.

Маңғыстау облысында меценат Иса Бимырзаев Ақшұқыр ауылында аз қамтылған 4 отбасын тұрғын-үймен қамтамасыз етті.

Павлодар облысында Екібастұз қаласында «За будущее Экибастуза» ҚБ-нің балаларға арналған балалар ойын кешені және жаттығу алаңы салынды. Жоба құны – 20 млн. теңге.

Солтүстік Қазақстан облысында. Жаңажол ауылында Ғ.Мүсірепов атындағы жалпы білім беретін мектебінде, «Нұрсұлтан» шаруа қожалығы есебінен (18 млн. теңге) биоотын қазандығы салынып, пайдалануға берілді.

Түркістан облысында Кентау қаласында, ЖК Оралбаева А.Н демеушілігімен 280 млн. теңгеге «Дин асыл-2» бөбекжай балабақшасы салынды.

Арнайы жобаның аясында өткізілген шаралардың барлығы азаматтарды туған өлкесін көркейтуге, қайырымдылық мәдениетін дамыту негізінде әлеуметтік проблемаларын шешуге тарту болып табылады.

Осыған байланысты, алыстағы елді мекендердің, атап айтқанда кенттер мен ауылдардың әлеуметтік инфрақұрылымын дамыту қажет. Бұл жерде кәсіпкерлердің өз туған өлкесіне тағзым ретінде жасаған демеушілік көмекті

бизнестің әлеуметтік жауапкершілігімен салыстыруға болмайды.

Ұсыныстар:

- Еліміздің барлық тұрғындары үшін қолжетімді және бұқаралық болып табылатын және үлкен қаржылық шығындарды қажет етпейтін аулалар, балалар мен спорт алаңдарын, саябақтарды, аллеялар мен скверлерді салу және жөндеу жұмыстарын жүргізу;

- Оқушылар мен студенттердің туған өлкесінің тарихына қызығушылықтарын ояту және туған өлкесіне патриоттық сезімдерін қалыптастыру мақсатында тегін экскурсиялар ұйымдастыру;

- Қалалардың, аудандардың және ауылдардың құрметті азаматтарын құрметтеу шараларын, сондай-ақ олардың жастармен кездесуін ұйымдастыру.

«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына кезең-кезеңмен көшіру»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 117 925 адамды қамтумен 1 461 іс-шара өткізілді (26-кесте).

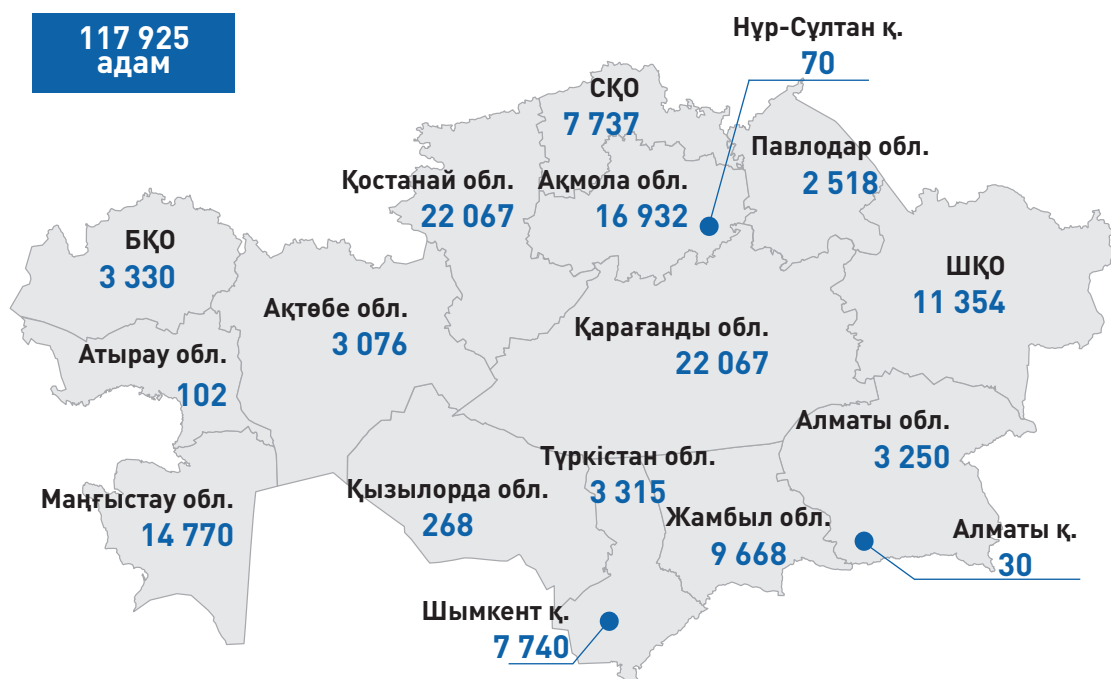
Шаралар саны бойынша ең көп шаралар Қостанай (362), Жамбыл (207) және Ақмола (150) облыстарында ұйымдастырылған.

24 Кесте

Адамдарды өткізілген шаралармен қамту бойынша Қарағанды (22 067 адам), Ақмола (16 932 адам) және Маңғыстау (14 770 адам) облыстар алдыңғы қатарда (25-кесте).

25 Кесте

Арнайы жобаның аясында өткен жобалар мен іс-шаралар түрлі форматта ұйымдастырылған және қазақ тілінің латын графикасына кезең-кезеңмен көшу процесіне ұйымдастырушылық-әдістемелік қолдау болып табылады. Осы арнайы жобаны іске асыру барысында түрлі заманауи форматтарды пайдалану – ғылыми-әдістемелік көзқарас жағынан ғана емес, сонымен қатар ел тұрғындарының қызығушылығын тудыру жағынан да, әсіресе жастар арасында өзекті. Жалпы қоғам арасында бұл жоба қазақстандықтардың санасын жаңғыртуға және қоғамның қарым-қатынас кеңістігін кеңейтуге бағытталған прогрессивті қадам ретінде қабылданады.

Алайда, латын графикасын пайдаланудың орфографиялық қағидаларының аяқталмағандығы және оған жүйелі түрде өзгерістер енгізіліп отыруы халық арасында латын графикасына сенімсіздік туғызуы мүмкін.

Ұсыныстар:

- Жаңадан дайындалып жатқан латын әліпбиі жетілдіріп аяқталған кейін қолданысқа енгізу бойынша өңірлік деңгейде дайындық жұмыстарды пысықтау және бекіту;
- Тұрғындар латын графикасына көшуінің нақты кезеңдері туралы хабарсыз, сондықтан өңірлік БАҚ-да, әлеуметтік желілерде және танымал Интернет алаңдарында мазмұнды, сапалы және өзекті ақпараттарды жариялауды қамтамасыз ету.

«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 93 096 адамды қамтумен 610 іс-шара өткізілді (28-кесте).

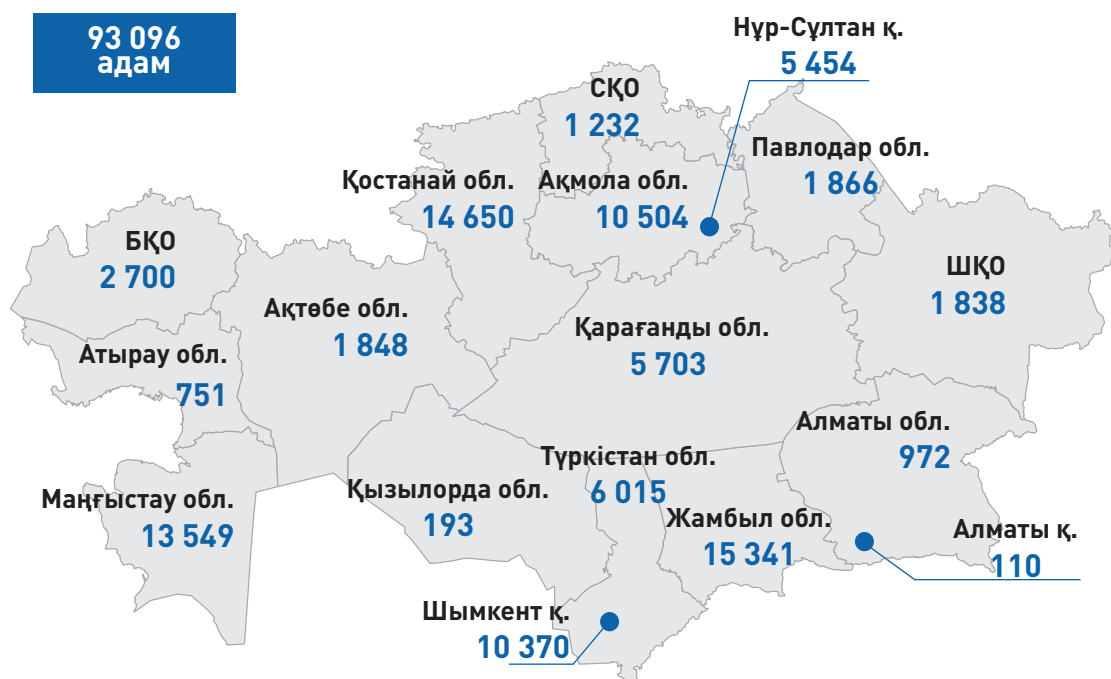
Ең көп шара Маңғыстау (122), Жамбыл (106) және Ақмола (78) облыстарында өткізілді.

26 Кесте

Адамдарды қамту саны бойынша Жамбыл (15 341 адам), Қостанай (14 650 адам), Маңғыстау (13 549 адам), Ақмола (10 504 адам) облыстары және Шымкент (10 370 адам) қаласы ең көп адамды қамтыды (27-кесте).

27 Кесте

Өңірлерде арнайы жобаның тиімділігін арттыру мақсатында барлық жоғары оқу орындарында, кітапханаларда аударылған кітаптардың өзектілігі мен мазмұндылығын талқылауға бағытталған түрлі форматтағы іс-шаралар жүйелі түрде өткізіледі.

Сонымен қатар, кейбір өңірлердің нәтижелі жұмыстарын атап өтуге болады. Мысалы: Нұр-Сұлтан қаласында «Мазмұндама» қоғамдық қорының және Қарағанды облысында «Нәтиже» сүт өндіру фабрикасының бастамашыл топтары өз қаражаттарына сондай-ақ демеушілерді тартып әлемнің әйгілі классиктерінің бестселлер кітаптарын аударуда.

Жоба бойынша аударылған оқулықтар тек оқытушылар мен студенттерге арналған және оқу үрдісінде қолданады. Ал, аударылған кітаптарды күнделікті өмірде пайдалану немесе өз бетімен қолдану мүмкіншіліктерін түсіндіру бағытты бойынша іс-шаралар жеткіліксіз және өте төмен деңгейде жүргізіледі.

Сол себептен, халық аударылған оқулықтар туралы бейхабар.

Ұсыныстар:

- Аударылған оқулықтарды күнделікті өмірде пайдалану немесе өз бетімен қолдану мүмкіншіліктерін түсіндіру бағыты бойынша талдау жасауға мәдениет, саясат, ғылым, бизнес элиталарын және қоғам қайраткерлерін тарту;

- Жасалған талдаулардың негізінде БАҚ-да, әлеуметтік желілерде және танымал Интернет алаңдарында мазмұнды, сапалы және өзекті ақпараттарды жариялау;

- Нұр-Сұлтан қаласы («Мазмұндама» қоғамдық қоры) және Қарағанды облысының («Нәтиже» сүт өндіру фабрикасы) кітап аудару жұмысына бастамашыл топтарды тарту тәжірибесін зерттеу және қолға алу.

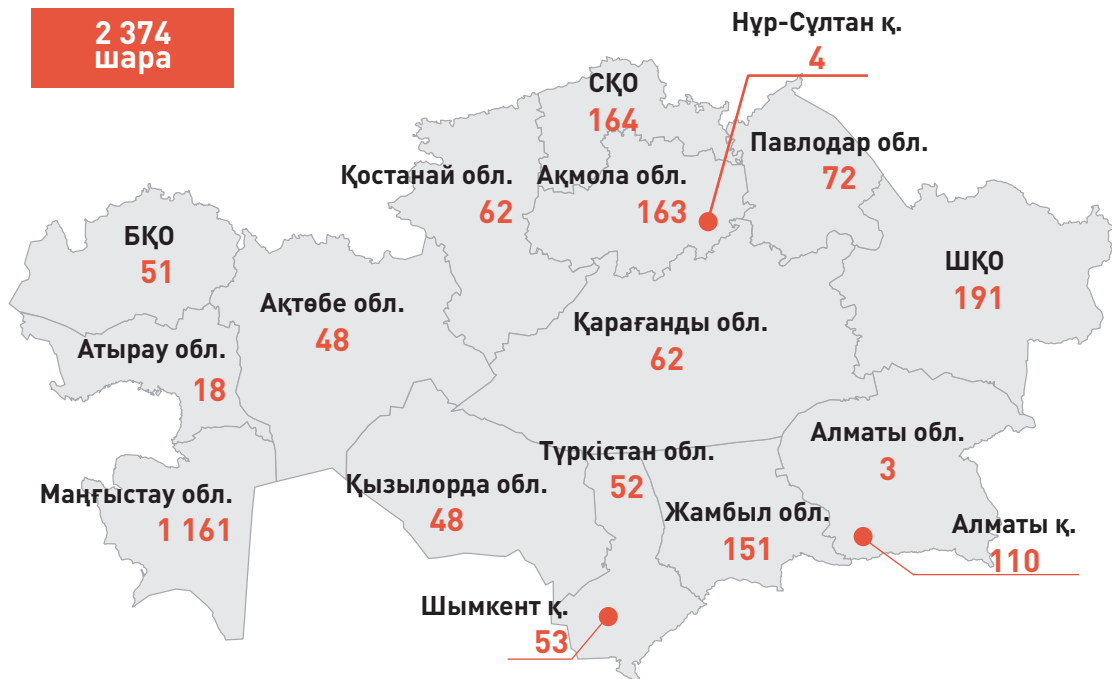

«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 600 445 адамды қамтумен 2 374 іс-шара өткізілді (30-кесте).

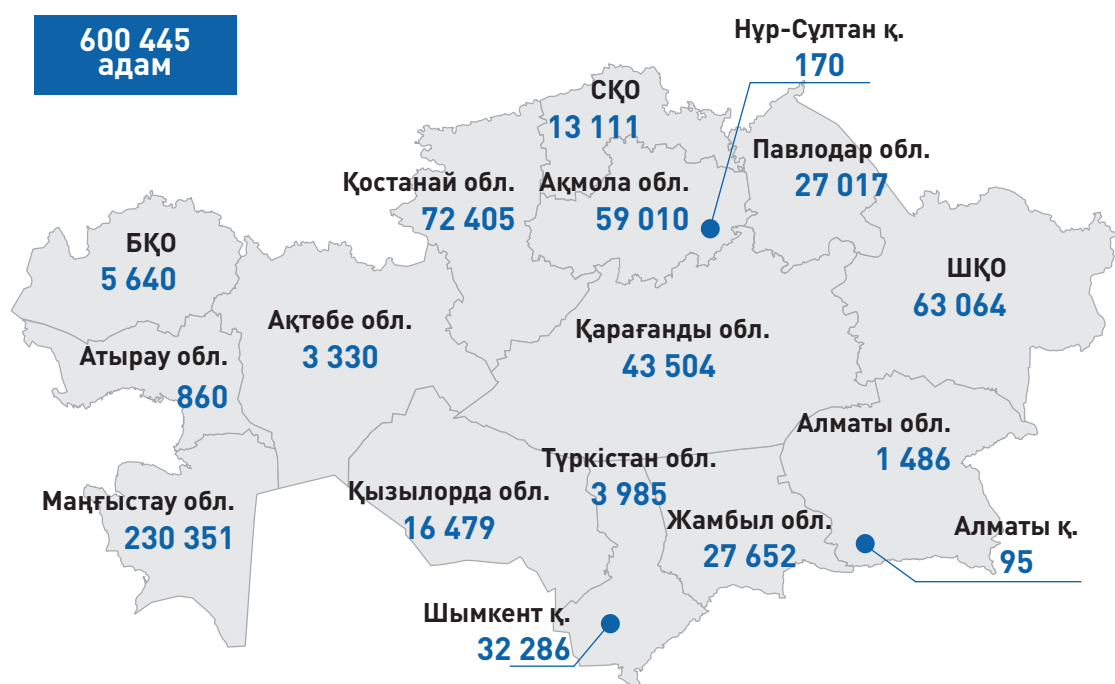
Шаралар саны бойынша ең көп шаралар Маңғыстау (1 161), Шығыс Қазақстан (191) және Солтүстік Қазақстан (164) облыстарында ұйымдастырылған.

28 Кесте

Ұйымдастырған шаралармен Маңғыстау облысы – 230 351 адамды, Қостанай облысы – 72 405 адамды, Шығыс Қазақстан облысы – 63 064 адамды, Ақмола облысы – 59 010 адамды және Қарағанды облысы – 43 504 адамды қамтыды (29-кесте).

29 Кесте

Арнайы жобаның шеңберінде өңірлерде тарихи және мәдени ескерткіштерді танымал ету, сақтау, қалпына келтіру бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуде, этномәдени экспедициялар ұйымдастырылуда. Сонымен қатар, әр өңірде жергілікті киелі жерлерінің тізімі қалыптастырылған және сапар-орталықтар құрылуда.

Ішкі туризмді дамыту мақсатында киелі нысандар бойынша туристік маршруттар әзірленуде. Алайда, маршруттардың басым бөлігі халыққа бейтаныс және киелі жерлердің инфрақұрылымы қажетті деңгейде дамытылмағандықтан қолжетімді емес.

Ұсыныстар:

- Киелі жерлерге турлар ұйымдастыру бойынша жергілікті туристік компанияларды тарту;
- БАҚ-да, әлеуметтік желілерде және танымал Интернет алаңдарында жергілікті киелі жерлер туралы мазмұнды, сапалы және өзекті ақпараттарды жариялау;
- Жергілікті киелі жерлердің инфрақұрылымын дамытуға қаржы бөлу.

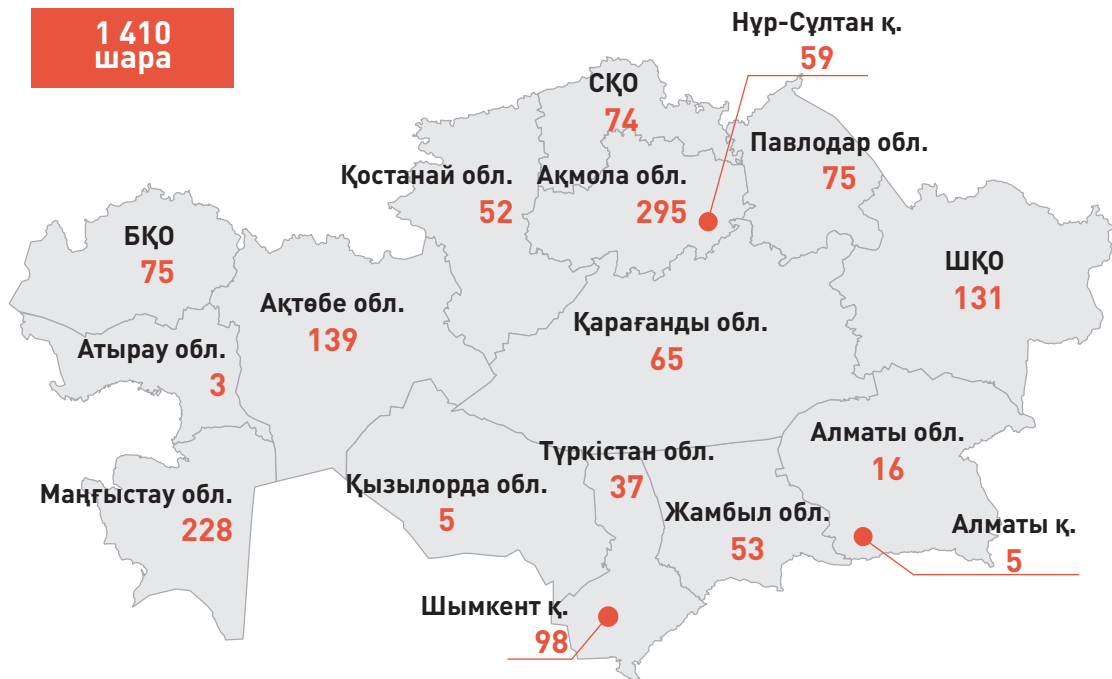

«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 626 472 адамды қамтумен 1 410 іс-шара ұйымдастырылды (32-кесте).

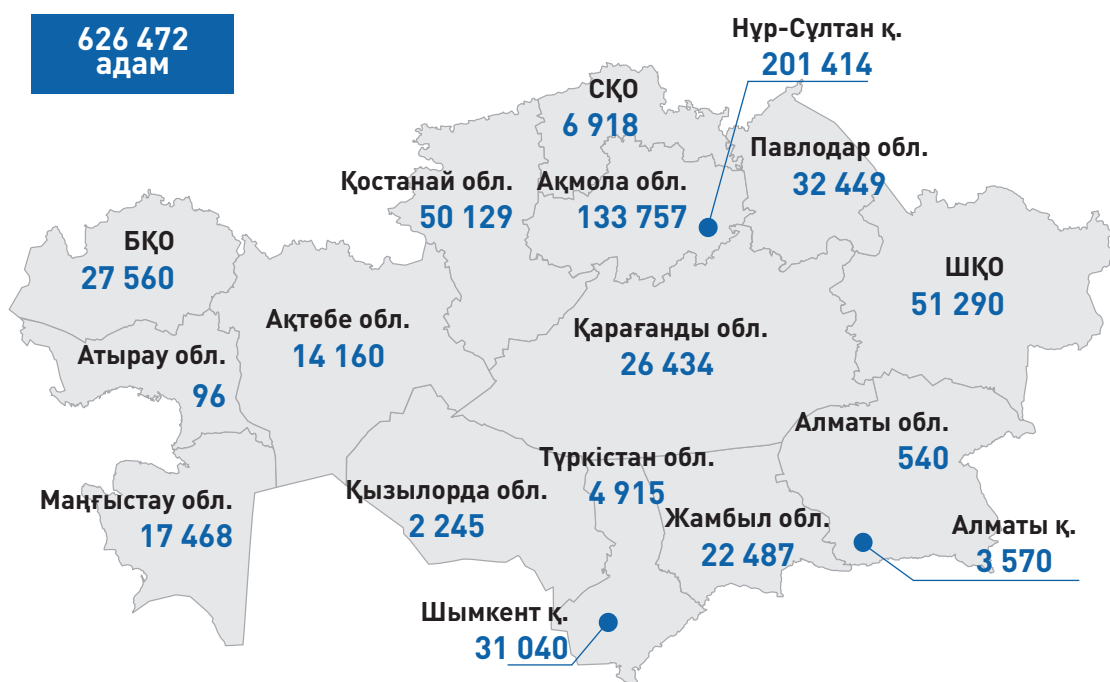
Ең көп шара Ақмола (295), Маңғыстау (228) Ақтөбе (139) және Шығыс Қазақстан (131) облыстарында өтті.

30 Кесте

Адамдарды өткізілген шаралармен қамту бойынша Нұр-Сұлтан қаласы (201 414 адам), Ақмола (133 757 адам) және Шығыс Қазақстан (51 290 адам) облыстар алдыңғы қатарда (31-кесте).

31 Кесте

Жалпы арнайы жоба аясында жұмыс барлық бағыттар бойынша іске асырылуда және әр өңірдің мүмкіндігіне сай қаражат бөлінуде.

Өңірлік көркемөнерпаз ұжымдарының шетелдік гастрольдерін ұйымдастыру жұмысы жергілікті бюджеттерден қомақты қаражатты талап етеді және бұл іс-шаралардың қажеттілігін және тиімділігін бағалау мүмкін болмай тұр. Сол себептен, бұл жұмыс республикалық деңгейде жүйелендіруді және үйлестіруді қажет етеді.

Сонымен бірге, Қазақстанның мәдени жетістіктерін әлемдік деңгейде насихаттау жұмыстарды ел ішінде, өңірлік деңгейде насихаттау қажет екенін атап өту керек. Аталған шаралар қазақстандық мәдениетті ел ішінде танымал етуге және өңірлердің шығармашылық зиялы қауымына қолдау көрсетуге мүмкіндік береді.

Ұсыныстар:

- Республикалық мәртебесі бар театрлар мен ұжымдардың облыс орталықтарында көшпелі гастролдерін ұйымдастыру;
- Өңірлердің көркемөнерпаздар ұжымдарының шетелдік гастрольдерін МСМ келістіру.

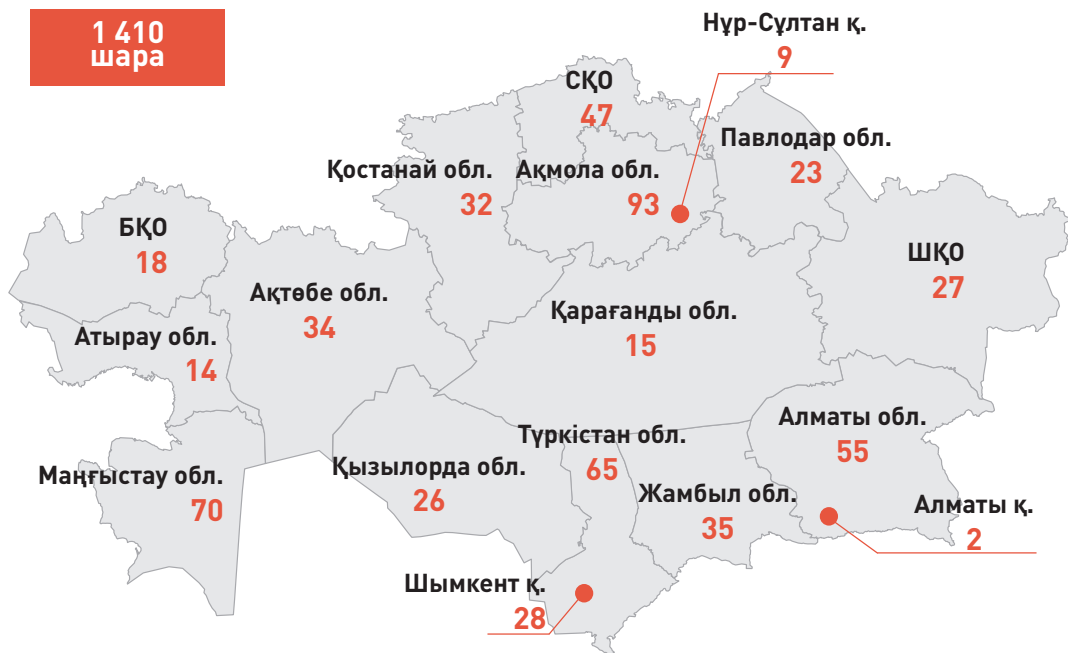

«Қазақстанның 100 жаңа есімі»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 268 042 адамды қамтумен 593 іс-шара өткізілді (34-кесте).

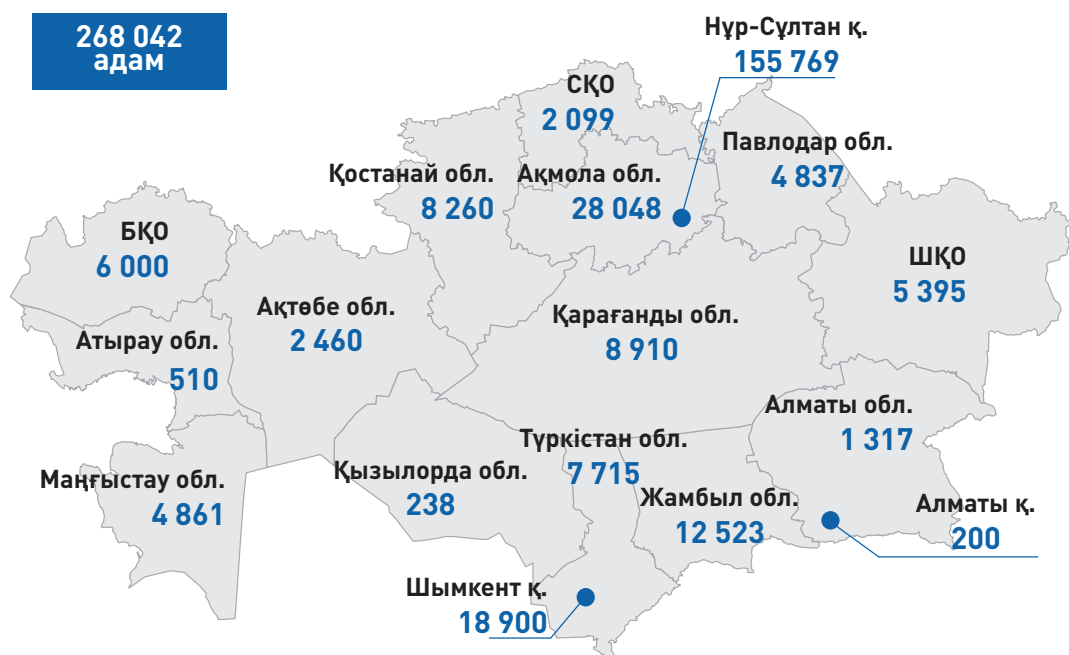
Шаралар саны бойынша ең көп шаралар Ақмола (93), Маңғыстау (70) және Түркістан (65) облыстарында ұйымдастырылған.

32 Кесте

Ұйымдастырған шаралармен Нұр-Сұлтан қаласы – 155 769 адамды, Ақмола облысы – 28 048 адамды, Шымкент қаласы – 18 900 адамды және Жамбыл облысы – 12 523 адамды қамтыды (33-кесте).

33 Кесте

Өңірлер жобаны іске асыру бойынша ауқымды жұмыс жүргізген. Жобаның жеңімпаздарымен ұйымдастырылған кездесулер мен түсіндіру жұмыстары халық арасында қолдау тапты және оларды белсенді әлеуметтік көзқарас ұстануға, өз армандарын орындауға және мақсаттарына жетуге ынталандырды.

Өңірлерде бұл жобаға қызығушылық жылдан жылға артып келеді. Оған дәлел, жыл сайын жобаға қатысу үшін тапсырған өтініштердің өсуі. Алайда, жоба тек республикалық деңгейді ұйымдастырылуда. Сол себептен, жобаның өңірлік нұсқасын ұйымдастыру қажет.

Ұсыныстар:

- Жобаның өңірлік нұсқасын ұйымдастыру.

«Ауыл - ел бесігі».

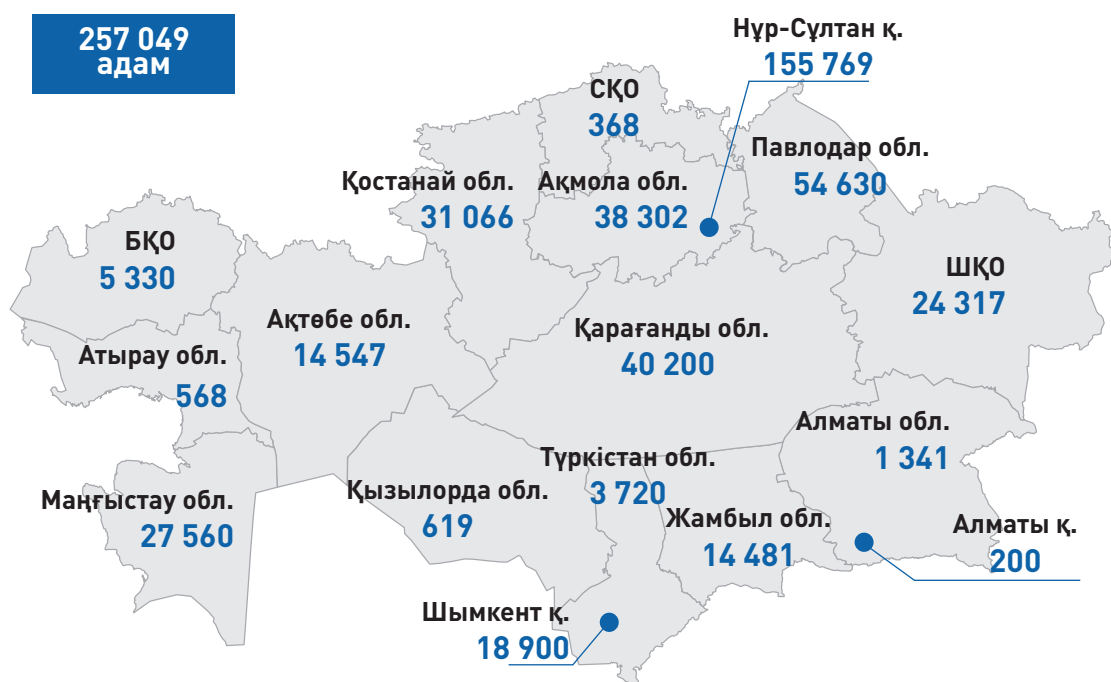
Арнайы жобаның тұжырымдамасына сәйкес республикалық маңызы бар Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларында жоба іске асырылмайды. 2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 257 049 адамды қамтумен 1 031 ісшара ұйымдастырылды (34-кесте). Ең көп шара Маңғыстау (376), Ақмола (114), Қостанай (85) және Павлодар (80) облыстарында өтті.

34 Кесте

Адамдарды өткізілген шаралармен қамту бойынша Павлодар (54 630 адам), Қарағанды (40 200 адам) және Ақмола (38 302 адам) облыстар алдыңғы қатарда (35-кесте).

35 Кесте

Бұл жоба бойынша шаралар өңірлерді дамыту бағдарламасының үшінші бағыты бойынша жүзеге асырылады. Жоба шеңберінде ауылдық жерлерде жаңа жұмыс орындары ашылуда, мектеп, аурухана мен жолдар салынуда, ауылдық елді мекендер газбен, сумен қамтылуда, ауыл шаруашылығы саласында орта және шағын бизнесті дамытуға несиелер берілуде.

Ұсыныстар:

- Жоба бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстардың сапасын қадағалауға қоғам өкілдерін тарту.

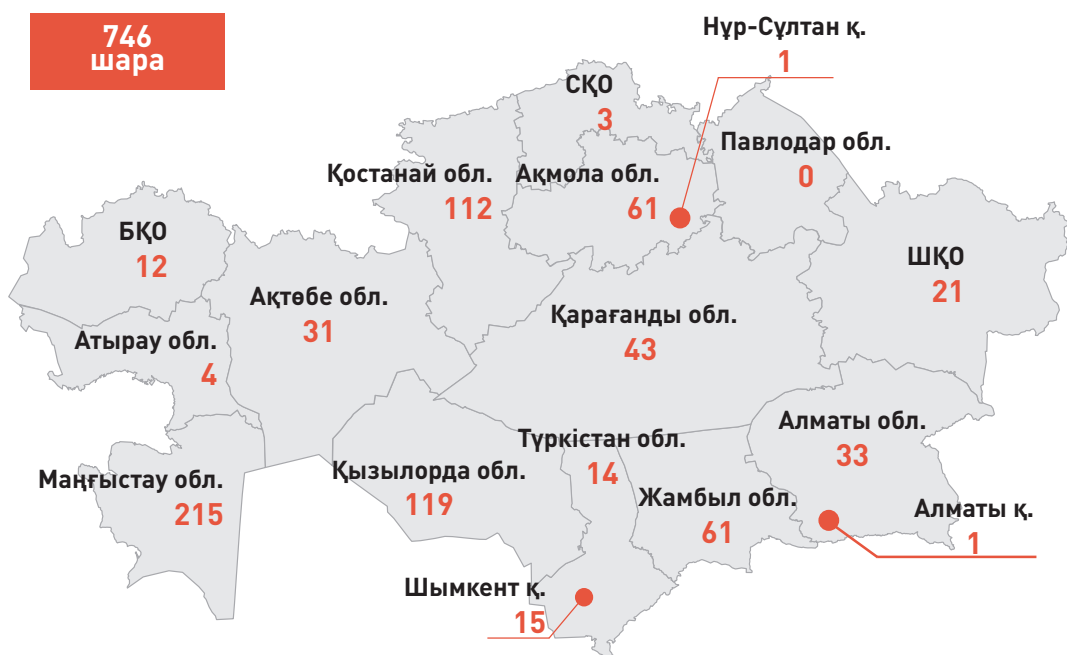

«Архив-2025»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 167 189 адамды қамтумен 746 іс-шара өткізілді (36-кесте).

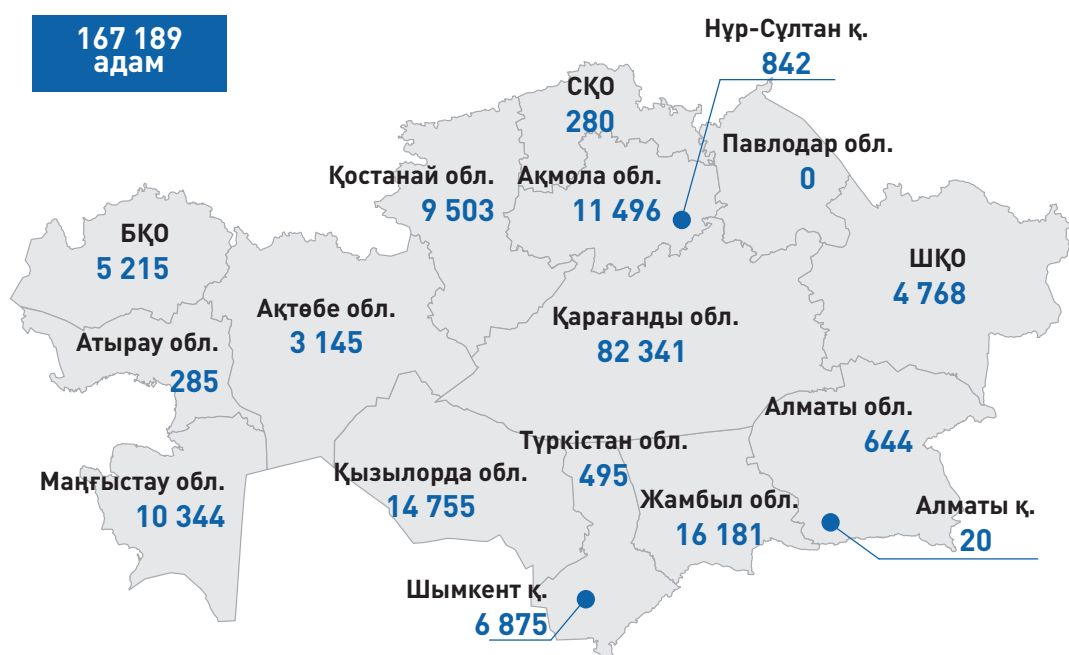
Шаралар саны бойынша ең көп шаралар Маңғыстау (215), Қызылорда (119), және Қостанай (112) облыстарында ұйымдастырылған.

36 Кесте

Ұйымдастырған шаралармен Қарағанды облысы – 82 341 адамды, Жамбыл облысы – 16 181 адамды, Қызылорда облысы – 14 755 адамды, Ақмола облысы – 11 496 адамды және Маңғыстау облысы – 10 344 адамды қамтыды (37-кесте).

37 Кесте

Жобаның мақсаты отандық және шетелдік мұрағаттарда, музейлерде, кітапханаларда және ғылыми орталықтарда сақталатын Қазақстан тарихы туралы құжаттармен толықтыру және ғылыми айналымға енгізу болғандықтан, бұл жұмыс МСМ қадағалауымен іске асырылуы маңызды. Сонымен қатар, МСМ іздестіру-зерттеу жұмыстары бойынша жасалған қорытындылардың негізінде дайындалған әдістемеліктерді қолданып, өңірлерде халық арасындағы жұмысты жүргізу қажет.

Ұсыныстар:

- Жоба бойынша жұмысты МСМ дайындаған әдістемелік құралдар негізінде жүзеге асыру;
- БАҚ-да, әлеуметтік желілерде және танымал Интернет алаңдарында жоба туралы мазмұнды, сапалы және өзекті ақпараттарды жариялау.

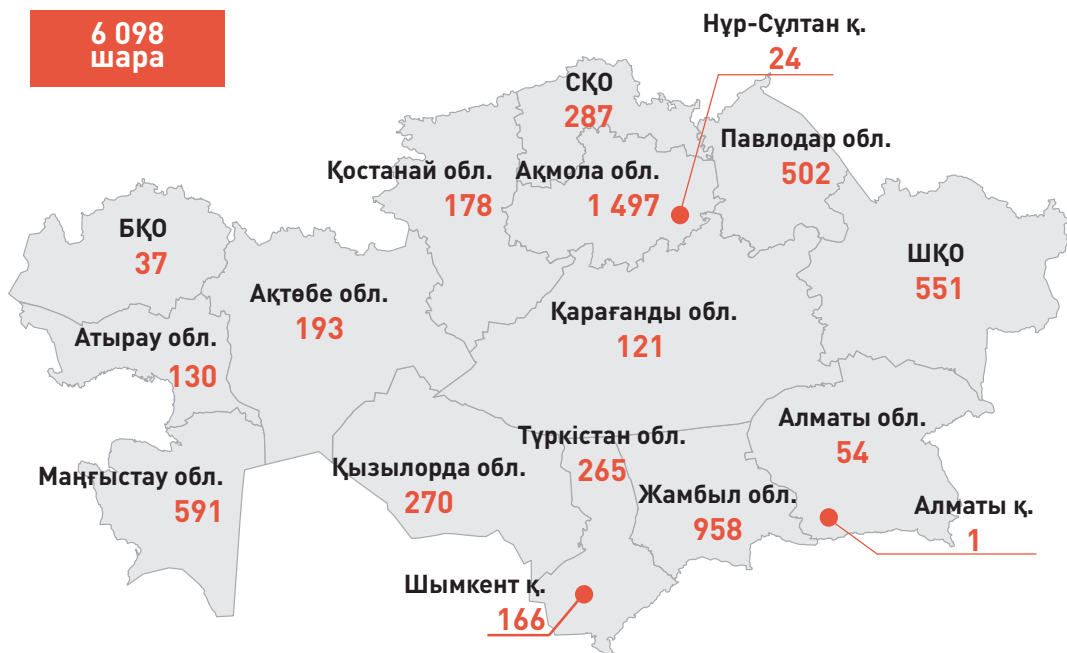

«Ұлы даланың ұлы есімдері»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 2 369 043 адамды қамтумен 6 098 іс-шара өткізілді (38-кесте).

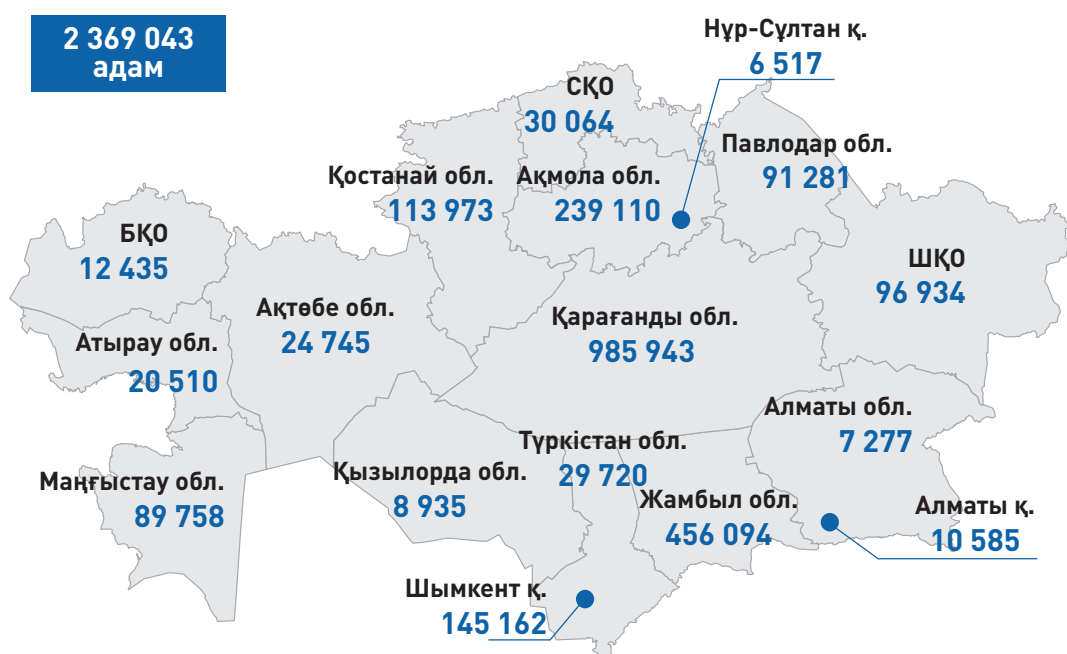
Шаралар саны бойынша ең көп шаралар Ақмола (1 497), Жамбыл (958) және Маңғыстау (591) облыстарында ұйымдастырылған.

38 Кесте

Ұйымдастырған шаралармен Қарағанды облысы – 985 943 адамды, Жамбыл облысы – 456 094 адамды және Ақмола облысы – 239 110 адамды қамтыды (41-кесте).

39 Кесте

Жоба бойынша өткізілген шаралар мен қамтылған адам сандарының көптігін, Абай Құнанбайұлының 175-жылдығына және Әбу Насыр Әл-Фарабидің 1150-жылдығына арнап ұйымдастырылған іс-шаралармен байланыстыруға болады.

Сонымен қатар, өңірлерде ұйымдастырылатын шаралар, БҒМ жасақтаған 100-ден аса тарихи тұлғалардың есімдерімен байланыспай, көбіне жергілікті тұлғалардың құрметіне ұйымдастырылады. Бұл, өткізілген шаралардың жобаның мақсаттарына сай келмейтіндігін айқын көрсетеді.

Ұсыныстар:

- БҒМ дайындаған әдістемеліктердің негізінде жобаны іске асыру;
- Атақты тарихи тұлғаларымыз бен олардың жетістіктерінің құрметіне ашық аспан астында ескерткіш-мүсіндер қойылатын «Ұлы даланың ұлы есімдері» атты оқу-ағарту энциклопедиялық саябағын ашу.

«Түркі әлемінің генезисі»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 138 995 адамды қамтумен 924 іс-шара өткізілді (40-кесте).

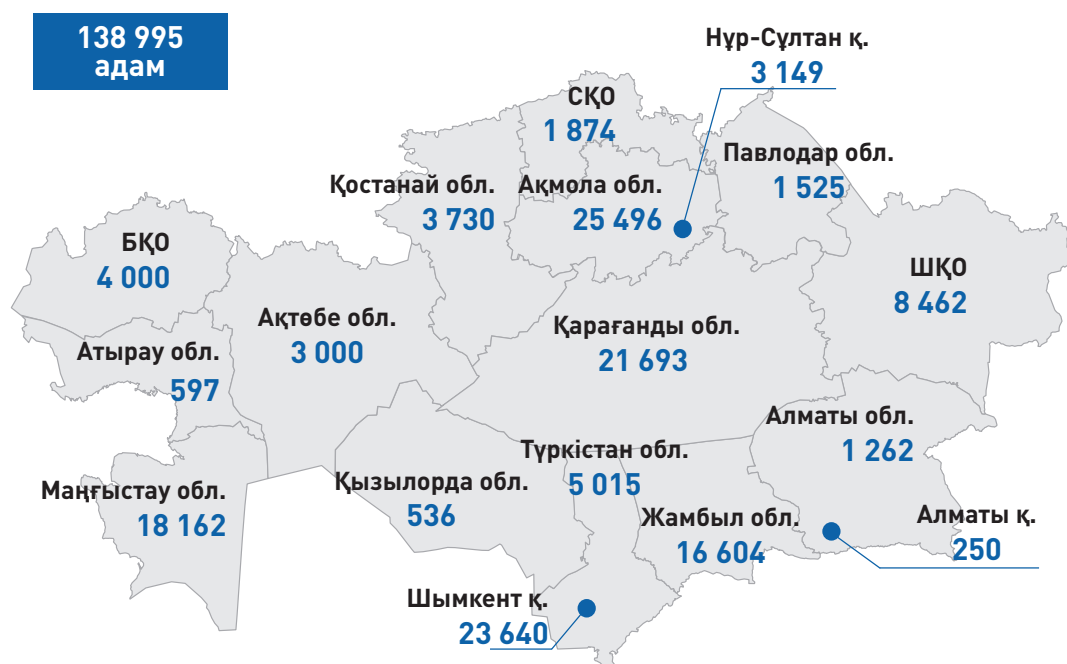
Шаралар саны бойынша ең көп шаралар Маңғыстау (318), Ақмола (158), және Жамбыл (85) облыстарында ұйымдастырылған.

40 Кесте

Адамдарды өткізілген шаралармен қамту бойынша Ақмола облысы 25 496 адам, Шымкент қаласы 23 640 адам және Қарағанды облысы 21 693 адамды қамтыды (41-кесте).

41 Кесте

Жобаның мақсаты мен міндеттеріне сай іс-шаралар халықаралық деңгейде жүзеге асырылуы тиіс. Сондықтан, өңірлерде бұл жоба бойынша жұмыстар тек МСМ нұсқаулықтарының негізінде жүргізілуі қажет.

Ұсыныстар:

- Жоба бойынша жұмысты МСМ дайындаған әдістемелік құралдар негізінде жүзеге асыру;
- БАҚ-да, әлеуметтік желілерде және танымал Интернет алаңдарында жоба туралы мазмұнды, сапалы және өзекті ақпараттарды жариялау.

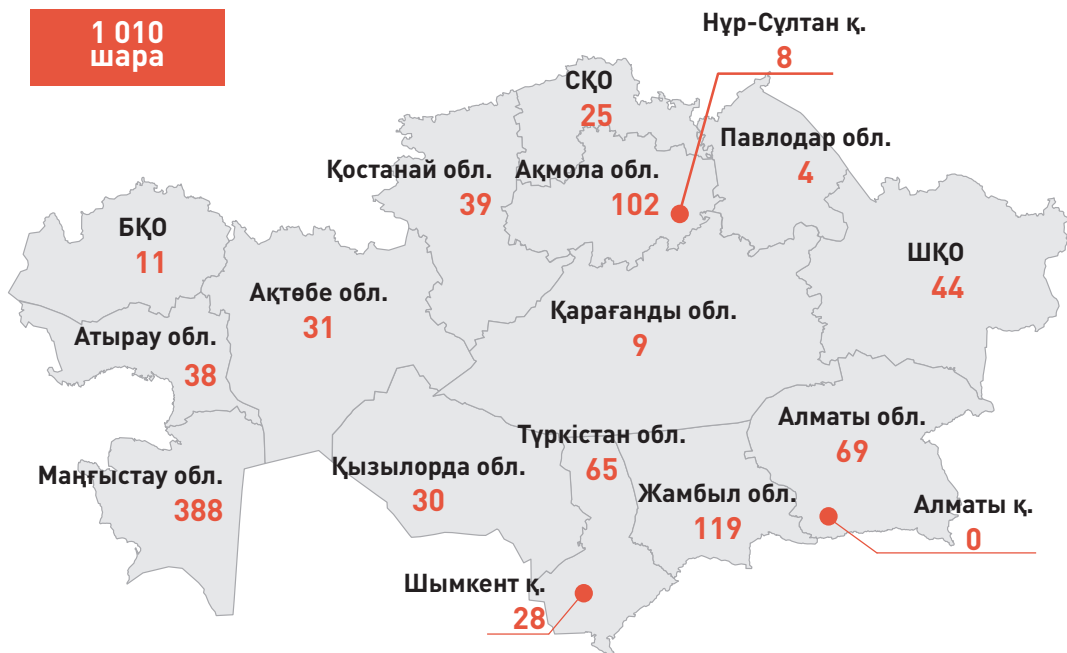

«Ұлы даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 178 526 адамды қамтумен 1 010 іс-шара ұйымдастырылды (42-кесте).

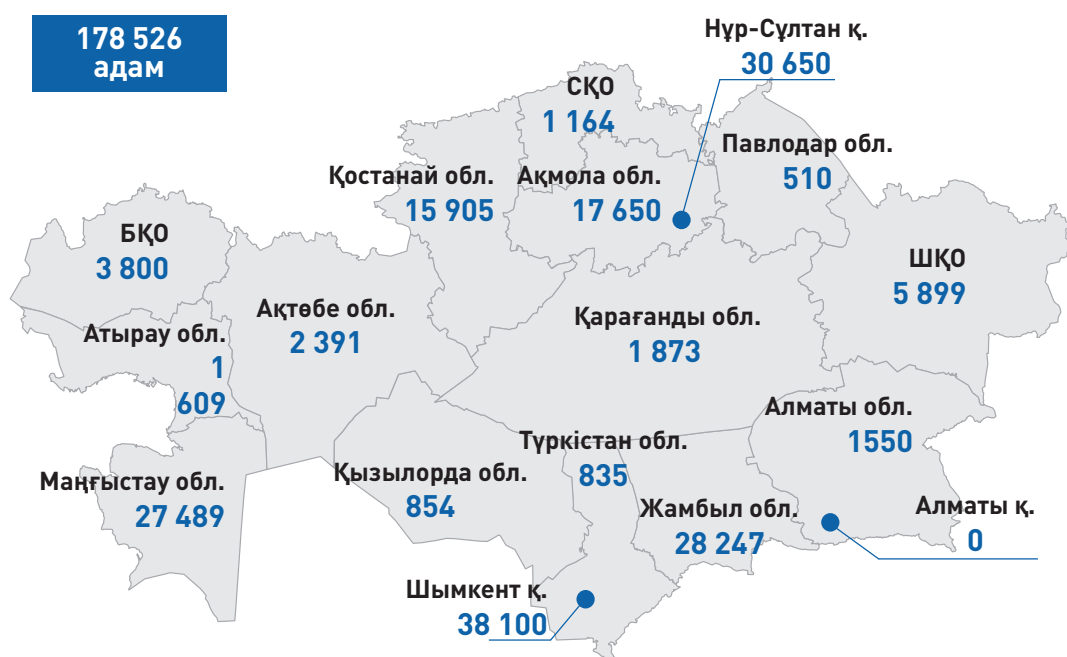
Ең көп шара Маңғыстау (388), Жамбыл (119) және Ақмола (102), облыстарында өтті.

42 Кесте

Адамдарды өткізілген шаралармен қамту бойынша Шымкент (38 100 адам) пен Нұр-Сұлтан (30 650 адам) қалалары және Жамбыл (28 247 адам) мен Маңғыстау (27 489 адам) облыстары алдыңғы қатарда (43-кесте).

43 Кесте

Бұл жоба, ағымдағы жылы ҚР Ұлттық музейі базасында тақырыптық залдың ашылуымен өз нәтижесіне жетеді, бірақ өңірлерде жүргізіліп жатқан жұмыстар тоқтамау қажет.

Ұсыныстар:

- Тарихи дәуірлердің қандай да бір кезеңіндегі әртүрлі шаруашылық салаларының даму үдерісін көрсетін озық өнер мен технология үлгілерін халық арасында насихаттау жұмысын жалғастыру;
- Өңірлік мұражайларда «Ұлы Даланың ежелгі өнер мен технологиялары» бұрыштарын ашу.

«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 342 120 адамды қамтумен 1 709 іс-шара ұйымдастырылды (44-кесте).

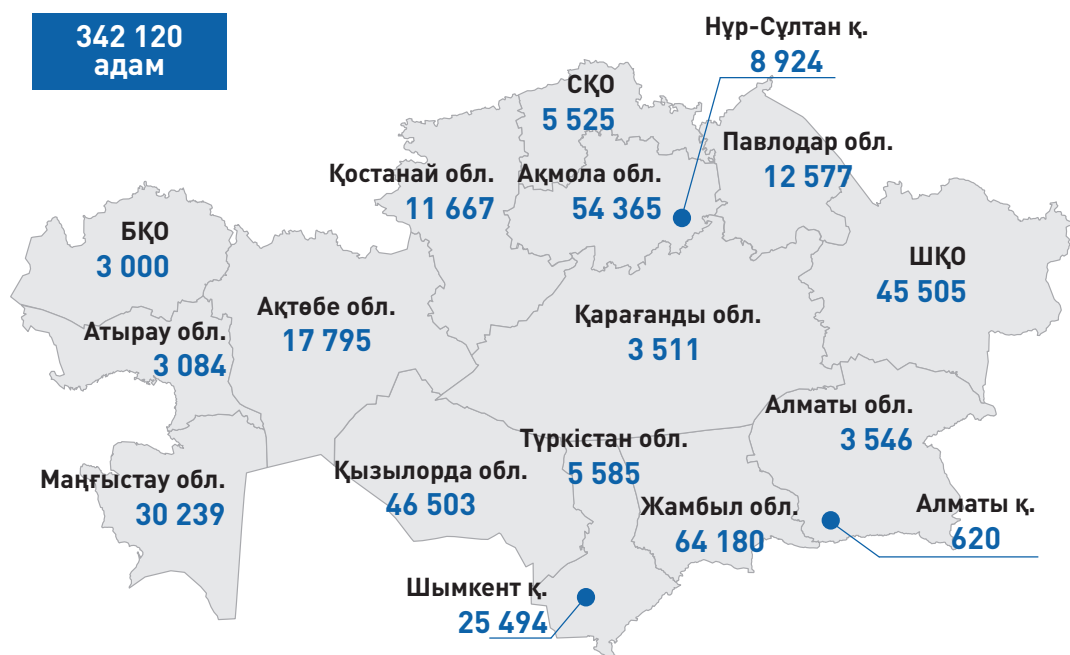
Ең көп шара Маңғыстау (448), Қызылорда (204), Жамбыл (189) және Ақмола (185) облыстарында өтті.

44 Кесте

Адамдарды өткізілген шаралармен қамту бойынша Жамбыл облысы 64 180 адамды, Ақмола облысы 54 365 адамды, Қызылорда облысы 46 503 адамды және Шығыс Қазақстан облысы 45 505 адамды қамтыды (45-кесте).

45 Кесте

Өңірлерде жобаның аясында әр-түрлі форматта көптеген шаралар ұйымдастырылуда. Жобаны іске асыру қазақ халқының мәдени тарихын, оның дәстүрлерін, ұлы сөз өнерін зерттеуге мүмкіндік берді. Бұл шаралар өз кезегінде адамдарды патриотизм рухында тәрбиелеу, жалпыұлттық идеяны қалыптастыру және ұлттық бірегейлікті нығайту үшін негіз болды.

Сонымен қатар, орталық және жергілікті мемлекеттік органдардың арасында байланыс болмағандықтан жоба бойынша түсініктері әртүрлі. Сол себептен, өңірлерде ұйымдастырылатын шаралардың басым бөлігі жобаның мақсаттарына сай келмейді.

Ұсыныстар:

- Жоба бойынша жауапты орталық мемлекеттік органдармен бірігіп жұмыс істеу;
- Әр өңірдің қазақ фольклоры мен музыкасын насихаттайтын дәстүрлі ән мектептеріне және жергілікті әнші-сазгерлерге қолдау көрсету;
- Халық ауыз әдебиетінің таңдаулы үлгілері – ертегілері, аңыз-әпсаналары, қиссалары мен эпостарын жинақтау және басып шығару.

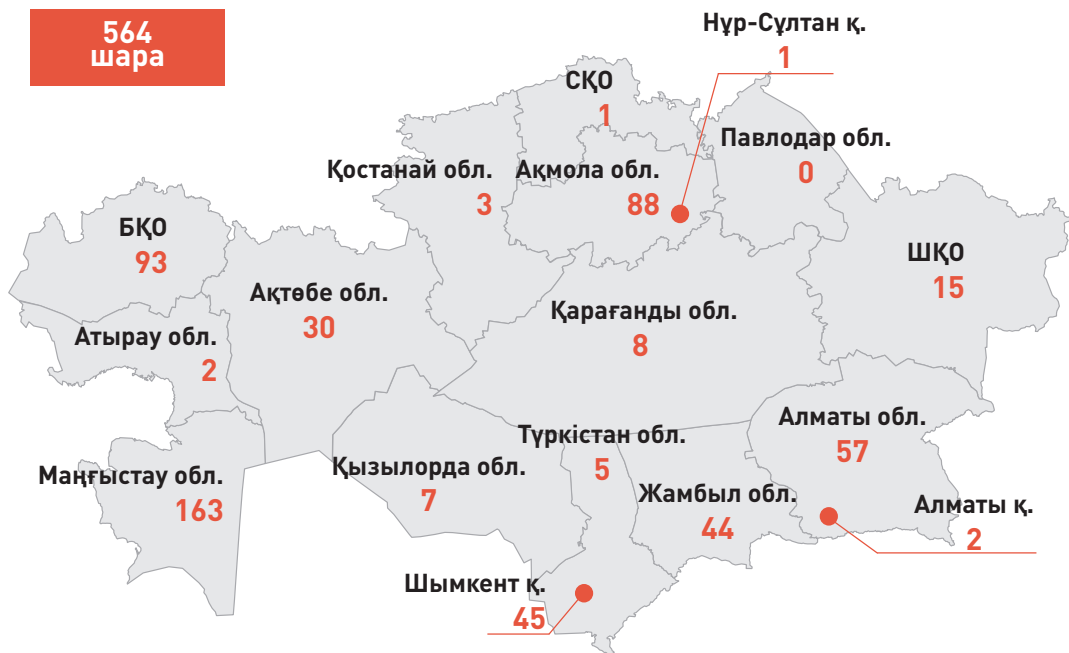

«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»

2020 жылдың 10 айында өңірлерде барлығы 319 139 адамды қамтумен 564 іс-шара өткізілді (46-кесте).

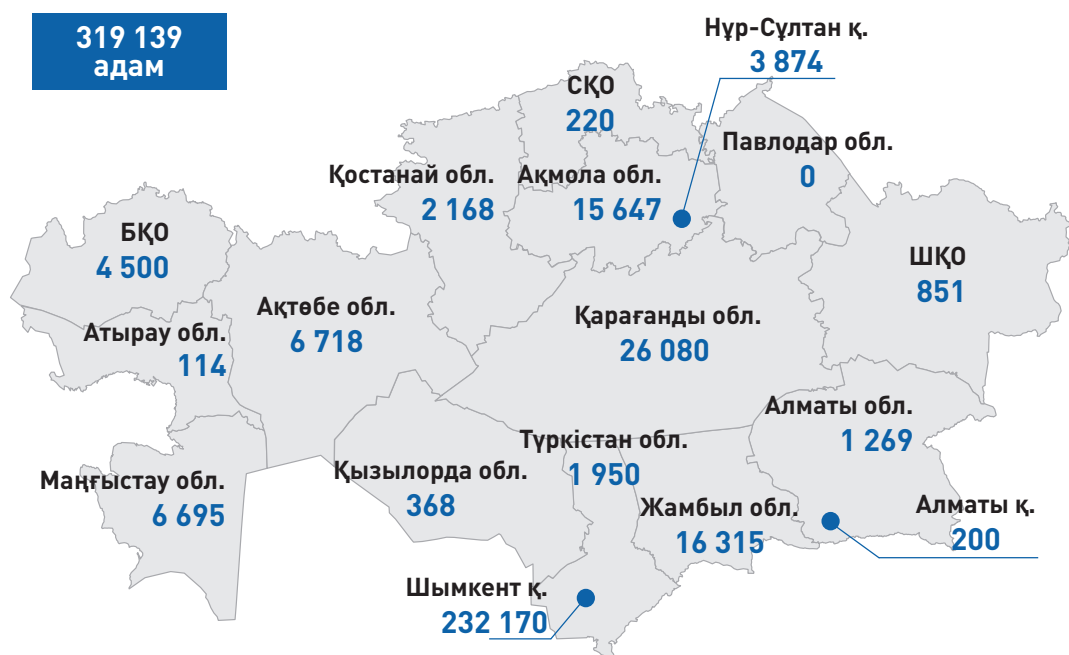
Шаралар саны бойынша ең көп шаралар Маңғыстау (163), Батыс Қазақстан (93), және Ақмола (88) облыстарында ұйымдастырылған.

46 Кесте

Адамдарды өткізілген шаралармен қамту бойынша Шымкент қаласы (232 170 адам), Қарағанды (26 080 адам), Жамбыл (16 315 адам) және Ақмола (15 647 адам) облыстары алдыңғы қатарда (47-кесте).

47 Кесте

Бұл жоба бойынша жұмыстар республикалық деңгейде МСМ және киноиндустрия саласының даму қарқыны өсіп келе жатқан өңірлерде іске асыру қажет. Бүгінгі күні, бұл саланың өсу қарқыны тек республикалық маңызы бар Нұр-Сұлтан, Алматы және Шымкент қалаларында байқалады. Киноиндустрия саласын дамыту қомақты қаржы талап етеді. Сол себептен өңірлер, Қазақстанның өркениет тарихының үздіксіз дамуын көрсететін деректі-қойылымдық фильмдердің, телевизиялық сериалдар мен толықметражды көркем картиналардың таратушылары ретінде жұмыс атқару қажет.

Алайда, түсірілген фильмдер қалалар мен ірі елді мекендерде көрсетіледі және еліміздің шалғай орналасқан елді мекендерінде қолжетімсіз. Кез келген ауыл тұрғынының қалаға немесе тіпті аудан орталығына барып осы фильмдерді көруге мүмкіндіктері бола бермейді.

Ұсыныстар:

- Өңірлерде киноиндустрия саласын кезең-кезеңмен дамыту жоспарын дайындау;
- Жүйелі негізде еліміздің барлық елді мекендеріндегі (мектептерде, мәдениет үйлерінде, кинотеатрларда, оның ішінде ашық аспан астындағы және т.б.), мемлекеттік тапсырыс бойынша түсірілген анимациялық, көркем және деректі фильмдердің жаппай көрсетілімін ұйымдастыру.

ТАРАУ III.

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТУРАЛЫ 2020 ЖЫЛДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК ЗЕРТТЕУЛЕРДІҢ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асырудың тиімділігі» әлеуметтанулық зерттеуінің түйіні

Талдамалық есеп «Қоғамдық-саяси күн тәртібіндегі өзекті мәселелер мен Қазақстан Республикасы Президентінің «Қазақстандықтардың әл-ауқатының өсуі: табыс пен тұрмыс сапасын арттыру» Қазақстан халқына Жолдауының негізгі аспектілері бойынша зерттеулер жиынтығы» мемлекеттік тапсырмасын орындауға 2020 жылдың 13 ақпанындағы №84-ГЗ келісім-шартына сәйкес дайындалды.

Талдамалық есепті жазуға талдаушы, әлеуметтану ғылымдарының кандидаты Салтанат Амангелдіқызы Ермаханова қатысты.

С.А. Ермаханова Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетін «әлеуметтану» мамандығы бойынша бітірген, әлеуметтану ғылымдарының магистрі дәрежесі және әлеуметтану ғылымдарының кандидаты ғылыми дәрежесі бар. Ғылыми қызығушылықтарының негізгі бағыты – қолданбалы әлеуметтану, қоғам модернизациясы, құндылықтарды зерттеу, саяси әлеуметтану. Талдаушы сызықтық бөлу мен корреляцияны сипаттайтын талдамалық есептерді жазу тәжірибесі бар.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асырудың тиімділігі» талдамалық баяндамасы әлеуметтанулық ақпараттың кең спектрін алуға бағытталған ауқымды әлеуметтанулық зерттеудің қорытындысы.

Бұл есеп «Рухани жаңғыру» қазақстандық қоғамдық даму институты» коммерциялық емес акционерлік қоғамы қазақстандықтарға жүргізген сауалнама нәтижелеріне негізделген.

Зерттеудің мақсаты – «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асырудың тиімділігін талдау болып табылады.

Міндеттері:

1) «Рухани жаңғыру» бағдарламасының арнайы жобалары туралы халықтың хабардар болу және арнайы жобаларға қатысу деңгейін анықтау;

2) халықтың құндылықтық ұстанымдары мен өмірлік практикаларының «Рухани жаңғыру» қағидаттарына сәйкестігін зерттеу;

3) халық әл-ауқатының деңгейі мен өмірлік практикаларының «прагматизм» қағидатына сәйкестігін анықтау;

4) «бәсекеге қабілеттілік» және «білімнің салтанат құруы» қағидаттарына сәйкес халықтың білім деңгейі мен дүниетанымының инновациялығын зерделеу;

5) «ұлттық сәйкестенуді сақтау» қағидатына сәйкес патриотизм деңгейін және халықтың ұлттық сәйкестенуін қалыптастыру аспектілерін айқындау;

6) «сананың ашықтығы» қағидатына сәйкес экологиялық және инклюзивті дүниетанымды талдау, халықтың бақыт деңгейін анықтау;

7) «Қазақстанның эволюциялық дамуы» қағидатына сәйкес әлеуметтік тұтастық пен халықтың өзара іс-қимыл жасау, отбасылық қатынастарға көңілінің толу дәрежесін, саяси қатысу және институттық сенім деңгейін айқындау.

Зерттеу объектісі – әлеуметтік-демографиялық және аймақтық сипаттамаларын репрезентациялайтын параметрлері бойынша іріктелген Қазақстан Республикасының 18 және одан жоғары жастағы халқы.

Іріктемелі жиынтық көлемі 2400 респондентті құрады. Сауалнама 14 облыс пен республикалық маңызы бар 3 қаланы қамтыды. Зерттеуде стратификацияланған көп сатылы іріктеу қолданылды. Іріктеу келесі кезеңдер бойынша жүргізілді: облыстар мен республикалық маңызы бар қалалардағы халық санына жүгіне отырып іріктелді. Одан әрі қала-ауыл қағидаты бойынша әр облыста қалалық және ауылдық іріктеудің көлемі есептелді. Іріктемелік жиынтықты есептеу 48 кестеде ұсынылған.

48 Кесте

№	Өңір	Барлығы	Ер	Әйел	18-29	30-45	46-60	61 +
1	 Қазақстан Республикасы	2400	1129	1271	18-29	30-45	46-60	61+
2	 Ақмола облысы	103	49	54	23	33	28	19
3	 Ақтөбе облысы	114	54	60	31	39	28	16
4	 Алматы облысы	256	124	132	62	91	64	39
5	 Атырау облысы	76	37	39	21	27	19	9
6	 Шығыс-Қазақстан облысы	196	91	105	42	62	51	41
7	 Жамбыл облысы	135	65	70	36	45	34	20
8	 Батыс-Қазақстан облысы	88	42	46	21	28	23	16
9	 Қарағанды облысы	193	89	104	44	63	49	37
10	 Қостанай облысы	128	59	69	28	41	34	25
11	 Қызылорда облысы	95	47	48	27	33	23	12
12	 Маңғыстау облысы	79	39	40	23	30	18	8
13	 Павлодар облысы	107	49	58	23	35	29	20
14	 Солтүстік-Қазақстан облысы	81	38	43	16	24	22	19
15	 Нұр-Сұлтан қ.	142	64	78	39	58	30	15
16	 Алматы қ.	267	116	151	74	96	56	41
17	 Шымкент қ.	122	56	66	40	42	26	14
18	 Түркістан облысы	218	110	108	66	74	52	26

* ҚР Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің 2019 жылдың басындағы деректері бойынша 2019

Іріктеу – репрезентативті, яғни таңдалған параметрлер бойынша респонденттер құрамы бас жиынтықтағы сәйкес пропорцияларға жақын. Іріктемелі жиынтық құрылымы осы мәліметтерді есепке алады және суреттейді. Сонымен қатар, іріктемелі жиынтық орташа сипаттамаларының бас жиынтық орташа сипаттамасынан ауытқуы $\pm 3\%$ аспайды.

Талдамалық есептің негізгі бөлігі техникалық сипаттамасының міндеттері көрсетілген жеті тараудан тұрады.

Бірінші бөлімде құндылықтарға, әл-ауқатқа және бақыт деңгейіне қатысты мәселелер қарастырылады. Осылай, жиынтықта 92,9% өзін бақытты сезінеді: 63,3% бақытты, 29,6% «бақыттымын деуге болады» деп жауап берген. Теріс жауаптардың жиынтық үлесі – 5,6%, олардың басым бөлігі, яғни 4,3% «бақытсызбын деуге болады» нұсқасын таңдаған.

Қазақстандықтардың бақыт сезімі бәрінен бұрын жақындарының әл-ауқаты мен денсаулығына байланысты. Бақыттың топ-5 факторы:

- 1) деннің сау болуы, туыстардың денсаулығы (78,4%);
- 2) ауқаттылық пен молшылық (49,1%);
- 3) махаббат (33,8%);
- 4) достардың болуы (19,5%);
- 5) білім және мансап (15,8%).

Көпшілік жеке басының әл-ауқаты әр адамның күш-жігеріне байланысты екендігімен келіседі, дегенмен 49,3% бағалауында мемлекет әрбір азамат үшін күнкөріс минимумына кепілдік беруі тиіс; 29,5% төтенше жағдайлар, еңбек ету қабілетінен айрылу және т.б. кезінде мемлекеттің қатысуын күтеді, 18,2% мемлекет халықтың әлеуметтік әл-ауқатына толық жауапты деген пікірді ұстанады.

77,8% заңды сақтауды, 77% дәстүрлі мәдениетті құрметтеуді міндетті деп санайды; 76,5% нақты мақсаттарға қол жеткізу үшін өз болашағын жоспарлай білуді бағалайды; 75,6% респондент өзін еңбекқор деп есептейді. Сонымен қатар, қазақстандықтар білімнің елдің жалпы дамуы үшін де, жеке табыс үшін де маңыздылығын бағалайды.

Екінші бөлім білімнің салтанат құруы мен бәсекеге қабілеттілік тақырыбына арналған. Алынған мәліметтерге сәйкес, 58,3% білімділік – ұлт жетістігінің негізі, 38,4% – үнемі білім алатын адам нарықта сұранысқа ие, 32,4% – жоғары білімді адам өзгеріс жағдайларына тез бейімделе алады тұжырымдарымен келіскен.

Респонденттердің қабылдауында қазіргі қазақстандықтың бейнесі болуы керек:

- білімді, компьютерлік сауатты (62,3);
- жауапты және мақсатына ұмтылатын (47,2%);
- заңға бағынады (40,4%);
- уақытын бағалайды, болашағын жоспарлай алады (34,9%);
- шет тілдерін біледі (32,7).

Жоғары ақы төленетін жұмыс іздеудегі жетістік факторлары ретінде жоғары білім туралы диплом (50,4%), жұмыс тәжірибесі (42,4%), жеке қасиеттері (26,8%) қабылданады. Шет тілдерін білу және шетелдік білімнің болуын сәйкесінше

15,6% және 13,7% көрсетті. Ықпалды адамдардың қолдауы (тек 12,3%) және қажетті адамдармен келісім жасай алу (10,4%) маңыздылығы төмен.

Үшінші бөлім патриотизм мен ұлттық сәйкестену мәселелеріне арналған. Сұралғандардың басым көбі өздерін Қазақстан азаматы деп санайды: сұралғандардың 68,7% осы ұстанымды білдіреді. 13,7% өз өңіріне ынтықтығын білдіреді. 10,2% өз этносының, ал 5,4% өз дінінің өкіліне жатқызады.

Қазақстандықтардың 60% жуығы патриот болу Қазақстан азаматы болу деп түсінеді.

Респонденттер ұлттық сәйкестену сипаттамаларына ең алдымен ұлттық салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптарды (60,9%), ата тегін, өз шежіресін (38,2%), ел тарихын (34,7%) білуді жатқызған.

78,2% қазақстандықтардың өмірлік құндылықтарының қалыптасуына отбасы ықпалын мойындайды. 19,2% достар ықпалын атап өтті. Сыртқы факторлардың әсеріне қарамастан, 38,4% өміріндегі маңызды құндылықтарды өзі анықтайтынын мәлімдеген.

Төртінші бөлімде респонденттердің материалдық жағдайы, несиелердің болуы және халықтың несиеге алынған қаражат есебінен мерейтой өткізуге қатынасы туралы ақпарат берілген.

78,6% әр адам ақшаны ұтымды жұмсап, «қалтасына қарай өмір сүре алу» керек нұсқасымен келіседі.

Сұралғандардың 72,5% тойларды, отбасылық мерейтойларды несие алып өткізгенді мақұлдамайды, олардың 4,4% осындай мақсатта несие алып, кейін өкінгенін айтқан. 22,4% мақұлдайды, оның 10,2% отбасылық мерейтойларды өткізу үшін несие алмаған және рәсімдеу жоспарында жоқ.

Сауалнама кезінде 43,2% несиесінің барын айтқан, оның 7,2% екі немесе одан да көп несие бар. 38,1% ешқашан несие алған емес.

Респонденттер негізінен тұтынушылық несие алады. 47% тұрмыстық және электр техникасын сатып алу үшін несие рәсімдеген. Сондай-ақ, респонденттер тұрғын үй жөндеуге және автокөлік сатып алуға несие алған.

Солай бола тұра, 47,9% өздерінің материалдық жағдайын «тамақ пен киім сатып алуға ақшамыз жетеді, бірақ ұзақ мерзімді қолдануға арналған тауарларды сатып алу қиынға соғады» деп сипаттайды. Мұқтаждар тобына 25,8%, қамтамасыз етілгендер (материалдық қиындықтары жоқ) тобына 26,3% сұралғандар жатады.

Бесінші бөлім экологиялық және инклюзивті дүниетаным тақырыбына, оның ішінде тұратын аймағындағы экологиялық жағдайды бағалауға арналған.

Жалпы алғанда, 86,2% сұралған өз аймағындағы экологиялық жағдайға алаңдайды: 54% – иә, алаңдатады, 32,2% – алаңдатады деуге болады. Осы орайда батыс өңірі ерекшеленеді. «Иә, алаңдатады» жауап нұсқасын Маңғыстау (86,1%), Атырау (78,9%) және Ақтөбе (74,6%) облыстары респонденттері жиі таңдаған.

55% адамдардың өздері, ең алдымен, тұрғылықты жеріндегі қоршаған орта жағдайына жауапкершілікті арқалауы тиіс деп ойлайды. Адамдардың рөлі туралы ауыл тұрғындары жиі айтады – 60,3%, қала – 51,4%.

Сұралғандардың 35,7% елді мекендердегі қоршаған ортаның жағдайы үшін жауапкершілікті мемлекеттік органдар: қалада сұралғандардың 38,5% және ауылда 31,6% мойнына алуы тиіс деп пайымдайды.

62,6% ешқандай экологиялық акцияларға қатыспаған. 27,7% қоқыс жинау және ағаш отырғызу акцияларына қатысқан – бұл ең жиі тараған экологиялық іс-шара.

41,3% мемлекет мүмкіндігі шектеулі адамдардың жұмыс істеуі мен білім алуы үшін барлық жағдай жасауы қажет, ал азаматтар оларға қоғамда өмір сүруге көмектесуі керек деп санайды. 23,2% біздің қоғамда мүмкіндігі шектеулі адамдар үшін барлық жағдай жасалған деп есептесе, 23% кері пікір білдірген.

Алтыншы бөлімде респонденттердің эволюциялық дамуға, азаматтардың мемлекетпен өзара қарым-қатынасының рұқсат етілген нұсқаларына қатынасы қарастырылды.

Респонденттердің 59,4% Қазақстанның дамуы үшін кезең-кезеңмен, тұрақты, эволюциялық даму тиімді екенін алға тартты. Респонденттер арасында өзгерістің шұғыл, радикалды түрін қолдайтындардың саны екі есе аз болғанымен, олар 30,5% құрайды.

Сұралғандардың 62,8% мемлекетпен өзара қарым-қатынас орнатудың «жұмсақ» формасын мемлекеттік органдарға, сотқа немесе БАҚ-қа жүгіну арқылы жүзеге асыруды өздеріне қолайлы деп есептейді.

Сұралғандардың 21,1% өздерінің мүдделерін қорғау үшін әлеуметтік белсенділіктің «қатаң» нысандарына: митингілер мен демонстрацияларға қатысу; ереуілдер мен наразылық акцияларына қатысуды өздеріне қолайлы деп есептейді.

Сауалнамаға қатысқандардың 69,1% қоғамдық ұйымдардың мүшелері болып табылмайды, мемлекеттік органдарға жүгінбейді және азаматтық ұстанымды білдіру үшін әлеуметтік желілерде ешқандай белсенділік танытпайды. Сауалнамаға қатысқандардың 12,1% әлеуметтік желілерде белсенділік танытса, 11,5% мемлекеттік органдарға жүгінеді.

Жетінші бөлімде «Рухани жаңғыру» бағдарламасы туралы халықтың хабардар болуы туралы ақпарат, соған қоса олардың бағдарламаға қатысу дәрежесі туралы, бағдарламаны іске асырудағы мемлекеттік органдардың қызметін бағалау туралы ақпарат және т. б. ұсынылған.

Сауалнама нәтижелеріне сәйкес сұралғандардың 13,5% «Рухани жаңғыру» бағдарламасы туралы толық түсінікке ие. 39,6% бағдарлама туралы естігендерін, алайда толыққанды түсініктері жоқ екенін айтады. Ал респонденттердің 46,9 % ешқашан бағдарлама туралы естімеген.

Бағдарлама жайлы аз ақпараттандырылғандарға: 60 жастан асқан респонденттер (56,5% бағдарлама туралы ешқашан естімеген), орыстар мен басқа да этникалық топтардың өкілдері (62,1% және 63,2% тиісінше).

Арнайы жобалардың ішінде респонденттер қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру туралы бағдарламасы жайлы көбірек біледі: 36,9% біледі, тағы 49,4% естіген. Тек қана 13,8% білмейді.

Респонденттердің хабардарлығы бойынша арнайы жобалардың алғашқы

бестігіне «Қазақстанның 100 жаңа есімі» (27,9% біледі), «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» (25,8%), «Туған жер» (25,6%) және «Ауыл – ел бесігі» (20,6%).

«Рухани жаңғыру» бағдарламасының идеяларын респонденттердің 78% қолдайды, ал 37,7% толықтай қолдайды, респонденттердің 40,3% қолдайды деуге болады. Респонденттердің 10,4% қолдамайды немесе қолдамайды деуге болады.

Сауалнамаға қатысқандардың арасында мемлекеттік органдардың арнайы жобаларды жүзеге асырудағы жұмысын бағалауда оң жауаптардың саны басым болды. Респонденттердің 54,9% орталық мемлекеттік органдардың жұмысына қанағаттанады немесе қанағаттанады деуге болады (29,2% жалпы алғанда қанағаттанған жоқ, 15,8% жауап беруге қиналды); жергілікті атқарушы органдардың жұмысына респонденттердің 53,8% қанағаттанған (31,8% қанағаттанбаған, 14,4% жауап беруге қиналды).

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы мен арнайы жобалары туралы ақпарат алудың ең танымал көздері теледидар мен радио (56%) және ғаламтор, оның ішінде әлеуметтік желілер (44,4%) болып табылады. Басылымдар арқылы 15,7% біледі, туыстар мен таныстар арасында талқылау нәтижесінде (19,9%).

Алынған ақпараттар негізінде келесідей ұсыныстар ұсынылады:

– Мемлекеттік ақпараттық тапсырыс арқылы БАҚ-та, сондай-ақ мәдениет объектілерінің өзі өндірген кинофильмдер, мультфильмдер, кітаптар, роликтер жасауына қолдау көрсету арқылы ұлттық фольклордағы кейіпкерлерді, көркем шығармаларды, батырлар мен еліміздің тарихи өткеніндегі кейіпкерлерді көпшіліктің санасына сіңіру үшін бағдарлама құндылықтарының таралымын көбейтуді қамтамасыз ету қажет.

Мультипликативтік әсерді оларды БАҚ, ЛЭД экрандарда, автобустардағы экрандарда, адамдар көп баратын орындарда (вокзалдар, әуежайлар, тұрақтар, базарлар, сауда орталықтары, кинотеатрларда фильмдер көрер алдында және т. б.) прокаттау арқылы жасау қажет;

– Мемлекеттік органдар жанындағы Қоғамдық кеңестер алаңдарында және өзге де пікірталас алаңдарында қоғамдық телеарна құру мүмкіндігін талқылау.

Мемлекеттік ақпараттық тапсырыс шеңберінде пилоттық жобада қоғамдық телеарна құруға бастамашылық жасау, оның мәні халықты, ҰЕҰ және азаматтық қоғамның өзге де институттарын талқылауға, қоғам көзқарасы тұрғысынан ақпараттық көрініс жасауға, өзін-өзі ұйымдастыру форматтарын ілгерілетуге тарту болып табылады. Қаржыландыру демеушілік, краудфандинг, сондай-ақ БАҚ ардагерлерінің, белсенді ҰЕҰ, қоғамдық пікір көшбасшыларының қатысуымен жобаны мемлекеттің қолдауы арқылы мүмкін болады.

Кейіннен заңнамаға қажетті өзгерістер енгізе отырып, мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты іске асыратын өңірлік БАҚ-на тәжірибені тарату;

– Мемлекеттік органдар жанындағы қоғамдық алаңдарда, БАҚ бас директорларының клубтарында бағдарламаның идеялық тұжырымдамалары мен халықты өзін-өзі жаңғыртуға шақыру және оларды ілгерілету тетіктерін қамтитын месседждер мен ұрандар әзірлеу мәселелерін талқылау.

Бұл жұмысқа әдебиетшілерді, ақындарды, вайнерлерді, блогерлерді, субмәдениет өкілдерін спектакльдерде, киноларда, ТВ-дағы хабарларда, БАҚ-та, радиода, мультфильмдерде, әлеуметтік роликтерде, ақпараттық-насихаттау (мемлекеттік органдар жанындағы) және ақпараттық-түсіндіру топтарының (медреселер, ҚМДБ) жұмысында және өзге де аудио, визуалдық форматтарда ілгерілету арқылы кейіннен мультипликациялау үшін қосу қажет.

– ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің, ҚР Білім және ғылым министрлігінің және ҚР Мәдениет және спорт министрлігінің қолдауымен:

- оқушылар мен студент жастар арасында «Туған жер», «Ауыл – ел бесігі», «Ұлы даланың ұлы есімдері» және т. б. тақырыптар бойынша үздік эсселерге латын графикасы негізінде қазақ тілінде конкурстар өткізу;

- халықтың бейнеблогтарға деген жоғары қызығушылығын ескере отырып, туған өлке, ұлы даланың ұлы есімдері, елдің немесе туған өлкенің атақты тұлғалары туралы үздік бейнероликке конкурстар өткізу;

- мәдени сауаттылықты арттыру үшін жаңа археологиялық қазбалар ізімен аймақтарда ашық аспан астындағы мұражай құру;

– Мемлекеттік органдардың жанындағы қоғамдық алаңдарда ақпараттық әсерді мультипликациялау мақсатында жаңа ақпараттық-имидждік науқанды іске асыруға ақпараттық нарықтың барлық қатысушыларын (БАҚ, Кабельдік ТВ операторлары, ұлттық байланыс операторларының өкілдері) тарту тетігін әзірлеу мәселелерін талқылау;

– Бағдарламаны түсіндіру мен танымал етуді қамтамасыз ету үшін идеологтардың, PR-мамандардың және қоғамдық пікір көшбасшыларының, ҰЕҰ өкілдерінің, блогерлердің, бизнес-қоғамдастықтың және халықтың әртүрлі санаттарының өкілдерінің пулын, сондай-ақ ОМО жанында ведомстволық бағынысты ұйымдар ретінде жұмыс істейтін республикалық ғылыми-зерттеу институттарының қызметкерлерінен (ҚР Президенті жанындағы ҚСЗИ, ҚР БҒМ Ғылым комитетінің Мемлекет тарихы институты, ҚР БҒМ ҒК Философия, саясаттану және дінтану институты және өзге де отандық ми орталықтары (think thank) ақпараттық топтарды қалыптастыру қажет;

– Іс-шаралар мен ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізуде ауылдық жерлердегі іс-шараларға, сондай-ақ полиэтникалық қамтуға көбірек көңіл бөлу қажет;

– Телевизиядағы қысқа метражды роликтер (асық, ұлттық ойындар туралы роликтер және т. б.) арқылы ұлттық салт-дәстүрлерді насихаттау бойынша жұмысты жалғастыру;

– Жергілікті сипаттағы мәселелерді шешу үшін жергілікті референдумдар, плебиситтер және ауылдық және аудандық деңгейде (оның ішінде қала аудандарында) азаматтарға сауалнама жүргізудің басқа да нысандарын өткізу мүмкіндігінің форматы ретінде «электрондық дауыс беру» туралы мәселені мемлекеттік органдар жанындағы пікірталас алаңдарының қарауына өзектендіру және енгізу;

– Мемлекеттік органдардың бағдарлама құндылықтарын ілгерілету сайттарының контентіне мониторинг жүргізу және оны жандандыру, олардың онлайн-ресурстарында кері байланыс арналарын кеңейту;

– Мемлекеттік органдар жанындағы қоғамдық алаңдарда мемлекеттік-жекешелік әріптестік тетігін тарта отырып, Бағдарламаны іске асырудың жаңа форматтарын ілгерілету, халықтың өзін-өзі ұйымдастыру форматтарын көтермелеу мәселелерін қарау.

ҚОРЫТЫНДЫ

Жүргізілген зерттеу нәтижелері қазақстандықтардың құндылықтары мен түрлі аспектілерге қатысты көзқарастары туралы алғашқы социологиялық ақпараттарды, сондай-ақ «Рухани жаңғыру» бағдарламасына қатысты хабардарлық пен көзқарастары туралы ақпарат алуға мүмкіндік берді.

Төменде негізгі нәтижелер келтірілген.

Респонденттердің 68,7% ең алдымен өздерін Қазақстан азаматтары деп есептейді. 13,7% өз аймағына деген құштарлықтарын көрсетті. 10,2% ең алдымен өздерін өз этносының өкілі ретінде, 5,4% өзін өз дінінің өкілі ретінде есептейді.

Қазақстандықтардың 60% азаматтықты патриотизммен байланыстырады.

Респонденттердің 77% дәстүрлі мәдениетке, өз халқының тарихына, дініне, салт-дәстүріне құрмет көрсетуді міндетті деп санайды. Бұл ретте басқа халықтар өкілдерінің мәдениетін, тілдерін, дәстүрлерін құрметтеуді респонденттердің 64,1% міндетті деп есептейді.

Сұралғандардың пікірі бойынша ұлттық бірегейліктің сипаттамаларына ең алдымен ұлттық салт-дәстүрлер (60,9%), шыққан тегін, өз шежіресін білу (38,2%), ел тарихын (34,7%) білу жатады.

Респонденттердің 78,2% отбасының өмірлік құндылықтардың қалыптасуына әсер ететінін мойындайды, 19,2% достарының әсер ететінін атап өтті. Дегенмен, респонденттердің 38,4% өмірлік құндылықтарын ең алдымен өздері дербес анықтайтынын айтты.

Сауалнама нәтижелері сауалнамаға қатысқандардың жартысынан астамы «Рухани жаңғыру» бағдарламасы туралы белгілі бір дәрежеде хабардар екендігін көрсетті: сұралғандардың 13,5% өздерін бағдарламаны жақсы біледі деп есептейді, ал 39,6% бағдарлама туралы естіген. 46,9% бағдарлама туралы ешқашан естімеген.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы туралы толық хабардарлықтың көрсеткіштері төмен екеніне қарамастан, қазақтар арасында бағдарлама туралы хабардарлықтың көрсеткіші жоғары (16,9%), ал орыстар (6,4%) мен басқа этникалық топтар арасында (5,8%) бұл көрсеткіш төмен. Одан бөлек 60 жастан үлкен респонденттерде де бұл көрсеткіш төмен.

Арнайы жобалардың ішінде респонденттер қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру туралы көбірек біледі: 36,9% біледі, 49,4% естіген. Респонденттердің тек 13,8% білмейді (барлық арнайы жобалардың ішіндегі ең төменгі көрсеткіш).

Респонденттер білетін арнайы жобалар бойынша алғашқы бестікке «Қазақстанның 100 жаңа есімі» (27,9%), «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» (25,8%), «Туған жер» (25,6%) және «Ауыл – Ел бесігі» (20,6%) жобалары кіреді.

Көптеген арнайы жобалардың сипаты халықтың жаппай қатысуын талап етпейді. Өз кезегінде бұл «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға респонденттердің тек 12,3% қатысқанының себебін түсіндіреді. Респонденттердің 7,4% қатысуды жоспарлап отыр. Ал 80,2% қатыспаған.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасының іс-шараларына қатысқандығы туралы әйелдер (13,6%), жастар (13,6%), 30-59 жас аралығындағы респонденттер (13,1%), сондай-ақ қазақтар (12,9%) жиі айтты.

Айта кету керек, «Рухани жаңғыру» бағдарламасының идеяларын респонденттердің 37,7% толықтай қолдайды, ал респонденттердің 40,3% қолдайды деуге болады (оң жауаптардың жиынтық үлесі 78% құрады). Респонденттердің 10,4% қолдамайды немесе қолдамайды деуге болады.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы мен арнайы жобалары туралы ақпарат алудың ең танымал көздері теледидар мен радио (56%) және ғаламтор, оның ішінде әлеуметтік желілер (44,4%) болып табылады. Басылымдардан 15,7% біледі. Сондай-ақ арнайы жобалар туыстар мен таныстар арасында талқыланатын тақырып болып табылады (19,9%).

«Рухани жаңғыру» бағдарламасы шеңберінде өткізілетін іс-шараларды дәйекті түрде жариялау, халықтың бағдарлама мен арнайы жобалар туралы көбірек хабардар болуына ықпал етуі мүмкін. Бағдарламаны іске асырудың тиімділігін арттыру үшін ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын күшейту, ауылдық жерлерде көбірек іс-шаралар өткізу қажет екенін респонденттер алға тартты. Сондай-ақ жаңа арнайы бағдарламаларға да қызығушылықтары бар.

Дамудың эволюциялық түрін таңдайтындардың саны екі есеге көп. Респонденттердің 59,4% Қазақстанның дамуы үшін кезең-кезеңмен, тұрақты, эволюциялық даму тиімді екенін алға тартты. Мұндай көзқарас респонденттердің көпшілігіне тән, әсіресе әйелдер арасында (61,4%) және 60 жастан асқан (63,9%) респонденттер арасында байқалады.

Респонденттердің 30,5% өзгерістің шұғыл, радикалды түрін қолдайды. Мұндай жауап нұсқасы 18-29 жас және 30-59 жас аралығындағы ауылда өмір сүретін ерлердің арасында, қалада тұратын ер респонденттерге қарағанда көбірек кездеседі (ауыл халқының 33,6%, қала халқының 28,3%).

Сұралғандардың 62,8% мемлекетпен өзара қарым-қатынасты орнатуда мемлекеттік органдарға, сотқа жүгіну арқылы жүзеге асыруды өздеріне қолайлы деп есептейді. 21,1% митингілер мен демонстрацияларға қатысу; ереуілдер мен наразылық акцияларына қатысуды өздеріне қолайлы деп есептейді.

Сауалнамаға қатысқандардың 86,2% өз аймағында экологиялық проблемалардың бар екенін алға тартты. 17 аймақтың 10-нында экологиялық жағдайға наразылық көрсеткіштері ел бойынша орташа деңгейден асып түседі. Сонымен, сауалнама нәтижелері бойынша респонденттердің 54% тұратын аймақтың экологиялық жағдайын алаңдатады, 32,2%-ын алаңдатады деуге болады. Бұл ретте алаңдаушылық қала және ауыл тұрғындарына да тән (тиісінше 85,5% және 87,4%).

«Иә, алаңдатады» жауап нұсқасының ең жоғары көрсеткіштері елдің батысында – Маңғыстау (86,1%), Атырау (78,9%) және Ақтөбе (74,6%) облыстарында. Нұр-Сұлтан қаласы-төртінші орында (71,8%), Алматы қаласы – алтыншы орында (56,6%).

Халықтың көпшілігі экологиялық акциялар мен науқандарды қолдауға дайын деп болжауға болады. Эко сананың өсуіне ішкі туризмге мемлекеттік

деңгейдегі назар аудару, сондай-ақ 2020 жылғы карантиндік шаралар аясында ішкі туризмге деген қызығушылық ықпал етуі мүмкін.

Респонденттердің 55% адамдардың өздері бірінші кезекте өз қаласындағы немесе ауылындағы қоршаған ортаның жай-күйі үшін жауапты болуы керек деп санайды. Бұл туралы ауыл тұрғындары (60,3%) қала тұрғындарына (51,4%) қарағанда жиі айтады.

Респонденттердің 35,7% елді мекендердегі қоршаған ортаның жай-күйі үшін мемлекеттік органдар жауапты болуы керек деп есептейді: қала тұрғындары 38,5%, және ауыл тұрғындары 31,6%.

Респонденттердің 62,6% ешқандай экологиялық акцияларға қатыспаған. 27,7% қоқыс жинау және ағаш отырғызу байланысты акцияларға қатыстықан – ең ірі экологиялық іс-шара. 4,9% табиғатты қорғау үшін қайырымдылық жасады, 3,3% қол жинауға қатысты, 2,9% рұқсат етілмеген қоқыс орындарына шағым жасаған.

Респонденттердің 38,9% электр энергиясын, 37,5% су ресурстарын ұқыпты пайдалануға тырысады.

78,6% қаражатты ұтымды жұмсауда прагматизмді және «бар қаражатпен өмір сүруді» құптайды. Бұл тәсілді көпшілік қолдайды, әсіресе әйелдер (80,2%) мен 60 жастан асқандар (82,9%), қала тұрғындары арасында (81%), ауыл тұрғындары арасында (75%) қолдайды.

Сауалнамаға қатысқандардың 72,5% тойларды, отбасылық іс-шараларды несиеге өткізуді мақұлдамайды, олардың 4,4% сол үшін несие алғанына өкінетінін айтты. Респонденттердің 22,4% несие алуды мақұлдайды, бірақ олардың 10,2% отбасылық іс-шараларды өткізу үшін несие рәсімдемек емес.

Сауалнама кезінде респонденттердің 43,2% несиелері болды, олардың 7,2% екі немесе одан да көп несиелері бар екенін атап өтті. 38,1% ешқашан несие алмаған болып шықты.

Халық арасында тұтынушылық несие кең танымалдылыққа ие. Респонденттердің 47% тұрмыстық және электр техникасын сатып алу үшін несие рәсімдегенін атап өтті. Сондай-ақ респонденттер тұрғын үйді жөндеуге және автокөлік сатып алуға жиі несие алған.

Сонымен қатар, респонденттердің 47,9% өздерінің материалдық жағдайын «ақша тамақ пен киімге жеткілікті, бірақ ұзақ мерзімді тұтыну тауарларын сатып алу қиын» деп сипаттады. Респонденттердің 25,8% өздерін мұқтаждар тобына, 26,3% өздерін қамтамасыз етілгендер тобына жатқызды (материалдық қиындықтар сезінбейді).

Респонденттердің 53,3% үшін негізгі табыс көзі жалақы болып табылады. Респонденттердің тағы 8,2% жалақыдан бөлек тағы қосымша табысқа ие.

Респонденттердің 7,5% кәсіпкерлік қызметтен табыс табады, негізінен бұл ауыл тұрғындары (ауыл тұрғындары 10,7%, қала тұрғындары 5,4%), басқа этникалық топтардың өкілдері (11,4%).

Респонденттердің 90% астамы өздерін бақытты деп есептейді: 63,3% бақытты, 29,6% бақытты деуге болды. Бұл ретте, алынған мәліметтер бақыттың басты көрсеткіші жақындары мен туыстарының амандығы екенін көрсетеді. Атап

айтқанда, сауалнамаға қатысқандардың 78,4% оларды бақытты ететін фактор ол ең алдымен, олардың жеке денсаулығы мен жақындарының денсаулығы екенін атап өтті. Сонымен қатар, бақытты болу үшін материалдық әл-ауқат (49,1%), махаббат (33,8%), достар (19,5%), білім және мансап (15,8%) маңызды.

Респонденттердің 75,6% өздерін еңбекқор деп санайды. Өздеріне тән басқа қасиеттердің ішінде респонденттер азаматтық жауапкершілікті (36,4%), адамгершілік-этикалық қасиеттерді (32,9%), кәсіби қасиеттерді (32,7%) атап өтті.

Респонденттердің көп бөлігі жеке әл-ауқат әр адамның өз күш-жігеріне байланысты екендігімен келіседі. Бұл ретте, респонденттердің 49,3% мемлекет әрбір азамат үшін ең төменгі күнкөріс деңгейіне кепілдік беруі тиіс деп санайды; 29,5% төтенше жағдайлар, еңбек ету қабілетінен айырылу және т.б. кезінде мемлекеттің араласқанын қалайды. Респонденттердің тек 18,2% ғана мемлекет халықтың әлеуметтік әл-ауқатына толық жауапты деген пікірмен келісті. Бұл ұстаным көбіне ауыл тұрғындарының жауаптарында көрініс табады (қала тұрғындары арасында 15,7%, ауыл тұрғындары арасында 22%).

Жалпы, респонденттердің басым бөлігі адам капиталының маңыздылығын мойындайды. Респонденттердің 58,3% білім – ұлт табысының негізі кепілі; 38,4% үшін білімді үнемі жаңартып отыру – нарықта сұранысқа ие болудың кепілі; 32,4% білімнің болуы, өзгеретін жағдайларға жылдам бейімделуге ықпалын тигізеді деп есептейді. Сонымен қатар, респонденттердің тек 12,3% ықпалды адамдардың қолдау көрсетуі маңызды деп санайды, 10,4% жоғары еңбек ақы төленетін жұмыс іздеген кезде қажетті адамдармен келісе білу қабілеті қажет деп есептейді (жетістік факторлары тізімінің соңында).

Сауалнамаға қатысқандардың 57,3% адам үшін жоғары білім алу міндетті деп санайды. Бұл ретте респонденттердің 37,1% үшін ресми жоғары білім маңызды, бірақ міндетті болып табылмайды, 4,9% жоғары білім міндетті емес деп санайды.

Сондай-ақ, сауалнамаға қатысқандардың 70,4% кәсіби жетістікке ұмтылудың маңызды екенін атап өтті, алайда мұны біршама ынталы оқумен (міндетті түрде 59,4%), жоғары білім алумен (57,3%), тұрақты тренингтер мен онлайн-білім алумен (51,3%) байланыстырады.

Сонымен, респонденттердің 50,4% жоғары еңбек ақы төленетін жұмыс іздеу барысында, жоғары білім туралы дипломның болуын маңызды деп есептейді. Соған қарамастан, басқа факторлармен салыстырғанда, бұл фактор респонденттердің көптеп назарын аударды. Сонымен қатар, респонденттердің пікірінше жұмыс тәжірибесінің (42,4%) және жеке оң қасиеттерінің болуы да (26,8%) маңызды.

Сұралғандардың көпшілігі ішкі еңбек нарығының сұранысына сай әрекет етеді. Мұны ішінара шет тіліне деген қызығушылықтың төмендігінен байқауға болады. Мысалы, жоғары ақы төленетін жұмыс іздеу үшін шет тілдерін білудің маңыздылығы туралы 15,6%, шетелдік білімнің болуы туралы респонденттердің 13,7% айтады. Респонденттердің 49,7% шет тілдерін білуді міндетті деп санайды, 40,9% шет тілін білудің маңыздылығын мойындайды, алайда оны шарт деп есептемейді.

Бұл ретте ағылшын тілін респонденттердің 5,4% еркін меңгергенін атап өтсек болады; қарапайым әңгімеге 12,6% (негізінен қала тұрғындары, жастар) қатыса алады. Респонденттердің 43,4% ағылшын тілін білмейді, 38,6% бірнеше сөздер мен сөз тіркестерін ғана біледі.

Жалпы, көптілділік жетістік факторы ретінде қабылданбайды. Респонденттердің тек 9% жоғары ақы төленетін жұмыс іздеу үшін қазақ тілін білу маңызды деп атап өтті.

Қазақстандықтардың көпшілігі қазақ және орыс тілдерін меңгерген. 71% орыс тілін жетік меңгерген, 21,8% диалогты түсінеді және диалог жүргізе алады. Қазақ тілінде респонденттердің 67,6% еркін сөйлей алады, оқи алады және жаза алады, ал 13,9% әңгімені түсінеді және әңгімеге қатыса алады. Қазақтар арасында 86,3% қазақ тілін еркін меңгерген. Орыстар арасында бұл көрсеткіш 11,5%, басқа ұлт өкілдері арасында 43,1% құрады.

Жалпы, респонденттердің көпшілігінің жауаптары табысқа бағдарланғандығын, уақыт талаптарына сай болуға ұмтылатынын көрсетеді. Сұралғандардың заңдарды сақтау, болашақты жоспарлай білу, өзгерістерге дайын болу және тағы сол сияқты басымдықтары, жаңғырту жобаларын іске асыру үшін қажетті адами капиталды ұлғайту үшін берік негіздің бар екендігін көрсетеді.

Респонденттердің 77,8% заңдарды сақтау және азаматтық борышты терең түсінуді қалыптастыру міндетті деп санайды. Заманауи адамға заңға бағыну қасиеті бірінші орында болуы қажет. Дегенмен, респонденттердің 19% үшін бұл маңызды, алайда міндетті түрде болуы қажет қасиет емес, ал 2,3% бұл қасиетті мүлдем қажет емес деп есептейді. Респонденттердің 76,5% нақты мақсаттарға жету үшін болашақты жоспарлай алу қабілетін бағалайды.

ТАРАУ IV. «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ БОЙЫНША ҰСЫНЫСТАР

ҚР Президенті жанындағы Қоғамдық сананы жаңғырту бағдарламасын іске асыру жөніндегі Ұлттық комиссияның 2020 жылғы 5 ақпандағы отырысы Бағдарламаны іске асыруға жаңа серпін берді және оның «Тұлғалық даму», «Біртұтас ұлт қалыптастыру», «Мемлекеттің, азаматтық қоғамның және жергілікті қоғамдастықтардың дамуы» үш түйінді бағыты бойынша жаңа бағдарларын айқындады.

Ұлттық комиссияның отырысы барысында Бағдарламаны іске асырудың 2020 жылға арналған республикалық жоспары бекітілді. Сол сияқты Комиссия отырысында Орталық сараптамалық кеңестің өкілеттіктері «Рухани жаңғыру» қазақстандық қоғамдық даму институты» КеАҚ берілді. Ашықтық алаңды қамтамасыз ету және азаматтық қоғам өкілдерінің кең ауқымын тарту үшін «Азаматтық алаң» пікірталас клубы құрылып, оның бірнеше отырысы өткізілді. Бұл клуб әртүрлі ғылыми, шығармашылық топтардың өкілдерін, сарапшыларды біріктіреді, олар белгілі бір тақырыптар бойынша өз пікірлері мен ойларын ортаға салып, талқылайды.

2020 жылға арналған республикалық жоспардың 84 іс-шарасын іске асыру бойынша ұсынымдар әзірленіп, жұмыста пайдалану үшін орталық атқарушы органдарға және жергілікті атқарушы органдарға жіберілді. Сондай-ақ, 2020 жылға арналған Бағдарламаны іске асыру бойынша 17 өңірлік іс-шаралар жоспарына талдау жүргізілді және жоспарланған шаралар бойынша нақты ұсынымдар берілді. Бұл қадам жүйесіз, бір реттік сипаттағы шараларды жоспардан алып тастауға мүмкіндік берді.

ҚҚДИ тарапынан 13 ОМО стратегиялық жоспарларын және 17 ЖАО өңірлерді дамыту бағдарламаларын талдау бойынша жұмыс жүргізілді. Талдау аталған құжаттардың мазмұнында бағдарламаның негізгі қағидаттары біріктірілмегенін және жетекшілік ететін салалар бойынша нысаналы индикаторлар жоқ екенін көрсетті. Осы жұмыстың қорытындысы бойынша ОМО және ЖАО үшін нақты ұсынымдар әзірленіп, олар осы ұсынымдар бойынша қазіргі күні жұмыстар жүргізуде.

Алғаш рет SWOT-талдау негізінде (Бағдарламаның арнайы жобаларын іске асырудың күшті, әлсіз жақтары, мүмкіндіктері мен қауіптері) 13 арнайы жобаның Тұжырымдамасы әзірленіп, олар жауапты ОМО-ға жіберілді.

Жыл сайын ОМО-ның Ұлттық комиссия отырысында тек 5-еуі есеп береді. Бұл басқа ОМО-ның қатысуы мен жауапкершілігінің төмен екендігін көрсетеді. Бұл ретте есеп арнайы жобалар бөлінісінде және республикалық іс-шаралар жоспарының тармақтарын орындау бойынша ұсынылады. Бұл бағдарламаның әлеуетін айтарлықтай төмен көрсеткішке жетелейді.

Бағдарлама барлық мемлекеттік органдар үшін идеологиялық тұғырнама болып саналады. Қазіргі уақытта идеологиялық мәселелер бойынша мамандарды жүйелі даярлауға жеткіліксіз көңіл бөлінуде. Соның салдарынан

бірқатар мемлекеттік органдарда Бағдарламаны өздерінің жетекшілік ететін саласы тұрғысынан толық түсінбеу орын алады.

Бағдарлама бағыттарын талдау барысында арнайы жобаларды бөлудегі сәйкессіздік анықталды. «Тұлғалық даму» бағыты бойынша – 2 арнайы жоба, «Біртұтас ұлтты қалыптастыру» бағыты бойынша - 9 арнайы жоба және «Мемлекеттің, азаматтық қоғамның және жергілікті қоғамдастықтардың дамуы» бағыты бойынша - 2 арнайы жоба іске қосылды. Сонымен қатар, бағдарламаның бәсекеге қабілеттілік, прагматизм, сананың ашықтығы сияқты маңызды қағидаттары назардан тыс қалды. Бұл өзекті мәселелер «Құқықтық мәдениет», «Еңбек – елдің мұраты», «Дәстүр мен ғұрып» және «Үнем – қоғам қуаты» атты 4 жаңа арнайы жобаны әзірлеу мен жүзеге асыруға ұсыну арқылы шешілді. Бұл бағыттағы жұмыстар жалғасуда.

Бағдарламаның жыл сайынғы республикалық іс-шаралар жоспарына жасалған сараптама, мұндай тәжірибенің еліміздің әлемнің дамыған отыз мемлекетінің қатарына кіру мақсатына сай еместігін көрсетті.

2020 жылдың 1 қыркүйегіндегі ел Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауында процестен нәтиженің үстем болу міндеті қойылды. Бұл қоғамдық сананы жаңғыртудың үдемелі прогресіне барлық назарды салуға мүмкіндік береді.

2020 жылы 17 өңірлік жобалық кеңселермен кеңес беру және әдістемелік жұмыстар жолға қойылды. ӨЖК қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мақсатында онлайн білім беру шаралары ұйымдастырылды. Сабақтар қашықтан ZOOM платформасында және YouTube каналында тікелей эфир арқылы вебинар ұйымдастырылды. Вебинар 14 дәрістен 60 минуттан тұрады. Сабақтар 2020 жылдың 17 қыркүйектен 29 қазан аралығында өткізілді.

Оқыту бағдарламасы «Рухани жаңғыру» қағидаттарын, сананың ашықтығын, реализм мен прагматизмді, тәуелсіз сыни ойлауды, білімнің салтанат құруы мен білімге, бәсекеге қабілеттілікті қалыптастыру тәсілдерін зерделеуге, сондай-ақ өзінің ұлттық коды мен ұлттық сана-сезімін, рухани жаңғыруды түсінуге бағытталған.

Бағдарламаның 6 бағыты бойынша ҚР АҚДМ-мен келісілген технологиялық пакеттер әзірленіп, өңірлерге жұмысқа қолдану үшін жолданады. Акселератордың тәжірибесін кеңейту үшін өңірлерге әдістемелік материалдар әзірленуде.

Бағдарламаны 3 жыл ішінде іске асыру бойынша «Рухани жаңғыру» өңірлік жобалық офистерінің (бұдан әрі - ӨЖО) қызметін талдау ЖАО тарапынан жаңа идеялар мен жобаларды енгізу бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстың жеткіліксіздігін көрсетті.

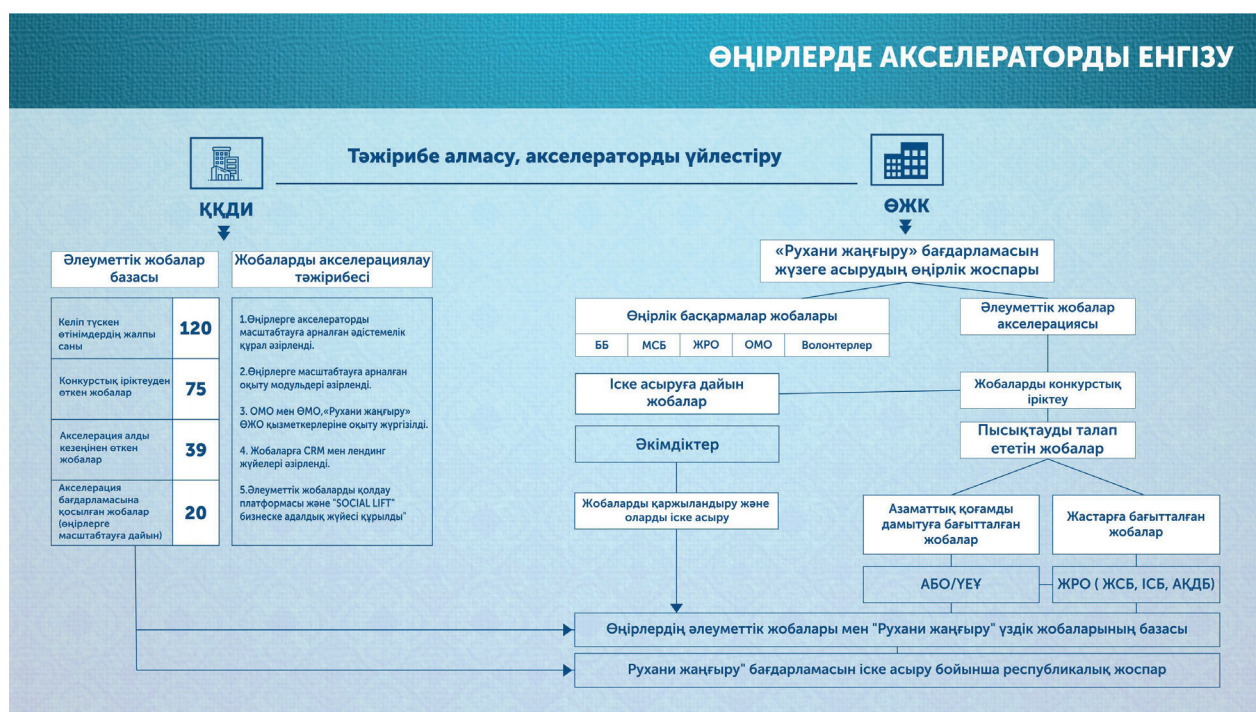
Осыған орай, 2020 жылдың басынан «Рухани жаңғыру» өзгерістер елшілерінің пулын іріктеу және дайындау бойынша, қоғамдық сананы жаңғыртуда маңызды месседждерді трансляциялайтын, Қазақстанның рухани жаңғыруының трендтері мен бағдарларын белгілейтін, осы модельді өңірлерде одан әрі ұйымдастыру үшін «Өзгерістердің саруарлары» жобасы іске асырылуда.

Жобаны жүзеге асырудың негізгі құралы – әлеуметтік жобалар Акселераторының (бұдан әрі – Акселератор) жұмысы болып саналады.

Акселератордың мақсаты – «Рухани жаңғыру» бағдарламасының қағидаттары бойынша жобалар портфелін қалыптастыру және республикалық деңгейде осы жобаларды ілгерілету.

Осы жоба аясында ӨЖО, азаматтық бастамалар орталықтарының және жастар ресурстық орталықтарының қызметкерлерін өңірлерге масштабтау кезінде әлеуметтік жобалар Акселераторымен жұмыс жасауға дайындау, сондай-ақ өз қызметі аясында жобалармен жұмысты ұйымдастыруда акселерациялық бағдарламаны қолдану үшін оқыту вебинарлары өткізілді (49-кесте). Вебинар 11 дәрістен 90 минуттан тұрады. Сабақтар 2020 жылдың 18 қыркүйектен 13 қараша аралығында өткізілді.

49-кесте

Жүйелі жұмыстың арқасында, ОМО мен ЖАО қызметіне уақытылы өзгерістер енгізіліп, Бағдарламаны жүзеге асыру бойынша жаңа арнайы жобаларды іске асыру арқылы қазіргі таңда халықтың Бағдарламаға сенім көрсеткішінің артқандығын байқауға болады. Бұл 2020 жылы жасалған әлеуметтік зерттеудің қорытындысымен айғақталады. Карантин шараларына қарамастан сауалнамаға қатысқан респонденттердің – 78,45%-ы «Рухани жаңғыру» бағдарламасы идеяларын қолдайтындығын, халықтың ОМО-дың осы бағыттағы қызметіне қанағаттанушылық көрсеткіші 54,9%-ды, ЖАО – 53,8%, ӨЖК – 53,1%-ды құрады.

Өзгерістер теориясына сәйкес жаңа идеяларды, жобаларды, бағдарламаларды қабылдау үш негізгі кезеңнен өтеді: қабылдау (1,5 - 5 жыл аралығы), қабылдау (5 жыл) және қолдау. Әлеуметтік зерттеулер көрсеткендей,

алғашқы үш жылда барлық азаматтар бағдарламаның мәнін толық түсінбеді әрі қабылдай алмады. Бүгінгі таңда бағдарламаны түсінбейтін және нәтижесінде қолдамайтын азаматтар санының азаюы байқалуда. Мәселен, 2020 жылғы әлеуметтік сауалнама деректері бойынша респонденттердің тек 4,3%-ы Бағдарлама идеяларын «қолдамайды» және 6,1%-ы «қолдағысы келмейді».

Арнайы жобаларды жүзеге асыруды талдау.

2017 жылдан бастап 6 арнайы жоба: «100 жаңа оқулық», «Туған жер», «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы», «Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет», «100 жаңа есім» және «Латын әліпбиіне көшу» іске асырылып отыр.

2019 жылдан бастап 7 арнайы жоба: «Ауыл – ел бесігі», «Архив-2025», «Ұлы Даланың ұлы есімдері», «Түркі әлемінің генезисі», «Ұлы даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі», «Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі» және «Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы» іске асырылуда.

Бүгінгі күнге дейін **«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» және «Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»** жобалары өз нәтижелеріне қол жеткізе отырып, аяқталуға жақын.

«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулықтары» арнайы жобасы бойынша жоспарланған 100 кітаптың жыл соңына дейін қалған 23-ін қазақ тіліне аудару жоспарлануда (2017 жылы – 17; 2018 жылы – 30, 2019 жылы – 30).

Барлық аударылған оқулықтар www.100kitap.kz ресми сайтында және «Қазақстанның ашық университеті» www.OpenU.kz порталында оқу үшін электронды форматта жарияланған.

«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі» арнайы жобасы ҚР Ұлттық музейі базасында тақырыптық залдың ашылуымен жүзеге асырылуда.

Екі арнайы жоба салалық белгілері бойынша **мемлекеттік бағдарламаларға және мемлекеттік органның кешенді жоспарларына біріктірілген.** Мысалы, «Ауыл – ел бесігі» жобасы Өңірлерді дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына біріктірілген. Оның мақсаты ауыл тұрғындарының өмір сүру сапасын жақсартуға бағытталған ауылдық аймақтарды дамыту. Ауылдық аймақтарды дамыту тірек және серіктік (оның ішінде шекара маңындағы) ауылдардың «өсу нүктелерін» дамыту есебінен жүзеге асырылатын болады. Жалпы, ауыл халқының 87%-дан астамын дамыту шараларымен қамту жоспарланып отыр. Алдын ала есептеулер бойынша инфрақұрылымдық мәселелерді шешу үшін 2027 жылға дейін 900 млрд. теңге қажет. Осыған байланысты, жобаның қолданылу мерзімін 2027 жылға дейін ұлғайту мәселесі қарастырылуда және республикалық бюджеттен 70% немесе 630 млрд. теңге, ал қалған 30% немесе 270 млрд. теңгені – жергілікті бюджеттерден бөлу ұсынылады.

«Архив-2025» арнайы жобасы бойынша 2019 жылғы 20 желтоқсанда Үкімет қаулысымен Ұлттық архив қорын отандық және шетелдік архивтерден, ғылыми орталықтардан Қазақстан тарихы жөніндегі құжаттармен толықтыруға және оларды ғылыми айналымға енгізуге бағытталған

2020-2025 жылдарға арналған «Архив – 2025» жобасын іске асыру жөніндегі іс-шаралардың кешенді жоспары (бұдан әрі - Кешенді жоспар) қабылданды. Кешенді жоспар 14,1 млрд. теңгеге көзделген 68 тармақтан тұрады. Қазақстандық архивтерді халықаралық архив кеңістігіне интеграциялау аясында 17 алыс және жақын шетелдермен ынтымақтастық туралы келісімдерге қол қойылды.

2020 жылғы әлеуметтік зерттеу нәтижелеріне сәйкес, халық арасында **«Туған жер»** (63,7%), **«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»** (53%), **«100 жаңа есім»** (69,1%) арнайы жобалары өте танымал. Осы арнайы жобалардың іске асырылуын талдау олардың **аймақтарға көбірек қатысты екенін** көрсетті. Атап айтқанда, өлкетану қызметі меценаттармен жұмыс істеуде киелі нысандардың басым бөлігін қайта жаңарту мен олардың инфрақұрылымын дамытуды жергілікті атқарушы органдар жүзеге асырады.

«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі», «Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет», «Түркі әлемінің генезисі» арнайы жобаларының іске асырылу қорытындыларын зерделеуде олардың өзіндік мағыналық мақсатына сай жалпыхалықтық сараптамасына, қазіргі инфрақұрылымына, халықаралық байланыстардың болуына қарай тек республикалық деңгейде жүзеге асырылуға тиіс. Мәселен, сапалы фильмдер дайындау көлемді қаржыны талап етеді және ол өте ірі қалаларда ғана жүзеге асуы мүмкін. Қазақстанның материалдық мәдениеті мен өнерінің үздік жетістіктерін әлемдік сахнада ілгерілету дипломатиялық құрылымдардың көмегімен іске асуда. Бұл арнайы жобалардың өңірлерде танымалдығы төмен. Респонденттердің 57,9%-ы – «Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі», 53,8 %-ы – «Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет» және 59,5%-ы «Түркі әлемінің генезисі» арнайы жобалары жайлы толық білмейді.

«Ұлы даланың ұлы есімдері», «Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы», «Қазақ әліпбиінің латын графикасына көшуі» арнайы жобалары қате түсіндіруді болдырмау үшін бекітілген ұсынымдар, расталған тарихи фактілер және орталық мемлекеттік органдар әзірлеген әдістемелік материалдар негізінде өңірлерде іске асырылуы тиіс. Мысалы, латын қарпіне негізделген қазақ әліпбиін жасау, ұлы есімдердің тізімін анықтау және бекіту, ғылыми-зерттеу қызметінің нәтижелерін бекіту орталық мемлекеттік органдардың құзыреті болып, өңірлерге тек іске асыру үшін жіберілуі тиіс және т.б.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты келесі шаралар **Ұсынылады:**

1. ОМО және ЖАО аумақтарды дамытуға бағытталған стратегиялық жоспарлары мен бағдарламаларын Бағдарламаның 6 қағидатына сәйкес келтірсін.

2. Бағдарламаны іске асыруға жауапты мүдделі құрылымдардың мамандарын даярлау үшін «Рухани жаңғыру» идеологиялық мектебін құру.

3. «100 жаңа оқулық» арнайы жобасының жалғасын техникалық мамандықтарға арналған, балалар мен көркем әдебиет үлгілерін аудару арқылы қамтамасыз ету.

4. «Ұлы даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі» арнайы жобасының аяқталуы туралы мәселе Елбасының қарауына енгізілсін.

5. Бағдарламаны дамытуға жаңа серпін беру және жауапкершілікті арттыру мақсатында ОМО және ЖАО бірінші басшыларының Мемлекеттік хатшы алдындағы бағдарламаның 6 қағидатын іске асыру және әлемнің дамыған 30 елінің қатарына кіру прогресі бойынша есепті ұсына отырып, жыл сайынғы жеке есеп беруін қайта жаңарту ұсынылады.

6. Ауылдық жерлердегі іс-шараларға көңіл бөлу және көпұлттылыққа назар аударып отыра Бағдарлама қағидаттарына сәйкес келетін танымдық және оқыту контентінің үлесін ұлғайта отырып, интернет кеңістігінде ақпараттық-түсіндіру жұмысын күшейту. 2020 жылғы әлеуметтік зерттеулерге сәйкес респонденттердің 44,7%-ы арнайы жобалар туралы ақпаратты интернет көздерінен, соның ішінде әлеуметтік желілерден алатындығын мәлімдеді.

7. Бағдарлама аясында әзірленген аудио/бейне материалдарды БАҚ-та, LED экрандарда, автобустардағы экрандарда, адамдар көп баратын орындарда (вокзалдар, әуежайлар, автотұрақтар, базарлар, сауда орталықтары, кинотеатрларда фильмдер көру және т.б.) көрсету арқылы оларды көпшіліктің санасына сіңіру үшін бағдарлама құндылықтарын насихаттауды қамтамасыз ету.

8. Мемлекеттік органдар жанындағы қоғамдық алаңдарда бағдарламаның идеялық тұжырымдамалары мен халықты өзін-өзі жаңғыртуға шақыру және оларды ілгерілету тетіктерін қамтитын месседждер мен мәтіндер әзірлеу мәселелерін талқылау. Бұл жұмысқа әдебиетшілерді, ақындарды, вайнерлерді, блогерлерді, субмәдениет өкілдерін спектакльдерде, киноларда, ТВ-дағы хабарларда, БАҚ-та, радиода, мультфильмдерде, әлеуметтік роликтерде, ақпараттық-насихаттау (мемлекеттік органдар жанындағы) және ақпараттық-түсіндіру топтарының (медреселер, ҚМДБ) жұмысында және өзге де аудио, визуалдық форматтар арқылы ілгерілету.

9. Мемлекеттік органдардың ресми сайттарында бағдарламаның құндылықтарын насихаттау бойынша жұмысты жандандырып, онлайн ресурстарда кері байланыстың арналарын кеңейту.

ҚОРЫТЫНДЫ

«Рухани жаңғыру» қоғамдық сананы жаңғырту бағдарламасы еліміздің әлемнің дамыған 30 елінің қатарына кіру жөніндегі мақсатқа қол жеткізу жолын айқындайтын жеті стратегиялық реформаның бірі болып табылады.

Ол үшін қызметі бағдарламаны орталық және өңірлік деңгейде іске асыруға, талдамалық және әдістемелік сүйемелдеуге бағытталған ұйымдар желісі түрінде қажетті инфрақұрылым құрылды.

Арнайы жобалар негізгі тірек нүктелері болып қала береді, оларды іске асыруда тұрақты оң динамиканы атап өтуге болады, ол өткізілетін іс-шаралардың саны мен сапасында, оларға бизнес өкілдерінің, меценаттардың тартылу деңгейінде көрінеді.

Мысалы, «Туған жер» жобасы аясында осы жылдың өзінде 1 231 меценат негізгі өңірлік инфрақұрылымдық нысандарды дамытуға 10 млрд. теңге инвестиция салды, ал небәрі 3,5 жылда 12 мыңнан астам меценат арқылы 280 млрд теңге тартылды.

Бағдарламаның негізгі құндылықтарының Қазақстан халқы үшін жақындағанының және белгілі бір эталонды құрайтынының тағы бір көрсеткіші – «Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық», оны іске асыру мемлекет тарапынан аяқталуда, әлемдегі әйгілі классиктердің бестселлер кітаптарын өз қаражатына немесе демеушілер тарту арқылы аудандардағы бастамашыл топтар аударып жатыр. (Нұр-сұлтан қаласындағы «Мазмұндама» қоғамдық қоры және Қарағанды облысындағы «Нәтиже» Сүт-өндірістік фабрикасы).

Сондай-ақ, Елбасының қарауына «Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар мұражайы» арнайы жобасының алынуы туралы ұсыныс енгізілді, оның аясында ҚР Ұлттық музейінде жоба тақырыбына сәйкес келетін арнайы зал ашылды.

Бұдан басқа, ОМО стратегиялық жоспарларын және ЖАО аумақтарын дамыту бағдарламаларын бағалау бойынша кешенді жұмыс жүргізілді, ол мемлекеттік органдардың KPI-на қоғамдық сананың өзгеруінің негізгі көрсеткіштерін енгізу қажеттілігін көрсетті. Бүгінгі күні «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру серпінін бағалау үшін «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыруға тартылған халықтың үлесі» деген бір ғана көрсеткіш пайдаланылады, бұл ретте ол Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрлігіне ғана қатысты.

Жергілікті атқарушы органдардың құзыреті деңгейінде іс-шараларды іске асыру жүргізілетін жұмыстың қосымша маркері болып табылады. COVID-19 пандемиясы өткізілетін іс-шаралар санына және аудиториямен өзара іс-қимыл сапасына белгілі бір түзетулер енгізгеніне қарамастан, бағдарламаның мақсаттары мен міндеттерін іске асырудың өзекті тәсілдері мен жаңа көзқарасын көрсететін бірқатар бәсекеге қабілетті жобалар іске асырылды, сондай-ақ, халық арасында кең үн қосты. Олардың қызметінің нәтижелерін талдау қорытындылары бойынша екінші «Табысты жобалар жинағына» Бағдарламаны

іске асырудың барлық бағыттарын қамтитын Қазақстанның барлық өңірлерінен 28 жоба кірді.

Ағымдағы жылы «Рухани жаңғыру» қазақстандық қоғамдық даму институты бағдарламаны іске асыруда жеке тиімділігін арттыруға бағытталған вебинарлар циклі форматында ӨЖО қызметкерлерінің құзыреттілігін арттыру бойынша жобаны іске асырды. Келесі жылы идеологиялық блок қызметкерлерін оқыту бойынша жұмыс «Рухани жаңғыру» идеологиялық мектебі аясында бірыңғай форматта жалғасады деп жоспарлануда.

Сондай-ақ, қазақстандықтардың сананы жаңғыртудың тұжырымдамалық негіздерін түсінуі мен қабылдауының ағымдағы деңгейінің толық көрінісін қалыптастыру үшін әлеуметтік зерттеу жүргізілді. Осылайша, «Рухани жаңғыру» бағдарламасының алты негізгі бағытының әрқайсысы бойынша қоғамда орнықты көзқарас қалыптасты. Мысалы, бәсекеге қабілеттілік цифрлық сауаттылықты және шет тілдерін меңгеру қажеттілігімен (53,6%), прагматизмді өз қаражаты бойынша өмір сүре білу және өз болашағын жоспарлау қабілетімен (73,2%), білімге табыну оқуда және жоғары білімде (58,3%), тарихқа құрметпен қарау және біртұтас ұлтқа жату сезімімен ұлттық бірегейлікті сақтауды (71,4%), заңды және азаматтық борышты сақтай отырып, эволюциялық дамуды (77,8%), ал сананың ашықтығы өзгерістерге дайындықпен және үнемі өзін-өзі жетілдірумен (59,5%). Алынған нәтижелер негізінде қазіргі заманғы қазақстандықтың бейнесі қалыптасты.

Сонымен қатар, бүгінгі таңда респонденттердің арасында арнайы жобалардың көпшілігінің танымалдылығы 50% - дан жоғары болғанымен, әлеуметтік зерттеулердің нәтижелері қазіргі уақытта қоғамда жүргізіліп жатқан реформаның мәнін түсінбеудің белгілі бір деңгейі бар екенін көрсетеді.

Өзгерістер теориясында бұл іске асыру кезеңіндегі кез-келген идеологияның бір жарым жылдан бес жылға дейін бас тартуға және қарсылыққа жауап беретіндігімен түсіндіріледі, содан кейін ғана түсіну мен қолдау кезеңі басталады.

Осыған байланысты, Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес, бағдарламаны одан әрі дамыту перспективалары жүйелі шараларды енгізумен және негізінде жобалық менеджмент тәсілдері жатқан ұлттық жоба форматына көшуімен байланысты. Ол үшін осы жылдың қорытындысы бойынша республикалық деңгейде өкілеттілерге ие Ұлттық жобалау офисі және әрбір ОМО және ЖАО жанынан жобалау офистері құрылды.

ЖОБАЛЫҚ менеджментті енгізу бағдарламаны іске асырушылардың сындарлы өзара іс-қимылы мен коллаборациясын, барлық жүргізіліп жатқан жұмыстың ашықтығын және жобалардың іске асырылуын үдерісте қадағалау мүмкіндігін қамтамасыз етуге, сондай-ақ, таяу перспективаға арналған түйінді міндеттер мен басымдықтарды айқындауға мүмкіндік береді деп күтілуде.

ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ

1. **АҚДМ** – Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі
2. **АҚ** – Акционерлік қоғам
3. **АҚШ** – Америка Құрама штаттары
4. **АШМ** – Ауыл шаруашылығы министрлігі
5. **БАӘ** – Біріккен Араб Әмірлігі
6. **Бағдарлама** – «Рухани жаңғыру» бағдарламасы
7. **БАҚ** – Бұқаралық ақпарат құралдары
8. **БҚО** – Батыс Қазақстан облысы
9. **БҒМ** – Білім және ғылым министрлігі
10. **ЖАО** – Жергілікті атқарушы органдар
11. **ЖҚҚ** – Жалпы қосылған құн
12. **ЖОО** – Жоғары оқу орны
13. **ЖСҚ** – Жобалау-сметалық құжаттама
14. **ЖШС** – Жауапкершілігі шектеулі серіктестік
15. **КеАҚ** – Коммерциялық емес ационерлік қоғам
16. **КММ** – Коммуналдық мемлекеттік мекеме
17. **ҚҚДИ** – Қазақстандық қоғамдық даму институты
18. **ҚР** – Қазақстан Республикасы
19. **МСМ** – Мәдениет және спорт министрлігі
20. **ОМО** – Орталық мемлекеттік органдар
21. **ӨЖО** – Өңірлік жобалық офис
22. **ӨСК** – Өңірлік сараптамалық кеңес
23. **ПОҚ** – Профессорлық-оқытушылар құрамы
24. **СҚО** – Солтүстік Қазақстан облысы
25. **СІМ** – Сыртқы істер министрлігі
26. **ҰБХ** – Ұлттық басқарушы холдингі
27. **ҰЭМ СК** – Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті
28. **ҮЕҰ** – Үкіметтік емес ұйым
29. **ШҚО** – Шығыс Қазақстан облысы

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Назарбаев Н.Ә. «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласы. 2017 жыл.
2. Назарбаев Н.Ә. «Ұлы даланың жеті қыры» бағдарламалық мақаласы. 2018 жыл.
3. «Рухани жаңғыру» ҚҚДИ» КеАҚ «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асырудың тиімділігі» тақырыбындағы жүргізген әлеуметтанулық зерттеу нәтижелері бойынша талдамалық баяндама. Нұр-Сұлтан, 2020 жыл.
4. ҚР АҚДМ ұсынған жергілікті атқарушы органдардың 2020 жылдың 10 айында «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру туралы өңірлердің есептері.
5. ҚР АҚДМ ұсынған 2020 жылдың 10 айында «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру туралы орталық мемлекеттік органдардың есептері.

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ

МИНИСТЕРСТВО ИНФОРМАЦИИ
И ОБЩЕСТВЕННОГО РАЗВИТИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

АНАЛИТИЧЕСКИЙ ДОКЛАД ПО ИТОГАМ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» ЗА 10 МЕСЯЦЕВ 2020 ГОДА

РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ

СОДЕРЖАНИЕ

ВВЕДЕНИЕ.....	113
ГЛАВА I. РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» ЦЕНТРАЛЬНЫМИ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ОРГАНАМИ ЗА 10 МЕСЯЦЕВ 2020 ГОДА.....	115
1.1. Специальный проект «Туған жер»	115
1.2. Специальный проект «Перевод алфавита казахского языка на латинскую графику»	116
1.3. Специальный проект «Новое гуманитарное знание 100 новых учебников на казахском языке»	117
1.4. Специальный проект «Духовные святыни Казахстана. Сакральная география Казахстана»	118
1.5. Специальный проект «Современная казахстанская культура в глобальном мире»	120
1.6. Специальный проект «100 новых лиц Казахстана»	123
1.7. Специальный проект «Ауыл –Ел бесігі»	124
1.8. Специальный проект «Архив-2025»	127
1.9. Специальный проект «Великие имена Великой степи»	129
1.10. Специальный проект «Генезис тюркского мира»	130
1.11. Специальный проект «Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	130
1.12. Специальный проект «Тысяча лет степного фольклора и музыки»	131
1.13. Специальный проект «История в кино и на телевидении»	133
1.14. Рекомендации центральным государственным органам по реализации программы «Рухани жаңғыру»	133
ГЛАВА II. РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫ-РУ» МЕСТНЫМИ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ ЗА 10 МЕСЯЦЕВ 2020 ГОДА	142
2.1. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в городе Нур-Султан	142
2.2. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в городе Алматы	143
2.3. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в городе Шымкент	145
2.4. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Акмолинской области	146
2.5. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Актубинской области	148
2.6. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Алматинской области	149
2.7. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Атырауской области	152
2.8. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Восточно-Казахстанской области	153
2.9. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Жамбылской области	154
2.10. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Западно-Казахстанской области	155
2.11. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Карагандинской области	156

2.12. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Костанайской области	158
2.13. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Кызылординской области	159
2.14. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Мангистауской области	160
2.15. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Павлодарской области.	162
2.16. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Северо-Казахстанской области	163
2.17. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Туркестанской области.	165
2.18. Рекомендации местным исполнительным органам по реализации программы «Рухани жаңғыру»	166

ГЛАВА III. ИТОГИ СОЦИОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ 2020 ГОДА О РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ»	198
--	------------

ЗАКЛЮЧЕНИЕ	205
-----------------------------	------------

ГЛАВА IV. РЕКОМЕНДАЦИИ ПО РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ»	210
--	------------

ЗАКЛЮЧЕНИЕ	216
-----------------------------	------------

СПИСОК СОКРАЩЕНИЙ	218
------------------------------------	------------

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ.	219
--	------------

ВВЕДЕНИЕ

Конструктивное управление проектами Программы «Рухани жаңғыру» (далее - Программа) является ключевым фактором, определяющим скорость процесса модернизации общественного сознания казахстанцев, что, особенно важно, когда, в разрезе государственной политики, конкурентоспособность человеческого ресурса выступает сердцевинной политической и экономической трансформации всей страны.

«Аналитический доклад по итогам реализации программы «Рухани жаңғыру» за 10 месяцев 2020 года» (далее – Доклад) – это попытка систематизировать лучший практический опыт на разных уровнях реализации Программы и вывести конкретные направления по каждому спецпроекту на уровень ускоренного экспоненциального распространения идеологии через наиболее виральный контент с демонстрацией эффективности практического опыта.

В целом, авторский коллектив исходил из следующих предпосылок:

- во-первых, необходимости выработки механизмов для слаженного взаимодействия всех государственных структур и организаций, а также создания системы для их равной вовлеченности в реализацию Программы;
- во-вторых, потребности в росте охвата населения через инструменты влияния, качественно отражающие широкое понимание шести концептуальных направлений Программы;
- в-третьих, необходимости выбора полевых методов сбора первичной информации для последующего анализа и оценки, чтобы отразить динамику текущих изменений общественного сознания в рамках казахстанского опыта модернизации, в том числе среди работников государственных органов.

Цель аналитического документа – выявить слабые стороны и обозначить устойчивые тенденции для дальнейшей реализации проектов Программы с учетом текущего положительного опыта.

В структуру данного доклада включен анализ результатов деятельности центральных государственных органов, регионов и городов республиканского значения за 10 месяцев 2020 года по реализации 13 специальных проектов Программы, а также итоговые выводы социологических исследований «Эффективность реализации программы «Рухани жаңғыру» за 2020 год (далее – Социологические исследования), что позволяет сформулировать действенные практические рекомендации в резюме аналитической работы.

С учетом специфики деятельности каждого центрального государственного органа (далее – ЦГО) представляется правильным рассматривать в докладе не только качество реализации курируемых спецпроектов, но и системность, достигнутую в реализации профильного направления, качество взаимодействия с другими ответственными структурами. Также подготовке доклада предшествовал сбор информации с регионов и городов республиканского значения Казахстана, в результате которых произведен комплексный мониторинг деятельности региональных проектных офисов (далее – РПО). Сотрудниками Института получена полная картина в разрезе понимания Программы и практического

опыта реализации проектов с учетом региональных особенностей. Отдельное внимание уделялось изучению информационного сопровождения Программы, выбору стейкхолдеров и форматов, как действенному способу увеличить охват проводимой работы. Также при оценке региона учитывалась работа с сельскими округами, жители которых в идеале должны получать возможности наравне с городом, и наличие «обратной связи» в виде инициативных проектов жителей. В качестве одного из результатов, имеющих огромное практическое значение, был произведен отбор жизнеспособных, показавших свою эффективность проектов для «Сборника лучших практик», что открыло возможность для формирования кейсов по их масштабированию на дальнейших этапах реализации Программы.

Вместе с тем, задача данного доклада как проанализировать изменения, так и отразить процесс трансформации за 2020 год, который выстраивается благодаря проектам Программы. Для этого, в отдельной главе рассмотрены итоги социологических исследований, полученных методом опросов населения во всех регионах страны. Их результаты также сопоставлены с картиной работы регионов, полученной по итогам анализа информации и в совокупности направлены на выявление социальных тенденций и закономерностей развития казахстанского общества.

Вся информационная работа также подвергается тщательному анализу, так как в условиях современного мира, вместе с ростом влияния контента социальных сетей и мессенджеров, увеличивается потребность в полноценном воздействии через современные каналы коммуникации. Главными критериями оценки выбрана актуальность, соответствие формата подачи целевой аудитории, наличие и последовательность информационной кампании, регулярность размещения контента, а также привлечение лидеров общественного мнения для продвижения ценностей направления.

Последняя глава резюмирует полученные из разных источников сведения в виде конкретно сформулированных проблем и предлагаемых для них решений, которые вместе формируют стратегический концепт модели дальнейшего развития Программы в плоскости повышения эффективности работы с её адресатами. Преимущество данного комплексного подхода заключается в совмещении традиционного сценарного метода прогнозирования со стратегическими концептами в форме матриц, в которых прогнозируются изменения по каждому региону. Следует отметить, что в каждой из предлагаемых моделей могут разворачиваться как позитивные, так и негативные сценарии.

Таким образом, доклад представляет интерес для государственных служащих и менеджеров Программы как на местном, так и на центральном уровнях власти. Его результаты призваны изменить подходы к реализации спецпроектов и их информационному сопровождению, а также решить внутренние проблемы в работе, которые влияют на повышение качественного показателя реализации Программы.

ГЛАВА I. РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» ЦЕНТРАЛЬНЫМИ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ОРГАНАМИ ЗА 10 МЕСЯЦЕВ 2020 ГОДА

1.1. Специальный проект «Туған жер».

Цель: воспитание у казахстанцев чувства истинного патриотизма.

Ответственные ЦГО: МОН, МИОР.

Специальный проект реализуется по двум направлениям – это краеведческая работа и развитие меценатства.

1. Краеведческая деятельность.

С 2017 года в 5-7 классах утверждена 20 часовая, учебная программа интегрированного курса «Краеведение» на основе предметов «История Казахстана», «География», «Казахская литература», «Музыка».

В 2019 году разработана и внедрена в учебный процесс хрестоматия «Краеведение», имеющая большое воспитательное значение для изучения истории малой Родины, укрепления духовного национального кода подрастающего поколения.

Хрестоматия состоит из разделов: «Истоки и традиции краеведения Казахстана в контексте национального кода», «Исторические места и события», «Сакральные памятники Казахстана», «Исторические личности общенационального значения в источниках», «Традиционные географические названия и уникальные географические объекты», «Особенности флоры и фауны Казахстана в описании отечественных и зарубежных авторов», «Наследие выдающихся деятелей науки, литературы и искусства Казахстана, известных в мировом сообществе».

В школах работают краеведческие кружки и клубы, а также проводятся туристско-краеведческие экспедиции и экскурсии. В этом году, в связи с карантинными мерами, все мероприятия с участием школьников переведены в онлайн-формат.

В настоящее время в школах функционируют 2 357 музеев, 40 станций и центров туристов-краеведов, а также 2 050 туристско-краеведческих кружков. Краеведческим туризмом охвачено более 90 тысяч детей в возрасте от 7 до 17 лет.

Кроме того, в целях методического и концептуального сопровождения программы «Рухани жаңғыру» Национальной академией образования имени И. Алтынсарина разработано более 15 методических пособий и рекомендаций (Концептуальные основы развития краеведения в Республике Казахстан, Концептуальные основы воспитания в условиях реализации программы «Рухани жаңғыру», рекомендации по организации детско-юношеского движения, методики по изучению сакральной географии Казахстана и другие).

Подготовленные методические материалы оказали большую помощь преподавателям и учителям.

2. Развитие меценатства. В связи с тем, что направление развития меценатства реализуется на региональном уровне, информация полностью отражена в II-ой главе доклада.

1.2. Специальный проект «Перевод алфавита казахского языка на латинскую графику».

Цель: обеспечение поэтапного перехода к использованию казахского языка на основе латинской графики.

Ответственные ЦГО: МКС, МОН.

После поручения Президента Республики Казахстан К.К. Токаева по совершенствованию алфавита, основанного на латинской графике, ученые орфографической рабочей группы провели научно-исследовательскую и практическую апробацию проектов алфавита. Всего было рассмотрено более 20 проектов на основе латинской графики. Проекты алфавита обсуждались и анализировались учеными при непосредственном участии авторов.

Разработан медиаплан работы по совершенствованию нового казахского алфавита на основе латинской графики. Согласно Медиа-плану, за отчетный период в электронных и печатных СМИ опубликовано более тысячи материалов. Также в социальных сетях опубликовано более 500 постов.

14 февраля 2020 года во всех регионах состоялось открытое обсуждение предложений по алфавиту.

20 февраля 2020 года при Национальной комиссии по переводу алфавита казахского языка на латинскую графику (далее – Национальная комиссия) проведено совещание с участием рабочих групп по орфографическому, методическому, терминологическому и техническому сопровождению на тему «Казахский алфавит на латинице: рекомендации, анализ и результат».

13 марта состоялось расширенное заседание 4 рабочих групп и 15 апреля онлайн-заседание рабочей группы. На повестке дня обсуждалось звуковое содержание знаков «у», «й», «і». В мероприятии приняли участие более 30 членов рабочих групп и специалистов.

Кроме того, с 20 по 24 апреля текущего года в рамках проекта «ONLAINda bol» были организованы онлайн-лекции на тему «модернизация национальной письменности на основе нового алфавита». В онлайн-лекции приняли участие ученые орфографической рабочей группы при Национальной комиссии.

26-28 мая 2020 года в г. Алматы была организована встреча с целью обсуждения предложений ученых Института языкознания по совершенствованию алфавита. Подведение итогов состоялось с 29 по 31 мая в г. Нур-Султан.

28 мая текущего года на заключительном этапе работы по совершенствованию алфавита Глава государства К.К. Токаев дал поручение специалистам МОН принять участие в детальном обсуждении проекта алфавита. При этом, на расширенном заседании Орфографической рабочей группы, прошедшем 2 июня, алфавит был изучен с научной точки зрения. Рекомендации к проекту алфавита направлены в МОН с целью дальнейшего методического изучения.

В результате 22 июля в режиме онлайн состоялось заседание орфографической рабочей группы. В заседании наряду с членами рабочей группы приняли участие представители МОН. На повестке дня в очередной раз рассматривался проект алфавита. Также были представлены доклады о проделанной работе с предложениями по совершенствованию казахского алфавита на латинице,

о правилах правописания нового алфавита, о соответствии технологии конвертера, клавиатуры и символов IT-технологиям.

20 августа состоялось онлайн заседание Орфографической рабочей группы. В заседании приняли участие члены группы, представители МОН и независимые эксперты. На повестке дня рассматривалось экспертное заключение рабочей орфографической группы по проекту правил правописания.

В соответствии с поручением Президента Республики Казахстан от 3 сентября 2020 года в настоящее время продолжается работа по совершенствованию алфавита.

17 сентября в онлайн формате проведен международный семинар-совещание «Тюркский мир: языковая ситуация, алфавит и методика».

Целью семинара-совещания было установление международных связей и обмен научным мнением, опытом с исследователями и методистами тюркских языков.

В мероприятии принимали участие специалисты гагаузского, киргизского, ногайского, узбекского, хакасского, каракалпакского, турецкого, тувинского, татарского и казахского языков – ученые из 5 стран (Турция, Узбекистан, Киргизстан, Молдова, Россия).

1.3. Специальный проект «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке».

Цель: создание условий для получения студентами гуманитарного образования на государственном языке по лучшим мировым образцам.

Ответственный ЦГО: МОН.

В целях реализации данного проекта в 2017 году был создан неправительственный и некоммерческий общественный фонд «Национальное бюро переводов».

На сегодняшний день собран пул высококлассных переводчиков из числа более 300 преподавателей, ученых, литераторов и издателей. Налажено сотрудничество с ведущими вузами мира, научными центрами и издательскими домами.

В настоящее время 77 учебников, переведенных в 2017-2019 гг. (*в 2017 году – 17, в 2018 году – 30, в 2019 году – 30 учебников переведено*), внедрены в образовательный процесс и используются в качестве базовых при изучении соответствующих дисциплин (*«Философия», «Культурология», «Маркетинг», «Экономика», «Педагогика и психология», «Социология», «История», «Религиоведение», «Основы предпринимательства и ментор-стартапов» и другие*).

В этом году переведено еще 23 учебника. До конца года они будут изданы и доставлены в вузы.

На основе каждого учебника созданы видеокурсы из 50 видеолекций на казахском и русском языках.

Все переведенные учебники и видеолекции размещены на официальных сайтах проекта 100kitap.kz и www.OpenU.kz. На сегодняшний день на портале зарегистрировано около 107 тыс. пользователей, партнерами являются 128 вузов и 147 колледжей.

Проведена ревизия образовательных программ вузов на предмет обновления содержания, внедрения новых учебников в образовательный процесс и дальнейшего повышения эффективности. Все вузы используют учебники при разработке рабочих программ, чтении лекций по дисциплинам социально-гуманитарного направления, в научно-исследовательской работе студентов и ППС.

Высшими учебными заведениями планомерно реализуется План работы по проекту «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке» и дорожные карты по внедрению переведенных учебников в образовательный процесс.

Организованы курсы повышения квалификации для преподавателей вузов РК по обновленному содержанию цикла образовательных дисциплин и использованию их в учебном процессе.

1.4. Специальный проект «Духовные святыни Казахстана. Сакральная география Казахстана».

Цель: Восстановление, сохранение и популяризация памятников исторического и культурного наследия, святых мест.

Ответственный ЦГО: МКС.

В целях реализации спецпроекта «Сакральная география Казахстана» в 2017 году при Национальном музее Республики Казахстан создан специализированный научный Центр «Қасиетті Қазақстан». При Центре организована работа Научно-экспертного совета из 40 специалистов, которые занимаются формированием и актуализацией списка общенациональных и локальных сакральных мест. В работе Совета принимают участие видные ученые, краеведы и общественные деятели Казахстана.

С начала реализации спецпроекта в Списки сакральных объектов включено 205 объектов общенационального значения (*из них на 23 памятниках историко-культурного наследия уже завершены научно-реставрационные работы*) и 575 – местного значения. Полная визуализация сакральных объектов доступна на платформе виртуальной карты qazmaps.kz.

На данный интернет-ресурс загружена виртуальная карта с 3D-турами по общенациональным сакральным объектам (в количестве 100 шт) и интерактивная карта с региональными сакральными объектами (в количестве 500 шт).

За три года реализации проекта в 3D формат переведены 28 сакральных объектов общенационального значения с целью дальнейшей популяризации. В 2020 году ведутся работы по пополнению многоотраслевой виртуальной карты 3D-съемкой 85 новых объектов.

В рамках Программы выпущено три тома энциклопедии «Сакральный Казахстан», в 2020 году запланирована презентация четвертого тома энциклопедии. На сегодняшний день собраны материалы по сакральным объектам Восточно-Казахстанской, Северо-Казахстанской и Павлодарской областей. Проведена дистанционная работа с краеведами из регионов по изданию энциклопедии и анализ отобранных материалов. Также в сборник

вошел текст книги «Қоңыр әулие үңгірі - киелі орын» на казахском и русском языках.

Кроме того, в рамках реализации специального проекта «Сакральная география Казахстана» в 2020 году проведена следующая работа:

- Разработано 10 учебно-методических пособий для школьников, студентов, экскурсоводов и туристов по общенациональным и региональным сакральным объектам, вошедшим в ТОП-10 и ТОП-50 государственной программы развития туристской отрасли на 2019-2025 годы;

- В рамках проекта «Сакральные пространства в современной культуре Казахстана: традиции и новации» разработано методическое руководство (на казахском и русском языках) для участников полевых экспедиций по изучению сакральных объектов на территории Казахстана и полевая этнографическая программа по их исследованию. Подготовлены маршруты полевых этнографических, фольклорных и археологических экспедиций по трем областям: Северо-Казахстанской, Южно-Казахстанской и Западно-Казахстанской. Кроме того, участниками проекта была подготовлена 31 публикация в различных международных и государственных изданиях;

- Проведенные мероприятия:

- 2 мая 2020 года прошла международная онлайн-конференция «Священная география: многоотраслевые подходы к исследованию методов структурирования культуры и пространства», направленная на обсуждение истории, традиций и современного опыта создания инфраструктуры исторических священных объектов. В конференции приняли участие отечественные и зарубежные ученые (Гучинова Э.-Б. (Армения, Ереван), Ларина Е. И. (Российская Федерация, Москва));

- В связи с чрезвычайной ситуацией в стране в онлайн режиме проведена встреча на тему «Қасиетті жерлер – рухани қалқанымыз» и лекция на тему «Қазақи сананың қасиеті».

- На территории практически всех ведущих музеев-заповедников страны идет строительство Визит-центров. В I полугодии 2020 года завершено строительства визит-центра «Улытау» в Карагандинской области на сумму 546, 0 млн тенге.

В текущем году начато строительство визит-центра «Гаухар-ана» (заповедник-музей «Азрет Султан»).

Визит-центры будут использоваться в первую очередь как многофункциональные научные, культурные, информационные пространства и позволят создать необходимые условия для развития культурно-туристского кластера местности, используя потенциал историко-культурных и природных объектов и продвигая их как бренд региона при помощи имиджевой туристской продукции.

- В текущем году проводились научно-реставрационные работы на 44 памятниках истории и культуры республиканского значения:

- Разработана концепция проекта реконструкции городища «Отырар». В этом году ведутся работы по реконструкции 10 объектов старого городища:

Северных и Южных ворот, древних жилых кварталов, мечетей, восточной бани, керамической мастерской, магистральных улиц, крепостных стен.

- Кроме того, ведется интенсивная работа на 17 объектах заповедника-музея «Азрет Султан». В частности, был реконструирован главный купол мавзолея Ходжи Ахмеда Ясави, проведены отделочные работы в помещениях Казандык, Кудукхана, Аксарай.

- В ходе археологических работ между Жеті қақпа и мавзолеем была полностью открыта главная магистральная улица городища Яссы и восстановлены исторические объекты, отражающие быт того времени.

- Территория мечетей Жума и Кылуэт приобрела исторический облик. В частности, были восстановлены исконные колонны и рисунки. Главный купол Ханской мечети облицован майоликой, по внутреннему строению восстановлен михраб, оформлен соответствующим орнаментом.

Также проведена научно-реставрационная работа на территории шильдехана, восьмигранного мавзолея, мавзолея Есим хана, восточной бани.

Для развития культурно-туристического кластера Северного, Западного регионов и г. Нур-Султан Министерством культуры и спорта Республики Казахстан созданы три республиканских заповедника-музея: «Бозок» на месте древнего городища под столицей, «Ботай» на месте зарождения всаднической культуры казахской земли и «Сарайшык» на территории древнего городища Сарайшык, столицы казахского ханства.

В целом, согласно научно-реставрационному плану, в текущем году Министерством культуры и спорта Республики Казахстан проводятся работы на таких раннесредневековых городищах как Актобе (Степнинское), Сарайшык, Сыганак, Алтынасар, в дворцовом комплексе Акыртас, в подземной мечети Бекет ата и на других объектах, которые занимают важное место в истории страны.

Данные работы осуществляются в соответствии с предварительно разработанной научно-проектной документацией. Работа направлена на обеспечение сохранности и улучшение технического состояния указанных объектов, повышение их туристической привлекательности.

1.5. Специальный проект «Современная казахстанская культура в глобальном мире».

Цель: популяризация культурных достижений Казахстана на мировом уровне.

Ответственные ЦГО: МКС, МИД.

С целью демонстрации достижений современной казахстанской культуры за рубежом, начиная с 2017 года, Министерством культуры и спорта Республики Казахстан реализуется специальный проект «Современная казахстанская культура в глобальном мире».

В рамках проекта 28 и 29 февраля 2020 года Государственный ансамбль танца Республики Казахстан «Салтанат» побывал с гастролями в г. Омск (Российская Федерация). На сцене Театра юных зрителей коллектив ансамбля

представил насыщенную программу, которая включала в себя национальные танцы, а также танцы народов мира.

Также, в период с 18 марта по 18 апреля текущего года, было запланировано проведение мероприятий по проекту «Шествие Золотого человека по музеям мира».

В связи с этим, 20 марта 2020 года в Национальном музее Индии (г. Нью-Дели) состоялось открытие международной выставки «Великая степь: Пространство. Время. Культура». На открытии выставки, организованной при поддержке Министерства культуры и спорта Республики Казахстан и Посольства Республики Казахстан в Индии, присутствовали представители музейного сообщества и сотрудники дипломатических представительств обоих государств.

На церемонии открытия выставки присутствовали Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Казахстан в Индии Ерлан Алимбаев, а также директор Национального музея Индии Рагвендра Сингх.

К сожалению, учитывая сложившуюся мировую ситуацию с пандемией COVID-19, в целях предотвращения и недопущения распространения вируса в Казахстане, было принято решение о закрытии вышеуказанной выставки с 22 марта текущего года.

Также, в связи с оптимизацией бюджета подведомственных культурных организаций, связанной с пандемией COVID-19 и соблюдением мер предосторожности в период карантина, запланированные до конца года гастроли и выставки республиканских организаций культуры были отменены.

Вместе с тем, Министерством иностранных дел и загранучреждениями Республики Казахстан проводится масштабная информационно-имиджевая работа в рамках реализации и продвижению государственной программы «Рухани жаңғыру».

1. Книги. Труды Абая, а также книги казахстанских писателей об Абае, были переведены на армянский, грузинский, иврит, кыргызский, малайский, монгольский, нидерландский, испанский, португальский, украинский, турецкий, узбекский и хинди и по итогам данной работы издано 12 книг.

В частности, книги казахстанских авторов, переведенные на языки стран пребывания, переданы Стокгольмской общественной библиотеке и Лундскому университету (Швеция), институту философии Академии наук Словацкой Республики, Международному фонду тюркской культуры и наследия (Азербайджан), библиотеке Сегедского университета (Венгрия) и Национальной библиотеке Каталонии (Испания).

В мае текущего года Посольством РК в Бразилии подарены переведенные на испанский язык варианты «Антологии казахской литературы» дипломатическим представительством Аргентины, Боливии, Колумбии, Парагвая, Перу, Уругвая, Чили и Эквадора в Бразилии для дальнейшей передачи в национальные библиотеки, высшие учебные заведения и научные центры указанных стран.

19 августа 2020 года в Ереване (Армения) Посольством РК при поддержке Ереванского государственного университета были презентованы роман-

эпопея М.Ауэзова «Путь Абая» и «Слова назидания» Абая, переведенные на армянский язык.

2. Центры Абая и аль-Фараби. Открыты 6 центров при посольствах РК: в Сингапуре (центр Абая), Болгарии (центр Абая), Пакистане (центр Абая), Эфиопии (центр Абая), Литве (центр аль-Фараби) и Чехии (центр Абая).

Кроме того, были открыты:

- виртуальный центр Абая (abaicenter.com) при университете Дж.Вашингтона (США);

- Центр казахской культуры при Посольстве РК в Бельгии;

- Культурно-информационный центр «Абай» при Национальной библиотеке «Клементинум» (Чехия);

- Уголок Абая при Посольстве РК в Монголии;

- читальный зал Абая в здании общественной библиотеки им.Адама Мицкевича Вильнюсского округа (Литва).

3. Конференции.

- Национальной библиотекой Кыргызстана им. А. Осмонова организована международная онлайн-конференция «Ценность литературного и духовного наследия великого Абая Кунанбаева»;

- во Франции Тюркской академией была организована онлайн-конференция с участием ЮНЕСКО, посвященная 175-летию Абая;

- в Швеции местная ассоциация казахстанской молодежи совместно с Посольством РК провела аудиоконференцию, посвященную 175-летию Абая;

- в Великобритании Посольство РК и Кембриджский университет организовали онлайн-конференцию, посвященную 175-летию Абая «Оплата любви – любовь: мудрость Абая»;

- в Азербайджане международная организация «ТЮРКСОЙ» провела видеоконференцию, посвященную 175-летию Абая Кунанбаева;

- в честь Дня Абая в Польше была организована казахстанско-польская литературная онлайн-встреча «Абай. Полония. Польша».

4. Культурные мероприятия.

- в ОАЭ, Швеции, США, Эфиопии, Болгарии и Таиланде для зарубежных зрителей были организованы показы фильмов «Абай. Биография и творчество», «Кунанбай»;

- в Венгрии состоялась книжно-иллюстративная выставка «Абай, признанный миром» и выставка живописи «Мир Абая»;

- в Беларуси прошел музыкально-поэтический вечер «Мир Абая» с участием артистов казахстанской эстрады;

- в Боснии и Герцеговине солисты театра «Астана Опера» приняли участие в Сараевском зимнем международном фестивале в рамках 175-летия Абая Кунанбаева;

- в Германии состоялся вечер поэзии «Евразийские поэты», посвященный 175-летию Абая;

- в Люксембурге прошел поэтический вечер, посвященный 175-летию Абая Кунанбаева;

- представители казахской диаспоры в Швейцарии С. Токанова и И. Грибаус дали концерт, посвященный 175-летию Абая Кунанбаеву;
- в США в Центре Дэвиса при Гарвардском университете прошел литературный конкурс «Абаевские чтения» среди американских студентов;
- в Иране в социальных сетях прошла акция «Домбыра Абая-party», посвященная 1150-летию Абу Насыр аль-Фараби и 175-летию Абая Кунанбаева;
- в Египте на телеканале «Ніл-Мәдениет» вышла программа, посвященная Абаю Кунанбаеву.

Наряду с этим большое внимание было уделено продвижению истории и культуры Казахстана за рубежом через показ отечественных фильмов. Фильмы казахстанских режиссеров были представлены в таких странах, как ОАЭ, Швеция, США, Эфиопия и Болгария. Вниманию зарубежных зрителей был представлен документальный фильм «Абай. Биография и творчество» (реж. Т. Арганчиев), «Кунанбай» (реж. Д. Жолжаксынов), «Казахский танец» (реж. С. Садыкова, В. Насыров), «Казахское ханство. Золотая тибетейка», «Алмазный меч» (реж. Р. Абдрашов), «Войско Мын Бала» (реж. А. Сатаев) и др.

5. Памятники и названия улиц, посвященных Абаю и аль-Фараби. Помимо уже существующих памятников Абаю в Москве (Россия), Будапеште (Венгрия) и Ренне (Франция), в Анталии (Турция) была открыта мемориальная доска, посвященная Абаю, в Бухаресте (Румыния) – памятник, одной из центральных улиц Тбилиси (Грузия) было присвоено имя великого сына казахского народа – Абая Кунанбаева. Также была открыта мемориальная доска, посвященная аль-Фараби в Хайфе (Израиль).

6. Статьи. За отчетный период в зарубежных изданиях опубликовано около 60 статей в рамках программы «Рухани жаңғыру».

Статья Президента РК К.К.Токаева «Абай и Казахстан в XXI веке», была переведена на иностранные языки и размещена в таких зарубежных информационных ресурсах, как издание «EU Reporter» (Бельгия), газеты «Prazsky zpravodaj», «Halo noviny» (Чехия), издание «Факти» (Болгария), издание «Inside Recent» (Сингапур), издание «Post of Asia», ИА «IRNA» (Иран), издание «Созвучие» (Беларусь), газета «Кыргыз туусу», издание «Пикир» (Кыргызстан), журнал «Rajūgio žurnalas» (Литва), а также газета «Tajikistan Times» (Таджикистан).

7. Марки. В сентябре 2020 года в Эстонии были выпущены юбилейные почтовые марки, посвященные 175-летию Абая Кунанбаева и 1150-летию Абу Насыр аль-Фараби.

1.6. Специальный проект «100 новых лиц Казахстана».

Цель: показать истории успешных людей, олицетворяющих современный Казахстан, его успехи и достижения в различных сферах деятельности.

Ответственный ЦГО: МИОР.

Спецпроект «100 новых лиц Казахстана» является одним из самых популярных среди населения. В регионах на системной основе проводились

мотивационные встречи и тематические беседы с учащимися, студентами вузов, трудовыми коллективами, лицами с ограниченными возможностями, детьми-сиротами и другие.

С начала реализации проекта принято более 6 тыс. заявок на участие (в 2017 году – 2112, в 2018 году – 2388, в 2019 году – 1673). Всенародным онлайн-голосованием определены 163 победителя (в 2017 году – 102, в 2018 году – 29, в 2019 году – 32).

Однако, в связи с пандемией COVID-19, в том числе в целях недопущения и предотвращения распространения вируса в стране, а также учитывая, что данный проект требует проведения агитационной работы среди населения, в 2020 году Министерство информации и общественного развития РК приняло решение не проводить проект.

Вместе с тем, в 2020 году на республиканских телеканалах были размещены следующие информационные материалы:

- На телеканале «Хабар» было показано 9 новостных сюжетов на казахском и русском языках. Также ротировался цикл роликов «100 новых лиц».

- На телеканале «Хабар 24» в рамках проекта «100 новых лиц Казахстана» показан 21 новостной сюжет на казахском и русском языках, а также сюжеты в программах «Next», «Online», «Специальный репортаж», «Цифра дня».

- На телеканале «QAZAQSTAN» в рамках проекта «100 новых лиц Казахстана» показано 4 новостных сюжета на казахском и русском языках.

1.7. Специальный проект «Ауыл –Ел бесігі».

Цель: улучшение качества и уровня жизни на селе в соответствии с современными стандартами жизни.

Ответственные ЦГО: МНЭ, МСХ.

Министерством национальной экономики Республики Казахстан проект «Ауыл-ел бесігі» интегрирован в государственную программу развития регионов на 2020-2025 годы. В программе предусмотрено несколько направлений для улучшения качества жизни сельского населения и развития сельских территорий.

Первое направление – модернизация функциональных городов. В него входят 4 крупнейшие агломерации страны в окрестностях городов Алматы, Шымкента, Нур-Султан и Актобе, а также 13 областных центров и г. Семей.

Второе направление – развитие моно и малых городов. По данному направлению в рамках государственной программы реализуются «якорные» проекты в несырьевых секторах экономики, мероприятия по развитию малого и среднего предпринимательства, инженерно-коммуникационной инфраструктуры. Это позволит увеличить объем привлечения инвестиций в основной капитал моногородов.

В настоящее время в 27 моногородах реализуются 57 «якорных» инвестиционных проектов.

Реализация «якорных» проектов позволила создать более 8,6 тыс. рабочих мест и привлечь инвестиции в размере 749,4 млрд тенге.

С улучшением темпов развития промышленного производства, в основном в результате развития металлургической, горнодобывающей, химической и пищевой промышленности, а также производства иной цветной (неметаллической) и минеральной продукции, улучшается ситуация и в моногородах, где стабильно работают предприятия.

Третье направление – развитие сельских населенных пунктов, в том числе улучшение инфраструктуры опорных сел, образа жизни населения. По данному направлению утверждены требования к определению сельских населенных пунктов, имеющих потенциал развития, разработана специальная методика.

В данной методике использовано более 150 критериев оценки. Это темпы роста численности населения, ВДС животноводства и растениеводства, динамика роста занятости населения, их близость к крупным населенным пунктам и другие.

Согласно методике, отобрано 3,5 тысячи сел с потенциалом развития. Из них 1 173 опорных и 2 388 сел-спутников.

Министерство сельского хозяйства в соответствии с отобранным перечнем сельских населенных пунктов оказывает государственную поддержку по направлению кредитования через дочернюю компанию АО «НУХ» КазАгро».

По информации АО «НУХ» КазАгро», с 1 января по 1 сентября 2020 года профинансировано 1128 проектов на сумму 7477 млн тенге, создано 1691 рабочее место (Таблица 1). В разрезе областей картина выглядит следующим образом:

Таблица 1

Наименование региона	Кол-во проектов	Выделенные средства (млн тенге)	Кол-во созданных рабочих мест
 Акмолинская область	124,0	34	34
 Актюбинская область	388,9	108	108
 Алматинская область	486,1	97	97
 Атырауская область	95,2	17	17
 ВКО	663,0	131	131
 Жамбылская область	791,9	189	189
 ЗКО	190,7	53	53
 Карагандинская область	533,8	134	134
 Костанайская область	1 351,8	410	410
 Кызылординская область	1 165,6	74	74
 Павлодарская область	752,5	78	78
 Мангистауская область	166,6	45	45
 SKO	433,5	254	254
 Туркестанская область	333,4	67	67
ВСЕГО	1128	7 477,0	1691

В рамках проекта предусмотрено решение ряда задач по развитию социальной и инженерной инфраструктуры в сельских населенных пунктах, обеспечению доступа сельского населения к социальным благам и государственным услугам, а также формированию комфортной среды проживания.

1.8. Специальный проект «Архив-2025».

Цель: фундаментальные исследования в отечественных и зарубежных архивах с целью восстановления недостающих фрагментов истории.

Ответственные ЦГО: МКС, МОН.

20 декабря 2019 года постановлением Правительства принят Комплексный план мероприятий по реализации проекта «Архив-2025» на 2020-2025 годы, который направлен на пополнение Национального архивного фонда документами по истории Казахстана из отечественных и зарубежных архивов, научных центров и введение их в научный оборот.

Комплексный план мероприятий по реализации проекта «Архив-2025» на 2020-2025 годы состоит из 68 пунктов, предусмотрено 14,1 млрд тг., из них: республиканский бюджет – 3,96 млрд тг., местный бюджет – 10,14 млрд тг.

Финансовые средства на реализацию Комплексного плана мероприятий проекта «Архив-2025» концептуально поддержаны решением РБК от 27 августа 2019 года, однако бюджетная заявка не получило одобрение на заседание РБК от 2 апреля 2020 года.

Основными направлениями Комплексного плана являются совершенствование нормативно-правовой базы отрасли (разработка Единого классификатора документной информации Национального архивного фонда РК, включение Дня архивиста, разработка и утверждение ведомственной награды или почетного звания), пополнение Национального архивного фонда новыми документальными источниками по истории Казахстана из зарубежных архивов, музеев, библиотек и научных центров, их введение в научный оборот, обеспечение доступности и открытости информационно-интеллектуальных ресурсов в условиях цифровой цивилизации, расширение международного сотрудничества.

В рамках Комплексного плана предусмотрено укрепление материально-технической базы архивной сферы, приобретение широкоформатных сканеров, современных лабораторий для реставрации архивных документов и микрофильмирования.

Следующим важным направлением работы является развитие инфраструктуры отрасли.

Сегодня большинство хранилищ государственных архивов загружены на 100%, существует недостаток мест для дальнейшего приема и хранения документов. В регионах страны необходимо изыскать возможность строительства типовых специализированных зданий.

В этих целях Министерством культуры и спорта РК планируется разработка проектно-сметной документации на строительство типовых государственных архивов на 200 тысяч, 500 тысяч, 1 миллион, 1,5 миллиона и 10 миллионов единиц хранения.

Строительство областных, городских, районных государственных архивов будет осуществляться за счет местного бюджета на основе типовых ПСД, разработанных Министерством культуры и спорта РК.

Для обеспечения квалифицированного кадрового потенциала отрасли планируется разработка и реализация междисциплинарных образовательных программ в вузах, осуществляющих подготовку кадров смежных направлений с архивным делом, с учетом IT-технологий, экономики, управления и менеджмента архивного дела.

Кроме того, в Плане предусмотрена стажировка сотрудников государственных архивных учреждений как в центральных архивах страны, так и за рубежом.

В рамках плавной интеграции казахстанских архивов в международное архивное пространство подписаны соглашения о сотрудничестве с 17 странами ближнего и дальнего зарубежья.

В рамках поисково-исследовательской работы для пополнения Национального архивного фонда новыми документальными источниками, освещающими историю и культуру Казахстана, а также проведения фундаментальных исследований всех отечественных и зарубежных архивов, Министерством ведутся работы по созданию специальных научно-поисковых групп из числа архивистов, историков, ученых, культурологов и других экспертов.

В 2019 году сотрудники государственных архивов совместно с исследовательской группой Министерства образования и науки РК провели научно-поисковые исследования в архивах России: г. Москва, Санкт-Петербург, Казань, Омск, Астрахань.

Данные исследования проведены в рамках проекта Министерства образования и науки РК «Археографические работы в зарубежных архивах и фондах по истории и культуре Великой степи (выявление, анализ, оцифровка)».

В результате исследовательских работ в архивах Омской и Астраханской областей России выявлено более 4,5 тыс. листов документов и собрание из 10 тысяч фотографий, малоизученных и не введенных в научный оборот ранее. Выявлены материалы по истории жизнедеятельности Абылай хана, Султанмамат султана, восстанию казахов Младшего жуза, документы по хозяйственному состоянию казахов Букеевской Орды. Кроме того, материалы по истории жизнедеятельности М. Шокая, протоколы заседаний Политбюро советского периода истории Казахстана и др.

В Национальном архиве и Центральном государственном архиве аудиовизуальных документов Республики Татарстан нашими исследователями было выявлено более тысячи ценных архивных материалов, посвященных религиозной политике Российской империи в казахской степи, рукописные материалы Джангир хана Букеева об издании мусульманского законовещения, об избрании Джангира Букеева почетным членом Казанского университета и другие архивные материалы.

Все выявленные и приобретенные архивные материалы будут переданы в Национальный архив Республики Казахстан.

Со стороны Министерства образования РК реализуется исследовательский

проект «Археографические работы в зарубежных архивах и фондах по истории и культуре Великой степи (выявление, анализ, оцифровка)» (на 2020 год – 62,1 млн тенге). Реализацию проекта осуществляет Институт востоковедения им. Р. Б. Сулейменова.

К работе привлечены сотрудники Института истории и этнологии им. Ш. Уалиханова, Государственного архива г. Нур-Султан, Центрального государственного архива г. Алматы и областных архивов Казахстана.

Организованы археографические экспедиции для поисково-исследовательских работ в архивах музеев и библиотеках Великобритании, Франции, Италии, России, Украины, Польши, Венгрии. В итоге выявлены ранее неизвестные казахстанским ученым уникальные восточные персо- и тюркоязычные письменные источники, рукописи по истории Великой степи XV–XX вв.

Опубликовано более 65 научных работ, книг и монографий.

Ведется разработка каталога архивных материалов и артефактов по истории и культуре великой степи в электронном виде, что является результатом работы по систематизации, каталогизации и оцифровке полученных материалов

1.9. Специальный проект «Великие имена Великой степи».

Цель: Изучение и популяризация жизненного пути и наследия великих исторических деятелей Великой степи.

Ответственный ЦГО: МОН.

Институтом истории и этнологии им. Ш. Уалиханова в 2019 году реализован проект «Аналитическое исследование по актуализации, выработке научно-обоснованных критериев отбора и информационному сопровождению проекта «Великие имена Великой Степи» (на 2019 год – 66,2 млн тенге).

На основе проведенных научных исследований, а также соответствующих общенациональным интересам критериев сформирован список «Великие имена Великой степи» с кратким описанием в виде биографических статей со ссылкой на научную литературу (более 100 имен) на казахском, русском и английском языках и размещен на интернет-портале (<http://names-steppe.witharts.kz/>).

В рамках проекта разработана концепция учебно-образовательного Парка-энциклопедии и его интерактивная версия. Для регионов подготовлены методические рекомендации по реализации проекта «Великие имена Великой степи».

Разработаны общереспубликанские планы празднования 175-летия Абая и 1150-летия аль-Фараби, направленные на популяризацию наследия великих мыслителей. Они имеют практическое значение и несут идеологическую нагрузку.

Со стороны Министерства образования и науки РК завершена содержательная сторона проекта. Следующим этапом должно стать строительство энциклопедического парка в г. Нур-Султан. По информации акимата г. Нур-Султан, место в Президентском парке выделено, но в связи с

отсутствием денежных средств в бюджете по данному проекту строительные работы не начались.

1.10. Специальный проект «Генезис тюркского мира».

Цель: популяризация тюркской и тюркоязычной культуры.

Ответственные ЦГО: МКС, МОН.

В рамках проекта планируется организовать и провести следующие мероприятия:

- Восстановление исторического облика древнего городища Туркестан. Работа по данному направлению ведется в рамках специального проекта «Сакральная география Казахстана».

- Проведение Всемирного фестиваля тюркских народов и Дней культуры тюркских этносов. Мероприятие планировалось организовать в этом году, однако из-за карантинных мер в стране отложили на неопределенный срок.

- Создание единой онлайн-библиотеки общетюркских произведений. Информации по этой мере нет.

1.11. Специальный проект «Музей древнего искусства и технологий Великой степи».

Цель: сохранение и развитие культурного наследия казахского народа через создание музеев древнего искусства и технологий Великой степи.

Ответственный ЦГО: МКС.

В соответствии с поручением государственного секретаря Республики Казахстан Кушербаева К. Е. акиматом города Нур-Султан предложено Министерству культуры и спорта РК открыть «Музей Великой степи» на базе Национального музея Республики Казахстан.

Министерство культуры и спорта РК, проработав вопрос, поддержало идею и предложило переименовать «Золотой зал» Национального музея в «Зал древнего искусства и технологий Великой степи».

В связи с этим экспозиция данного зала будет украшена передовыми произведениями и ценными археологическими экспонатами, найденными на территории нашей страны.

В экспозиции зала со стороны специалистов Национального музея будут выставлены «золотые костюмы» человека VII–VI вв. до н. э., найденные в этом году в Тургайском крае. Дорабатывается предложение по реконструкции боевой одежды сакской царицы, найденной в 2018 году на могильнике Елеке сазы в Тарбагатайском районе. Также в зале будет показана культурная связь между западными и восточными цивилизациями Великой степи на основе древних импортных изделий из комплекса Сегизсай (Лебедевка) в Западном Казахстане.

Таким образом, лучшие произведения и ценные музейные экспонаты, связанные с историей нашей страны, будут способствовать качественной реализации программы «Рухани жаңғыру» среди жителей и гостей города Нур-Султан.

1.12. Специальный проект «Тысяча лет степного фольклора и музыки».

Цель: сохранение и пропаганда казахского фольклора и музыки.

Ответственные ЦГО: МКС, МОН.

16 марта 2020 года Министерство культуры и спорта РК совместно с Министерством образования и науки РК, акиматами областей и гг. Астана, Алматы, Шымкент был утвержден единый план мероприятий проекта «Тысяча лет степного фольклора и музыки», в котором предусмотрены научные, исследовательские и организационные меры для реализации на региональном, республиканском и международном уровнях.

Целями и задачами Плана являются:

1) сохранение и популяризация древнейших и современных образцов национального фольклора, составляющих нематериальное культурное наследие казахской нации;

2) включение в культурное, научное и образовательное пространство шедевров казахской инструментальной музыки для различных народных инструментов, представленных в нотном формате и зафиксированных в живом звучании на современных электронных носителях;

3) популяризация исторического наследия народа – традиционного музыкального фольклора в сознании подрастающего поколения, научное исследование национальных культурных ценностей.

Казахской национальной консерваторией им. Курмангазы Министерства культуры и спорта РК в связи с пандемией COVID-19 сроки исполнения пунктов 1-2 Плана, реализация проектов «Мотивы древней степи» и «Фольклор новых горизонтов» перенесена на более поздний срок.

Согласно информации Министерства образования и науки РК в Институте литературы и искусства им. М.О. Ауэзова в рамках проекта «Тысяча лет степного фольклора и музыки», реализуются три проекта по государственному заказу.

Первый проект. Предусмотрены средства на реализацию государственного задания по проекту «Восстановление антологии степного фольклора и исследование и систематизация материалов фольклорных экспедиций, фондов рукописей» (в республиканском бюджете на 2020 год 247 768 тыс. тенге.)

Проект рассчитан на 3 года, в 2019 году первые 5 томов антологии степного фольклора были изданы на казахском языке, в том числе в онлайн и аудио формате. В 2020 году планируется издание следующих 5 томов данной антологии.

Второй проект. В рамках проекта «Сохранение и систематизация фольклорного музыкального наследия, и собирание образцов древних мотивов великой степи» (на 2020 год в общей сумме 102 629,0 тыс. тенге) составлены 2 тома «Древних мотивов великой степи», утверждены произведения народных и профессиональных кюйши-композиторов для инструментов домбра, кобыз, сыбызгы, сазсырнай, шанкобыз.

В настоящее время ведутся работы по двум разделам антологии «Древние мотивы Великой степи».

По первому разделу были отобраны оригинальные произведения казахского народа – кобыз, домбыра, сыбызгы и сазсырнай. Среди них были проанализированы лучшие мотивы инструментальной музыки казахского народа («Ақсақ құлан», «Ел айған», «Нар идірген», «Жорга аю», «Ертіс толқыны» и др.), написаны научно-познавательные комментарии.

По древним инструментам (кобыз, домбра трехишек, сыбызгы, сазсырнай, Жетыген) переведен на русский и английский языки научно-познавательный текст отобранных народных кюев.

Во второй части были определены названия кюйши-композиторов, народных и устно-профессиональных кюев, включенных в антологию. Произведения народных кюйши-композиторов были классифицированы по регионам – Жетысу, Каратау, Сарыарка, Мангистау, Западно-Казахстанской и Восточно-Казахстанской области. Работа в этом направлении ведется в соответствии с планом.

Кроме того, уточняются правила написания научно-познавательных комментариев, связанных с биографиями профессиональных композиторов-кюйши, осуществляется сортировка данных. Работа в данном направлении выполняется в соответствии с планом.

Третий проект. В рамках проекта «Исследование памятников письменной литературы древнего мира и Средневековья и подготовка антологии литературы древних веков» (общая сумма 86 336,0 на 2020 год) была утверждена структура II и III томов «Шедевры Великой степи. Антология древней литературы» и собраны материалы.

Во II-III томах представлены рукописи тюркских литературных реликвий, написанных при правлении Караханидов и Золотой Орде.

Структура II тома: произведения аль-Фараби, «Диуан лугат ат-турк» Махмута Кашкари, «Кудатгу билик» Жусупа Баласагуни, «Хибатул-хакаик» Ахмета Жуйнеки, «Дивани хикмет» Ахмета Иасауи, «Книга конца света» Бакыргани Сулеймена.

структура III тома: «Мугинул-мурид» Ислама», «Киссасул-анбия» Насуриддин Бурхануддин Рабгузида, «Нахджул-фарадис» Махмут аль-Кердериди; «Жумжума» Хусам Катиба, анонимные произведения «Китаби мукаддимаи Абу Лаис Самарканди» и «Сиражул-қулуб».

Чтобы не отклоняться от рукописи, перевод древних литературных артефактов на казахский язык осуществлялся на основе научных и переводческих материалов.

Вместе с тем, в рамках проекта, при центре по развитию народного творчества создан литературный клуб «Алдаспан», которым были проведены поэтические часы на тему «Абай дана, Абай дара қазақта», «Ел қорғаны – Ер жігіт», «Ұлы Жеңісті жырлаймыз», посвященные 1150-летию Абу Насыра аль-Фараби, 175-летию Абая Кунанбаева, 75-летию Великой Победы и 750-летию Золотой Орды, состоялся онлайн-айтыс акынов на тему: «Алтын Орда мемлекеті – Ұлы дала өркениеті».

В связи с объявлением в стране режима чрезвычайного положения время

проведения Республиканского конкурса исполнителей героических дастанов «Батырлықты жырлаймын», посвященного 340-летию батыра Сарке Омиркулуы, 250-летию Актана батыра и 75-летию Великой Победы было перенесено на более поздний срок.

В рамках реализации проекта «Тысяча лет степного фольклора и музыки» для поиска общих исторических основ фольклорной традиции были организованы поисково-исследовательские экспедиции в различные регионы Казахстана, что позволило дать «новое дыхание» в современном цифровом формате фольклору и музыке Великой Степи.

1.13. Специальный проект «История в кино и на телевидении».

Цель: посредством телевидения, кино, социальных сетей раскрыть цивилизационную непрерывность истории казахского народа.

Ответственный ЦГО: МКС.

Данный специальный проект состоит из анимационных, документальных и художественных фильмов.

В 2020 году было завершено производство документальных фильмов «Туркестан – вчера, сегодня, завтра» и «Возвращение учителя», о жизни великого мыслителя аль-Фараби.

В производстве сейчас находятся широко пропагандирующие нашу историю художественные фильмы, такие как «Қажымұқан», «Мұқағали Мақатаев», «Ақтастағы Ахико», «Ақын» и полнометражный анимационный фильм «Ботай аргымақтар мекені».

Вместе с тем, в производство будут запущены художественные фильмы «Дос-Мұқасан», «Лето 1941-го года», «Ақ боз үй», документальный фильм «Кыз-Жибек: рецепт любви и успеха», цикл короткометражных фильмов «Абайдың қара сөздері» и анимационный фильм «Алтын адам».

1.14. Рекомендации центральным государственным органам по реализации программы «Рухани жаңғыру».

1. Специальный проект «Туған жер» популярен среди населения, так как реализуется в основном на региональном уровне. Об этом свидетельствуют выводы социологического исследования. 63,7% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Туған жер»?» ответили, что слышали и знают о проекте.

Министерством образования и науки РК по спецпроекту приняты необходимые организационные и подготовительные меры для внедрения урока «Краеведение» в учебный процесс. На сегодняшний день урок «Краеведение» включен в учебную программу учащихся 5-7 классов всех школ как интегрированный курс, а также подготовлена и внедрена в учебный процесс хрестоматия «Краеведение».

На уроке «Краеведение» учащийся, приобретая знания об истории, культуре, традициях и обычаях своей земли, пробуждает в себе чувства любви и гордости

к своему селу, городу и стране в целом. В его сознании формируется понятие Родины, и он начинает осознавать свою ответственность за ее будущее, поэтому будет стремиться исполнить свой нравственный долг перед своей страной конкретными делами. Это и есть понятие и образ истинного патриотизма.

Поэтому очень важно следить за уровнем знаний учащихся, уровнем понимания и усвоения информации, изучаемой на уроках.

В связи с этим МОН рекомендуется принять следующие меры:

- Определение необходимого «минимума знаний» по предмету «Краеведение» для каждого школьника и методы контроля уровня знаний;
- Разработка рекомендаций для регионов по использованию новых современных подходов, чтобы уроки по краеведению были интересными и увлекательными;
- Выявление передового опыта преподавания уроков «Краеведение» и распространение его среди иных регионов для внедрения в учебный процесс.

2. Специальный проект «Перевод алфавита казахского языка на латинскую графику» в последние годы вызывает критику среди общественности и научной интеллигенции. В трех проектах алфавита, подготовленных на латинице, были найдены ошибки, в результате чего они были отправлены на доработку. Глава государства Касым-Жомарт Токаев отметил, что перевод казахского алфавита на латинскую графику должен осуществляться без спешки, на основе широкого обсуждения данного вопроса с учеными и учетом общественного мнения.

Но, несмотря на критику, спецпроект пользуется поддержкой среди населения. Об этом свидетельствуют выводы социологического исследования. 86,3% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Перевод алфавита казахского языка на латинскую графику?»» ответили, что слышали и знают о проекте. Этот показатель говорит о том, что население понимает и поддерживает важность проекта.

«В таком судьбоносном для нашей нации вопросе нельзя допустить кампанейщины и легкомыслия», - сказал Касым-Жомарт Токаев. В связи с этим МКС рекомендуется принять следующие меры:

- Проведение всестороннего анализа нового латинского алфавита учеными, а также учет мнения общественности;
- Разработка совместно с МОН качественных и всесторонне апробированных методических пособий по внедрению нового алфавита с учетом всех аспектов;
- Подготовка специального медиа-плана, для информационно-пропагандистской и разъяснительной работы по переходу казахского языка на новый латинский алфавит;
- Организация курсов повышения квалификации для специалистов языковых центров регионов.

Внедрение нового алфавита возможно только после выполнения вышеуказанных рекомендаций и всесторонней проработки подготовительных работ.

3. Специальный проект «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке» завершится в текущем году после перевода и издания 23 учебников. За 4 года Министерство образования и науки РК проделало большую и качественную работу. За этот короткий срок налажено сотрудничество с ведущими вузами мира, научными центрами и издательскими домами, с привлечением ученых отобраны 100 зарубежных учебников, созданы группы высококвалифицированных специалистов для перевода каждого учебника. Переведенные учебники внедрены в учебный процесс вузов.

Но несмотря на то, что спецпроект завершается, он не утратил своей актуальности и по сей день. Доказательством тому является то, что в некоторых регионах инициативные группы переводят книги-бестселлеры известных классиков мира на собственные средства или привлекая спонсоров (Общественный фонд «Мазмұндама» в г. Нур-Султан и молочно-производственная фабрика «Нәтиже» в Карагандинской области).

Кроме того, по итогам социологического исследования 64,2% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке?»» ответили, что слышали и знают о проекте.

Все это говорит о том, что интерес к спецпроекту у населения еще высок. Поэтому МОН рекомендуется принять следующие меры:

- Не ограничиваясь учебной и научной литературой и учебниками, переводимыми в рамках специального проекта, продолжение работы по переводу лучших и популярных произведений и книг других видов мировой литературы;
- При отборе на перевод лучших произведений мировой литературы и книг учитывать соответствие требованиям 6 принципов программы «Рухани жаңғыру»;
- Рассмотрение возможности оказания государственной поддержки инициативным группам по переводу книг в регионах и изучить наличие аналогичного опыта в других регионах.

4. Специальный проект «Духовные святыни Казахстана. Сакральная география Казахстана» дал новый импульс возрождению историко-культурных объектов и создал условия для развития инфраструктуры.

Благодаря проведенной работе сформирован список сакральных мест общенационального значения, разработана и запущена интерактивная карта сакральных мест Казахстана, ведутся научно-реставрационные работы и деятельность по развитию инфраструктуры памятников, имеющих историческое значение. Эта работа ежегодно продолжается на системной основе. В результате были созданы благоприятные условия для развития внутреннего и внешнего туризма.

По данным Министерства культуры и спорта количество туристов, посетивших сакральные места, растет с каждым годом. Это означает, что у казахстанцев есть стремление и желание познать историю и культуру своей

страны, а также понять свой «национальный код». Это радует. Ведь внутренний турист, посетивший сакральные места, обретает не только знания об истории и культуре своей страны, но и укрепляет свою национальную идентичность, а внешний турист знакомится с историческими данными и формирует мнение о Казахстане.

По итогам социологического исследования 53% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Духовные святыни Казахстана. Сакральная география Казахстана?»» ответили, что слышали и знают о проекте, а 47% ответили, что не знают. Незнание населением сакральных мест объясняется слабой, а местами и полностью отсутствующей информационно-пропагандистской работой в регионах.

Поэтому МКС рекомендуется принять следующие меры:

- Подготовка совместно с регионами республиканских и региональных медиа-планов информационно-пропагандистской работы по сакральным местам Казахстана;
- Начало работы по интеграции интерактивной карты сакральных мест Казахстана с популярными среди населения интерактивными картами Google, Яндекс и 2GIS;
- Рассмотрение вопроса стимулирования работы туристических компаний, организующих туристские туры по сакральным местам.

5. «Специальный проект «Современная казахстанская культура в глобальном мире» в текущем году реализован частично, в связи с принятыми карантинными мерами, связанными с пандемией COVID-19. Министерством культуры и спорта РК большая часть мероприятий, запланированных к проведению за рубежом, приостановлена и отложена.

Однако работа по реализации спецпроекта не остановилась. Посольства и дипломатические представительства МИД РК за рубежом провели ряд мероприятий, посвященных 175-летию Абая Кунанбаева и 1150-летию Абу Насыра аль-Фараби. Мероприятия организованы с целью продвижения наследия Абая и аль-Фараби, а также ознакомления иностранных граждан с ценностью их трудов.

По итогам социологического исследования 53,8% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Современная казахстанская культура в глобальном мире?»» ответили, что не слышали о проекте. Этот показатель можно объяснить тем, что все мероприятия, организованные в рамках проекта, проходят за рубежом. Вместе с тем 46,2% ответили, что знают о проекте.

Целью проекта является продвижение культурных достижений Казахстана на мировой арене, в связи с чем, результатом принимаемых мер должно стать формирование позитивного имиджа Казахстана в сознании иностранных граждан. Вместе с тем, на региональном уровне необходимо систематизировать мероприятия, реализуемые в рамках специального проекта. Ведь организация зарубежных гастролей требует значительных средств, а оценить их эффективность невозможно.

В связи с чем, рекомендуется принять следующие меры:

- Проведение социологического исследования среди иностранных граждан с целью выявления знаний о Казахстане;
- Рассмотрение возможности демонстрации достижений современной казахстанской культуры и в регионах;
- Согласование зарубежных гастролей коллективов художественной самодеятельности регионов с МКС и обеспечение координации этой работы.

6. Специальный проект «100 новых лиц Казахстана» ежегодно проходит на республиканском уровне и рассказывает об истории и опыте конкретных людей из разных регионов, разных возрастов и национальностей, которые добились успеха за годы Независимости. Однако в текущем году принято решение не проводить данный проект, в связи с принятыми карантинными мерами, связанными с пандемией COVID-19.

По итогам социологического исследования 69,1% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «100 новых лиц Казахстана»?» ответили, что слышали и знают о проекте. Этот показатель свидетельствует о том, что проект является одним из самых узнаваемых и престижных среди населения.

По условиям проекта претенденты направляют свои заявки непосредственно на республиканский уровень без отбора на региональном уровне. Поэтому с каждым годом количество заявок растет, но качество падает, и выбрать достойных кандидатов становится все сложнее. Кроме того, Елбасы в своей программной статье отмечал необходимость создания региональной версии проекта.

В связи с чем, рекомендуется принять следующие меры:

- Внесение изменений в положение проекта о разделении на два этапа (областной и республиканский);
- Оказание методической помощи регионам в организации проекта.

7. Специальный проект «Ауыл –Ел бесігі» благодаря интеграции с государственной программой развития регионов получил новый импульс в реализации, позволив увеличить темпы работ, направленных на улучшение качества жизни сельского населения и развитие сельских территорий. Государственная программа позволит достичь цели путем поэтапного выполнения задач проекта, обеспечив его необходимыми средствами. Эти меры способствуют росту благосостояния жителей населенных пунктов.

Информация о проводимых мероприятиях по проекту регулярно публикуется в СМИ, в связи с чем растет узнаваемость проекта среди населения. Доказательством тому являются выводы социологического исследования. 57,6% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Ауыл –Ел бесігі»?» ответили, что слышали и знают о проекте.

Однако из-за низкого качества строящихся или ремонтируемых в

некоторых регионах социальных объектов, дорог и жилья теряется доверие населения к проекту.

В связи с чем, МНЭ и МСХ рекомендуется принять следующие меры:

- Обеспечение контроля и проверки качества выполняемых работ.

8. Специальный проект «Архив-2025». Для его реализации принят комплексный план мероприятий. Согласно плану, запланированы мероприятия по модернизации архивной отрасли. Однако вопрос финансирования до сих пор не решен.

Кроме того, предусмотрена поисково-исследовательская работа и введение в научный оборот источников по истории Казахстана, хранящихся в зарубежных архивах, музеях, библиотеках и научных центрах. Но работы по выезду за рубеж приостановлена в текущем году в связи с карантинными мерами, связанными с пандемией COVID-19.

По итогам социологического исследования 59,8% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Архив-2025»?» ответили, что слышали и знают о проекте, а 47% ответили, что не знают. Этот показатель можно объяснить спецификой данного проекта.

Поэтому МКС и МОН рекомендуется принять следующие меры:

- Привлечение зарубежных ученых, историков и культурологов к поисково-исследовательской работе источников по истории Казахстана в зарубежных архивах через государственный заказ;
- Разработка методических пособий на основе заключений по поисково-исследовательской работе и направка в регионы для пропаганды;
- Создание единой базы данных материалов, привезенных из зарубежных архивов;
- Организация курсов повышения квалификации сотрудников региональных архивов;
- Масштабирование проекта в регионах на основе разработанных методических пособий.

9. Специальный проект «Великие имена Великой степи». Министерство образования и науки РК на основе научных исследований составило список из более чем 100 исторических личностей и подготовило концепцию учебно-образовательного парка-энциклопедии.

Для регионов подготовлены методические рекомендации по реализации проекта, но не направлены для применения. Поэтому большую часть мероприятий, проводимых в рамках проекта, регионы организуют в честь местных личностей.

По итогам социологического исследования 51,9% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Великие имена Великой степи»?» ответили, что слышали и знают о проекте, а 48,1% ответили, что не знают. Незнание населением о Великих именах объясняется слабой информационно-пропагандистской работой.

Кроме того, озвученные Елбасы в программной статье «Семь граней Великой степи» 2 задачи до настоящего времени не исполнены. К реализации этих задач необходимо привлечь Министерство культуры и спорта РК. Это:

- помимо классических форматов, задействовать креативный потенциал альтернативного молодежного искусства и сформировать актуальную галерею образов великих мыслителей, поэтов и правителей прошлого в современной литературе, музыке, театре и изобразительном искусстве;

- систематизировать и активизировать деятельность по созданию и распространению научно-популярной серии «Выдающиеся личности Великой степи» – «Ұлы Дала тұлғалары», охватив широкий исторический горизонт.

В связи с чем, рекомендуется принять следующие меры:

- Распространение в регионах методических рекомендаций, подготовленных МОН и обеспечение необходимыми данными;

- Разработка МКС комплексного плана мероприятий по отработке и реализации невыполненных задач;

- Подготовка совместно с регионами республиканских и региональных медиа-планов информационно-пропагандистской работы по проекту;

- Организация обучающего семинара для сотрудников РПО по разъяснению целей и задач проекта *(МКС совместно с МОН и при содействии НАО «КИОР «Рухани жаңғыру»)*;

- Реализация работы по проекту в регионах на основе разработанных методических пособий.

10. Специальный проект «Генезис тюркского мира». Запланированные в рамках данного проекта Всемирный конгресс тюркологов и Дни культуры тюркских народов перенесены на неопределенный срок в связи с карантинными мерами, связанными с пандемией COVID-19. Кроме того, запланированное открытие единой онлайн-библиотеки общетюркских произведений по примеру Википедии на сегодняшний день по неизвестным причинам не реализуется.

По итогам социологического исследования 59,5% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Генезис тюркского мира?»» ответили, что не знают о проекте. Этот показатель можно объяснить спецификой данного проекта.

Осуществляемая в рамках проекта работа по всестороннему исследованию тюркской цивилизации требует содействия тюркоязычных стран и совместной межстрановой экспертизы. Поэтому для осуществления этой работы на международном уровне необходимо привлечение МИД РК.

Поэтому МКС РК рекомендуется принять следующие меры:

- Разработка комплексного плана с определением взаимных задач по реализации проекта, совместно с МИД РК;

- Разработка плана международных мероприятий по продвижению культуры тюркской цивилизации, совместно с МИД РК и тюркоязычными странами;

- Повторное рассмотрение вопроса создания единой онлайн-библиотеки общетюркских произведений по примеру Википедии;

- Подготовка специальных методических пособий для проведения работы по проекту для регионов;
- Работа по проекту в регионах на основе разработанных методических пособий.

11. Специальный проект «Музей древнего искусства и технологий Великой степи» реализован открытием тематического зала на базе Национального музея РК и для принятия решения будет внесен на рассмотрение Елбасы.

12. Специальный проект «Тысяча лет степного фольклора и музыки». Министерство культуры и спорта РК и Министерство образования и науки РК подготовили совместный план и ведут активную работу. Фольклор и мелодии Великой степи получили «новое дыхание» в современном цифровом формате.

Основной задачей проекта является сбор, сохранение и популяризация лучших образцов устного народного творчества наследников Великой степи за прошедшее тысячелетие. Эта работа требует скрупулёзности и внимательности. Поэтому для поиска общих исторических основ фольклорной традиции были организованы поисково-исследовательские экспедиции в различные регионы Казахстана.

По итогам социологического исследования 62,2% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «Тысяча лет степного фольклора и музыки»?» ответили, что не знают о проекте. Это объясняется слабой информационно-пропагандистской работой.

В связи с чем, рекомендуется принять следующие меры:

- Подготовка совместно с регионами республиканских и региональных медиа-планов информационно-пропагандистской работы по проекту;
- Подготовка специальных методических пособий для проведения работ по проекту в регионах;
- Работа по проекту в регионах на основе разработанных методических пособий.

13. Специальный проект «История в кино и на телевидении». В рамках проекта на основе государственного заказа ежегодно производятся специальные циклы документально-постановочных фильмов, телевизионных сериалов и полнометражных художественных картин, демонстрирующих непрерывность цивилизационной истории Казахстана зрителям. Материалы находят поддержку и одобрение у населения, которое с нетерпением ждет продолжения.

Качественная реализация проекта в регионах напрямую связана с уровнем развития киноиндустрии. На сегодняшний день темпы роста этой отрасли наблюдаются только в городах республиканского значения – Нур-Султан, Алматы и Шымкенте, где киноиндустрия коммерциализируется и открываются частные киностудии, которые предлагают зрителям свои произведения. В связи с чем, в рамках проекта необходимо использовать потенциал этих компаний.

По итогам социологического исследования 57,9% респондентов на вопрос «Насколько Вы знакомы со спецпроектом «История в кино и на телевидении»?» ответили, что не знают о проекте. Причиной этому является малое количество фильмов, снимаемых по госзаказу, и ограниченный показ их на отечественных телеканалах.

Поэтому МКС рекомендуется принять следующие меры:

- Проработка мер государственного стимулирования для привлечения частных киностудий к работе проекта;
- Реализация проекта только в городах республиканского значения;
- Размещение фильмов, произведенных на основе государственного заказа по проекту, на популярных видеохостингах;
- Увеличение ротации фильмов МИОР, подготовленных в рамках государственного заказа на отечественных телеканалах.

ГЛАВА II. РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» МЕСТНЫМИ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ ЗА 10 МЕСЯЦЕВ 2020 ГОДА

2.1. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в ГОРОДЕ НУР-СУЛТАН.

3 июня 2019 года создано Товарищество с ограниченной ответственностью «Проектный офис «Рухани жаңғыру» города Нур-Султан», со штатной численностью – 15 человек.

3 января 2018 года создан региональный экспертный совет, в состав которого входит 20 экспертов. Региональный проектный офис является консультативным органом.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом города Нур-Султан по 13 спецпроектам проведено 149 мероприятий. Общий охват составляет 428 698 человек (Таблица 2). Объем привлеченных средств меценатов – 3 584,5 млн тенге.

Таблица 2

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туган жер»	20	11 865
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	2	70
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	6	5 454
4	«Сакральная география Казахстана»	4	170
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	59	201 414
6	«100 новых лиц Казахстана»	9	155 769
7	«Ауыл - Ел бесігі»	Жүзеге асырылмады	
8	«Архив-2025»	1	842
9	«Великие имена Великой степи»	24	6 517
10	«Генезис тюркского мира»	6	3 149
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	8	30 650
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	9	8 924
13	«История в кино и на телевидении»	1	3 874
ВСЕГО		149	428 698

В соответствии с Республиканским планом мероприятий по реализации Программы «Рухани жаңғыру» разработан и утвержден региональный план мероприятий по городу Нур-Султан на 2020 год, согласно которому дополнительно будут организованы еще 52 мероприятия по следующим направлениям: «Развитие личности» - 19; «Развитие нации» - 16; «Развитие государства, гражданского общества и местных сообществ» - 17.

Кроме того, работа ведется с 17 культурными центрами и 25 управлениями акимата города Нур-Султан.

Для комплексного информационного сопровождения мероприятий Программы разработан медиаплан. В нем предусмотрено проведение мероприятий и конкурсов, приуроченных к тематике спецпроектов и государственным праздникам.

Официальные страницы РПО открыты в социальных сетях Instagram, Facebook, Telegram и VK. Для продвижения публикаций регулярно используется таргет-реклама. Кроме того, к информационной работе привлекаются популярные личности и блогеры.

В целях установления «обратной связи» с общественностью проведена пресс-конференция о текущей деятельности и мероприятиях регионального проектного офиса за 2017-2019 гг. На пресс-конференции также был обсужден и согласован План работы на 2020 год.

Для работы с обращениями граждан и ответов на их вопросы организовано 39 прямых эфиров через социальные сети и мобильные приложения.

Возможности социальных сетей используются также для проведения регулярных социологических опросов, направленных на изучение общественного мнения.

Одним из ключевых достижений Регионального проектного офиса города Нур-Султан является создание при нем учебного центра «Рухани жаңғыру», на базе которого проводятся бесплатные лекции и семинары по трем направлениям и шести основным принципам Программы с привлечением популярных личностей и общественных деятелей. Данную практику рекомендуется масштабировать во всех регионах страны.

2.2. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в ГОРОДЕ АЛМАТЫ.

Коммунальное государственное учреждение «Проектный офис «Рухани жаңғыру» Управления общественного развития города Алматы создано 4 августа 2020 года со штатной численностью 22 единицы.

Работа Регионального экспертного совета ведется на регулярной основе. Его состав сформирован из 24 человек, среди которых представители научной и творческой интеллигенции, политических партий, НПО, члены общественных советов и депутаты городского маслихата г. Алматы.

План мероприятий РПО выносится на обсуждение в рамках работы экспертного совета, для подробного рассмотрения на предмет соответствия целям и принципам Программы. По каждому проекту готовится специальный паспорт, который направляется членам Экспертного совета для получения заключения.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом города Алматы по 13 спецпроектам проведено 141 мероприятие. Общий охват составляет 25 528 человек (Таблица 2). Объем привлеченных средств меценатов – 5 811,8 млн тенге.

Таблица 3

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	52	9 848
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	3	30
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	4	110
4	«Сакральная география Казахстана»	3	95
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	5	3 570
6	«100 новых лиц Казахстана»	2	200
7	«Ауыл - Ел бесігі»	Не реализуется	
8	«Архив-2025»	1	20
9	«Великие имена Великой степи»	54	10 585
10	«Генезис тюркского мира»	4	250
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	0	0
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	11	620
13	«История в кино и на телевидении»	2	200
ВСЕГО		141	25 528

В целях реализации Программы «Рухани жаңғыру» разработан и утвержден региональный План мероприятий на 2020 год. В связи с пандемией COVID-19, большая часть из них проведена в онлайн-формате.

При реализации Программы «Рухани жаңғыру» Региональный проектный офис тесно сотрудничает со всеми отделами и управлениями акимата, организациями и учреждениями города. При организации и проведении культурных, спортивных и других массовых мероприятий РПО также сотрудничает с экспертным сообществом, научным центром, вузами и представителями СМИ. В связи с пандемией COVID-19 особое внимание уделено организации работы в онлайн-формате.

В рамках информационного сопровождения мероприятий организована работа со СМИ. Все аналитические статьи, интервью, комментарии готовятся с привлечением экспертов вузов, представителей научной интеллигенции, политологов, социологов, общественных деятелей, представителей гражданского общества и государственных структур.

За отчетный период в городских СМИ были размещены многочисленные публикации. Например, по телеканалу «Алматы» было показано около 1000 материалов (на двух языках), а в печатных изданиях вышло 199 публикаций.

Также на постоянной основе действует специальная рубрика «Рухани жаңғыру» в газетах «Алматы ақшамы» и «Вечерний Алматы». На интернет-ресурсах Ruh.kz, Instagram, Facebook, Egemen Qazaqstan опубликовано 385 материалов.

Более 150 статей опубликованы в республиканских газетах: «Егемен Қазақстан», «Казахстанская правда», «Айқын», «Литер», «Түркістан», «Жас Алаш», «Ана тілі» и «Қазақстан дәуірі».

На телеканале «Алматы» на регулярной основе транслируется цикл передач «Жемчужина», «История Алматы», «Вечерний Алматы», «Сәуле-ғұмыр», «Сыр-перне», выходят в эфир тележурналы «Семь граней Великой степи», а также межпрограммные видеоролики. Всего за размещено

146 выпусков программ.

2.3. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в ГОРОДЕ ШЫМКЕНТ.

1 апреля 2019 года при ТОО «Шымкентский информационный центр» создан отдел по реализации Программы «Рухани жаңғыру» со штатной численностью 9 единиц.

В мае 2019 года создан региональный экспертный совет, в состав которого входит 9 экспертов, в том числе представителей вузов, СМИ, творческого и интеллектуального сообщества и государственных структур.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом города Шымкент по 13 спецпроектам проведено 851 мероприятие. Общий охват составляет 623 272 человек (Таблица 4). Объем привлеченных средств меценатов – 2 492,9 млн тенге.

Таблица 4

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	309	51 495
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	12	7 740
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	35	10 370
4	«Сакральная география Казахстана»	53	32 286
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	98	31 040
6	«100 новых лиц Казахстана»	28	18 900
7	«Ауыл - Ел бесігі»	Не реализуется	
8	«Архив-2025»	15	6 875
9	«Великие имена Великой степи»	166	145 162
10	«Генезис тюркского мира»	19	23 640
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	28	38 100
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	43	25 494
13	«История в кино и на телевидении»	45	232 170
ВСЕГО		851	623 272

Для реализации программы разработаны и утверждены Планы мероприятий по городу Шымкент и четырем районам, а также медиаплан по информационному сопровождению мероприятий Программы. РПО тесно сотрудничает с государственными органами, неправительственными организациями, представителями региональных и республиканских СМИ, корреспондентами информационных порталов. С начала 2020 года совместно с вышеперечисленными организациями организовано и проведено 62 мероприятия в режиме офлайн и 171 мероприятие в онлайн-формате.

В целях информационной поддержки данной Программы утвержден медиаплан на 2020 год, который состоит из 44 пунктов и охватывает три основных направления. Один пункт плана охватывает несколько тематических мероприятий. На сегодняшний день 29 из них исполнены, материалы по ним опубликованы в местных и республиканских СМИ, на информационных порталах и в социальных сетях.

РПО также поддерживает взаимосвязь с местными жителями, активистами и общественными организациями. Их предложения и пожелания учитываются и используются при реализации проектов.

На регулярной основе проводятся онлайн-интервью с авторами статей, публикуемых в местных СМИ, которые широко обсуждаются с общественностью.

2.4. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в АКМОЛИНСКОЙ ОБЛАСТИ.

29 декабря 2019 года создано Коммунальное государственное учреждение «Региональный проектный офис «Рухани жаңғыру» Акмолинской области со штатной численностью 18 единиц.

Региональный экспертный совет действует с 2017 года, на сегодняшний день в его состав входит 24 эксперта.

В 2020 году проведено 1 заседание РЭС по реализации программы «Рухани жаңғыру» в Акмолинской области. По всем 5 вопросам, которые поднимались и обсуждались на заседании, приняты положительные решения, которые переданы соответствующим ведомствам для дальнейшей реализации.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Акмолинской области по 13 спецпроектам проведено 3 435 мероприятий. Общий охват составляет 764 человека (Таблица 5). Объем привлеченных средств меценатов – 5 543,7 млн тенге.

Таблица 5

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	451	114 399
2	«Қазақ тілі әліпбиін латын графикасына көшіру»	150	16 932
3	«Жаңа гуманитарлық білім. Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық»	78	10 504
4	«Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы»	163	59 010
5	«Жаһандық әлемдегі заманауи қазақстандық мәдениет»	295	133 757
6	«Қазақстанның 100 жаңа есімі»	93	28 048
7	«Ауыл - ел бесігі»	114	38 302
8	«Архив-2025»	61	11 496
9	«Ұлы даланың ұлы есімдері»	1 497	239 110
10	«Түркі әлемінің генезисі»	158	25 496
11	«Ұлы Даланың ежелгі өнер және технологиялар музейі»	102	17 650
12	«Дала фольклоры мен музыкасының мың жылы»	185	54 365
13	«Тарихтың кино өнері мен телевизиядағы көрінісі»	88	15 647
ВСЕГО		3 435	764 716

Для реализации Программы разработаны и утверждены региональные и районные планы мероприятий и медиапланы.

РПО организовал и провел 56 мероприятий с 22 организациями, участвующими в реализации программы «Рухани жаңғыру». Из них 72% мероприятий были реализованы с участием других учреждений.

С начала года в СМИ опубликовано более 1800 материалов (1371 сообщение в социальных сетях, более 500 материалов в печатных и электронных СМИ).

В связи с карантинными мерами особое внимание было уделено информационной работе в социальных сетях. На официальной странице РПО в Instagram и Facebook регулярно публикуются обновления.

Ведется работа с интернет-ресурсами «Ruh.kz», «madeniportal.kz», «adebiportal.kz», «qalamger.kz», на которых регулярно публикуются тематические материалы, интервью и комментарии экспертов.

По итогам «обратной связи» от общественности были отобраны 5 проектов, которые вошли в региональный план. В настоящее время эти проекты реализуются поэтапно, в соответствии с планом. Также планируется реализовать эту положительную практику и в следующем году, а также распространить в другие регионы.

2.5. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в АКТЮБИНСКОЙ ОБЛАСТИ.

2 апреля 2019 года создано Коммунальное государственное учреждение «Центр управления программой «Рухани жаңғыру» Актюбинской области» со штатной численностью 12 единиц.

Региональный экспертный совет действует с сентября 2017 года. В 2020 году состав РЭС был изменен, председателем совета назначен заместитель акима области. Комиссия состоит из 15 членов, включая представителей творческой интеллигенции, профессоров, ученых, общественных деятелей и активистов среди молодежи.

В 2020 году, согласно плану РЭС, запланировано 7 расширенных заседаний. На втором заседании Совета подробно обсуждались мероприятия, посвященные 1150-летию Аль-Фараби, 750-летию Золотой Орды, 175-летию Абая Кунанбаева и проведена подготовительная работа по празднованию юбилейных дат, отмечаемым в области.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Актюбинской области по 13 спецпроектам проведено 2045 мероприятий. Общий охват составляет 178 837 человек (Таблица 6). Объем привлеченных средств меценатов – 1 180,1 млн тенге.

Таблица 6

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	1275	81 622
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	38	3 076
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	38	1 848
4	«Сакральная география Казахстана»	48	3 330
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	139	14 160
6	«100 новых лиц Казахстана»	34	2 460
7	«Ауыл - Ел бесігі»	77	14 547
8	«Архив-2025»	31	3 145
9	«Великие имена Великой степи»	193	24 745
10	«Генезис тюркского мира»	41	3 000
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	31	2 391
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	70	17 795
13	«История в кино и на телевидении»	30	6 718
ВСЕГО		2 045	178 837

На текущий год утвержден Региональный план мероприятий по реализации программы «Рухани жаңғыру», состоящий из 165 мероприятий. В План включены мероприятия всех организаций, участвующих в реализации программы «Рухани жаңғыру».

За отчетный период в СМИ размещено 6603 публикации о проводимых мероприятиях в рамках Программы. В частности, 1509 статей в печатных и электронных СМИ, 454 статьи на официальных сайтах, 4640 публикаций в социальных сетях.

На областном телеканале «Aqtóbe» были созданы специальные телепрограммы в новом формате. Программа «Замана» поднимает актуальные вопросы общества; в программе «Наша история» широко раскрывается история края, священных мест и исторических памятников; программа «Великая личность» рассказывает о людях, которые внесли свой личный вклад в развитие региона и известны своим трудом в стране. Программа «Дитя страны» прославляет граждан, которые родились на этой земле и хотят принести пользу своему народу, а программа «Семейное процветание» рассказывает о нравственном воспитании образцовых семей. Программа «Жастар» рассказывает о возможностях и образе жизни современной молодежи, их взглядах на будущее, а в программе «Ключ к профессии» рассказывается о предпринимателях, которые добились карьерного роста и успеха благодаря трудолюбию и настойчивости.

Для получения «обратной связи» от общественности в 2019-2020 годах информационные группы проводили разъяснительную работу среди населения. Проведено 2625 встреч в области, городе, районе, с охватом 249 595 человек.

Ежегодно среди населения Актюбинской области проводятся социологические опросы для определения уровня информированности о содержании Программы «Рухани жаңғыру» и политической культуры.

2.6. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ.

18 января 2019 года в Алматинской области создано Товарищество с ограниченной ответственностью «Проектный офис «Рухани жаңғыру», со штатной численностью 20 человек.

В целях эффективной реализации программы «Рухани жаңғыру» 12 мая 2017 года создан Региональный экспертный совет, в состав которого вошли 27 человек.

В 2020 году состав РЭС был изменен, утвержден 21 эксперт. В новый штат вошли научные сотрудники, члены неправительственных организаций, этнокультурных ассоциаций, молодежь и представители СМИ.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Алматинской области по 13 спецпроектам проведено 1321 мероприятие. Общий охват составляет 54 392 человека (Таблица 7). Объем привлеченных средств меценатов – 657,9 млн тенге.

Таблица 7

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туган жер»	354	29 938
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	130	3 250
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	34	972
4	«Сакральная география Казахстана»	71	1 486
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	16	540
6	«100 новых лиц Казахстана»	55	1 317
7	«Ауыл - Ел бесігі»	59	1 341
8	«Архив-2025»	33	644
9	«Великие имена Великой степи»	274	7 277
10	«Генезис тюркского мира»	37	1 262
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	69	1 550
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	132	3 546
13	«История в кино и на телевидении»	57	1 269
ВСЕГО		1 321	54 392

РПО ведет активную работу с задействованными в реализации Программы организациями. В частности, проводятся совместные встречи с руководителями групп волонтеров, предпринимателями, лидерами общественного мнения и представителями интеллигенции региона.

В области ведется качественная работа по информационному сопровождению Программы «Рухани жаңғыру».

С начала года опубликовано 1563 статьи в областных, районных и городских изданиях.

Информация постоянно обновляется на официальных сайтах и в социальных сетях, на страницах областных, районных, городских акиматов. На сегодняшний день количество публикаций составляет – 2718.

Областной телеканал «Жетісу» с начала года транслировал более 300 видеороликов.

С 1 января 2020 года на республиканских и региональных интернет-ресурсах опубликовано 1223 материала.

Кроме того, на сайте Ruh.kz ведется регулярная информационная работа, с начала года публикуются материалы с фотографиями на двух языках.

Активно ведутся страницы в социальных сетях Facebook, Instagram, ВКонтакте и Youtube-канал проектного офиса «Рухани жаңғыру» Алматинской области. Также функционирует официальный сайт проектного офиса Ruhani.kz со ссылкой на официальный сайт Ruh.kz.

Сотрудники РПО курируют сотрудников, которые ответственны за реализацию программы «Рухани жаңғыру» в городах и районах области.

Акиматы районов и городов области предоставляют планы мероприятий по реализации Программы на рассмотрение РЭС и далее утверждают в соответствии с решением совета.

РПО реализует ряд социальных проектов совместно с населением области. К примеру, проект молодого художника Еркегали Имангали «Жетысу АРТ», первый онлайн-турнир по киберспорту Тимура Алабаева, онлайн-конкурс Арай Алимжановой «Лучшие невесты Жетысу», мастер-класс Мираса Ертанова «Open Air Namys» и Даурена Валиева этнографические соревнования по стрельбе из лука «Поддержка предков».

2.7. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в АТЫРАУСКОЙ ОБЛАСТИ.

19 июня 2019 года при КГУ «Гражданский центр Управления внутренней политики Атырауской области» создан «Отдел Рухани жаңғыру» со штатной численностью 6 человек.

30 апреля 2020 года создан Региональный экспертный совет по реализации программы «Рухани жаңғыру» в Атырауской области, в состав которого вошло 14 человек. Председателем областного экспертного совета избран заместитель акима Атырауской области. РЭС работает в соответствии с утвержденным планом на 2020 год.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Атырауской области по 13 спецпроектам проведено 378 мероприятий. Общий охват составляет 35 694 человека (Таблица 8). Объем привлеченных средств меценатов – 14 028,2 млн тенге.

Таблица 8

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	55	6 608
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	4	102
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	15	751
4	«Сакральная география Казахстана»	18	860
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	3	96
6	«100 новых лиц Казахстана»	14	510
7	«Ауыл - Ел бесігі»	12	568
8	«Архив-2025»	4	285
9	«Великие имена Великой степи»	130	20 510
10	«Генезис тюркского мира»	11	597
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	38	1 609
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	72	3 084
13	«История в кино и на телевидении»	2	114
ВСЕГО		378	35 694

В реализацию программы «Рухани жаңғыру» на региональном уровне вовлечено 12 неправительственных организаций, 15 учреждений, 280 научных и образовательных организаций (университеты, колледжи, школы и детские сады), 10 этнокультурных объединений, которые работают в тесном сотрудничестве с РПО.

Информационное сопровождение деятельности РПО осуществляется согласно медиаплану на 2020 год. Офис информирует население региона через страницы на Facebook и в Instagram.

Для информирования населения на тему «Рухани жаңғыру» определен пул СМИ, в состав которого вошли 19 журналистов региональных и республиканских СМИ.

Открыто 35 специальных разделов в печатных и электронных СМИ. 131 докладчик включен в региональный пул докладчиков.

В республиканских и местных СМИ было опубликовано около 2 000 статей для продвижения программы «Рухани жаңғыру». Около 300 программ и видеороликов транслировалось на республиканских и местных телеканалах.

Специалисты, ответственные за реализацию программы «Рухани жаңғыру», закреплены в 7 районах области. Каждый округ работает в соответствии с утвержденными планами действий и медиапланами.

Отдел «Рухани жаңғыру» тесно сотрудничает с представителями НПО и учитывает все запросы и мнения граждан. Через социальные сети жители получают ответы на все свои вопросы.

2.8. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в Восточно-Казахстанской области.

13 июня 2019 года создано Коммунальное государственное учреждение «Региональный центр «Рухани жаңғыру» Управления внутренней политики Восточно-Казахстанской области со штатной численностью 21 человек.

Региональный экспертный совет является важной площадкой для всех участников в реализации государственной программы и модернизации общественного сознания.

В 2020 году состав Экспертного совета был обновлен и увеличен до 33 человек. Заместитель акима Восточно-Казахстанской области избран председателем Регионального экспертного совета.

В качественный состав Экспертного совета вошли представители научной, творческой интеллигенции и вузов – 24 человека, политические партии и общественные организации – 2 человека, СМИ – 2 человека, государственные служащие – 5 человек.

Согласно утвержденному плану, заседания регионального экспертного совета проводятся ежеквартально. В первом полугодии 2020 года проведено 2 заседания, на которых рассмотрено 10 вопросов. По трем из них было принято положительное решение, один вопрос был снят с повестки дня и еще один потребовал доработки.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Восточно-Казахстанской области по 13 спецпроектам проведено 2 726 мероприятий. Общий охват составляет 776 166 человек (Таблица 9). Объем привлеченных средств меценатов – 422,6 млн тенге.

Таблица 9

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туган жер»	1 454	456 489
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	66	11 354
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	16	1 838
4	«Сакральная география Казахстана»	191	63 064
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	131	51 290
6	«100 новых лиц Казахстана»	27	5 395
7	«Ауыл - Ел бесігі»	51	24 317
8	«Архив-2025»	21	4 768
9	«Великие имена Великой степи»	551	96 934
10	«Генезис тюркского мира»	53	8 462
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	44	5 899
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	106	45 505
13	«История в кино и на телевидении»	15	851
ВСЕГО		2 726	776 166

РПО тесно сотрудничает с государственными органами, региональными университетами, акиматами городов и районов, а также с НПО. Для работы по модернизации общественного сознания определены 118 сотрудников из этих учреждений.

Информационные материалы ежедневно публикуются в средствах массовой информации, популярных социальных сетях и на интернет-площадках, формируется еженедельный контент-план.

За отчетный период в рамках информационной работы по реализации программы «Рухани жаңғыру» в СМИ опубликовано 2915 статей. Из них 340 – в республиканских, 1405 – в региональных и 1170 – в районных СМИ.

На странице Facebook «Духовное возрождение Восточного Казахстана» опубликовано 7428 информационных материалов. Количество подписчиков составляет 4600 человек.

Основная часть контента в социальных сетях РПО носит образовательный характер. Налажена «обратная связь», на системной основе ведется работа с населением по вопросам, ответам и предложениям.

2.9. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в ЖАМБЫЛСКОЙ ОБЛАСТИ.

19 февраля 2019 года создано Коммунальное государственное учреждение «Проектный офис «Рухани жаңғыру» Жамбылской области» со штатной численностью 10 человек.

Повышение качества реализуемых проектов по программе «Рухани жаңғыру» осуществляется путем аналитической и экспертной поддержки Регионального экспертного совета, действующего с 2017 года. В 2020 году в состав РЭС внесены изменения, в состав вошло 14 человек. Председателем Совета является заместитель акима Жамбылской области.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Жамбылской области по 13 спецпроектам проведено 3 616 мероприятий. Общий охват составляет 1 211 177 человек (Таблица 10). Объем привлеченных средств меценатов – 1 027,7 млн тенге.

10 Кесте

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туган жер»	1 558	511 404
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	207	9 668
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	106	15 341
4	«Сакральная география Казахстана»	151	27 652
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	53	22 487
6	«100 новых лиц Казахстана»	35	12 523
7	«Ауыл - Ел бесігі»	50	14 481
8	«Архив-2025»	61	16 181
9	«Великие имена Великой степи»	958	456 094
10	«Генезис тюркского мира»	85	16 604
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	119	28 247
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	189	64 180
13	«История в кино и на телевидении»	44	16 315
	ВСЕГО	3 616	1 211 177

Согласно утвержденному Плану мероприятий по реализации программы «Рухани жаңғыру» РПО организует мероприятия совместно с региональным управлением, вузами и НПО.

Во исполнение утвержденного медиа-плана в социальных сетях созданы страницы «Рухани жаңғыру», проводится системная работа. Опубликовано 8 109 публикаций в Интернет-пространстве. При подготовке информационных

материалов РПО делает акцент на современные информационные технологии, визуальное оформление постов, использование технологий социальной рекламы.

С целью определения уровня понимания и поддержки населением программы «Рухани жаңғыру» проведен социологический опрос. По его результатам 69,2% респондентов поддерживают Программу, 18,6% - не поддерживают, 12,2% - затруднились с ответом.

Также, для оценки реализации Программы и степени удовлетворенности населением, проведены социологические исследования в сфере общественного согласия и общенационального единства.

По итогам исследования выявлена необходимость усиления пропаганды и разъяснения значимости специальных проектов через образовательные учреждения, а также работы по всестороннему совершенствованию инструментов реализации Программы в офисах «Рухани жаңғыру».

2.10. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в ЗАПАДНО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ.

«Отдел по реализации программы «Рухани жаңғыру» создан в 2018 году при КГУ «Қоғамдық келісім» аппарата акима Западно-Казахстанской области.

В настоящее время в проектом офисе работает 4 сотрудника. 3 сотрудника – в отделе при КГУ «Қоғамдық келісім» аппарата акима ЗКО, 1 сотрудник – в Службе региональной коммуникации Западно-Казахстанской области. Руководителем проектного офиса является заместитель директора КГУ «Қоғамдық келісім» аппарата акима ЗКО.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Западно-Казахстанской области по 13 спецпроектам проведено 557 мероприятий. Общий охват составляет 118 994 человек (Таблица 11). Объем привлеченных средств меценатов – 513,0 млн тенге.

Таблица 11

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	131	35 484
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	29	3 330
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	22	2 700
4	«Сакральная география Казахстана»	51	5 640
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	75	27 560
6	«100 новых лиц Казахстана»	18	6 000
7	«Ауыл - Ел бесігі»	28	5 330
8	«Архив-2025»	12	5 215
9	«Великие имена Великой степи»	37	12 435

10	«Генезис тюркского мира»	27	4 000
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	11	3 800
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	23	3 000
13	«История в кино и на телевидении»	93	4 500
ВСЕГО		557	118 994

Подготовлены и утверждены Планы мероприятий по реализации Программы «Рухани жаңғыру» на областном и районном уровне. Согласно утвержденному плану в регионе выстроено взаимодействие между структурными подразделениями, совместными усилиями проводятся мероприятия.

РПО в онлайн-режиме проводят рабочие совещания по актуальным вопросам с областными управлениями и районными отделами.

Проводится работа по ежемесячному наполнению контента по «Рухани жаңғыру» на всех интернет-ресурсах городского и районных акиматов, учреждениях и организациях населенных пунктов. В социальных сетях Facebook и Instagram функционируют официальные странички РПО.

За отчетный период в рамках информационного сопровождения мероприятий по программе «Рухани жаңғыру» в СМИ размещено

3 504 публикации, из них в печатных изданиях – 221, в электронных СМИ – 102 сюжета, на интернет-ресурсах – 151, в социальных сетях – 3 003, на интернет-ресурсах государственных органов – 27 публикаций.

2.11. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ.

1 апреля 2020 года открыт отдел по реализации программы «Рухани жаңғыру» при ТОО «Saryarqa aqparat». Штатная численность составляет 8 человек.

В городах и районах области также имеются координаторы, закрепленные за реализацию программы «Рухани жаңғыру».

С 2017 года в рамках повышения качества реализуемых спецпроектов по программе «Рухани жаңғыру» создан Региональный экспертный совет, который оказывает аналитическую и экспертную поддержку.

В 2020 году обновлен состав РЭС, состав участников увеличен до 33 человек. Председателем Совета является заместитель акима области. Заседания РЭС проводятся каждый квартал согласно плану. В 2020 году проведено 1 заседание.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональный проектным офисом Карагандинской области по 13 спецпроектам проведено 631 мероприятие. Общий охват составляет 1 452 453 человека. (Таблица 12). Объем привлеченных средств меценатов – 854,5 млн тенге.

В начале 2020 года подготовлены комплексные Планы мероприятий для реализации Программы на областном и районном уровне. РПО тесно сотрудничает с областными управлениями, городскими и районными акиматами, неправительственными организациями.

Таблица 12

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	121	184 194
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	101	22 067
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	13	5 703
4	«Сакральная география Казахстана»	62	43 504
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	65	26 434
6	«100 новых лиц Казахстана»	15	8 910
7	«Ауыл - Ел бесігі»	47	40 200
8	«Архив-2025»	43	82 341
9	«Великие имена Великой степи»	121	985 943
10	«Генезис тюркского мира»	13	21 693
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	9	1 873
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	13	3 511
13	«История в кино и на телевидении»	8	26 080
	ВСЕГО	631	1 452 453

Ежегодно для организации информационно-разъяснительной работы по программе «Рухани жаңғыру» утверждается тематический медиаплан.

К данной работе привлекаются негосударственные СМИ («Новый вестник», «Авитрек регион»), областные и республиканские интернет-ресурсы («ЕКараганда», «Qasym.kz», «inform.kz», «nur.kz», «zakon.kz» и др.).

Также РПО тесно сотрудничает с публичными личностями в социальных сетях.

За текущий отчетный период в СМИ опубликовано 7 564 материала, из них, 1951 – в печатных изданиях, 308 – на телеканалах, 695 – на интернет-ресурсах, 4 610 – в социальных сетях.

2.12. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ.

26 ноября 2018 года в Костанайской области создано ТОО «Проектный офис Ruhani zhangyru» со штатной численностью 4 человека.

Региональный экспертный совет при акимате Костанайской области создан 11 мая 2017 года, в его состав вошло 22 человека. Работа РЭС организована согласно утвержденному плану.

Так в первом полугодии 2020 года проведено 1 заседание РЭС. Запланированное на 2 полугодие заседание перенесено из-за эпидемиологической ситуации.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Костанайской области по 13 спецпроектам проведено 1 230 мероприятий. Общий охват составляет 503 500 человек (Таблица 13). Объем привлеченных средств меценатов – 794,8 млн тенге.

Таблица 13

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	216	158 346
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	362	11 698
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	14	14 650
4	«Сакральная география Казахстана»	62	72 405
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	52	50 129
6	«100 новых лиц Казахстана»	32	8 260
7	«Ауыл - Ел бесігі»	85	31 066
8	«Архив-2025»	112	9 503
9	«Великие имена Великой степи»	178	113 973
10	«Генезис тюркского мира»	31	3 730
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	39	15 905
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	44	11 667
13	«История в кино и на телевидении»	3	2 168
ВСЕГО		1 230	503 500

В начале года подготовлены и утверждены планы мероприятий по реализации Программы в 16 районах и 4 городах области.

РПО тесно сотрудничает с областными управлениями, городскими и районными акиматами, неправительственными организациями и оказывает помощь в организации мероприятий.

Также для качественного информационного сопровождения Программы «Рухани жаңғыру» утвержден медиаплан.

Информационное сопровождение Программы реализуется в рамках

государственного информационного заказа. В 2020 году предусмотрено финансирование из областного бюджета на сумму 101,5 млн тенге.

С начала года в республиканских, областных, городских и районных СМИ опубликовано 2 212 материалов, на интернет-ресурсах – 314 публикаций, в социальных сетях – 2 226 публикаций.

По результатам опроса населения Костанайской области 67% респондентов поддерживают Программу.

2.13. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в КЫЗЫЛОРДИНСКОЙ ОБЛАСТИ.

14 декабря 2017 года создан Центр «Рухани жаңғыру» Кызылординской области при ТОО «Сыр Медиа, со штатной численностью 17 человек.

В регионе работает Региональный экспертный совет по вопросам реализации Программы. 25 января в областном центре «Рухани жаңғыру» проведено первое заседание РЭС. По итогам заседания утвержден План мероприятий по реализации Программы и План работы РЭС на 2020 год.

В 2020 году обновлен состав РЭС. В обновленный состав из 15 человек вошли представители СМИ, сфер образования, науки и журналистики, музеев и библиотек, государственных органов, НПО и проекта «100 новых лиц».

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Кызылординской области по 13 спецпроектам проведено 1 180 мероприятий. Общий охват составляет 122 186 человек (Таблица 14). Объем привлеченных средств меценатов – 663,7 млн тенге.

Таблица 14

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	437	30 193
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	6	268
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	3	193
4	«Сакральная география Казахстана»	48	16 479
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	5	2 245
6	«100 новых лиц Казахстана»	26	238
7	«Ауыл - Ел бесігі»	8	619
8	«Архив-2025»	119	14 755
9	«Великие имена Великой степи»	270	8 935
10	«Генезис тюркского мира»	17	536
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	30	854
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	204	46 503
13	«История в кино и на телевидении»	7	368
	ВСЕГО	1 180	122 186

В 7 районах области и городе Кызылорде утверждены планы мероприятий. В связи с карантинными мерами, большая часть запланированных мероприятий была переформатирована и проведена в онлайн-режиме.

Сотрудники РПО закреплены в областных управлениях и районных отделах в качестве кураторов. Каждый куратор тесно взаимодействует с закрепленным за собой ведомством. Также, сотрудники РПО в рамках организации мероприятий сотрудничают с областными и районными учреждениями и НПО.

Информационное сопровождение мероприятий проводится согласно утвержденному медиа-плану.

С целью разъяснения и информационного сопровождения программы «Рухани жаңғыру» среди населения, в социальных сетях созданы страницы. В социальной сети Facebook опубликовано свыше 600 постов, количество подписчиков составляет 4 469. В Instagram опубликовано около 400 постов, количество подписчиков – 1 063.

Запущен официальный сайт РПО www.syr-eli.kz. Также на Youtube-канале «Рухани жаңғыру Кызылорда» опубликован 31 видеоролик. Общее количество просмотров составило свыше 5 100.

На страницах РПО в социальных сетях публикуются материалы об истории родного края и страны, о сакральных местах, об именитых командирах, биях, факты о лидерах, о забытых традициях, о национальной кухне и одежде. Также публикуются выдержки из исторических и анимационных фильмов, книг, пословицы и наставления.

За первое полугодие в СМИ размещено 1 978 статей, из них в печатных СМИ – 1 174 статьи, на телеканалах – 207 видеосюжетов, на интернет-ресурсах – 674 статьи.

С целью получения обратной связи от населения сотрудники РПО проводят различные встречи.

Во втором полугодии 2020 года запланировано проведение опроса с целью сбора мнений и предложений по реализации Программы «Рухани жаңғыру».

2.14. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в МАНГИСТАУСКОЙ ОБЛАСТИ.

11 декабря 2019 года при КГУ «Центр общественной коммуникации» управления внутренней политики Мангистауской области создан отдел «Рухани жаңғыру» со штатной численностью – 4 человека. Сотрудники откомандированы из управления культуры, развития языков и архивного дела, управления образования, Каспийского государственного университета технологий и инжиниринга им. Ш. Есенова.

В 2017 году создан Региональный экспертный совет, в состав которого в настоящее время входит 30 человек: 3 – из государственных органов, 8 – из числа представителей сферы образования и науки, 8 – из сферы СМИ, 3 представителя НПО, 5 сотрудников музеев и краеведов, 2 ветерана и 1 поэт.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Мангистауской области по 13 спецпроектам проведено 5 447 мероприятий. Общий охват составляет 566 688 человек (Таблица 15). Объем привлеченных средств меценатов – 329,3 млн тенге.

Таблица 15

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	1 229	75 442
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	138	14 770
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	122	13 549
4	«Сакральная география Казахстана»	1 161	230 351
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	228	17 468
6	«100 новых лиц Казахстана»	70	4 861
7	«Ауыл - Ел бесігі»	376	27 560
8	«Архив-2025»	215	10 344
9	«Великие имена Великой степи»	591	89 758
10	«Генезис тюркского мира»	318	18 162
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	388	27 489
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	448	30 239
13	«История в кино и на телевидении»	163	6 695
ВСЕГО		5 447	566 688

В регионе РПО проводит системную работу по продвижению спецпроектов Программы, организует взаимодействие с центральными и местными исполнительными органами, проводит мероприятия совместно с городскими и районными учреждениями.

В районах и городах утверждены планы мероприятий по реализации Программы.

Каждый месяц в двух городах и пяти районах РПО проводит встречи с НПО, меценатами, представителями благотворительных организаций, с частными лицами, предлагающими свои проекты. Проводится работа по разъяснению соответствия предлагаемых проектов шести принципам Программы и решению проблем местности.

Исполнение областного плана и отчеты о реализации Программы заслушиваются на заседаниях РЭС.

Утвержден медиаплан, согласно которому в СМИ и социальных сетях публикуется информация о мероприятиях, проведенных в рамках Программы. Даны 2 интервью агентству «Хабар», Казахскому радио, 9 интервью на телеканале «Маңғыстау», опубликовано 4 статьи в газете «Маңғыстау», 4 раза проведены брифинги, на странице в Facebook размещено 478 постов, в Instagram – 200 постов. Также на личной страничке руководителя РПО публикуются тематические материалы.

Руководитель РПО Г.Азан принял участие в прямых эфирах передач «Түскі тақырып», «Ел ертеңі», «Наркескен» на региональных телеканалах,

где рассказал о проблемных вопросах в сфере модернизации общественного сознания и реализации Программы в регионе, а также ответил на вопросы телезрителей.

В рамках работы с частными лицами, предлагающими собственные проекты для совместной реализации с РПО, проведены творческие вечера деятелей культуры (совместно с управлением культуры), конкурсы среди бабушек, чтящих национальные традиции и обряды, презентации новых книг и мероприятия по популяризации чтения художественной литературы среди подростков и молодежи.

Проводятся анкетные опросы с целью выявления проблемных вопросов и предложений по улучшению сферы модернизации общественного сознания, по итогам обработки ответов проводятся разъяснительные лекции, семинары-совещания и другие мероприятия.

2.15. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ.

8 января 2019 года при КГУ «Қоғамдық келісім» создан отдел по реализации программы «Рухани жаңғыру».

С 2017 года действует Региональный экспертный совет, оказывающий аналитическую и экспертную поддержку с целью повышения качества реализуемых спецпроектов программы «Рухани жаңғыру».

В 2020 году состав РЭС обновился и был увеличен до 33 человек. Председателем Совета является заместитель акима Павлодарской области.

В 2020 году проведено одно заседание. На повестке дня рассмотрено 5 вопросов, три из них решены положительно.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Павлодарской области по 13 спецпроектам проведено 1 289 мероприятий. Общий охват составляет 265 761 человек (Таблица 16). Объем привлеченных средств меценатов – 204,4 млн тенге.

Таблица 16

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	370	36 551
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	39	2 518
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	32	1 866
4	«Сакральная география Казахстана»	72	27 017
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	75	32 449
6	«100 новых лиц Казахстана»	23	4 837
7	«Ауыл - Ел бесігі»	80	54 630
8	«Архив-2025»	0	0
9	«Великие имена Великой степи»	502	91 281

10	«Генезис тюркского мира»	20	1 525
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	4	510
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	72	12 577
13	«История в кино и на телевидении»	0	0
ВСЕГО		1 289	265 761

В регионе подготовлены и утверждены областной и районные планы мероприятий по реализации программы «Рухани жаңғыру» на 2020 год. Согласно утвержденным планам выстроено взаимодействие между региональными структурными подразделениями и проведены совместные мероприятия.

За отчетный период в СМИ опубликовано свыше 1 500 материалов, из них 354 материала опубликованы в печатных изданиях (интервью, статьи), в эфир телеканалов вышли 105 тематических сюжетов и видеороликов, на интернет-ресурсах и в социальных сетях размещено свыше 1 000 материалов.

На странице РПО в Instagram опубликовано 488 постов. Количество подписчиков – 3 981. На странице «Рухани Жаңғыру Павлодар» в Facebook размещено 1 055 публикаций. Количество подписчиков составляет 4 960 чел.

Во всех образовательных учреждениях размещены информационные стенды и LED-экраны. В городах и районах установлены баннеры. Проводится акция по пропаганде казахского языка. В рамках этой акции в общественных местах и транспорте размещены флаеры со словами на казахском языке и их переводом.

За текущий период в РПО поступило 17 обращений от жителей области и представителей НПО. Основной характер вопросов: помощь в продвижении авторских идей, сотрудничество в рамках реализации спецпроектов «Сакральная география Казахстана» и «100 новых лиц Казахстана», поиск новых подходов для эффективной реализации Программы.

По всем обращениям сотрудниками РПО ведется консультативная работа.

2.16. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ.

13 июня 2019 года при КГУ «Центр общественного развития и информации» создан отдел «Рухани жаңғыру» со штатной численностью 8 человек. Качественный состав сотрудников – все имеют высшее образование, 1 сотрудник – магистр юридических наук.

В 2020 году обновлен состав и утвержден план работы Регионального экспертного совета. Согласно плану работы, проведено 2 заседания РЭС, на которых обсуждены вопросы празднования 3-летия Программы и подготовки документального фильма, приуроченного к 3-летию Программы.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Северо-Казахстанской области по 13 спецпроектам проведено 1 740 мероприятий. Общий охват составляет 514 864 человек (Таблица 17). Объем привлеченных средств меценатов – 903,2 млн тенге.

Таблица 17

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	892	444 272
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	137	7 737
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	24	1 232
4	«Сакральная география Казахстана»	164	13 111
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	74	6 918
6	«100 новых лиц Казахстана»	47	2 099
7	«Ауыл - Ел бесігі»	9	368
8	«Архив-2025»	3	280
9	«Великие имена Великой степи»	287	30 064
10	«Генезис тюркского мира»	41	1 874
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	25	1 164
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	36	5 525
13	«История в кино и на телевидении»	1	220
	ВСЕГО	1 740	514 864

Утвержден план мероприятий по реализации программы «Рухани жаңғыру» на 2020 год. В связи с эпидемиологической ситуацией большинство мероприятий переведено в онлайн-формат.

РПО тесно сотрудничает со структурными подразделениями акимата, городскими организациями и учреждениями, участвующими в реализации программы «Рухани жаңғыру». Также проводит совместную работу с культурно-массовыми, спортивными организациями, экспертным и научным сообществом, вузами и СМИ.

С целью информирования населения о реализации Программы подготовлен и утвержден региональный медиаплан. Согласно плану, продолжается выпуск телепередач «Қуатты Қазақстан», «Рухани қазына», «Жас Star» на телеканале «Qyzyljag».

В сети областных газет «Солтүстік Қазақстан» открыты рубрики «Бір әннің тарихы», «Туған жер», «Жеріңнің аты – еліңнің хаты», «Жаныңда жүр жақсы адам», «Туған жер – тұғырың», «Сакралды география», «Рухани жаңғыру». Рубрики публикуются во всех районных и городских газетах с единым логотипом.

В г. Петропавлоск и областных районах размещены тематические баннеры, брендмауэры, выставки и различные информационные материалы.

В социальных сетях Facebook и Instagram действуют официальные странички РПО. Информация о всех мероприятиях, проводимых в областных районах и г. Петропавловск, публикуется на страничке в Facebook. На официальной странице РПО «Рухани жаңғыру» зарегистрировано около 2 000 подписчиков.

2.17. Анализ деятельности РПО и реализации 13 специальных проектов в ТУРКЕСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ.

11 июля 2019 года при ТОО «Turkistan Media Holding» открыт отдел «Рухани қазына және ақпарат» со штатной численностью 9 человек.

С 2019 года действует Региональный экспертный совет, в состав которого входят 15 участников из числа сотрудников высших и средне-специальных учебных заведений, областных депутатов, представителей сферы культуры, интеллектуального сообщества, политических партий, НПО и СМИ. В 2020 году председателем РЭС избран заместитель акима области.

Утвержден план работы РЭС на 2020 год. Согласно плану, раз в квартал проводятся заседания совета.

Информация о реализации специальных проектов.

За отчетный период Региональным проектным офисом Туркестанской области по 13 спецпроектам проведено 889 мероприятий. Общий охват составляет 96 990 человек (Таблица 18). Объем привлеченных средств меценатов – 2 483,8 млн тенге.

Таблица 18

№	Специальный проект	Кол-во мероприятий	Охват населения
1	«Туған жер»	171	23 725
2	«Поэтапный переход казахского языка на латинскую графику»	37	3 315
3	«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»	48	6 015
4	«Сакральная география Казахстана»	52	3 985
5	«Современная казахстанская культура в глобальном мире»	37	4 915
6	«100 новых лиц Казахстана»	65	7 715
7	«Ауыл - Ел бесігі»	35	3 720
8	«Архив-2025»	14	495
9	«Великие имена Великой степи»	265	29 720
10	«Генезис тюркского мира»	43	5 015
11	«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»	65	835
12	«Тысяча лет степного фольклора и музыки»	52	5 585
13	«История в кино и на телевидении»	5	1 950
ВСЕГО		889	96 990

РПО работает согласно утвержденному плану мероприятий. С заинтересованными организациями проводятся мероприятия, обозначенные в плане.

РПО проводит системную работу по исполнению пунктов республиканского Плана мероприятий по реализации программы «Рухани жаңғыру» на 2020 год с привлечением всех возможных ресурсов. Также подготовлены и утверждены районные Планы мероприятий по реализации Программы на 2020 год.

Подготовлен единый медиаплан по информационному сопровождению всех направлений Программы.

РПО через страницы в социальных сетях Facebook и Instagram проводит информирование населения о проводимых мероприятиях.

На страничке в Instagram опубликовано 189 материалов, количество подписчиков – 3 167. На странице в Facebook размещено 1 025 публикаций, количество подписчиков – 5 708.

За отчетный период опубликовано свыше 1 800 материалов, из них в печатных изданиях – 347 (интервью, статьи), в эфирах телеканалов – 262 тематических сюжета и видеоматериала, на интернет-ресурсах и в социальных сетях – свыше 700 публикаций.

Для обратной связи с населением реализуется проект «Ой түбінде жатқан сөз». Цель проекта – знакомство с историями людей из различных сфер и их деятельностью. Проект проводится в социальных сетях в формате онлайн-интервью.

2.18. Рекомендации местным исполнительным органам по реализации программы «Рухани жаңғыру».

В результате анализа проделанной работы в регионах за отчетный период 2020 года можно отметить следующие итоги.

Организационно-правовая форма и кадровый состав РПО.

На сегодняшний день, по информации регионов, проектные офисы «Рухани жаңғыру» созданы в различных формах по организационно-правовой структуре: товарищество с ограниченной ответственностью (ТОО) и коммунальное государственное учреждение (КГУ) *[Таблица 19]*. РПО является подразделением этих структур или самостоятельной структурой.

Таблица 19

№		Регион	Форма организации
1		г.Нур-Султан	самостоятельное ТОО
2		г.Алматы	самостоятельное КГУ
3		г.Шымкент	отдел при ТОО
4		Акмолинская область	самостоятельное КГУ
5		Актюбинская область	самостоятельное КГУ
6		Алматинская область	самостоятельное ТОО
7		Атырауская область	отдел при КГУ
8		Восточно-Казахстанская область	самостоятельное КГУ
9		Жамбылская область	самостоятельное КГУ
10		Западно-Казахстанская область	отдел при КГУ
11		Карагандинская область	отдел при ТОО
12		Костанайская область	самостоятельное ТОО
13		Кызылординская область	отдел при ТОО
14		Мангистауская область	отдел при КГУ
15		Павлодарская область	отдел при КГУ
16		Северо-Казахстанская область	отдел при КГУ
17		Туркестанская область	отдел при ТОО

Возраст сотрудников РПО 23-47 лет (Таблица 20). Средний возраст по стране – 34 года. Самыми молодыми в разрезе областей являются сотрудники в Атырауской – 23 года, Костанайской – 26 лет, Жамбылской – 27 лет, Алматинской – 28 лет и Карагандинской – 30 лет. Опытные сотрудники среднего возраста в разрезе областей в Восточно-Казахстанской – 39 лет, Мангистауской – 44 года, Северо-Казахстанской – 47 лет и в городе Алматы – 45 лет.

Таблица 20

№		Регион	Средний возраст
1		Атырауская область	23
2		Костанайская область	26
3		Жамбылская область	27
4		Алматинская область	28
5		Карагандинская область	30
6		г.Нур-Султан	31
7		Павлодарская область	32
8		Туркестанская область	33
9		Акмолинская область	33
10		ЗКО	34
11		Актюбинская область	36
12		г.Шымкент	38
13		Кызылординская область	38
14		ВКО	39
15		Мангистауская область	44
16		г.Алматы	45
17		СКО	47
Средний возраст по стране			34

Самый минимальный стаж работы сотрудников в РПО в Карагандинской области – 5 месяцев, Туркестанской области – 6 месяцев, Акмолинской области – 7 месяцев, в городе Нур-Султан – 7 месяцев. Эти показатели свидетельствуют о нестабильности кадров в данных регионах. Самые опытные сотрудники в Мангистауской области – 3 года 6 месяцев и Костанайской области – 2 года 2 месяца. В целом, средний стаж работы работников РПО по Республике составляет 1 год 2 месяца (Таблица 21).

Таблица 21

№		Регион	Средний стаж работы в РПО
1		Карагандинская область	5 месяцев
2		Туркестанская область	6 месяцев
3		Акмолинская область	7 месяцев
4		город Нур-Султан	7 месяцев
5		Атырауская область	9 месяцев
6		Восточно-Казахстанская область	10 месяцев
7		Жамбылская область	11 месяцев
8		Северо-Казахстанская область	11 месяцев
9		Западно-Казахстанская область	1 год 1 месяц
10		Алматинская область	1 год 1 месяц
11		Павлодарская область	1 год 2 месяца
12		город Шымкент	1 год 4 месяца
13		Кызылординская область	1 год 6 месяцев
14		город Алматы	1 год 7 месяцев
15		Актюбинская область	1 год 9 месяцев
16		Костанайская область	2 года 2 месяца
17		Мангистауская область	3 года 6 месяцев
Средний стаж работы по стране			1 год 2 месяца

По данным КС МНЭ РК, среднемесячная номинальная заработная плата одного работника в Казахстане за II квартал 2020 года составляет 212 000 тенге. А средняя заработная плата работников РПО в два раза меньше этого показателя и равна 102 524 тенге (Таблица 22). Из-за этого в РПО наблюдается кадровая нестабильность и возникают трудности с привлечением на работу образованных, квалифицированных и опытных специалистов.

Таблица 22

№	Регион	Средняя заработная плата	Среднемесячная номинальная заработная плата одного работника за II квартал 2020 года*
1	 Алматинская область	182 308	172,2 тыс. тенге
2	 город Нур-Султан	161 538	282,5 тыс. тенге
3	 Кызылординская область	144 909	187,8 тыс. тенге
4	 Туркестанская область	142 736	173,8 тыс. тенге
5	 Карагандинская область	125 833	200,6 тыс. тенге
6	 город Алматы	111 000	238,7 тыс. тенге
7	 город Шымкент	108 152	164,2 тыс. тенге
8	 Костанайская область	96 667	166,7 тыс. тенге
9	 Атырауская область	84 213	386,4 тыс. тенге
10	 ЗКО	79 511	193,1 тыс. тенге
11	 Актыубинская область	79 157	178,5 тыс. тенге
12	 Павлодарская область	79 034	182,8 тыс. тенге
13	 СКО	77 833	159,3 тыс. тенге
14	 Жамбылская область	76 325	162,0 тыс. тенге
15	 Акмолинская область	75 785	170,7 тыс. тенге
16	 ВКО	74 580	184,7 тыс. тенге
17	 Мангистауская область	43 333	317,7 тыс. тенге
Средняя по Республике		102 524	212,0 тыс. тенге

* –По данным КС МНЭ РК

Работа РЭС.

Во всех регионах созданы Региональные экспертные советы. В соответствии с протоколом заседания Национальной комиссии по реализации программы модернизации общественного сознания при Президенте Республики Казахстан от 2 февраля 2020 года №20-32-45.3 председателем всех РЭС назначены соответствующие заместители акима области и обновлены их составы. В новый состав Экспертных советов вошли представители творческой и научной интеллигенции, политических партий, НПО, государственных органов, а также общественные деятели. Утверждены планы работы каждой РЭС на 2020 год. Однако в текущем году только в 10 регионах из 17 проведены заседания РЭС.

Следует отметить опыт Алматинской, Мангистауской и Акмолинской областей по организации работы РЭС. Эти регионы налаживают тесные отношения с экспертами РЭС и ведут полноценную работу.

Рекомендации.

Экспертиза работы РПО показала, что регионами не становятся драйверами исследований и новых инициатив. Наоборот, они становятся частью бюрократической системы.

Низкий потенциал РПО обусловлен недостаточным вниманием на уровне МИО и ненадлежащим решением вопроса материально-технического обеспечения.

Кроме того, РЭС не в состоянии в полной мере выполнять возложенные на них функциональные обязанности.

В этой связи МИО рекомендуется принять следующие меры:

- Провести унификацию организационно-правовой структуры РПО в соответствии с поручением государственного секретаря;
- Изучить и использовать опыт Алматинской, Мангистауской и Акмолинской областей по организации и модернизации работы РЭС;
- Рассмотреть возможность повышения заработной платы работников РПО или применения практики дополнительной оплаты труда.

Анализ реализации специальных проектов.

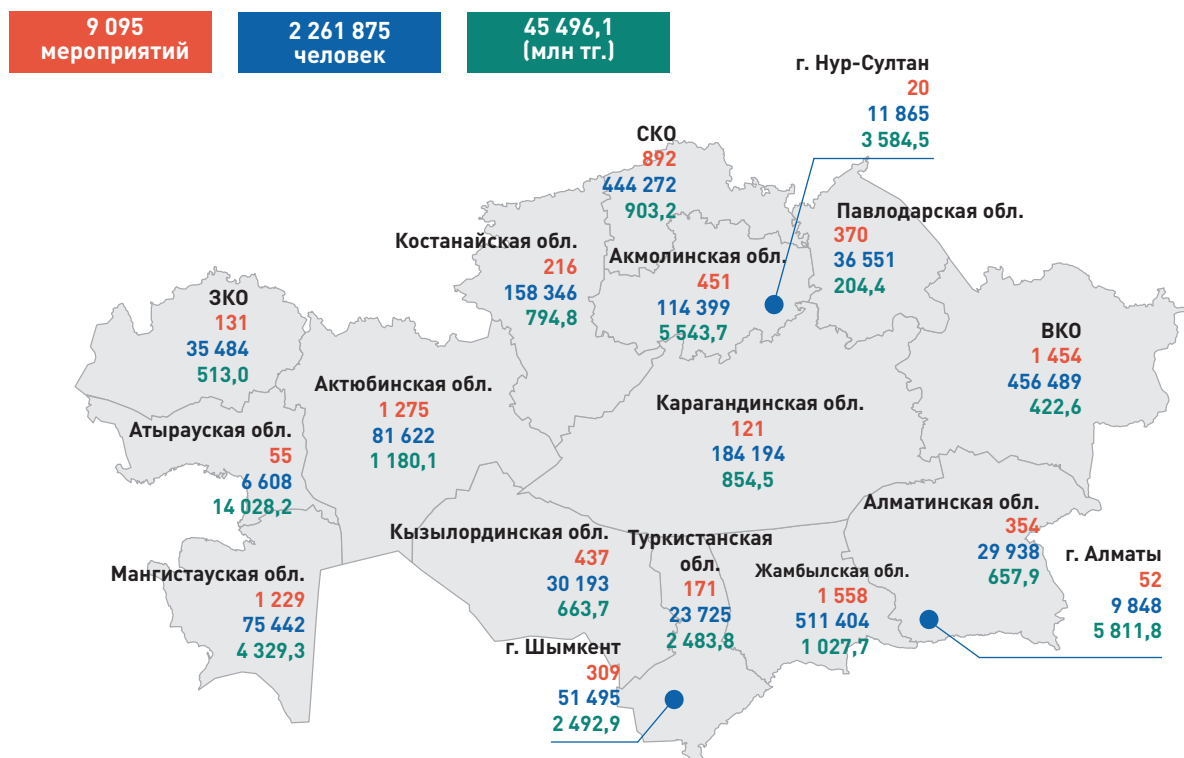
В этом году в связи с карантинными мерами, принятыми в целях предупреждения пандемии COVID-19, в регионах были сокращены утвержденные планы мероприятий. Поэтому сократилось количество проведенных мероприятий и охват населения в регионах.

«Туған жер»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 9 095 мероприятий с охватом 2 261 875 человек (Таблица 23).

Среди регионов более 1 000 мероприятий организовали – Жамбылская область – 1 558, Восточно-Казахстанская область – 1 454, Актюбинская область – 1 275 и Мангистауская область – 1 229.

Охват мероприятий в разрезе областей: Жамбылская область – 511 404 человека, Восточно-Казахстанская область – 456 489 человек, Северо-Казахстанская область – 444 272 человека, Карагандинская область – 184 194 человека и Акмолинская область – 114 399 человек.

На региональном уровне ведется работа по привлечению меценатов и спонсоров для развития родного края, и решения социальных проблем. Наибольшее количество спонсорских средств за отчетный период привлечено тремя регионами: Атырауская область – 14 028,2 млн тенге, город Алматы – 5 811,8 млн тенге, Акмолинской область – 5 543,7 млн тенге.

Во всех регионах в рамках спецпроекта реализуется много мероприятий. В качестве примера можно отметить некоторые проекты каждого региона.

В городе Нур-Султан при поддержке бизнесмена Нурлана Смагулова в столичные поликлиники приобретены 6 тепловизоров для проверки на наличие признаков коронавирусной инфекции.

В городе Алматы при поддержке «Частного благотворительного фонда «Асыл Мирас» Болата Утемуратова выделено 5,1 млрд тенге на реконструкцию и благоустройство Главного ботанического сада.

В городе Шымкент в рамках акций «Жанға жылу» и «Біргеміз» при поддержке спонсоров оказана помощь более 150 000 семей.

В Акмолинской области крестьянское хозяйство «Арыстан» на собственные средства приобрело и передало в дар Дому культуры села Караменды батыр современную музыкальную аппаратуру. Стоимость проекта – 9 млн тенге.

В Актюбинской области в селе Карабутак Айтекебийского района при спонсорской поддержке К. Койлыбаева открылась детская спортивная площадка Workout. Стоимость проекта - 1 млн 700 тысяч тенге.

В Алматинской области в селе Матибулак Жамбылского района в эксплуатацию было введено мини-футбольное поле на общую сумму 15 млн тенге.

В Атырауской области в Майкумгенском сельском округе Жылыойского

района открыт двухрядный физкультурно-оздоровительный комплекс на 269 мест на сумму 179,5 млн тенге, построенный компанией «Тенгизшевройл».

В Восточно-Казахстанской области уроженец Кокпектинского района, ныне председатель совета директоров ВI Group Айдын Рахимбаев, закупил 10 кислородных концентратов для Кокпектинской районной больницы и выделил 1 млн тенге малообеспеченным жителям района.

В Жамбылской области меценат Шуского района Н. Ким приобрел жилье многодетной семье Андрея Томпы и Антонины Антиповой в селе Далакайнар на сумму 2 млн тенге.

В Западно-Казахстанской области в селе Чапаево Акжаикского района построен «Центр Жубана», посвященный 100-летию Жубана Молдагалиева. Финансовую помощь оказали руководители крестьянских хозяйств Аتكеев Болат, Баянов Гайнеен, Доскалиев Канат, Сагитов Акылбек, Курмангалиев Құрманолат, Утегалиев Зайдок и директор ТОО «Мунай контакт» Сахипов Нуртай. Стоимость проекта 30 млн тенге.

В Карагандинской области президент клуба единоборств «Abadan» Нурлан Калтаев построил детские игровые площадки в селе Коянды Каркаралинского района.

В Костанайской области в селе Ивановка руководитель хозяйства «Беккер.Р.Ю.» выделил на ремонт здания Ивановской общеобразовательной школы и благоустройство школьного двора (бордюры и дороги) 949 тысяч тенге.

В Кызылординской области руководитель компании «Казинтерсервис» Т. Т. Тулепов отремонтировал кабинеты физики, химии и косморотехники-анимации казахской средней школы №140 г. Кызылорда, обеспечил мультимедийной панелью последнего поколения, компьютерами и полным оборудованием. Стоимость проекта 24 млн тенге.

В Мангистауской области меценат Иса Бимырзаев обеспечил жильем 4 малообеспеченные семьи в селе Акшукур.

В Павлодарской области в городе Экибастузе ОО «За будущее Экибастуз» построен детский игровой комплекс и тренировочную площадку для детей. Стоимость проекта 20 млн тенге.

В Северо-Казахстанской области в селе Жанажол за счет крестьянского хозяйства «Нурсултан» построена и введена в эксплуатацию биотопливная котельная в общеобразовательной школе имени Г. Мусрепова. Стоимость проекта 18 млн тенге.

В Туркестанской области в городе Кентау при спонсорской поддержке ИП А. Н Оралбаева построен ясли-сад «Дин асыл-2» на сумму 280 млн тенге.

Все мероприятия, проводимые в рамках специального проекта, направлены на вовлечение граждан в благоустройство родного края, решение социальных проблем, развитие культуры благотворительности.

В этой связи необходимо развивать социальную инфраструктуру отдаленных населенных пунктов, в частности поселков и сел. Здесь спонсорскую помощь, которую предприниматели вкладывают в родной край, нельзя сравнить с социальной ответственностью бизнеса.

Рекомендации:

- Строительство и ремонт дворов, детских и спортивных площадок, парков, аллей и скверов, которые являются доступными и массовыми для всех жителей страны и не требуют больших финансовых затрат;
- Организация бесплатных экскурсий учащихся и студентов с целью пробуждения интереса к истории родного края и формирования патриотических чувств;
- Организация мероприятий по чествованию почетных граждан городов, районов и сел, а также их встреч с молодежью.

«Перевод алфавита казахского языка на латинскую графику»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 1 461 мероприятие с охватом 117 925 человек (Таблица 24).

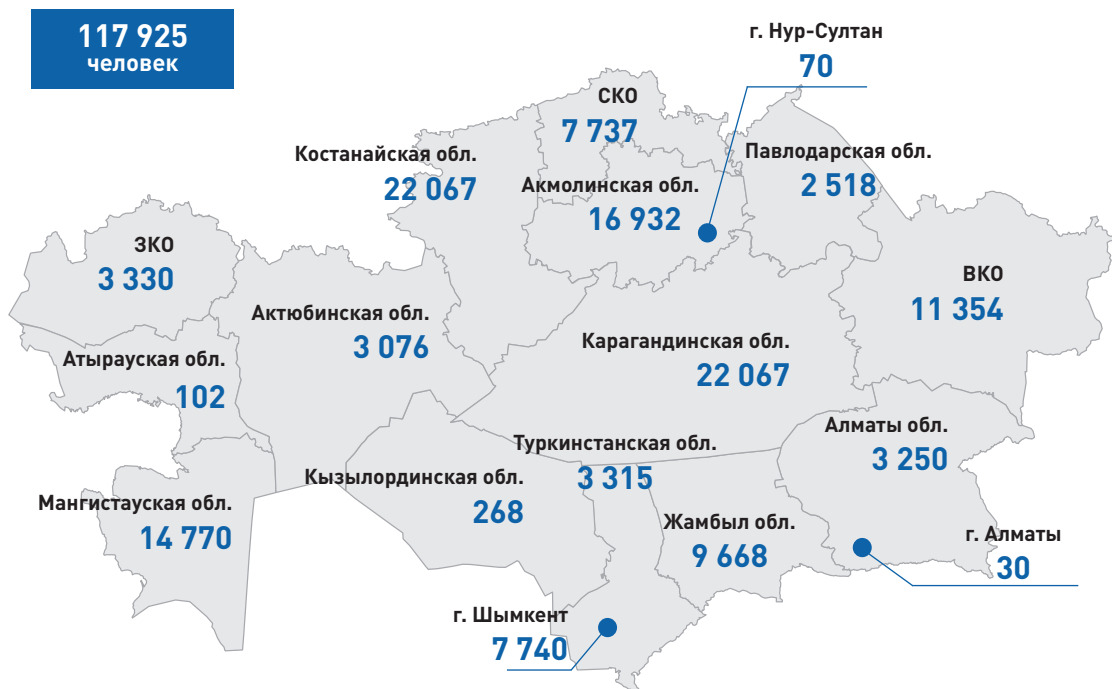
Наибольшее количество мероприятий организовано в Костанайской области – 362, Жамбылской области – 207 и Акмолинской области – 150.

Таблица 24

По охвату населения проведенными мероприятиями лидируют Карагандинская область – 22 067 человек, Акмолинская область – 16 932 человека и Мангистауская область – 14 770 человек (Таблица 25).

Таблица 25

Проекты и мероприятия, прошедшие в рамках специального проекта, организованы в различных форматах и являются организационно-методическим сопровождением процесса поэтапного перехода казахского языка на латинскую графику. Использование различных современных форматов при реализации данного спецпроекта актуально не только с точки зрения научно-методического подхода, но и с учетом заинтересованности жителей страны, особенно среди молодежи. В целом, данный проект воспринимается обществом как прогрессивный шаг, направленный на модернизацию сознания казахстанцев и расширение коммуникативного пространства общества.

Однако, незавершенность орфографических правил использования латинской графики и внесение систематических изменений в нее, могут вызвать недоверие у населения к латинской графике.

Рекомендации:

- Проработка и утверждение подготовительной работы на региональном уровне по внедрению вновь разрабатываемого латинского алфавита в эксплуатацию после его доработки;
- Проведение широкой информационно-разъяснительной работы о конкретных этапах перехода на латинскую графику через публикацию содержательной, качественной и актуальной информации в региональных СМИ, социальных сетях и на популярных Интернет-площадках.

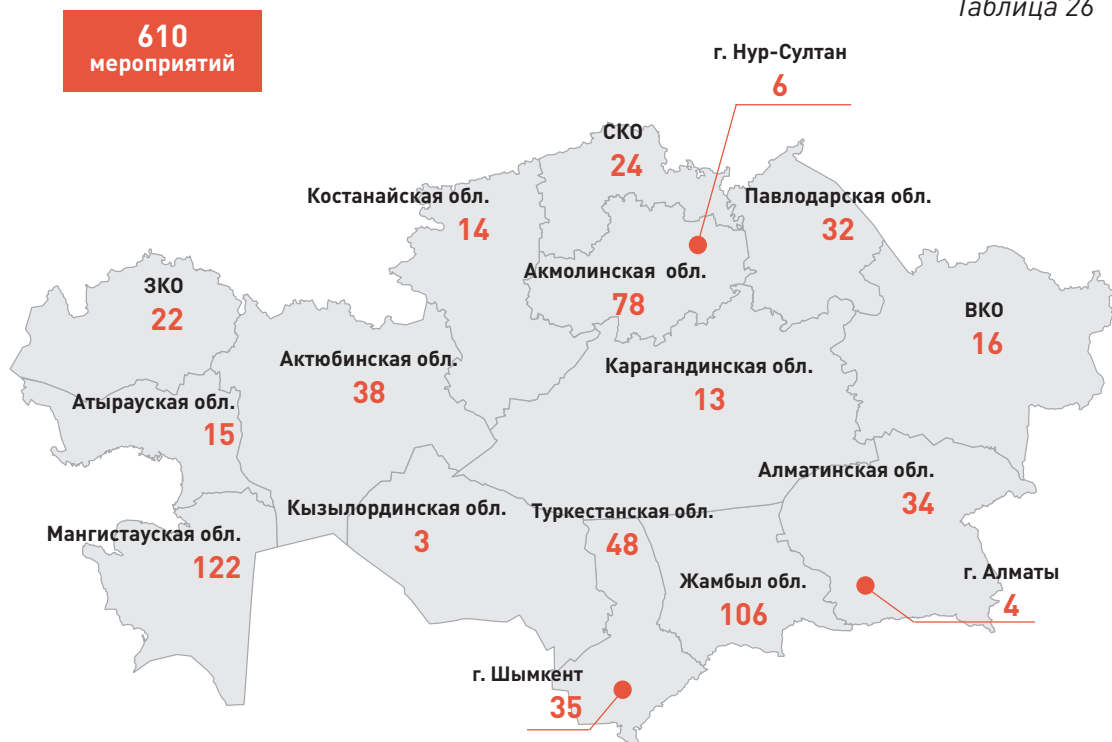

**«Новое гуманитарное знание.
100 новых учебников на казахском языке»**

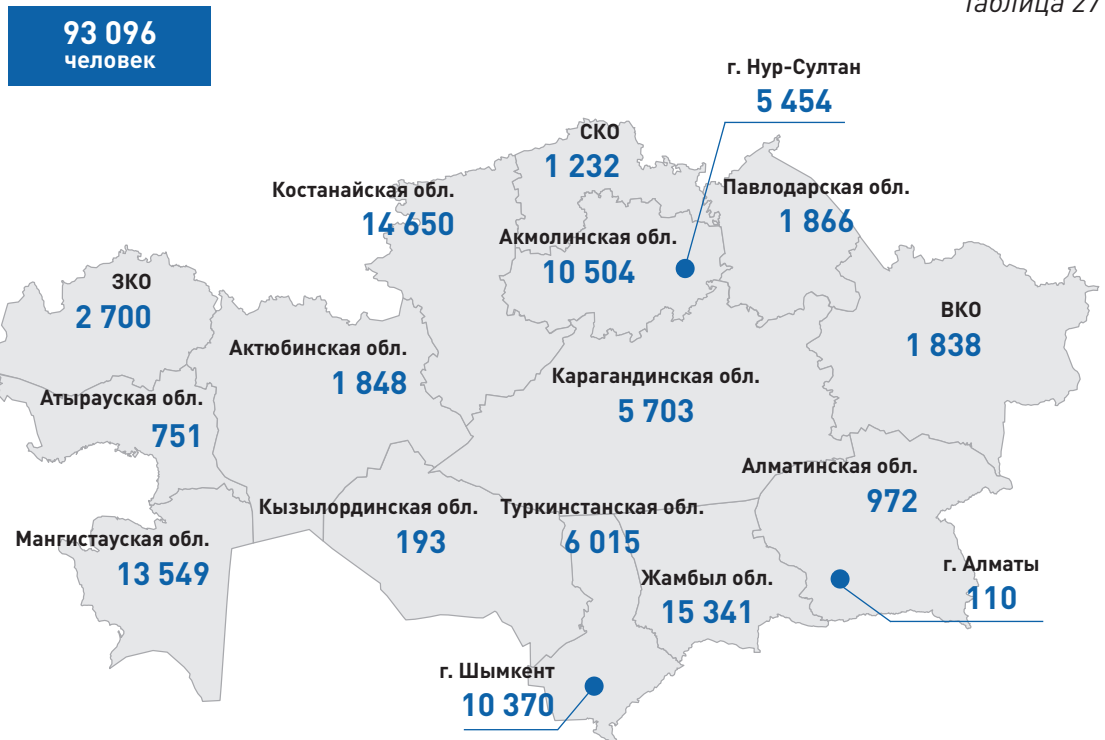
Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 610 мероприятий с охватом 93 096 человек (Таблица 26).

Наибольшее количество мероприятий проведено в Мангистауской области – 122, в Жамбылской области – 106 и в Акмолинской области – 78.

Таблица 26

По охвату населения лидируют Жамбылская область – 15 341 человек, Костанайская области – 14 650 человек, Мангистауская область – 13 549 человек, Акмолинская область – 10 504 человек и город Шымкент – 10 370 человек (Таблица 27).

В целях повышения эффективности спецпроекта в регионах во всех вузах, библиотеках регулярно проводятся разноформатные мероприятия, направленные на обсуждение актуальности и содержания переведенных книг.

Также можно отметить результативную работу некоторых регионов. Например, инициативные группы общественного фонда «Мазмұндама» в городе Нур-Султан и молочно-производственной фабрики «Нәтиже» в Карагандинской области переводят книги-бестселлеры известных классиков мира на собственные средства или с привлечением спонсоров.

Учебники, переведенные по проекту, предназначены для преподавателей и студентов и используются в основном только в учебном процессе. В то время как разъяснение возможности самостоятельного использования переведенных книг в повседневной жизни проводится на крайне низком уровне.

В этой связи осведомленность о переведенных учебниках остается недостаточной.

Рекомендации:

- Привлечение ведущих представителей культуры, политики, науки, бизнеса и общественных деятелей к разъяснению возможностей использования потенциала переведенных учебников в повседневной жизни;
- Проведение качественной и актуальной информационной работы в СМИ, социальных сетях и на популярных интернет-площадках на основе проведенного анализа;
- Изучение и внедрение регионального опыта г. Нур-Султан (общественный фонд «Мазмұндама») и Карагандинской области (молочно-производственная фабрика «Нәтиже») для привлечения инициативных групп в работу по переводу книг.

«Духовные святыни Казахстана.
Сакральная география Казахстана»

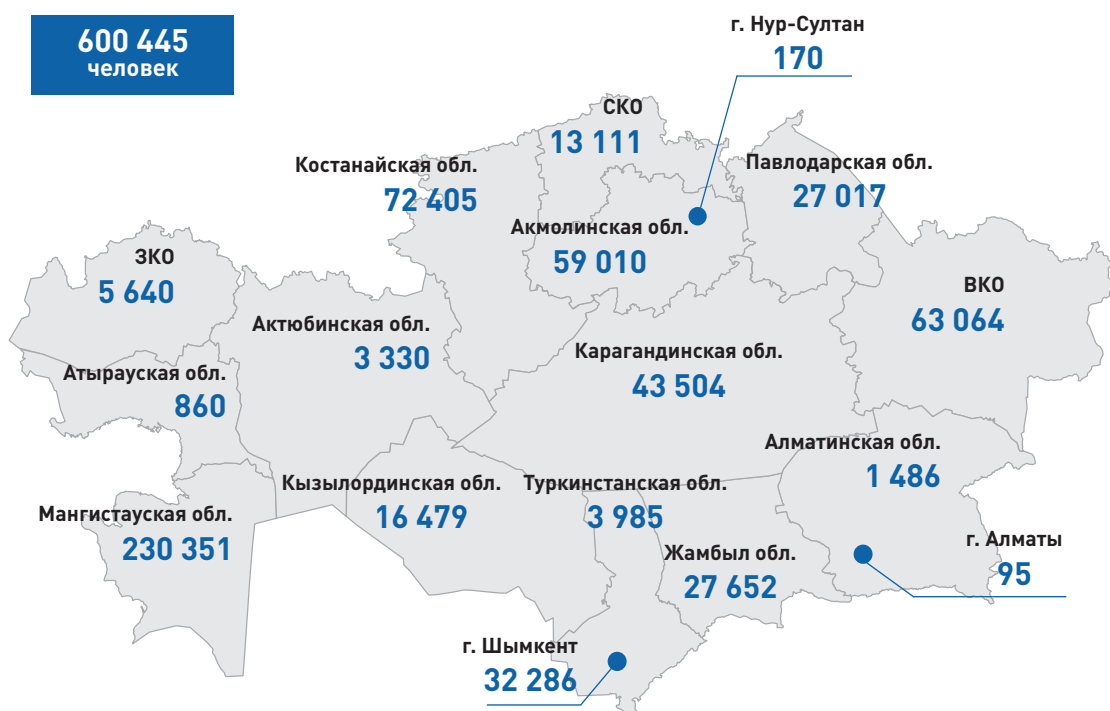
Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 2 374 мероприятия с охватом 600 445 человек. Наибольшее количество мероприятий организовано в Мангистауской области – 1161, в Восточно-Казахстанской области – 191и в Северо-Казахстанской области – 164 (Таблица 28).

Таблица 28

По охвату населения лидируют Мангистауская область – 230 351 человек, Костанайская область – 72 405 человек, Восточно-Казахстанская область – 63 064 человека, Акмолинская область – 59 010 человек и Карагандинская область – 43 504 человека (Таблица 29).

Таблица 29

В рамках специального проекта в регионах проводится системная работа по популяризации, сохранению, реставрации памятников истории и культуры, организуются этнокультурные экспедиции. Кроме того, в каждом регионе сформирован список местных сакральных мест и создаются визит-центры.

В целях развития внутреннего туризма разрабатываются туристские маршруты по сакральным объектам. Однако большая часть маршрутов недоступна населению из-за того, что инфраструктура незнакомых и сакральных мест не развита на должном уровне.

Рекомендации:

- Привлечение местных туристических компаний для организации туров в сакральные места;
- Публикация в СМИ, социальных сетях и на популярных интернет-ресурсах содержательной, качественной и актуальной информации о региональных сакральных местах;
- Выделение средств на развитие инфраструктуры региональных сакральных мест.

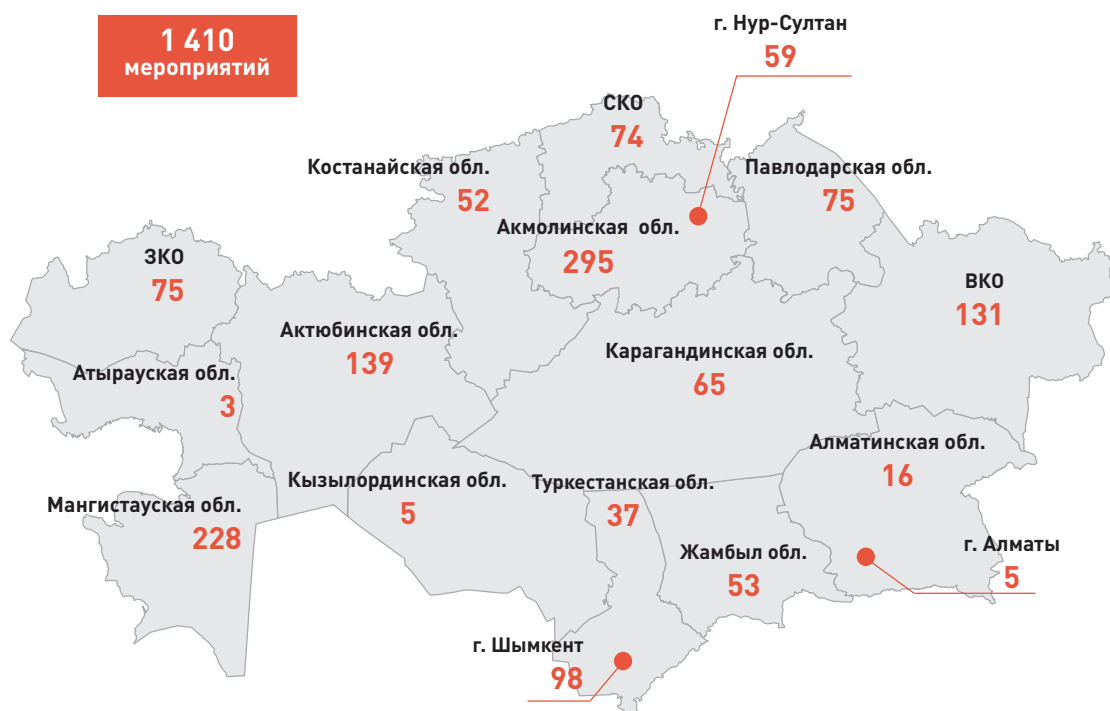

«Современная казахстанская культура в глобальном мире»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах организовано 1 410 мероприятий с охватом 626 472 человека.

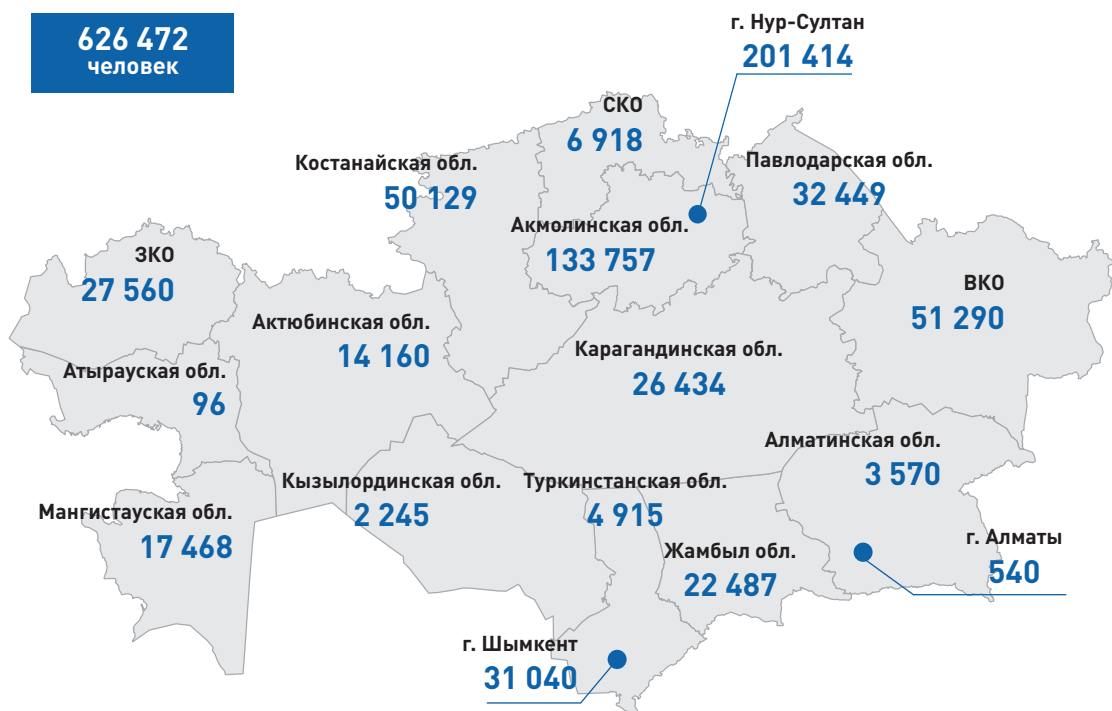
Наибольшее количество мероприятий прошло в Акмолинской области – 295, в Мангистауской области – 228, в Актубинской области – 139 и в Восточно-Казахстанской области – 131 (Таблица 30).

Таблица 30

По охвату населения лидируют город Нур-Султан – 201 414 человек, Акмолинская область – 133 757 человек и Восточно-Казахстанская область – 51 290 человек (Таблица 31).

Таблица 31

В целом работа в рамках спецпроекта реализуется по всем направлениям, средства выделяются в соответствии с возможностями каждого региона.

Работа по организации зарубежных гастролей региональных коллективов художественной самодеятельности требует значительных средств из местных бюджетов, и оценить необходимость и эффективность этих мероприятий не представляется возможным. Поэтому эта работа требует систематизации и координации на республиканском уровне.

Вместе с тем, необходимо отметить, что работа по пропаганде культурных достижений Казахстана на мировом уровне должна проводиться как внутри страны, так и на региональном уровне. Данные меры позволят популяризировать казахстанскую культуру внутри страны и оказать поддержку творческой интеллигенции регионов.

Рекомендации:

- Организация выездных гастролей театров и коллективов, имеющих статус республиканских, в областных центрах;
- Согласование зарубежных гастролей коллективов художественной самодеятельности регионов с Министерством культуры и спорта РК.

«100 новых лиц Казахстана»

За 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 593 мероприятия, в которых приняли участие 268 042 человека.

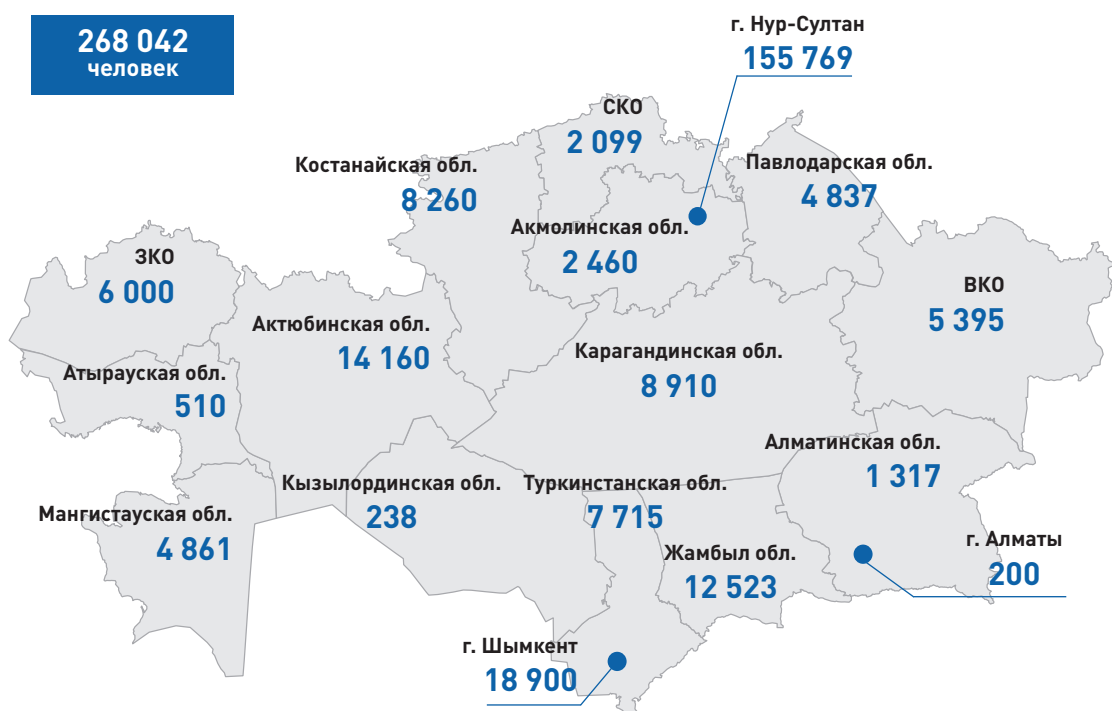
Наибольшее количество мероприятий было организовано в Акмолинской области – 93, Мангистауской области – 70 и в Туркестанской области – 65 (Таблица 32).

Таблица 32

По охвату населения лидируют город Нур-Султан – 155 769 человек, Акмолинская область – 28 048 человек, город Шымкент – 18 900 человек и Жамбылская область – 12 523 человека (Таблица 33).

Таблица 33

В регионах проделана масштабная работа по реализации проекта. Встречи и информационные мероприятия с победителями проекта были поддержаны населением и побудили к проявлению активной гражданской позиции, осуществлению своей мечты и достижению своих целей.

Интерес к этому проекту в регионах растет из года в год. Об этом свидетельствует ежегодный рост количества заявок на участие в проекте. Однако проект организован только на республиканском уровне. Поэтому необходимо организовать региональную версию проекта.

Рекомендации:

- Организация региональной версии проекта.

«Ауыл - Ел бесігі».

Согласно концепции, специальный проект не реализуется в городах республиканского значения – Нур-Султане, Алматы и Шымкенте.

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах организовано 1 031 мероприятие с охватом 257 049 человек.

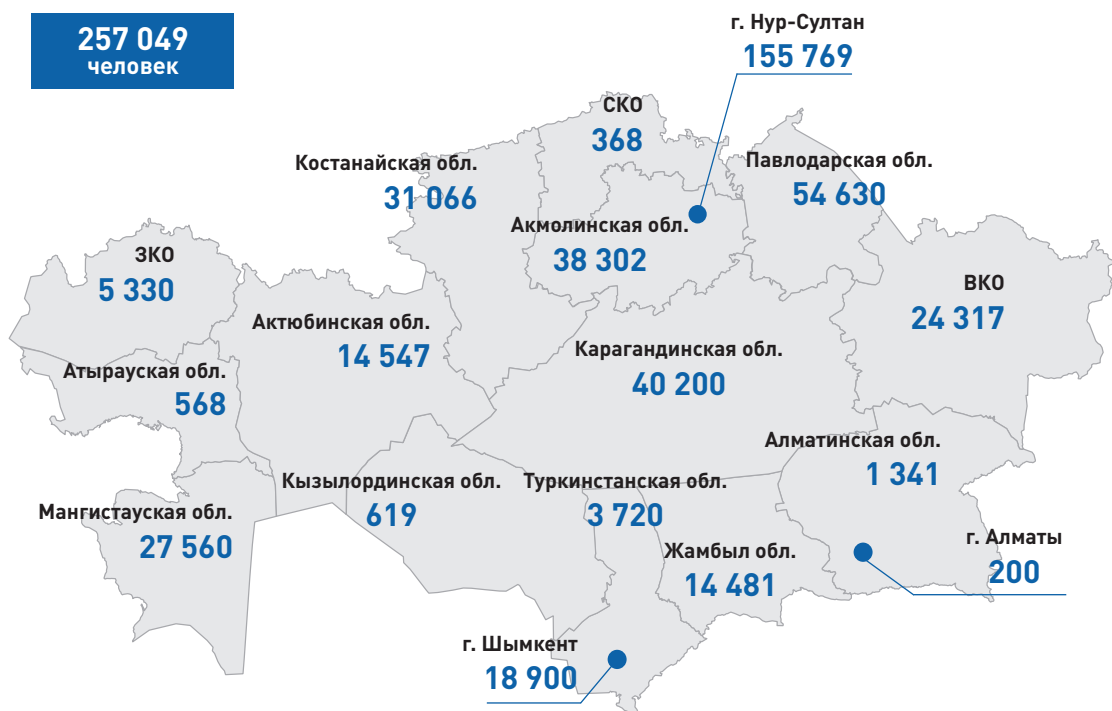
Наибольшее количество мероприятий прошло в Мангистауской области – 376, в Акмолинской области – 114, в Костанайской области – 85 и в Павлодарской области – 80 (Таблица 34).

Таблица 34

По охвату населения лидируют Павлодарская область – 54 630 человек, Карагандинская область – 40 200 человек и Акмолинская область – 38 302 человека (Таблица 35).

Таблица 35

Мероприятия по данному проекту будут осуществляться в рамках третьего направления Программы развития регионов. В рамках проекта в сельской местности открываются новые рабочие места, строятся школы, больницы и дороги, в сельские населенные пункты проводится газоснабжение и водоснабжение, предоставляются кредиты на развитие среднего и малого бизнеса в сфере сельского хозяйства.

Рекомендации:

- Привлечение представителей общественности к надзору за качеством проводимых работ по проекту.

«Архив-2025»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 746 мероприятий с охватом 167 189 человек.

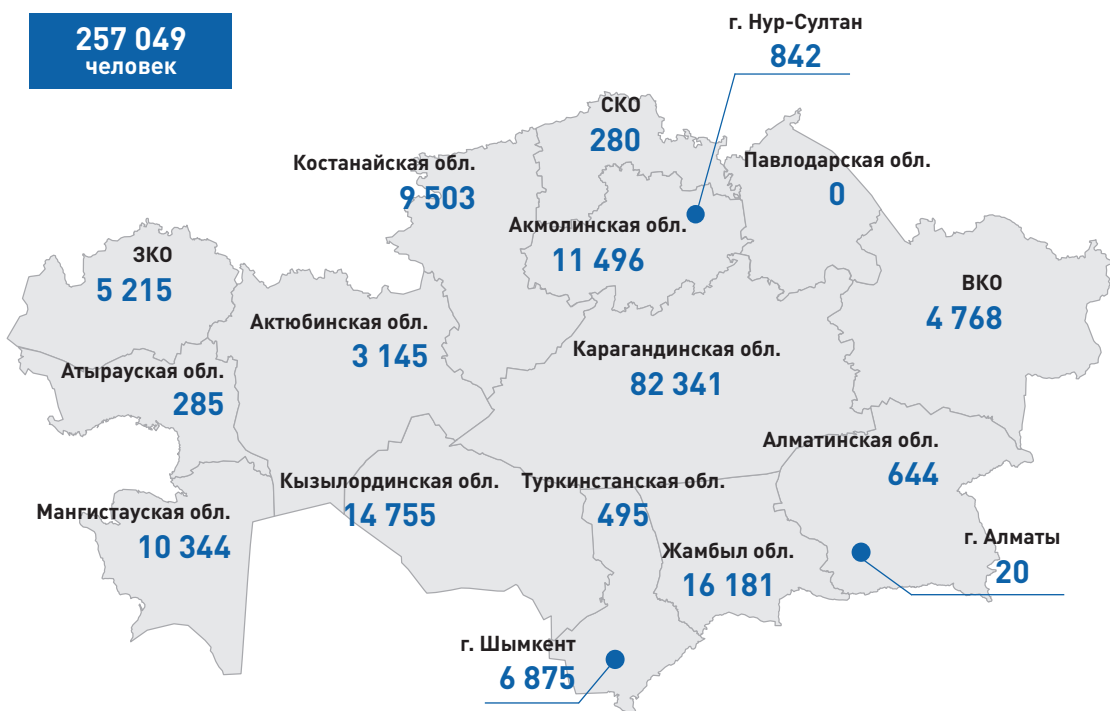
Наибольшее количество мероприятий организовано в Мангистауской области – 215, в Кызылординской области – 119 и в Костанайской области – 112 (Таблица 36).

Таблица 36

По охвату населения лидируют Карагандинская область – 82 341 человек, Жамбылская область – 16 181 человек, Кызылординская область – 14 755 человек, Акмолинская область – 11 496 человек и Мангистауская область – 10 344 человека (Таблица 37).

Таблица 37

Поскольку целью проекта является пополнение и введение в научный оборот документов об истории Казахстана, хранящихся в отечественных и зарубежных архивах, музеях, библиотеках и научных центрах, важно, чтобы эта работа осуществлялась под надзором Министерства культуры и спорта РК. Кроме того, в регионах необходимо проводить работу среди населения с использованием методик, разработанных на основе заключений по поисково-исследовательской работе МКС.

Рекомендации:

- Работа над проектом на основе методических пособий, подготовленных МКС;
- Публикация содержательной, качественной и актуальной информации о проекте в СМИ, социальных сетях и на популярных интернет площадках.

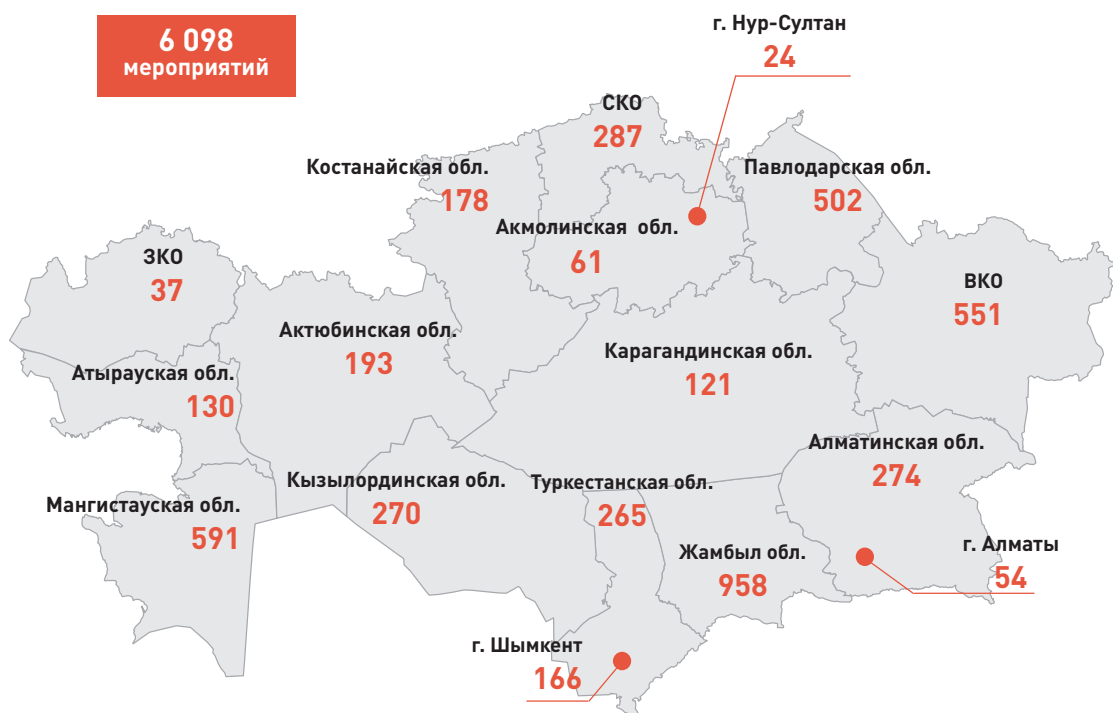

«Великие имена Великой степи»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 6 098 мероприятий с охватом 2 369 043 человек.

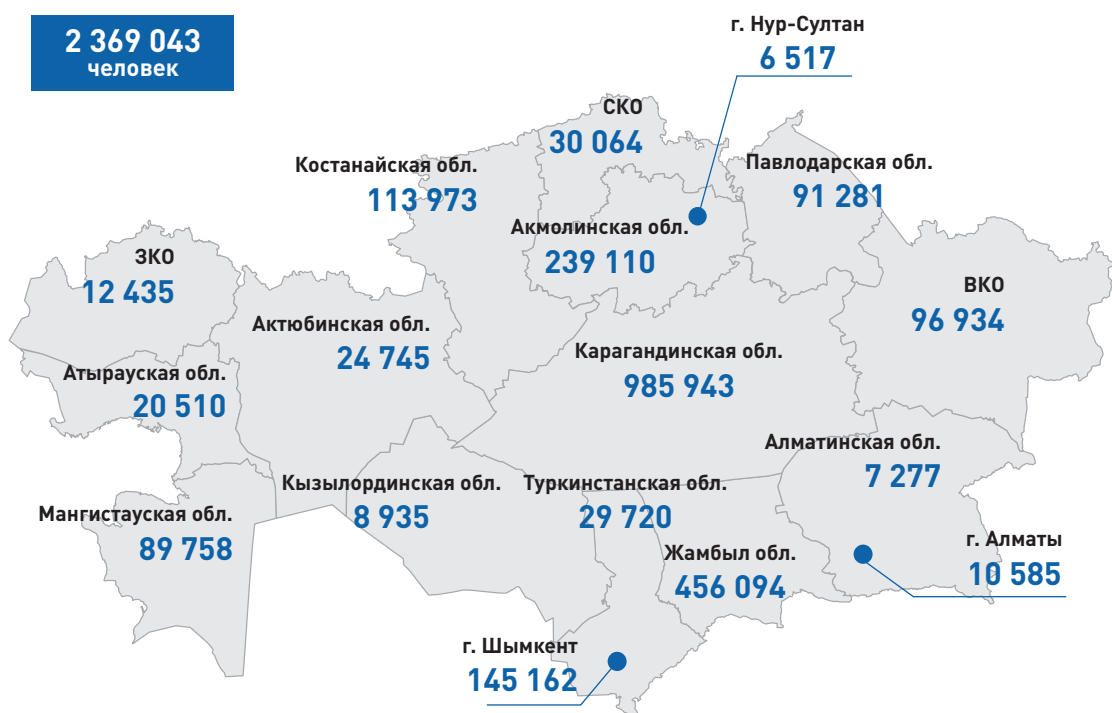
Наибольшее количество мероприятий организовано в Акмолинской области – 1 497, в Жамбылской области – 958 и в Мангистауской области – 591 (Таблица 38).

Таблица 38

По охвату населения лидируют Карагандинская область – 985 943 человека, Жамбылская область – 456 094 человека и Акмолинская область – 239 110 человек (Таблица 39).

Таблица 39

Большое количество проведенных по проекту мероприятий и их охват можно связать с празднованием 175-летия Абая Кунанбева и 1150-летия Абу Насра аль-Фараби.

Кроме того, мероприятия в регионах организуются в основном в честь местных жителей, без привязки к отобранным Министерством образования и науки РК именам 100 исторических личностей. Это наглядно показывает, что проведенные мероприятия, не соответствуют целям проекта.

Рекомендации:

- Реализация проекта на основе методик, разработанных МОН;
- Открытие учебно-просветительского энциклопедического парка «Великие имена Великой степи», где будут выставлены памятники-скульптуры под открытым небом в честь наших выдающихся исторических личностей и их достижений.

«Генезис тюркского мира»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 924 мероприятия с охватом 138 995 человек.

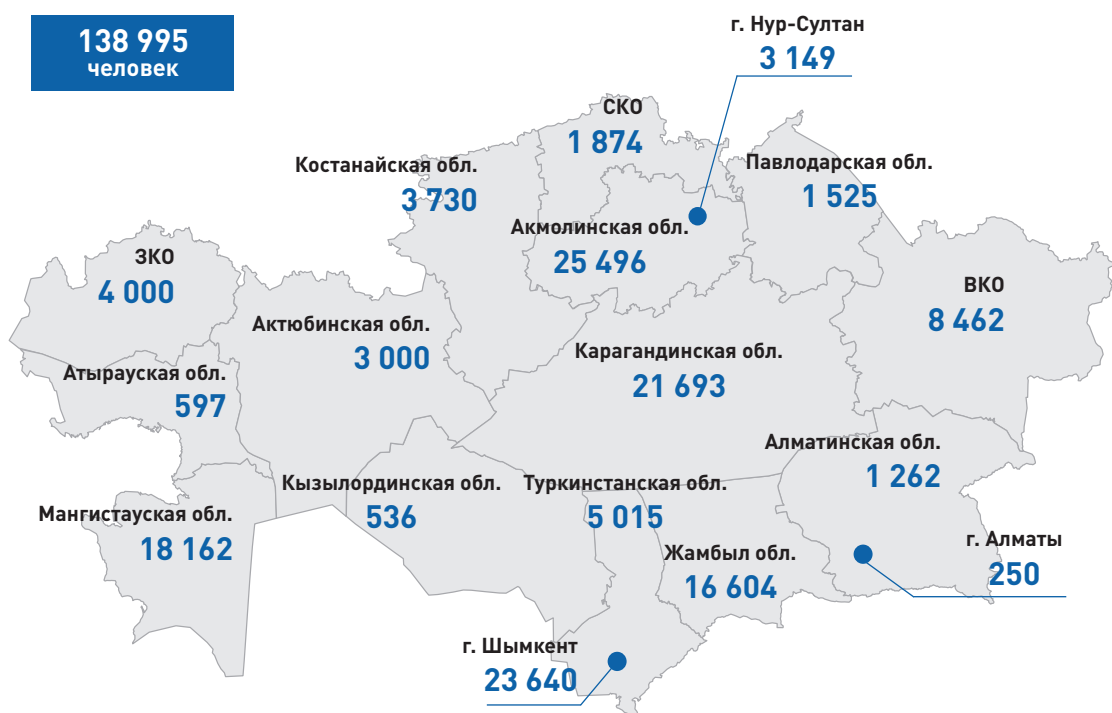
Наибольшее количество мероприятий организовано в Мангистауской области – 318, в Акмолинской области – 158 и в Жамбылской области – 85 (Таблица 40).

Таблица 40

По охвату населения лидируют Акмолинская область – 25 496 человек, город Шымкент – 23 640 человек и Карагандинская область – 21 693 человека (Таблица 41).

Таблица 41

Мероприятия, соответствующие целям и задачам проекта, должны реализовываться на международном уровне. Поэтому в регионах работа по данному проекту должна проводиться только на основании инструкций МКС.

Рекомендации:

- Продолжение работы над проектом на основе методических пособий, подготовленных МКС;
- Публикация содержательной, качественной и актуальной информации о проекте в СМИ, социальных сетях и на популярных интернет площадках.

«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах организовано 1 010 мероприятий с охватом 178 526 человек.

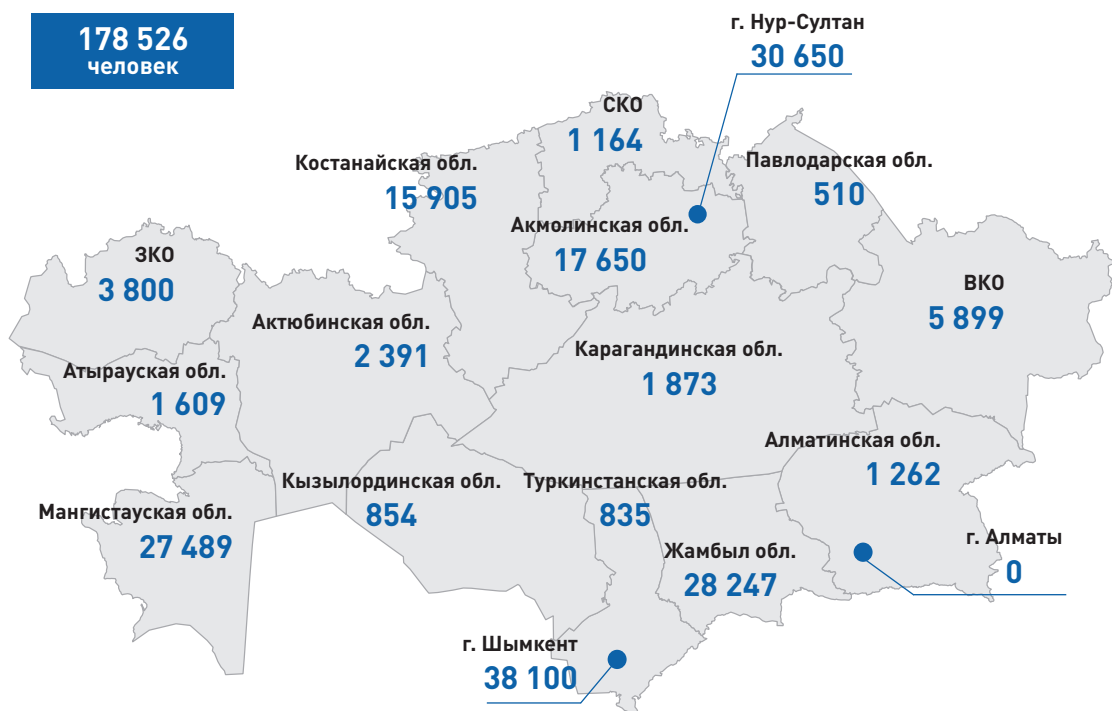
Наибольшее количество мероприятий проведено в Мангистауской области – 388, в Жамбылской области – 119 и в Акмолинской области – 102 (Таблица 42).

Таблица 42

По охвату населения лидируют город Шымкент – 38 100 человек, город Нур-Султан – 30 650 человек, Жамбылская область – 28 247 человек и Мангистауская область – 27 489 человек (Таблица 43).

Таблица 43

Этот проект достиг своих целей в текущем году открытием тематического зала на базе Национального музея РК, однако в регионах не стоит останавливаться на проводимой работе.

Рекомендации:

- Продолжение работы по пропаганде среди населения образцов передового искусства и технологий, отражающих процесс развития различных отраслей хозяйства в тот или иной период исторических эпох;
- Открытие уголков «Древнее искусство и технологии Великой степи» в региональных музеях.

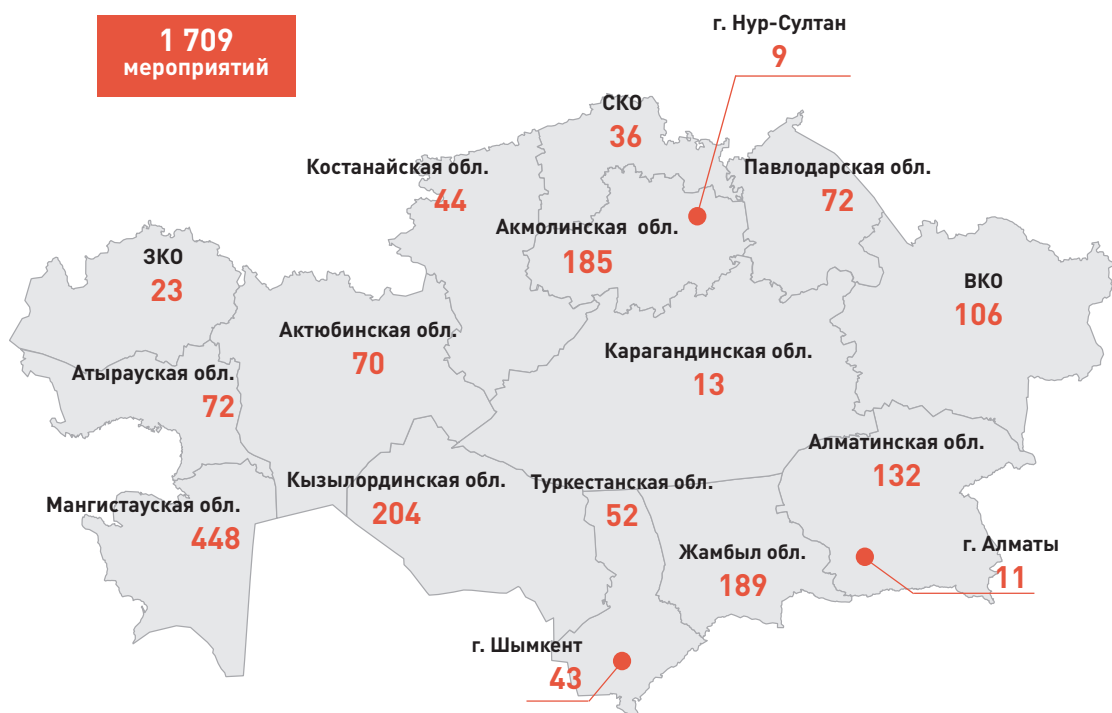

«Тысяча лет степного фольклора и музыки»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах организовано 1 709 мероприятий с охватом 342 120 человек.

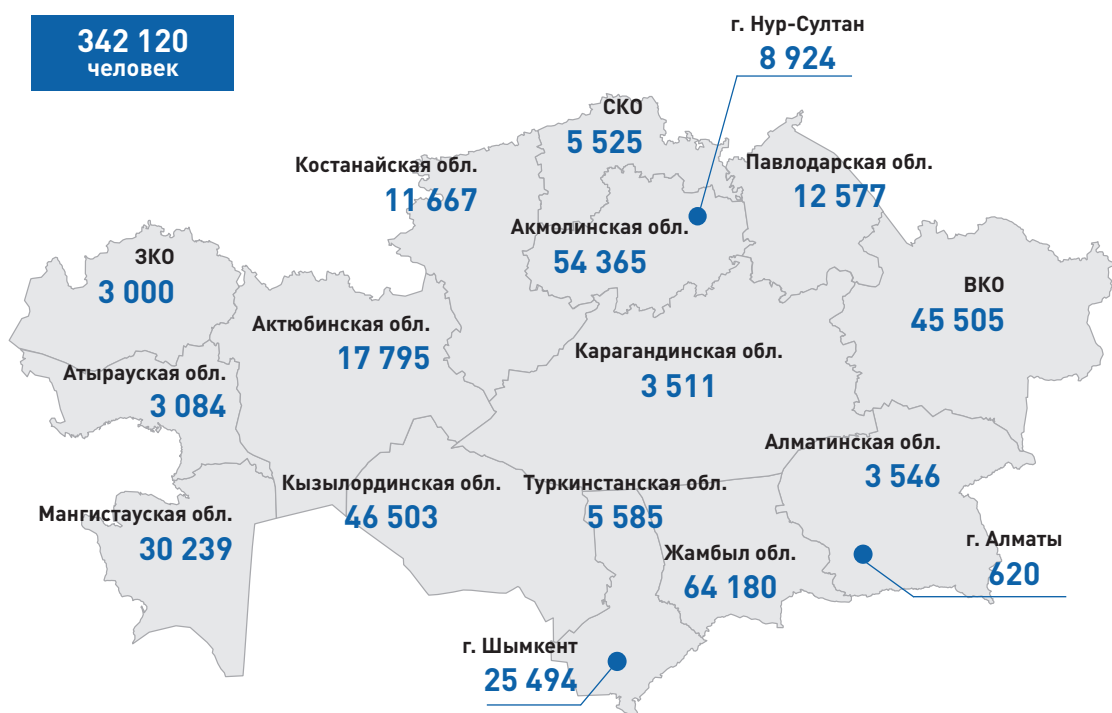
Наибольшее количество мероприятий прошло в Мангистауской области – 448, в Кызылординской области – 204, в Жамбылской области – 189 и Акмолинской области – 185 (Таблица 44).

Таблица 44

По охвату населения лидируют Жамбылская область – 64 180 человек, Акмолинская область – 54 365 человек, Кызылординская область – 46 503 человека и Восточно-Казахстанская область – 45 505 человек.

Таблица 45

В регионах в рамках проекта организуется множество мероприятий в различных форматах. Реализация проекта позволила изучить культурную историю казахского народа, его обычаи и традиции. Эти меры, в свою очередь, послужили основой для воспитания людей в духе патриотизма, формирования общенациональной идеи и укрепления национальной идентичности.

Кроме того, в связи с отсутствием связи между центральными и местными государственными органами, представления о проекте различны. Поэтому большая часть мероприятий, организуемых в регионах, не соответствует целям проекта.

Рекомендации:

- Организация совместной работы с центральными государственными органами, ответственными за проект;
- Поддержка традиционных певческих школ и местных певцов-композиторов, пропагандирующих казахский фольклор и музыку каждого региона;
- Сбор и издание избранных образцов устного народного творчества – сказок, легенд, сказаний и былин.

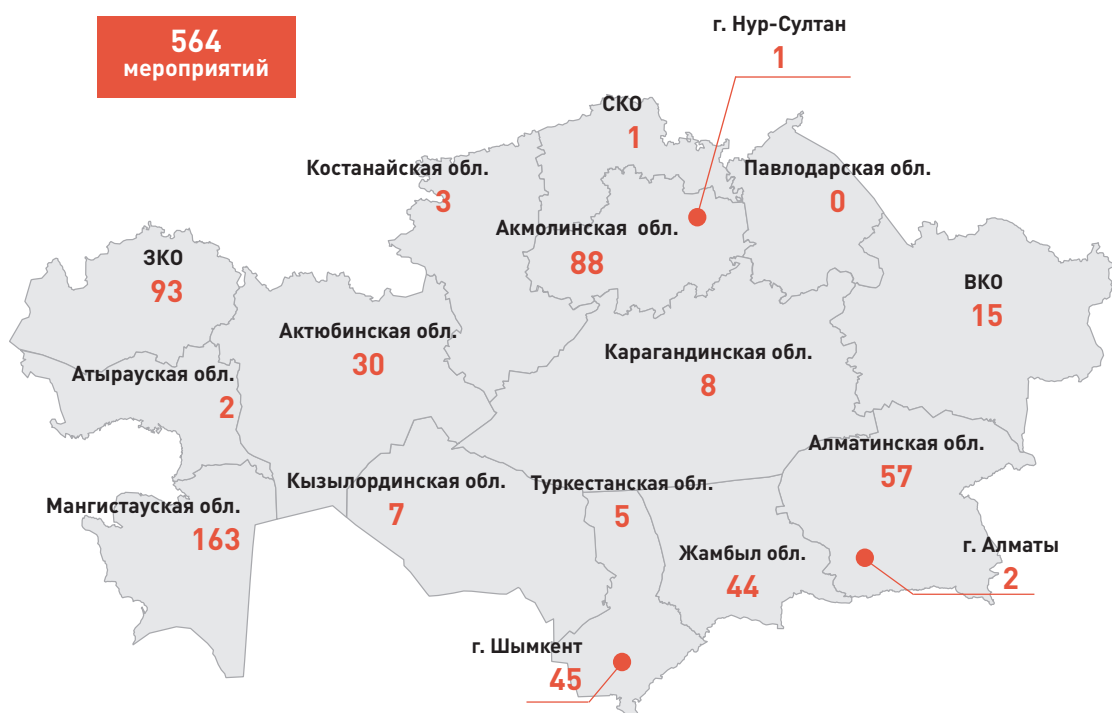

«История в кино и на телевидении»

Всего за 10 месяцев 2020 года в регионах проведено 564 мероприятия с охватом 319 139 человек.

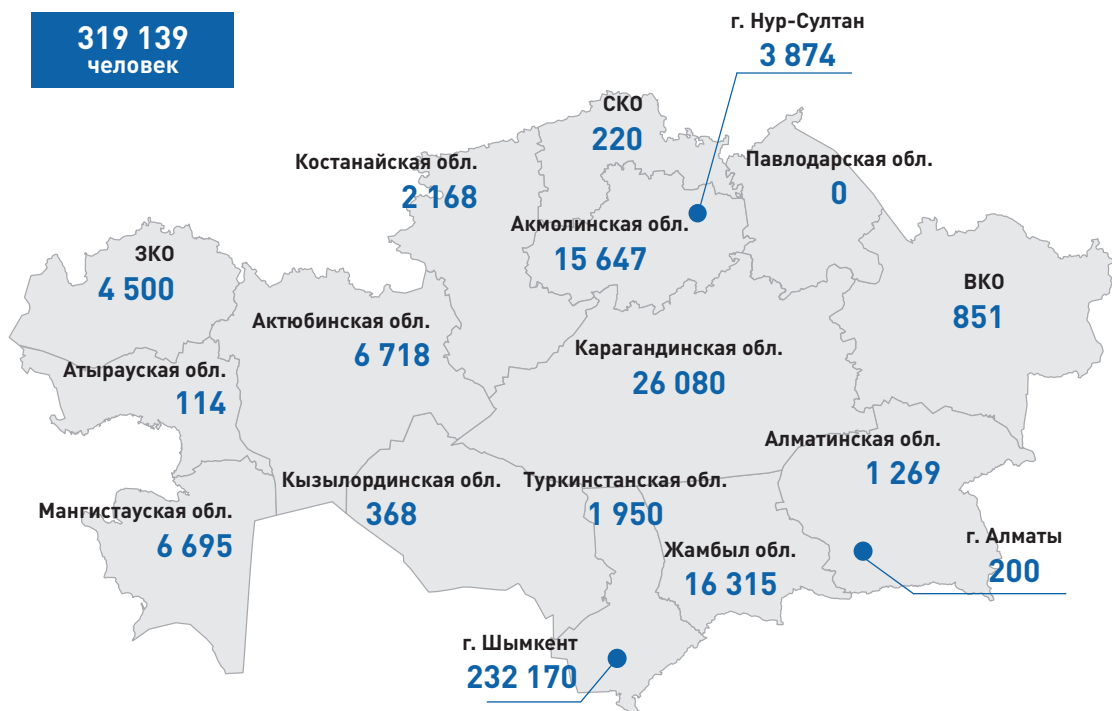
Наибольшее количество мероприятий организовано в Мангистауской области – 163, в Западно-Казахстанской области – 93 и в Акмолинской области – 88 (Таблица 46).

Таблица 46

По охвату населения лидируют город Шымкент – 232 170 человек, Карагандинская область – 26 080 человек, Жамбылская область – 16 315 человек и Акмолинская область – 15 647 человек (Таблица 47)..

Таблица 47

Работу по данному проекту необходимо реализовывать в тех регионах, где растут темпы развития киноиндустрии. На сегодняшний день темпы роста этой отрасли наблюдаются только в городах республиканского значения – Нур-Султане, Алматы и Шымкенте. Развитие отрасли киноиндустрии требует значительных финансовых средств. Поэтому регионам необходимо работать в качестве распространителей документально-постановочных фильмов, телевизионных сериалов и полнометражных художественных картин, отражающих непрерывное развитие цивилизационной истории Казахстана.

Однако снятые фильмы транслируются только в городах и крупных населенных пунктах и недоступны в отдаленных населенных пунктах страны. Не у любого сельского жителя есть возможность посетить город или даже районный центр и посмотреть эти фильмы.

Рекомендации:

- Подготовка плана поэтапного развития отрасли киноиндустрии в регионах;
- Организация на системной основе массовых показов анимационных, художественных и документальных фильмов, снятых по государственному заказу, во всех населенных пунктах страны (школах, домах культуры, кинотеатрах, в том числе под открытым небом и др.)

ГЛАВА III. ИТОГИ СОЦИОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ 2020 ГОДА О РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ»

Резюме социологического исследования «Эффективность реализации программы «Рухани жаңғыру».

Аналитический отчет подготовлен согласно Договора № 84-ГЗ на выполнение государственного задания «Комплекс исследований актуальных вопросов общественно-политической повестки дня и ключевых аспектов Послания Президента Республики Казахстан народу Казахстана «Рост благосостояния казахстанцев: повышение доходов и качества жизни» от 13 февраля 2020 года.

На написание аналитического отчета привлечена аналитик, кандидат социологических наук **Ермаханова Салтанат Амангелдыкызы**.

Ермаханова С.А. окончила Казахский Национальный университет им. Аль-Фараби по специальности «социология», имеет степень магистра и ученую степень кандидата социологических наук. Основная область научных интересов – прикладная социология, модернизация общества, исследование ценностей, политическая социология. Аналитик имеет опыт написания аналитических отчетов с описанием линейных распределений и корреляций.

Аналитический доклад «Эффективность реализации программы «Рухани жаңғыру» является итогом масштабного социологического исследования, направленного на получение широкого спектра социологической информации.

Задачи:

1) определение уровня информированности населения о спецпроектах программы «Рухани жаңғыру» и уровень участия в спецпроектах;

2) изучение соответствия ценностных установок и жизненных практик населения принципам «Рухани жаңғыру»;

3) определение уровня благосостояния и соответствия жизненных практик населения принципу «прагматизм»;

4) определение уровня образования и инновационности мировоззрения населения в соответствии с принципами «конкурентоспособность» и «культ знаний»;

5) определение уровня патриотизма и аспектов формирования национальной идентичности населения в соответствии с принципом «сохранение национальной идентичности»;

6) анализ экологического и инклюзивного мировоззрения, определение уровня счастья населения, в соответствии с принципом «открытость сознания»;

7) определение степени социальной сплоченности и взаимодействия населения, удовлетворенности семейными отношениями, уровня политического участия и институционального доверия в соответствии с принципом «эволюционное развитие Казахстана».

Объект исследования – население Республики Казахстан в возрасте старше 18 лет, выбранное по параметрам, репрезентирующим ее социально-демографические и территориальные характеристики.

Объем выборочной совокупности составил 2400 респондентов. Опрос проводился в 14 областях и 3 городах республиканского значения. В исследовании использована стратифицированная многоступенчатая выборка. Выборка была составлена по следующим этапам: отбор совершался исходя из численности населения по областям и городам республиканского значения. Далее отбор по принципу город-село – в каждой области высчитаны объемы городской и сельской выборки. Расчет выборки представлен в таблице 48.

Таблица 48

№	Регион	Всего	Мужской	Женский	18-29	30-45	46-60	61+
1	 Республика Казахстан	2400	1129	1271	18-29	30-45	46-60	61+
2	 Акмолинская	103	49	54	23	33	28	19
3	 Актюбинская	114	54	60	31	39	28	16
4	 Алматинская	256	124	132	62	91	64	39
5	 Атырауская	76	37	39	21	27	19	9
6	 Восточно-Казахстанская	196	91	105	42	62	51	41
7	 Жамбылская	135	65	70	36	45	34	20
8	 Западно-Казахстанская	88	42	46	21	28	23	16
9	 Карагандинская	193	89	104	44	63	49	37
10	 Костанайская	128	59	69	28	41	34	25
11	 Кызылординская	95	47	48	27	33	23	12
12	 Мангистауская	79	39	40	23	30	18	8
13	 Павлодарская	107	49	58	23	35	29	20
14	 Северо-Казахстанская	81	38	43	16	24	22	19
15	 Нур-Султан	142	64	78	39	58	30	15
16	 Алматы	267	116	151	74	96	56	41
17	 Шымкент	122	56	66	40	42	26	14
18	 Туркестанская область	218	110	108	66	74	52	26

**По данным Комитета по статистике Министерства национальной экономики РК на начало 2019 года.*

Выборка является репрезентативной, т.е. по выделенным параметрам состав респондентов приближается к соответствующим пропорциям в генеральной совокупности. Структура выборочной совокупности учитывает и отражает эти данные. При этом отклонение средних характеристик выборочной совокупности от средних характеристик генеральной совокупности не превысит $\pm 3\%$.

Основная часть аналитического отчета состоит из семи глав, в которых отражены задачи технической спецификации.

В первом разделе рассматриваются вопросы, связанные с ценностями, благосостоянием и уровнем счастья. Так, в совокупности 92,9% чувствуют себя счастливыми: счастливы 63,3%, скорее счастливы – 29,6%. Совокупная доля негативных ответов – 5,6%, большая часть из них – 4,3% скорее несчастливы.

Ощущение счастья казахстанцев прежде всего определяется благополучием и физическим здоровьем близкого окружения. Топ-5 факторов счастья выглядит следующим образом:

- 1) личное здоровье и здоровье близких (78,4%);
- 2) благополучие и достаток (49,1%);
- 3) любовь (33,8%);
- 4) друзья (19,5%);
- 5) образование и карьера (15,8%).

Большинство согласны с тем, что личное благополучие зависит от усилий каждого человека, тем не менее в оценках 49,3% государство должно гарантировать прожиточный минимум для каждого гражданина; 29,5% ожидают участия государства при чрезвычайных ситуациях, потери трудоспособности и др. 18,2% согласны с утверждением о том, что государство полностью ответственно за социальное благосостояние населения.

77,8% считают обязательным соблюдение законов; 77% считают обязательным уважение к традиционной культуре; 76,5% ценят умение планировать свое будущее для достижения реальных целей; 75,6% опрошенных считают себя трудолюбивыми. Кроме того, казахстанцы ценят важность образования как для общего развития страны, так и для личного успеха.

Второй раздел посвящен теме культа знаний и конкурентоспособности. Согласно полученным данным, 58,3% согласны с тем, что образование – основа успеха нации, 38,4% – с тем, что постоянное обновление знаний – залог востребованности на рынке; 32,4% – с тем, что высокое качество образования повышает адаптивность к меняющимся условиям.

В восприятии респондентов, образ современного казахстанца должен быть следующим:

- образованный, имеет компьютерную грамотность (62,3);
- ответственный и целеустремленный (47,2%);
- законопослушный (40,4%);
- ценит свое время, умеет планировать свое будущее (34,9%);
- знает иностранные языки (32,7).

Факторами успеха в поиске высокооплачиваемой работы воспринимаются диплом о высшем образовании (50,4%), опыт работы (42,4%), личные качества

(26,8%). Знание иностранных языков и наличие зарубежного образования указали 15,6% и 13,7% соответственно. Менее важны поддержка влиятельных людей (указали только 12,3%) и умение договориться с нужными людьми (10,4%).

Третий раздел посвящен вопросам патриотизма и национальной идентичности. Так, доминирующее большинство опрошенных считают себя гражданами Казахстана: такую позицию выражают 68,7% опрошенных. 13,7% демонстрируют привязанность к своему региону. 10,2% прежде всего считают себя представителем своего этноса, 5,4% – своей религии.

В восприятии около 60% казахстанцев быть патриотом означает быть гражданином Казахстана.

К характеристикам национальной идентичности респонденты отнесли прежде всего национальные традиции и обычаи (60,9%), знание своей родословной, своего шежіре (38,2%), историю страны (34,7%).

78,2% признают влияние семьи на формирование жизненных ценностей казахстанцев. 19,2% отметили влияние друзей. Несмотря на влияние внешних факторов, 38,4% утверждают, что самостоятельно определяют важные ценности в своей жизни.

В четвертом разделе представлена информация о материальном положении респондентов, о наличии кредитов и об отношении населения к проведению мероприятий за счет средств, полученных в кредит.

78,6% согласны с тем, что каждый человек должен рационально тратить деньги и «жить по средствам».

72,5% опрошенных не одобряют проведение тоев, семейных мероприятий в кредит, из них 4,4% указали, что брали для этого кредит и сожалеют об этом. Одобрят 22,4%, из них 10,2% не брали и не собираются оформлять кредит для проведения семейных мероприятий.

43,2% на момент опроса имели кредит, из них 7,2% указали наличие двух и более кредитов. 38,1% никогда не брали кредит.

Чаще всего респонденты берут потребительский кредит. 47% оформляли кредит для приобретения бытовой и электротехники. Респонденты также брали кредиты на ремонт жилья и покупку автомобиля.

При этом 47,9% характеризуют свое материальное положение как «денег хватает на питание и одежду, но покупка товаров длительного пользования затруднительна». К группе нуждающихся себя относят 25,8%, 26,3% – к группе обеспеченных (не испытывают материальных проблем).

Пятый раздел посвящен теме экологического и инклюзивного мировоззрения, в том числе оценке экологической ситуации в регионе проживания.

В совокупности 86,2% обеспокоены экологической ситуацией в своем регионе: 54% беспокоит, 32,2% скорее беспокоит. В этом ряду особо выделяется западный регион. Вариант ответа «да, беспокоит» чаще всего выбрали респонденты из Мангистауской (86,1%), Атырауской (78,9%) и Актюбинской (74,6%) областей.

55% согласны с тем, что сами люди в первую очередь должны нести ответственность за состояние окружающей среды в пункте проживания.

Про роль самих людей чаще говорят сельские жители – 60,3% против 51,4% городских.

35,7% опрошенных полагают, что ответственность за состояние окружающей среды в населенных пунктах должны нести государственные органы: 38,5% опрошенных в городе и 31,6% – в селе.

62,6% не участвовали ни в каких экологических акциях. 27,7% участвовали в акциях по сбору мусора и посадке деревьев – это наиболее массовое экомероприятие.

41,3% считают, что государство должно создать все условия для работы и учебы людей с ограниченными возможностями, а граждане должны помогать им жить в обществе. 23,2% считают, что в нашем обществе созданы все условия для людей с ограниченными возможностями. 23% выражают обратное мнение.

В шестом разделе рассматривается отношение респондентов к эволюционному развитию, допустимым вариантам взаимодействия граждан с государством.

59,4% для развития Казахстана признают стабильное, поэтапное, эволюционное развитие. Сторонников резких и радикальных перемен в два раза меньше, однако такой взгляд на развитие страны разделяют 30,5%.

62,8% опрошенных считают приемлемыми для себя «мягкие» формы взаимодействия гражданина с государством через обращение к госорганам, в суд или через СМИ.

21,1% считают допустимым для себя диалог с государством для защиты своих интересов через «жесткие» формы социальной активности: участие в митингах и демонстрациях; участие в забастовках и акциях протеста.

69,1% не являются членами общественных организаций, не обращаются в государственные органы и не проявляются никакой активности в социальных сетях для выражения гражданской позиции. 12,1% проявляют активность в социальных сетях, 11,5% обращаются в госорганы.

В седьмом разделе представлена информация об информированности населения о программе «Рухани жаңғыру», в том числе информация о степени их участия, об оценках деятельности госорганов в реализации программы и др.

По результатам опроса, 13,5% опрошенных имеют наиболее полное представление о программе «Рухани жаңғыру». 39,6% что-то слышали о программе. 46,9% никогда не слышали.

Менее всего осведомлены: респонденты старше 60 лет (56,5% никогда не слышали), русские и представители других этнических групп (62,1% и 63,2% соответственно).

Среди спецпроектов респонденты в наибольшей степени осведомлены о переводе алфавита казахского языка на латинскую графику: знают 36,9%, еще 49,4% слышали. Не знают только 13,8%.

По показателям осведомленности респондентов в первую пятерку также входят «100 новых лиц Казахстана» (знают 27,9%), «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке» (25,8%), «Туған жер» (25,6%) и «Ауыл – Ел бесігі» (20,6%).

Среди осведомленных о программе 78% поддерживают идеи программы «Рухани жаңғыру»: 37,7% полностью поддерживают, 40,3% скорее поддерживают. Не поддерживают или скорее не поддерживают 10,4%.

Среди опрошенных доминируют скорее положительные настроения в оценке работы государственных органов в реализации спецпроектов. 54,9% удовлетворены или скорее удовлетворены работой центральных государственных органов (не удовлетворены 29,2%, затруднились ответить 15,8%); работой местных исполнительных органов – 53,8% (не удовлетворены 31,8%, затруднились ответить 14,4%).

Наиболее популярными источниками информации о программе и спецпроектах «Рухани жаңғыру» являются телевидение и радио (56%) и интернет, в том числе социальные сети (44,4%). Из печатных изданий узнают 15,7%, в ходе обсуждений среди родственников и знакомых 19,9%.

На основе полученной информации предлагаются следующие **рекомендации**:

- Через государственный информационный заказ в СМИ, а также через поддержку создания объектами культуры кинофильмов, мультфильмов, книг, роликов собственного производства необходимо обеспечить тиражирование ценностей Программы для их продвижения в массовом сознании путем использования персонажей из национального фольклора, художественных произведений, батыров и героев исторического прошлого страны.

Мультипликативный эффект необходимо создать через их прокат в СМИ, на ЛЭД экранах, на экранах в автобусах, в местах массового посещения людей (вокзалы, аэропорты, стоянки, рынки, торговые центры, перед просмотром фильмов в кинотеатрах и т.д.);

- Обсудить на площадках общественных советов при государственных органах и иных дискуссионных площадках возможность создания общественного телеканала.

В рамках государственного информационного заказа инициировать создание общественного телеканала в пилотном проекте, суть которого в вовлечении населения, НПО и иных институтов гражданского общества к обсуждению, созданию информационной картины с точки зрения общества, продвижению форматов самоорганизации. Финансирование возможно через спонсорство, краудфандинг, а также поддержку государством проекта с участием ветеранов СМИ, активных НПО, лидеров общественного мнения.

Тиражировать опыт в региональных СМИ, реализующих государственный социальный заказ с последующим внесением необходимых изменений в законодательство;

- Обсудить на общественных площадках при государственных органах, клубах главных директоров СМИ вопросы разработки месседжей и лозунгов, содержащих идейные концепты Программы и призывы к самомодернизации населения и механизмы их продвижения.

К этой работе необходимо подключить литераторов, поэтов, вайнеров, блогеров, представителей субкультур для последующей их мультипликации через продвижение в спектаклях, кино, передачах на ТВ, СМИ, радио, мультфильмах,

социальных роликах, в работе информационно-пропагандистских (при государственных органах) и информационно-разъяснительных групп (медресе, ДУМК) и иных аудио, визуальных форматах.

– При поддержке Министерства информации и общественного развития РК, Министерства образования и науки РК и Министерства культуры и спорта РК:

- проводить конкурсы на казахском языке на основе латинской графики на лучшие эссе среди школьников, студенческой молодежи по темам «Туған жер», «Ауыл –Ел бесігі», «Великие имена Великой степи» и др.;

- с учетом высокого интереса населения к видеоблогам проводить конкурсы на лучший видеоролик о родном крае, о великих именах Великой степи, знаменитых персонах страны или родного края;

- создать музеи под открытым небом в регионах по следам новых археологических раскопок для повышения культурной грамотности;

– На общественных площадках при государственных органах обсудить вопросы разработки механизма по вовлечению всех участников информационного рынка (СМИ, операторов кабельного ТВ, представителей национальных операторов связи) в реализацию новой информационно-имиджевой кампании с целью мультипликации информационного эффекта;

– Необходимо формирование пула идеологов, PR-специалистов и лидеров общественного мнения, представителей НПО, блогеров, бизнес-сообщества и представителей разных категорий населения, для обеспечения разъяснения и популяризации Программы, а также информационных групп из сотрудников республиканских научно-исследовательских институтов, работающих при ЦГО в качестве подведомственных организаций (КИСИ при Президенте РК, Институт истории государства Комитета науки МОН РК, Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК и иных отечественных мозговых центрах (think thank);

– В проведении мероприятий и информационно-разъяснительной работы следует уделить большее внимание мероприятиям в сельской местности, а также полиэтническому охвату;

– Продолжить работу по пропаганде национальных обычаев и традиций через короткометражные ролики на телевидении (ролики об асыках, национальных играх и др.);

– Актуализировать и внести на рассмотрение дискуссионных площадок при госорганах вопрос об «электронном голосовании» как формате возможности проведения местных референдумов, плебисцитов и других форм опроса граждан на сельском и районном уровне (в том числе в районах города) для решения вопросов локального характера;

– Проводить мониторинг и активизировать контент сайтов госорганов по продвижению ценностей Программы, расширить каналы обратной связи на их онлайн-ресурсах;

– Рассмотреть на общественных площадках при государственных органах вопросы продвижения новых форматов реализации Программы с привлечением механизма государственно-частного партнёрства, поощрения форматов самоорганизации населения.

Заключение

Результаты проведенного обследования позволили получить первичную социологическую информацию о ценностях и взглядах казахстанцев на разные аспекты, а также информацию об осведомленности и отношении к программе «Рухани жаңғыру».

Ниже приводятся основные результаты.

68,7% прежде всего считают себя гражданами Казахстана. 13,7% демонстрируют привязанность к своему региону. 10,2% прежде всего считают себя представителем своего этноса, 5,4% – своей религии.

60% казахстанцев гражданство связывают с патриотизмом.

77% считают обязательным уважение к традиционной культуре – истории, религии, обычаям и традициям своего народа. При этом уважение культуры, языков, традиций представителей других народов отмечают обязательным 64,1%.

В представлении опрошенных, к характеристикам национальной идентичности относятся прежде всего национальные традиции и обычаи (60,9%), знание своей родословной, своего шежіре (38,2%), история страны (34,7%).

78,2% признают влияние семьи на формирование жизненных ценностей казахстанцев, 19,2% отметили влияние друзей. Тем не менее 38,4% полагают, что в первую очередь самостоятельно определяют важные ценности в своей жизни.

Результаты опроса показывают, что чуть более половины опрошенных в той или иной степени осведомлены о программе «Рухани жаңғыру»: 13,5% опрошенных полагают, что хорошо знают, а 39,6% – что-то слышали о программе, 46,9 никогда не слышали о программе.

Несмотря на достаточно низкие показатели полной осведомленности о программе «Рухани жаңғыру», показатели выше среди казахов (16,9%) и ниже среди русских (6,4%) и среди других этнических групп (5,8%). Следовательно, в этих группах ниже осведомленность, так и среди респондентов старше 60 лет.

Среди спецпроектов респонденты в наибольшей степени осведомлены о переводе алфавита казахского языка на латинскую графику: знают 36,9%, слышали 49,4%. Не знают только 13,8% (самый низкий показатель среди всех указанных спецпроектов).

По осведомленности респондентов к первой пятерке спецпроектов также относятся «100 новых лиц Казахстана» (знают 27,9%), «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке» (25,8%), «Туған жер» (25,6%) и «Ауыл – Ел бесігі» (20,6%).

Характер большинства спецпроектов не предполагает массового участия населения. Очевидно, этим обусловлено то, что только 12,3% отметили, что принимали участие в реализации программы «Рухани жаңғыру». Планируют участвовать 7,4%. Не участвовали 80,2%.

Об участии в мероприятиях программы «Рухани жаңғыру» чаще всего говорят женщины (13,6%), молодежь (13,6%), респонденты 30-59 лет (13,1%), а также казахи (12,9%).

Следует отметить, что 37,7% среди осведомленных о программе полностью поддерживают идеи программы «Рухани жаңғыру», 40,3% скорее поддерживают (совокупная доля положительных ответов составила 78%). Не поддерживают или скорее не поддерживают 10,4%.

Наиболее популярными источниками информации о программе и спецпроектах «Рухани жаңғыру» являются телевидение и радио (56%) и интернет, в том числе социальные сети (44,4%). Из печатных изданий узнают 15,7%. Спецпроекты также являются предметом обсуждения среди родственников и знакомых (19,9%).

Последовательное освещение мероприятий, проводимых в рамках программы «Рухани жаңғыру», может способствовать большей осведомленности населения о программе и спецпроектах. В представлении опрошенных, для повышения эффективности реализации Программы требуется усилить информационно-разъяснительную работу, проводить больше мероприятий, особенно в сельской местности. Также есть интерес и к новым спецпроектам.

В два раза больше тех, кто выбирает эволюционное развитие. Так, 59,4% опрошенных стабильное, поэтапное, эволюционное развитие считают оптимальным для Казахстана. Такое мнение поддерживается большинством, особенно женщинами (61,4%) и респондентами старше 60 лет (63,9%).

30,5% поддерживают резкие, радикальные перемены. Этот вариант ответа чаще отметили в селе (33,6% против 28,3% среди городского населения), среди мужчин (32,2%) и респондентов в возрасте 18-29 лет (31,1%) и 30-59 лет (30,8%).

62,8% опрошенных рассчитывают на эффективность обращения к госорганам, а также в суд при необходимости взаимодействия с государством. 21,1% считают допустимым для себя участие в митингах и демонстрациях; участие в забастовках и акциях протеста.

В совокупности 86,2% опрошенных указывают на наличие экологических проблем в своем регионе. В 10 регионах из 17 показатели недовольства экологической ситуацией превышают средний уровень по стране. Так, по результатам опроса, 54% беспокоит экологическое состояние региона проживания, 32,2% скорее беспокоит. При этом беспокойство характерно и для городского, и для сельского населения (85,5% и 87,4% соответственно).

Наиболее высокие показатели варианта ответа «да, беспокоит» на западе страны – в Мангистауской (86,1%), Атырауской (78,9%) и Актюбинской (74,6%) областях. г. Нур-Султан – на четвертом (71,8%), Алматы – на шестом месте (56,6%).

Можно предположить, что большинство населения готово поддержать экологические акции и кампании. Возможно, росту экосознания способствует внимание к туризму на государственном уровне, а также интерес к внутреннему туризму на фоне карантинных мер 2020 года.

Так, 55% респондентов считают, что сами люди в первую очередь должны нести ответственность за состояние окружающей среды в своем городе или селе. Причем об этом чаще говорят сельские жители – 60,3% против 51,4% городских.

35,7% опрошенных полагают, что ответственность за состояние окружающей среды в населенных пунктах должны государственные органы: 38,5% в городе и 31,6% в селе.

62,6% не участвовали ни в каких экологических акциях. 27,7% участвовали в акциях по сбору мусора и посадке деревьев – это наиболее массовое экомероприятие. 4,9% делали пожертвования на охрану природы, 3,3% участвовали в сборе подписей, 2,9% подавали жалобы на несанкционированные свалки.

38,9% опрошенных стараются бережно потреблять электроэнергию, 37,5% – воду.

78,6% поддерживают прагматизм в рациональной трате средств и «жить по средствам». Такая установка поддерживается большинством, особенно женщинами (80,2%), респондентами старше 60 лет (82,9%), горожанами (81%, среди сельчан – 75%).

72,5% опрошенных не одобряют проведение тоев, семейных мероприятий в кредит, из них 4,4% указали, что брали для этого кредит и сожалеют об этом. Одобряют 22,4%, однако из них 10,2% не брали не собираются оформлять кредит для проведения семейных мероприятий.

На момент опроса 43,2% имели кредит, из них 7,2% указали наличие двух и более кредитов. 38,1% никогда не брали кредит.

Среди населения наиболее всего популярен потребительский кредит. 47% оформляли кредит для приобретения бытовой и электро-техники. Респонденты также чаще всего брали кредиты на ремонт жилья и покупку автомобиля.

При этом 47,9% характеризуют свое материальное положение как «денег хватает на питание и одежду, но покупка товаров длительного пользования затруднительна». К группе нуждающихся себя относят 25,8%, 26,3% – к группе обеспеченных (не испытывают материальных проблем).

Для 53,3% основным доходом является зарплата (53,3%). Еще 8,2% помимо зарплаты имеют дополнительный доход.

7,5% получают доходы от предпринимательской деятельности, в основном это сельские жители (10,7% против 5,4% в городской среде), представители других этнических групп (11,4%).

Отметим, что более 90% опрошенных считают себя счастливыми: счастливы 63,3%, скорее счастливы – 29,6%. При этом данные показывают, что главным индикатором счастья выступает благополучие близких и родных. А именно, 78,4% опрошенных ответили, что в первую очередь их счастливым делает личное здоровье и здоровье близких. Кроме того, для ощущения счастья важны материальное благополучие (49,1%), любовь (33,8%), друзья (19,5%), а также образование и карьера (15,8%).

75,6% опрошенных считают себя трудолюбивыми. Среди других качеств респонденты отмечают наличие гражданской ответственности (36,4%), нравственно-этические качества (32,9%), профессиональные качества (32,7%).

Большинство согласны с тем, что личное благополучие зависит от усилий каждого человека. При этом 49,3% полагают, что государство должно

гарантировать прожиточный минимум для каждого гражданина; 29,5% ожидают вмешательства государства при чрезвычайных ситуациях, потери трудоспособности и др. Только 18,2% согласны с утверждением о том, что государство полностью ответственно за социальное благосостояние населения. Такая позиция чаще отражается в ответах жителей села (22% против 15,7% среди жителей города).

В целом, доминирующая часть опрошенных признает важность человеческого капитала. 58,3% согласны с тем, что образование – основа успеха нации, для 38,4% постоянное обновление знаний – залог востребованности на рынке; в оценках 32,4%, наличие образования повышает адаптивность к меняющимся условиям. Кроме того, только 12,3% считают важной поддержку влиятельных людей, 10,4% – умение договориться с нужными людьми при поиске высокооплачиваемой работы (в конце списка факторов успеха).

57,3% опрошенных считают обязательным для человека получение высшего образования. При этом для 37,1% формальное высшее образование является важным, но не обязательным, 4,9% считают необязательным.

Также отметим, что в целом 70,4% опрошенных выделяют важность стремления к профессиональному успеху, однако несколько реже связывают это с прилежной учебой (обязательно для 59,4%), получением высшего образования (57,3%), постоянным обучением через тренинги и онлайн-обучение (51,3%).

Так, важность диплома о высшем образовании для успеха в поиске высокооплачиваемой работы указывают 50,4%. Тем не менее, по сравнению с другими факторами, на этот фактор обратило внимание большинство опрошенных. Кроме того, в представлении респондентов важен опыт работы (42,4%), личные качества (26,8%).

Большинство опрошенных ориентировано на требования внутреннего рынка труда. Отчасти на это указывает достаточно низкий интерес к иностранному языку. Например, о важности знания иностранных языков для поиска высокооплачиваемой работы говорят 15,6%, о наличии зарубежного образования – 13,7%. Хотя 49,7% считают обязательным знание иностранных языков, 40,9% признают важность, но не считают обязательным.

В этом контексте отметим, что свободно владеют английским языком 5,4%; в несложном разговоре могут участвовать 12,6% (преимущественно горожане, молодежь). Не владеют английским языком 43,4% опрошенных, 38,6% знают несколько слов и фраз.

В целом, полиязычие не воспринимается как фактор успеха. Только 9% отметили знание казахского языка как необходимое для поиска высокооплачиваемой работы.

Большинство казахстанцев владеют казахским и русским языками. 71% владеют русским языком в совершенстве, 21,8% – понимают и могут вести диалог. На казахском языке могут свободно говорить, читать и писать 67,6%, 13,9% понимают и могут участвовать в разговоре. Среди казахов 86,3% свободно владеют казахским. Среди русских этот показатель составил 11,5%, среди других – 43,1%.

В целом, ответы большинства респондентов указывают на ориентированность на успех, желание соответствовать требованиям времени. Такие приоритеты опрошенных, как соблюдение законов, умение планировать будущее, готовность к переменам и др. указывают на наличие солидной базы для наращивания человеческого капитала, необходимой для реализации модернизационных проектов.

Так, 77,8% считают обязательным соблюдение законов и формирование глубокого понимания гражданского долга. По обязательным для современного человека качествам обязательность подчинения законам стоит на первом месте. Тем не менее, для 19% это важно, не обязательное качество, для 2,3% не нужно. 76,5% ценят умение планировать свое будущее для достижения реальных целей.

ГЛАВА IV. РЕКОМЕНДАЦИИ ПО РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ»

Заседание Национальной комиссии по реализации программы модернизации общественного сознания при Президенте РК от 5 февраля 2020 года придало новый импульс в реализации Программы, определило её новые ориентиры по трем ключевым направлениям: «Личностное развитие», «Формирование единой нации», «Развитие государства, гражданского общества и местного сообщества».

В ходе заседания Нацкомиссии утвержден республиканский план реализации Программы на 2020 год, в соответствии с которым полномочия ранее действовавшего Центрального экспертного совета переданы НАО «Казахстанский институт общественного развития «Рухани жаңғыру».

КИОР разработаны рекомендации по реализации 84 мероприятий республиканского плана на 2020 год и направлены в центральные исполнительные органы и местные исполнительные органы для использования в работе. Также, проведен анализ 17 региональных планов мероприятий по реализации Программы на 2020 год и даны точечные рекомендации по корректировке запланированных мероприятий. Данные меры позволили устранить несистемные, носящие разовый характер мероприятия.

КИОР проведена работа по анализу Стратегических планов 13 ЦГО и Программ развития территорий 17 МИО. Анализ показал, что в содержании данных документов не интегрированы основные принципы Программы и отсутствуют целевые индикаторы по курируемым отраслям. По итогам данной работы выработаны конкретные рекомендации для ЦГО и МИО.

Впервые на основе SWOT-анализа (сильные, слабые стороны, возможности и риски реализации спецпроектов Программы) разработаны Концепции 13 спецпроектов, которые были направлены ответственным ЦГО. Однако ЦГО не предприняли меры по корректировке реализации Программы.

Ежегодно на заседании Нацкомиссии из 13 ЦГО отчитываются только 5, что говорит о низкой вовлеченности и ответственности других ЦГО. При этом отчет предоставляется по выполнению Программы в разрезе спецпроектов и исполнения пунктов республиканского плана мероприятий, что значительно сужает цель Программы.

Программа является идеологической платформой для всех государственных органов. В настоящее время недостаточное внимание уделяется системной подготовке специалистов по идеологическим вопросам. Вследствие чего у многих государственных органов отсутствует целостное понимание Программы в контексте их курируемой сферы.

В ходе анализа направлений Программы была выявлена диспропорция в распределении спецпроектов. Так, по направлению «Личностное развитие» были задействованы – 2 спецпроекта, «Формирование единой нации» - 9 спецпроектов и «Развитие государства, гражданского общества и местного сообщества» - 2 спецпроекта. Кроме того, без должного внимания остались

такие важные принципы Программы, как конкурентоспособность, прагматизм, открытость сознания. Эти проблемы были частично компенсированы разработкой и направлением в регионы 4 новых специальных проектов: «Құқықтық мәдениет», «Еңбек – елдің мұраты», «Дәстүр мен ғұрып» и «Үнем – қоғам қуаты». Работа в этом направлении продолжается.

Вместе с тем, анализ опыта реализации ежегодных республиканских планов мероприятий Программы показал, что подобная практика не совсем соответствует достижению основной цели Программы – вхождение в тридцатку развитых государств мира. Так, в планах отсутствуют конечные результаты и индикаторы их измерений. В Послании Главы государства Касым-Жомарта Токаева народу Казахстана от 1 сентября 2020 г. была поставлена задача в качестве целеполагания определять главенство результата над процессом. В связи с этим предлагается отойти от практики формирования ежегодных планов мероприятий и отчетности по ним. Необходимо перейти к системному подходу реализации 6 принципов Программы с указанием ответственных исполнителей, измеримых индикаторов, привязанных к конкретным ожидаемым результатам. Это позволит сконцентрировать усилия в форсированном прогрессе модернизации общественного сознания.

В течение 2020 года была выстроена консультационная и методическая работа с 17 РПО. Организованы онлайн образовательные мероприятия по повышению квалификации сотрудников РПО. Занятия были организованы дистанционно в форме вебинаров на платформе ZOOM с трансляцией на YouTube канале. Вебинары состояли из 14 лекций по 60 минут. Обучение проходило с 17 сентября по 29 октября 2020 года.

Программа обучения направлена на изучение принципов «Рухани жаңғыру», подходов по формированию открытости сознания, реализма и прагматизма, независимого критического мышления, культа знания и образования, конкурентоспособности, а также на понимание собственного национального кода и национального самосознания, духовной модернизации.

Разработаны и направлены на согласование в МИОР технологические пакеты по 6 принципам Программы. После согласования техпакеты будут направлены в регионы для использования в работе. Готовятся методические материалы по масштабированию опыта Акселератора в регионах.

Анализ деятельности региональных проектных офисов «Рухани жаңғыру» (далее – РПО) по реализации Программы за 3 года показал, что они не смогли стать генераторами новых идей и проектов, а также консолидировать усилия заинтересованных сторон. В связи с чем, с начала 2020 года реализуется проект «Өзгерістердің саруарлары» по отбору и подготовке пула послов перемен «Рухани жаңғыру», транслирующих значимые месседжи по модернизации общественного сознания, задающих тренды и ориентиры духовной модернизации Казахстана для последующего масштабирования данной модели в регионах.

Основным инструментом реализации данного проекта является работа Акселератора социальных проектов (далее – Акселератор). Цель Акселератора – создание портфеля проектов по принципам программы «Рухани жаңғыру» и продвижение этих проектов на республиканском уровне.

В рамках данного проекта проведены обучающие вебинары для подготовки сотрудников РПО, центров гражданских инициатив и молодежных ресурсных центров к работе с Акселератором социальных проектов при масштабировании в регионы и использованию акселерационной программы при организации работы с проектами в рамках собственной деятельности (таблица 51). Вебинары состояли из 11 лекций по 90 минут. Обучение проходило с 18 сентября по 13 ноября 2020 года.

Таблица 48

Благодаря систематизации работы, своевременной корректировке деятельности ЦГО и МИО, разработке новых спецпроектов по реализации Программы, в настоящее время наблюдается повышение доверия населения к Программе. Это подтверждается социологическими исследованиями 2020 года. Несмотря на карантинные меры, 78,45% респондентов ответили, что поддерживают идеи программы «Рухани жаңғыру», удовлетворенность населения деятельностью ЦГО составила 54,9%, МИО – 53,8%, РПО – 53,1%.

Согласно теории изменений восприятие новых идей, проектов, программ в период от 1,5 до 5 лет проходит стадии «отказа», «смятения», далее наступает стадии «принятия», «изучения» и «обязательств». В настоящее время Программа находится в процессе развития. По данным соцопроса 2020 года 4,3% респондентов «не поддерживают» и 6,1% – «скорее не поддерживают» идеи Программы.

Анализ реализации спецпроектов.

С 2017 года реализуются 6 спецпроектов: «100 новых учебников», «Туған жер», «Сакральная география Казахстана», «Современная казахстанская культура в глобальном мире», «100 новых лиц» и «Переход на латиницу».

С 2019 года реализуются 7 спецпроектов: «Ауыл – Ел бесігі», «Архив-2025», «Великие имена Великой степи», «Генезис тюркского мира», «Музей древнего

искусства и технологий Великой степи», «История в кино и на телевидении» и «Тысяча лет степного фольклора и музыки».

На сегодняшний день отдельные спецпроекты, такие как **«Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке»** и **«Музей древнего искусства и технологий Великой степи»** достигнув своих результатов подходят к своему логическому завершению.

Так по спецпроекту «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке» до конца года планируется перевести оставшиеся 23 книги из планируемых 100 (в 2017 году – 17; в 2018 году – 30, в 2019 году – 30).

Все переведенные учебники размещены на официальном сайте www.100kitap.kz и на портале «Открытого университета Казахстана» - www.OpenU.kz. в электронном формате для чтения.

Спецпроект «Музей древнего искусства и технологий Великой степи» реализован открытием тематического зала на базе Национального музея РК.

Два спецпроекта **интегрированы в государственные программы** по отраслевому признаку. Например, проект **«Ауыл – Ел бесігі»** интегрирован в Государственную программу развития регионов на 2020-2025 годы. Целью которой является развитие сельских территорий, нацеленное на улучшение качества жизни сельчан. Развитие сельских территорий будет осуществляться за счет развития сельских «точек роста» - опорных и спутниковых (в т.ч. и приграничных) сел. В целом планируется охватить мерами по развитию сельских территорий более 87% сельского населения. Для решения инфраструктурных вопросов по предварительным расчетам необходимо 900 млрд тенге до 2027 года. В связи с чем, рассматривается вопрос увеличения срока действия проекта до 2027 года и предлагается 70% или 630 млрд тенге выделить из республиканского бюджета, а остальные 30% или 270 млрд тенге – из местных бюджетов.

«Архив-2025» 20 декабря 2019 года постановлением Правительства принят Комплексный план мероприятий по реализации проекта «Архив-2025» на 2020-2025 годы (далее – Комплексный план), который направлен на пополнение Национального архивного фонда документами по истории Казахстана из отечественных и зарубежных архивов, научных центров и введение их в научный оборот. Комплексный план состоит из 68 пунктов, предусмотрено 14,1 млрд тенге, из них: республиканский бюджет – 3,9 млрд тг., местный бюджет – 10,1 млрд тг. В рамках интеграции казахстанских архивов в международное архивное пространство подписаны соглашения о сотрудничестве с 17 странами ближнего и дальнего зарубежья.

Согласно результатам социологического исследования 2020 года наиболее узнаваемыми среди населения являются спецпроекты «Туған жер» (63,7%), **«Сакральная география Казахстан»** (53%), **«100 новых лиц»** (69,1%). Анализ реализации данных спецпроектов показал о большей их **принадлежности к регионам**. В частности, краеведческая деятельность, работа с меценатами, реконструкция большей части сакральных объектов и развитие их инфраструктуры осуществляется местными исполнительными органами. Кроме того, в соответствии с поручением Елбасы необходимо создать региональные проекты «100 новых лиц».

Изучение итогов реализации спецпроектов **«История в кино и на телевидении»**, **«Современная казахстанская культура в глобальном мире»**, **«Генезис тюркского мира»** свидетельствует о том, что они исходя из своего смыслового назначения, необходимой общестрановой экспертизы, существующей инфраструктуры, наличия международных связей должны **осуществляться только на республиканском уровне**. К примеру, создание качественных фильмов требует больших финансовых затрат и возможно только в г.Алматы, продвижение лучших достижений материальной культуры и искусства Казахстана на лучших мировых аренах возможно при содействии дипломатических структур и т.д. Данные спецпроекты мало узнаваемы в регионах, так 57,9% респондентов отметили что не слышали про спецпроект «История в кино и на телевидении», «Современная казахстанская культура в глобальном мире» - 53,8 %, «Генезис тюркского мира» - 59,5%.

Спецпроекты **«Великие имена Великой степи»**, **«Тысяча лет степного фольклора и музыки»**, **«Переход казахского алфавита на латинскую графику»** должны реализовываться в регионах на основе утвержденных рекомендаций, подтвержденных исторических фактов и разработанных методических материалов центральными государственными органами, во избежание двусмысленного толкования и неверной интерпретации. К примеру, создание казахского алфавита на основе латиницы, определение и утверждение списка Великих имен, утверждение результатов научно-исследовательской деятельности должно являться прерогативой центральных органов власти и направляться в регионы для реализации и т.д.

В связи с вышеизложенным, предлагаются следующие **РЕКОМЕНДАЦИИ:**

1. ЦГО и МИО привести реализуемые стратегические планы и программы развития территорий в соответствие с шестью принципами Программы.
2. Создать идеологическую школу «Рухани жаңғыру» для подготовки специалистов заинтересованных структур, ответственных за реализацию Программы.
3. Обеспечить продолжение спецпроекта «100 новых учебников» путем выпуска новых книг по техническим специальностям, детской и художественной литературы.
4. Внести на рассмотрение Елбасы вопрос о завершении спецпроекта «Музей древнего искусства и технологий Великой степи».
5. С целью придания нового импульса в развитии Программы и повышения ответственности, предлагается возобновить ежегодную отчетность первых руководителей ЦГО и МИО перед Государственным секретарем с предоставлением отчета по прогрессу реализации 6 принципов Программы и вхождения в 30-ку развитых стран мира.
6. Усилить информационно-разъяснительную работу в интернет пространстве с увеличением доли познавательного и обучающего контента, соответствующего принципам Программы. Согласно данным социологических исследований 2020 года 44,7% респондентов сообщили, что получают информацию о спецпроектах из интернет-источников, включая социальные сети.
7. Обеспечить тиражирование ценностей Программы для их продвижения

в массовом сознании путем проката в СМИ, на ЛЭД экранах, на экранах в автобусах, в местах массового посещения людей (вокзалы, аэропорты, стоянки, рынки, торговые центры, перед просмотром фильмов в кинотеатрах и т.д.) ауди/видео материалов, изготовленных в рамках Программы.

8. Обсудить на общественных площадках при государственных органах, клубах главных директоров СМИ вопросы разработки месседжей и лозунгов, содержащих идейные концепты Программы и призывы к самоодернизации населения и механизмы их продвижения. К этой работе необходимо подключить литераторов, поэтов, вайнеров, блогеров, представителей субкультур для последующей их мультипликации через продвижение в спектаклях, кино, передачах на ТВ, СМИ, радио, мультфильмах, социальных роликах, в работе информационно-пропагандистских (при государственных органах) и информационно-разъяснительных групп (медресе, ДУМК) и иных аудио, визуальных форматах.

9. Активизировать работу по пропаганде ценностей программы на официальных сайтах государственных органов, расширить каналы обратной связи на онлайн ресурсах.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Программа модернизации общественного сознания «Рухани жаңғыру» является одной из семи Стратегических реформ, которые определяют путь нашей страны к достижению цели по вхождению в 30-ку развитых стран мира.

Для этого создана необходимая инфраструктура в виде сети организаций, деятельность которых направлена на реализацию программы на центральном и региональном уровне, аналитическое и методическое сопровождение.

Стержневыми точками опоры остаются специальные проекты, в реализации которых можно отметить устойчивую положительную динамику, которая отражается в количестве и качестве проводимых мероприятий, уровне вовлеченности в них представителей бизнеса, меценатов.

К примеру, в рамках проекта «Туған жер» только в этом году 1 231 меценат вложил 10 млрд тенге инвестиций в развитие ключевых региональных инфраструктурных объектов, а всего за 3,5 года привлечено более 12 тысяч меценатов и 280 млрд тенге.

Еще одним показателем того, что ключевые ценности программы становятся ближе для казахстанцев и создают некий ориентир, является продолжение проекта «Новое гуманитарное знание. 100 новых учебников на казахском языке», реализация которого со стороны государства завершается в этом году, инициативными группами в регионах, которые переводят книги-бестселлеры известных классиков мира на собственные средства или привлекая спонсоров. (Общественный фонд «Мазмұндама» в г. Нур-Султан и молочно-производственная фабрика «Нәтиже» в Карагандинской области).

Также на рассмотрение Елбасы внесено предложение об утрате специального проекта «Музей древнего искусства и технологий Великой Степи», в рамках которого в Национальном музее РК был открыт специальный зал, соответствующий тематике проекта.

Кроме того, была проведена комплексная работа по оценке стратегических планов ЦГО и программ развития территорий МИО, которая показала необходимость включения ключевых показателей изменения общественного сознания в КРІ государственных органов. На сегодняшний день для оценки динамики реализации Программы «Рухани жаңғыру» используется только один показатель «Доля населения, вовлеченного в реализацию программы «Рухани жаңғыру», который при этом относится только к Министерству информации и общественного развития Республики Казахстан.

Дополнительным маркером проводимой работы является реализация мероприятий на уровне компетенции местных исполнительных органов. Несмотря на то, что пандемия COVID-19 внесла определенные коррективы в количество проводимых мероприятий и качество взаимодействия с аудиторией, был реализован ряд конкурентоспособных проектов, которые отражают актуальные подходы и свежий взгляд на реализацию целей и задач Программы, а также нашли широкий отклик у населения. По итогам анализа результатов их деятельности во второй «Сборник успешных проектов» вошло 28 проектов

от всех регионов Казахстана, охватывающих все направления реализации Программы.

В этом году Казахстанским институтом общественного развития «Рухани жаңғыру» был реализован проект по повышению компетенций сотрудников РПО в формате цикла вебинаров, направленных на повышение их личной эффективности в реализации Программы. Планируется, что в следующем году работа по обучению работников идеологического блока будет продолжена в едином формате в рамках Идеологической школы «Рухани жаңғыру».

Также для формирования полной картины текущего уровня понимания и восприятия казахстанцами концептуальных основ модернизации сознания было проведено социологическое исследование. Так по каждому из шести ключевых направлений Программы «Рухани жаңғыру» в обществе сформировалась устойчивая ассоциация. К примеру, конкурентоспособность связывают с необходимостью владеть цифровой грамотностью и иностранными языками (53,6%), прагматизм с умением жить по средствам и планировать свое будущее (73,2%), культ знания с прилежностью в учебе и высшим образованием (58,3%), сохранение национальной идентичности с уважением к истории и чувством принадлежности к единой нации (71,4%), эволюционное развитие с соблюдением законом и гражданским долгом (77,8%), а открытость сознания с готовностью к переменам и постоянным самосовершенствованием (59,5%). На основе полученных результатов был сформирован образ современного казахстанца.

В то же время, хотя узнаваемость большинства спецпроектов среди респондентов на сегодняшний день выше 50%, результаты социологических исследований также показывают, что на данный момент в обществе существует определенный уровень непонимания сути проводимой реформы.

В Теории изменений это объясняется тем, что любая идеология на стадии внедрения встречает неприятие и сопротивление от полутора до пяти лет, и только потом наступает этап осмысления и поддержки.

В этой связи, в соответствии с поручением Главы государства, дальнейшие перспективы развития Программы связаны с внедрением системных мер и переходом к формату Национального проекта, в основе которого лежат подходы проектного менеджмента. Для этого по итогам этого года создан Национальный проектный офис, обладающий полномочиями на республиканском уровне, и проектные офисы при каждом ЦГО и МИО.

Ожидается, что внедрение проектного менеджмента позволит обеспечить конструктивное взаимодействие и коллаборацию реализаторов Программы, прозрачность всей проводимой работы и возможность отслеживать реализацию проектов уже в процессе, а также определит ключевые задачи и приоритеты на ближайшую перспективу.

СПИСОК СОКРАЩЕНИЙ

1. **АО** – Акционерное общество
2. **ВДС** – Валовая добавленная стоимость
3. **ВКО** – Восточно-Казахстанская область
4. **ВУЗ** – Высшее учебное заведение
5. **ЗКО** – Западно-Казахстанская область
6. **КГУ** – Коммунальное государственное учреждение
7. **КИОР** – Казахстанский институт общественного развития
8. **МИО** – Местные исполнительные органы
9. **МИОР** – Министерство информации и общественного развития
10. **МИД** – Министерство иностранных дел
11. **МКС** – Министерство культуры и спорта
12. **МНЭ КС** – Комитет статистики Министерства национальной экономики
13. **МОН** – Министерство образования и науки
14. **МСХ** – Министерство сельского хозяйства
15. **НАО** – Некоммерческое акционерное общество
16. **НПО** – Неправительственная организация
17. **НУХ** – Национальный управляющий холдинг
18. **ОАЭ** – Объединенные арабские эмираты
19. **ППС** – Профессорско-преподавательский состав
20. **Программа** – программа «Рухани жаңғыру»
21. **ПСД** – Проектно-сметная документация
22. **РК** – Республика Казахстан
23. **РПО** – Региональный проектный офис
24. **РЭС** – Региональный экспертный совет
25. **СКО** – Северо-Казахстанская область
26. **СМИ** – Средства массовой информации
27. **США** – Соединенные Штаты Америки
28. **ТОО** – Товарищество с ограниченной ответственностью
29. **ЦГО** – Центральные государственные органы

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

1. Программная статья Назарбаев Н.А. «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания». 2017 г.
2. Программная статья Назарбаев Н.А. «Семь граней Великой степи». 2018 г.
3. Аналитический отчет по итогам социологического исследования «Эффективность реализации программы «Рухани жаңғыру» проведенного НАО «КИОР «Рухани жаңғыру». Нур-Султан, 2020 г.
4. Отчеты регионов о реализации программы «Рухани жаңғыру» центральными государственными органами за 10 месяцев 2020 года, предоставленные МИОР РК.
5. Отчеты центральных государственных органов о реализации программы «Рухани жаңғыру» за 10 месяцев 2020 года, предоставленные МИОР РК.